

HOTĂRÂREA NR. 28
privind aprobarea Strategiei de dezvoltare locală a
Comunei Tătărăni 2021-2027

Consiliul Local al comunei Tătărăni, județul Vaslui,

Având în vedere temeiurile juridice, respectiv prevederile:

- a) Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, republicată;
- b) Regulamentul 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență;
- c) Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului;
- d) Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului;
- e) art. 20, alin. (1), lit. j) din Legea nr. 273/2006, privind finanțele publice locale cu modificările și completările ulterioare;

Luând act de:

- a) Referatul de aprobare al primarului comunei Tătărăni, în calitatea sa de inițiator, înregistrat sub nr. 2470 din 24.05.2022;
- b) Raportul de specialitate nr. 2471 din 24.05.2022 al compartimentului de resort;
- c) Avizul Comisiei de specialitate a Consiliului local pentru Dezvoltare Economico - Socială, Buget-Finanțe, Administrarea Domeniului Public și privat al Comunei, Agricultură, Gospodărire Comunală și Comerț, al Comisiei de specialitate a Consiliului local pentru administrație publică, juridică, apărarea ordinii și liniștii publice, a drepturilor cetățenilor și al Comisiei pentru Învățământ, Sănătate, Cultură, Protecție Socială, Activități Sportive și de Agrement;

În temeiul dispozițiilor art. 129, alin. (1), alin. (2), lit. b, alin. (4), lit. e), art. 139, alin. (1) coroborat cu art. 196 alin. (1) lit. a) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare

ADOPTĂ PREZENTA HOTĂRÂRE

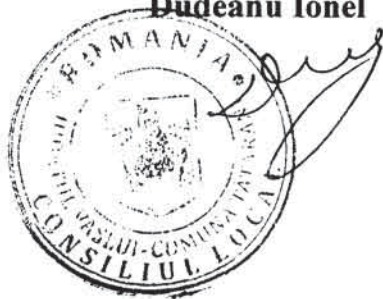
Art. 1.- Se aprobă **Strategia de dezvoltare locală a Comunei Tătărăni 2021-2027**, conform Anexei nr. 1 care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2. - Primarul comunei Tătărăni va asigura ducerea la îndeplinire a prezentei hotărâri prin aparatul de specialitate.

Art. 3. - Prezenta hotărâre se comunică:

- Instituției Prefectului Județului Vaslui;
- Primarului comunei Tătărăni;
- Se aduce la cunoștință publică prin afișare.

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ,
CONSILIER,
Dudeanu Ionel

CONTRASEMNEAZĂ,
SECRETAR GENERAL AL COMUNEI,
Ivanovici Valentina

Tătărăni, 31.05.2022

Strategia de dezvoltare locală a Comunei Tătărăni, 2021-2027

Beneficiar - Primăria comunei Tătărăni, Județul Vaslui

Consultant - SC Ars Dentis SRL

Cuvânt înainte.....	7
A. ETAPA INTRODUCIVĂ.....	9
I.1 Contextul European de dezvoltare.....	18
Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă.....	19
Strategia de dezvoltare a Comisiei Europene pentru perioada 2021-2027.....	56
Politica Agricolă Comună (PAC).....	57
Cadrul Financiar Multianual (CFM).....	60
I.2 Contextul național de dezvoltare.....	89
Dezvoltarea durabilă în România; Angajament politic pentru Agenda 2030.....	90
I.3 Priorități de dezvoltare a României finanțate din fonduri europene (în perioada 2021 – 2027)	97
Politica agricolă comună.....	100
Inițiativa SURE.....	102
Granturi pentru companii.....	103
Scheme de garantare și instrumente pentru susținerea lichidității în economie.....	105

Instrumente financiar-bancare de creștere a capitalizării și de finanțare a investițiilor.....	106
Măsurile active de ocupare a forței de muncă și de protecție socială.....	107
II. Comuna Tătărași-parte a Regiunii Nord-Est.....	110
Regiunea de Nord Est.....	110
Cadrul natural.....	110
Resurse neregenerabile.....	116
Resurse regenerabile.....	120
Județele Regiunii de Nord Est.....	124
Accesul la principalele centre ale regiunii.....	126
Fondul turistic.....	134
Forța de muncă și migrația.....	146
Aspecte legate de Mediu.....	158
Educație și sănătate.....	158
Efectele climatice preconizate în agricultură.....	162
Priorități de dezvoltare în Regiunea de Nord Est.....	163

Concluzii cheie în dezvoltarea socio -economică generală.....	169
III. Județul Vaslui. Cadrul natural.....	174
Valori istorice și culturale.....	179
IV. Comuna Tătărăni.....	194
Analiza cadrului general și a situației existente.....	194
B. ETAPA DE DIAGNOZĂ ȘI ANALIZĂ.....	217
1. Cadrul socio-economic al Comunei Tătărăni.....	217
2. Economia	254
3. Diagnoza externă.....	266
3.1 Faza 1 Colectarea datelor și analiza acestora.....	266
Analiza SWOT globală pentru Comuna Tătărăni.....	270
Analiza SWOT -Cultură, tradiții, sport și artă.....	273
Analiza SWOT -Educație	274
Analiza SWOT -Asistență socială	276
Analiza SWOT -Sănătate.....	277

Analiza SWOT -Condiții de locuit și alte dotări.....	279
Analiza SWOT -Agricultură.....	280
Analiza SWOT -Industrie.....	283
Analiza SWOT -Comerț și servicii.....	284
Analiza SWOT -Turism/agroturism.....	286
Analiza SWOT -Rețea de transport.....	288
Analiza SWOT -Tehnico-edilitar.....	289
Analiza SWOT -Energie.....	291
Analiza SWOT -Urbanism.....	292
Analiza SWOT -Mediul înconjurător.....	294
Analiza SWOT -Administrație publică	296
3.2. Faza 2 Stabilirea strategiei de dezvoltare locală a Comunei Tătărași.....	298
3.3. Faza 3 Selectarea proiectelor de dezvoltare locală.....	303
Portofoliul de proiecte de dezvoltare (2021-2027) Tătărași.....	305

Concluzii.....	316
Bibliografie.....	325

Stimați cetățeni ai comunei Tătărăni!

Am deosebita plăcere să vă prezint strategia de dezvoltare realizată pentru comuna Tătărăni, și sper ca aceasta să ofere o imagine cât mai clară a obiectivelor pe care administrația locală și le-a fixat pentru perioada 2021-2027.

Existența unei strategii de dezvoltare locală, ca instrument de management utilizat pentru a aborda problemele cu care se confruntă o comunitate și pentru a valorifica oportunitățile de orice fel, reprezintă, astfel, o condiție esențială pentru asigurarea unei dezvoltări locale armonioase.

Realizarea strategiei s-a făcut cu consultarea dumneavoastră, aici regăsindu-se propunerile către administrația locală în vederea îmbunătățirii continue a calității vieții și creșterii nivelului de trai atât pentru

generațiile prezente, cât și pentru cele viitoare. Rolul administrației locale este de a crea o strategie integrată care să includă acțiuni finanțate prin instrumentele structurale oferite de Uniunea Europeană.

În acest scop trebuie promovată o economie dinamică și competitivă, care să asigure locuri de muncă, un înalt nivel de educație, ocrotirea sănătății, coeziunea socială și protecția mediului, într-o lume sigură, ce respectă diversitatea culturală.

Un aspect urmărit în toate proiectele noastre este păstrarea tinerilor în comună și atragerea celor plecați către alte regiuni, oferindu-le posibilități de începere a unor activități antreprenoriale cu resursele existente în comună. Fenomenul de depopulare a comunei trebuie stopat iar noi, administrația locală, trebuie să le oferim alternative celor ce vor să emigreze.

În calitate de Primar al comunei Tătărăni, îmi doresc și mi-am propus să fac tot posibilul ca fiecare cetățean să ajungă să traiască în condiții decente, iar datoria mea este să sprijin toate proiectele ce au ca finalitate beneficiul cetățeanului.

Cu stimă,

Ion Gentimir – Primar al Comunei Tătărăni

I. ETAPA INTRODUCIVĂ

Strategiile de dezvoltare locală urmăresc coordonarea activă a proceselor de dezvoltare care au loc în teritoriu, luând în considerare caracteristicile locale, schimbările din mediul exterior, abordând proactiv activitățile de dezvoltare teritorială. Acest tip de strategie clarifică pe termen mediu și lung care sunt direcțiile și domeniile spre care se orientează efortul de dezvoltare al comunității.

Strategia este parte a gândirii pe termen lung asupra viitorului regiunii în cauză. Creativitatea vizează faptul că prin intermediul strategiei sunt prezentate alternativele, posibilele scenarii de dezvoltare gândite astfel încât să se ia în considerare cât mai mult din potențialul de dezvoltare al regiunii. Caracterul flexibil al strategiilor de dezvoltare locală vine în sprijinul faptului că acestea avantajează sisteme care se adaptează în permanență condițiilor externe și modificării situației interne. O strategie nu doar reacționează la schimbări, prin faptul că ia în considerare influențele diferiților factori interni și/sau externi ai regiunii țintă, dar conține și elemente proactive, construind posibile planuri și programe ce urmează a fi aplicate pentru diferite situații ce ar apărea pe parcurs.

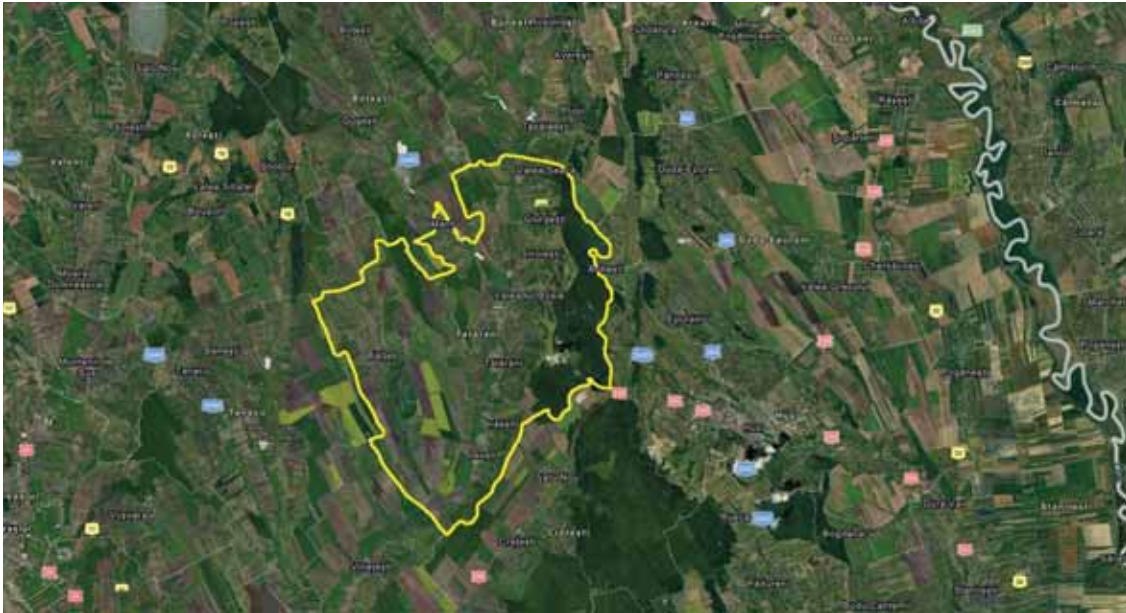
Strategia de dezvoltare locală a Comunei Tătărăni 2021-2027 a fost elaborată în contextul unei pandemii care a afectat toată lumea, implicând o nouă abordare cu accent pe gestionarea imediată a riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților. Doar cunoscând în profunzime starea societății la nivel local și regional pot fi stabilite

nevoile reale, riscurile, amenințările dar și oportunitățile menite a duce către dezvoltare.

Măsurile trebuie să crească capacitatea de gestionare a resurselor pe care comunitatea locală le are la dispoziție, ajungându-se la un echilibru între autoritățile locale și cetățean ce se reflectă printr-o strânsă colaborare. 86% dintre locuitorii chestionați cu privire la implicarea lor în consultarea întocmirii strategiei de dezvoltare la nivelul comunei Tătărăni au răspuns afirmativ și că ea este importantă pentru dezvoltarea economico-socială a comunei, în condițiile în care 6% dintre cei chestionați nu au știut ce reprezintă ***Strategia de dezvoltare locală a Comunei Tătărăni 2021-2027***.

Noua strategie oferă răspunsurile necesare la problemele accentuate sau apărute, având ca beneficiar final cetățeanul, fiind convins că trăiește într-un mediu sigur.

Localitățile componente ale comunei Tătărăni

Principiul acțiunii care stă la baza unei strategii de dezvoltare se datorează faptului că ea este compusă de programe, a căror aplicare implică acțiune concretă, direcționată spre îmbunătățirea situației regiunii țintă. Orientarea spre schimbare reiese din faptul că strategiile urmăresc elaborarea unui pachet de acțiuni care, odată implementate, să ducă la schimbare pe plan social, la o mai bună valorificare a potențialului local, precum și orientarea activităților de dezvoltare în concordanță cu procesele înregistrate pe plan local. Nu în ultimul rând, scopul planificării strategice este orientat spre atingerea unei dezvoltări durabile. Astfel „dezvoltarea durabilă” a

devenit o componentă importantă a strategiilor de dezvoltare locală și regională, iar programele de dezvoltare locală propuse finanțatorilor internaționali sunt evaluate în funcție și de această caracteristică.

În realizarea *Strategiei de dezvoltare locală a Comunei Tătărași 2021-2027* s-au parcurs următorii pași:

1. Inițierea unui parteneriat local de susținere;
2. Constituirea Grupului de lucru și abilitarea acestuia;
3. Amendarea metodologiei propuse pentru procesul de elaborare a strategiei de către echipa de proiect;
4. Colectarea datelor necesare de către Grupul de lucru pentru domeniile stabilite și prelucrarea lor într-o analiză SWOT a potențialului de dezvoltare a localității;
5. Analiza potențialului de dezvoltare;
6. Definitivarea direcțiilor strategice și a sistemului de obiective;
7. Identificarea și descrierea măsurilor asociate obiectivelor formulate.

Criza sanitară globală provocată de pandemia Covid-19 și efectele economice și sociale determinate de aceasta au arătat vulnerabilitățile României în fața unor șocuri externe, generate de modelul de administrație și dezvoltare economică și socială promovat de guvernările anterioare în ceea ce privește capacitatea instituțiilor publice și a economiei românești de a face față unor astfel de crize.

Schimbarea modelului de dezvoltare economică și socială trebuie axată pe stimularea și dezvoltarea capitalului și a competitivității companiilor românești, pe investiții în domenii-cheie ale infrastructurii publice, pe transformarea digitală a economiei și a administrației publice și pregătirea economiei pentru tranziția către o economie durabilă.

În procesul elaborării și implementării *Strategiei de dezvoltare locală a Comunei Tătărăni 2021-2027* sunt implicați următorii actori de pe plan local:

- administrația publică locală,
- comunitatea locală,
- firme private,
- reprezentanții societății civile.

Primăria comunei Tătărăni

Implementarea cu succes a proiectelor de dezvoltare comunitară presupune parteneriatul între actorii mai sus menționați. Un rol aparte îl are Primăria Comunei Tătărăni, care participă atât în faza de elaborare dar și în cea de implementare a inițiativelor de dezvoltare locală.

Punctul de plecare al elaborării îl reprezintă Strategia de dezvoltare locală a Comunei Tătărăni 2014-2020.

Scopul *Strategiei de dezvoltare locală a Comunei Tătărăni 2021-2027* îl constituie formularea unei viziuni adecvate contextului extern și intern pentru dezvoltarea Comunei Tătărăni, în vederea creșterii calității vieții, creării de noi locuri de muncă și reducerii decalajului dintre locuitorii care trăiesc în mediul rural și cel din mediul urban.

În urma elaborării *Strategiei de dezvoltare locală a Comunei Tătărăni 2021-2027* se urmărește atingerea eligibilității de către Primăria Comunei Tătărăni pe programele operaționale, programele naționale etc, care se vor lansa în vederea obținerii de fonduri nerambursabile și de asemenea să poată implementa proiecte, având în vedere faptul că documentele de programare specifice, cu precădere în domeniul dezvoltării rurale durabile, au ca perioadă de implementare 2021-2027.

De asemenea, trebuie avută în vedere existența proprietății locale asupra strategiei precum și asupra tehnicilor și metodologiilor utilizate la întocmirea acesteia, astfel încât, personalul însărcinat cu implementarea ulterioară, va dispune de un grad de înțelegere avansat cu privire la conținut, dar și de cunoștințe și abilități ridicate în domeniul planificării strategice, acumulate pe perioada întocmirii documentului, prin implicarea activă a acestuia.

Deși impactul imediat al epidemiei Covid19 în majoritatea țărilor lumii a fost în primul rând urban, impactul economic s-a extins rapid în zonele rurale. Majoritatea indivizilor care suferă de sărăcie și nesiguranță alimentară trăiesc în zonele rurale și,

deși distanța fizică, izolarea relativă, densitatea mai mică a populației și producția proprie de alimente joacă în favoarea acestor zone, ele rămân totuși deosebit de vulnerabile în fața impactului puternic al pandemiei, rezultând contracția economică. Zonele rurale, în special în țările aflate la periferia economică a Uniunii Europene, sunt mult mai puțin pregătite pentru a face față impactului direct și indirect al crizei.

Documentul elaborat prezintă o serie de recomandări generale și politice pentru a se asigura că nevoile și interesele populației sărace din mediul rural sunt abordate în cadrul măsurilor de planificare, răspuns și recuperare Covid19 în întreaga lume, cu scopul de a minimiza impactul acestei pandemii asupra regiunilor rurale.

Strategia de dezvoltare a Comunei Tătărăni 2021-2027 include:

- *o etapă introductivă* care cuprinde două părți: contextul european și național de dezvoltare cu prezentarea principalelor programe internaționale și o scurtă prezentare a zonei țintă. Prima parte cuprinde prezentarea principalelor programe/strategii europene și naționale în domeniul dezvoltării comunitare: dezvoltare regională și dezvoltare locală (Programele de dezvoltare naționale/regionale, Programe de dezvoltare rurală, cărțile verzi ale dezvoltării regionale și rurale, etc.). O a doua parte a etapei introductive constă în încadrarea Comunei Tătărăni în spațiul geografic-istoric național și regional. Etapa introductivă este necesară deoarece strategia Comunei Tătărăni trebuie integrată în alte documente programatice existente la nivele superioare sau macro-nivele (Strategia de Dezvoltarea a Județului Vaslui).

- *Etapa de diagnoză și analiză* a principalilor indicatori statistici din Comuna Tătărăni, care cuprinde mai multe faze:

Faza 1 Colectarea datelor și analiza acestora

Faza 2 Stabilirea strategiei de dezvoltare locală a Comunei Tătărăni

Faza 3 Selectarea proiectelor de dezvoltare locală

Faza 4 Implementarea proiectelor prevăzute în *Strategia de dezvoltare durabilă a Comunei Tătărăni, 2021-2027*.

1 CONTEXTUL EUROPEAN DE DEZVOLTARE

În 2015, la Adunarea Generală a ONU de la New York, a fost adoptat documentul - Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. România, în calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și Uniunii Europene (UE), și-a exprimat adeziunea la cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU A/RES/70/1, în cadrul Summit-ului ONU pentru Dezvoltare Durabilă din septembrie 2015. Concluziile Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, „Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă” reprezintă documentul politic asumat de statele membre ale UE privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

Trebuie, de asemenea, avut în vedere că Pactul Ecologic European va deveni principala strategie de creștere economică la nivelul Uniunii Europene pe termen lung. România va trebui să utilizeze cât mai eficient resursele europene puse la dispoziție, atât fondurile din Cadrul Financiar Multianual 2021-2027, cât și cele din programele europene de răspuns la criza COVID-19, astfel încât transformarea preconizată a economiei să favorizeze tranziția către o economie durabilă.

Sediul ONU de la New York

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă

România s-a alăturat liderilor celor 193 state membre ale ONU la Summit-ul privind dezvoltarea din septembrie 2015 adoptând Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, un program de acțiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal și care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economic, social și de mediu. Astfel, ar trebui să ajungem la o situație în

care să avem „o viață bună, în limitele planetei noastre”, prin utilizarea mai inteligentă a resurselor și o economie modernă care să servească sănătății și bunăstării noastre.

În centrul politicilor externe ale Uniunii Europene se află politica de dezvoltare. Aceasta are ca obiective eradicarea sărăciei, sprijinirea creșterii durabile, apărarea drepturilor omului și a democrației, promovarea egalității de gen și abordarea provocărilor climatice și de mediu. Cooperarea cu statele membre ale UE și alinierea la Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a Organizației Națiunilor Unite (ONU) sunt esențiale pentru livrarea eficientă a ajutorului.

În noiembrie 2016, Comisia a publicat comunicarea intitulată „Pașii următori pentru un viitor durabil al Europei”, care include ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă) în cadrul european de politici și în rândul priorităților actuale ale UE. Privind dincolo de granițele sale, UE s-a angajat din nou să atingă ținta de 0,7 % din VNB alocat ajutorului pentru dezvoltare, conform angajamentelor asumate în cadrul Agendei pentru acțiune de la Addis Abeba (aprobată în iulie 2015), care pune bazele necesare implementării Agendei 2030.

Agenda privind durabilitatea este un program pozitiv, menit să îmbunătățească viața cetățenilor. Deși există în continuare disparități economice, sociale și teritoriale între comunitățile rurale și urbane din Europa, politica de coeziune a UE a ajutat diferite regiuni să se dezvolte și a contribuit la reducerea acestor disparități pe teritoriul României. Mai mult, UE a instituit unele dintre cele mai înalte standarde sociale și de mediu, a adoptat unele dintre cele mai ambițioase politici pentru protecția sănătății umane și a devenit un lider mondial în lupta împotriva schimbărilor climatice.

  BIECTIVELE DE DEZVOLTARE DURABILĂ

Central Agendei 2030 se regăesc cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD), reunite informal și sub denumirea de Obiective Globale. Prin intermediul Obiectivelor Globale, se stabilește o agendă de acțiune ambițioasă pentru următorii 15 ani în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităților și a injustiției și protejării planetei până în 2030.

Pandemia de coronavirus a schimbat fundamental reperele lumii în care trăim. Omenirea a intrat într-o nouă dimensiune pe care nu a mai experimentat-o iar în mod inevitabil, pandemia va avea impact semnificativ asupra implementării Obiectivelor pentru Dezvoltare Durabilă.

1. **Fără sărăcie** – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context.

Sărăcia este o problemă atât la nivel local cât și la nivel regional, respectiv global. Globalizarea a contribuit la eradicarea sărăciei absolute, însă este necesară continuarea eforturilor pentru a reduce și sărăcia relativă și pentru a asigura o viață demnă pentru toți. În acest scop, Agenda 2030 țintește segmentele periferice din societate și încurajează transformarea societății într-o direcție care să asigure cetățenilor o viață demnă și prosperă. Abordările care vizează eradicarea sărăciei, propuse pentru atingerea acestui scop, includ reducerea numărului celor care au risc ridicat de sărăcie și promovarea incluziunii sociale.

Țintele până în 2030,

- eradicarea sărăciei extreme pentru toți oamenii de pretutindeni, măsurată în prezent ca număr de persoane care trăiesc cu mai puțin de 1,25 \$ pe zi;
- reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de bărbați, femei și copii de toate vârstele care trăiesc în sărăcie în toate dimensiunile acestora potrivit definițiilor naționale;
- implementarea unor sisteme de protecție socială adecvate la nivel național și a măsurilor necesare, inclusiv implementarea venitului minim garantat, pentru o acoperire substanțială a celor săraci și vulnerabili până în 2030;
- asigurarea faptului că toți bărbații și toate femeile, în special cei săraci și vulnerabili, au drepturi egale la resursele economice, precum și acces la serviciile de bază, dreptul la proprietate și control asupra terenurilor și a altor forme de proprietate, moștenire, resurse naturale, tehnologii noi potrivite și servicii financiare, inclusiv de microfinanțare;
- crearea rezilienței celor săraci și aflați în situații vulnerabile și reducerea expunerii și vulnerabilității acestora la evenimente extreme legate de climă și alte șocuri și dezastre economice, sociale și de mediu.

Criza sanitară cauzată de epidemia de coronavirus va produce o amplă criză economică. Pentru prima oară în ultimele trei decenii gradul de sărăcie la nivel global ar putea crește, iar peste jumătate de miliard de cetățeni vor trece sub pragul sărăciei, după cum arată o analiză recent publicată de experții de la Universitatea Națiunilor Unite–Institutul pentru Dezvoltarea Cercetării Economice. În aceste condiții implementarea ODD 1 până în 2030 va deveni o misiune mult mai grea, atât la nivel

mondial cât și în România. Pentru a contracara o parte dintre aceste efecte negative este necesară o abordare durabilă, cu politici publice care să aibă în vedere impactul asupra categoriilor vulnerabile. În anii următori, pe lângă sectorul public, vor trebui să acționeze complementar atât sectorul privat, cât și cel non-profit. Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă coordonează în acest moment elaborarea Planului de acțiune pentru implementarea Strategiei care va ține cont de noile realități socio-economice.

2. **Foamete „zero”** – Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.

Țintele până în 2030

- eradicarea foametei și asigurarea accesului tuturor, în special al celor săraci și în situații vulnerabile, inclusiv sugari, la produse alimentare sigure, nutritive și suficiente pe tot parcursul anului;
- eradicarea tuturor formelor de malnutriție, inclusiv atingerea până în 2025 a țintelor convenite la nivel internațional cu privire la greutatea și talia joasă la copiii sub vârsta de 5 ani, și abordarea necesităților nutriționale ale adolescentelor, femeilor însărcinate și celor care alăptează, cât și a persoanelor în vârstă;
- dublarea productivității agricole și veniturilor micilor producători agricoli, în special femei, populațiile indigene, fermieri, păstori și pescari, inclusiv prin accesul sigur și egal la terenuri, alte resurse și factori de producție,

cunoștințe, servicii financiare, piețe și oportunități pentru crearea valorii adăugate și angajarea în activități non-agricole;

- asigurarea unor sisteme de producție alimentară durabile și implementarea unor practici agricole reziliente, care sporesc productivitatea și producția, contribuie la menținerea ecosistemelor, consolidează capacitățile de adaptare la schimbări climatice, condiții meteorologice extreme, secetă, inundații și alte dezastre și care îmbunătățesc în mod progresiv calitatea terenurilor și solulu;
- menținerea diversității genetice a semințelor, plantelor cultivate și animalelor de fermă și domestice și a speciilor lor sălbatice înrudite, inclusiv prin bănci de semințe și plante gestionate corect și diversificate la nivel național, regional și internațional, precum și promovarea accesului și un schimb corect și echitabil al beneficiilor care rezultă din utilizarea resurselor genetice și cunoștințelor tradiționale asociate, conform acordurilor internațional.

Pandemia de coronavirus a readus în atenție rolul vital pe care agricultura și industria alimentară îl au în buna funcționare a unei societăți. În momentele de creștere economică se văd mai puțin eforturile care stau în spatele asigurării alimentelor. Lecția pe care ar trebui să o învățăm este că avem nevoie de un sector agricol competitiv care să ofere posibilitate cetățenilor să se aprovizioneze din producția autohtonă.

3. **Sănătate și bunăstare** – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.

Îmbunătățirea accesului la servicii de asistență medicală de calitate este esențială pentru funcționarea adecvată a unei societăți durabile. Asistența medicală trebuie să fie modernă și să aibă un caracter umanist. Bineînțeles, trebuie asigurată o ambianță adecvată pentru vieți sănătoase și pentru promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă. În plus, abordarea domeniului trebuie întărită prin prevenire. Totodată, este necesară promovarea unui mod de viață sănătos, incluzând combaterea unor obiceiuri negative (ex. fumatul), încurajarea stilului proactiv și favorizarea activităților sociale. Abordarea sănătății și bunăstării trebuie să includă și abordarea bolilor psihice, boli care sunt de multe ori neglijate sau stigmatizate.

Sănătatea publică a devenit indiscutabil principala preocupare a societății în care trăim. Este foarte important ca atunci când vom învinge definitiv noul tip de coronavirus să nu uităm efectele dezastruoase pe care le-a avut. Statele trebuie să fie mult mai pregătite pentru a face față unor astfel de fenomene. Prin urmare, este esențială consolidarea sistemelor de sănătate, susținerea cercetării medicale și întărirea capacității de prevenție și de răspuns la pandemii sau alte probleme ample de sănătate publică. O parte dintre instrumentele necesare acestor demersuri stau în consolidarea organizațiilor internaționale. Această perioadă poate impulsiona o rearanjare a priorităților societății și punerea sănătății cetățenilor în centrul preocupărilor. Criza generată de coronavirus ne-a arătat că sănătatea este motorul vital al societății în care trăim. Îmbunătățirea serviciilor și accesului la asistență medicală de calitate este esențială pentru funcționarea unei societăți durabile centrate pe pacient și prevenție. Trebuie asigurat un cadru adecvat pentru promovarea unui mod de viață sănătos și proactiv, prevenția și educația medicală.

Ținte până 2030:

- reducerea ratei globale a mortalității materne la mai puțin de 70 de cazuri la 100.000 de nașcuți-vii;
- eliminarea deceselor care pot fi prevenite în rândul nou-născuților și copiilor până la 5 ani, toate țările având scopul de a reduce mortalitatea neonatală la cel mult 12 decese la 1.000 nașcuți-vii și mortalitatea copiilor până la 5 ani la cel mult 25 decese la 1000 nașcuți-vii;
- eliminarea epidemiilor de SIDA, tuberculoză, malarie și boli tropicale neglijate, precum și combaterea hepatitei, bolilor condiționate de apă și a altor boli transmisibile;
- reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de boli netransmisibile prin prevenire, tratare și promovarea sănătății mintale și a bunăstării;
- întărirea prevenirii și tratamentului abuzului de substanțe, inclusiv abuzul de droguri și substanțe narcotice și a consumului excesiv de alcool;
- înjumătățirea numărului global de decese și răni cauzate de accidente rutiere;
- asigurarea accesului universal la serviciile de sănătate sexuală și reproductivă, inclusiv pentru planificarea familiei, informare și educație, precum și integrarea sănătății reproducerii în strategiile și programele naționale;
- realizarea acoperirii universale în domeniul sănătății, inclusiv protecția riscurilor financiare, accesul la servicii esențiale de sănătate calitative și accesul la medicamente de bază;
- reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase, de poluare și de contaminarea aerului, apei și a solului.

4. Educație de calitate – Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți.

Conform UNESCO, educația pentru Dezvoltare Durabilă reprezintă „un instrument cheie pentru realizarea ODD-urilor”. Dezvoltarea Durabilă reprezintă o paradigmă bazată pe etică și educație pentru Dezvoltare Durabilă și are ca scop dezvoltarea competențelor care ajută indivizii să reflecteze la propriile lor acțiuni, ținând seama de impacturile lor actuale și viitoare, sociale, culturale, economice și de mediu. Această educație trebuie să devină parte integrantă a calității educației, inerentă conceptului învățării continue.

Închiderea școlilor în perioada pandemiei a scos la lumină una dintre cele mai semnificative probleme ale învățământului românesc, inechitatea. Lecțiile online au reprezentat o soluție doar pentru elevii care au avut acces la tehnologie. Cu toate că cel mai probabil nu putem vorbi despre un sistem de învățământ care să se deruleze în exclusivitate online, prezența fizică a copiilor și profesorilor în școli având un rol semnificativ în procesul de învățare, această perioadă ne-a arătat că reprezintă o prioritate creșterea accesului la instrumentele digitale educaționale. Strategia pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 stabilește printre țintele pentru 2030: învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu; organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor; modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodologiilor de predare-învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional.

Ținte 2030

- Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional;
- Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu, prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale;
- Asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă;
- Accentuarea rolului, în procesul educațional, al educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, egalitate de gen, despre valorile democrației și pluralismului, despre valorile multiculturalismului, prevenția discriminării și înțelegerea percepției „celuilalt”, despre importanța eradicării violenței cu accent pe fenomenul de violență în școli;
- Modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodologiilor de predare- învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional. Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; elaborarea de curriculum potrivit cerințelor de pe piața muncii prin dezvoltarea de parteneriate, incluziv cu mediul de afaceri;

- Extinderea generalizată a facilităților pentru formarea și perfecționarea continuă pe tot parcursul vieții, sporirea considerabilă a participării la sistemele formale și nonformale de cunoaștere în vederea apropierii României de media performanțelor din statele membre ale UE;

- Extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; continuarea cointeresării companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe;

- Creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul;

- Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor;

- Extinderea în educația formală universitară a dezvoltării durabile ca principii și specializare și accentuarea rolului cercetării interdisciplinare în dezvoltarea unei societăți durabile.

5. **Egalitate de gen** – Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor.

Strategia privind egalitatea de gen pentru perioada 2020-2025 a UE se aliniază angajamentului Comisiei von der Leyen de a realiza o Uniune a egalității. Ea conține

obiective de politică și acțiuni care ar putea duce la progrese mari. Până în 2025, Europa s-ar putea apropia mult de dezideratul de a deveni un continent în care femeile sunt egale cu bărbații. Ideea este ca toți europenii – femei sau bărbați, fete sau băieți – să se bucure de libertatea de a-și urma propria cale, să aibă șanse egale de a prospera, să poată fi membri egali în societate și să poată deveni lideri dacă o merită.

Obiectivele-cheie sunt: încetarea violenței împotriva femeilor; combaterea stereotipurilor de gen; eliminarea disparităților de gen de pe piața forței de muncă; asigurarea unei participări egale a femeilor și a bărbaților în diferite sectoare ale economiei; eliminarea diferenței de remunerare între femei și bărbați și a disparităților de gen în ceea ce privește pensiile; eliminarea discrepanțelor de gen în ceea ce privește asumarea responsabilităților familiale și atingerea echilibrului de gen în procesul decizional și în politică.

Strategia urmează o abordare dublă: integrarea perspectivei de gen în toate celelalte politici, combinată cu acțiuni specifice. Intersecționalitatea este principiul orizontal pentru punerea sa în aplicare. Deși strategia se concentrează pe acțiunile de pe teritoriul UE, ea este coerentă și cu politica externă a UE privind egalitatea de gen și emanciparea femeilor.

Țintele până în 2030,

- eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva tuturor femeilor și fetelor de pretutindeni;
- eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferele publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare;
- eliminarea tuturor practicilor dăunătoare, precum căsătoriile cu copii, timpurii și forțate, cât și mutilarea genitală a femeilor;
- recunoașterea și aprecierea îngrijirii neremunerate și a muncii casnice prin furnizarea de servicii publice, infrastructură și politici de protecție socială și promovarea responsabilității partajate în gospodărie și familie, după caz la nivel național;
- asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea de posturi de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică;

- asigurarea accesului universal la sănătatea sexuală și reproductivă și a drepturilor reproductive, în conformitate cu prevederile Programului de acțiuni al Conferinței Internaționale pentru Populație și Dezvoltare și ale Platformei de acțiune de la Beijing și a documentelor finale ale conferințelor de revizuire ale acestora.

Pandemiile, precum COVID-19, intensifică inegalitățile în raport cu femeile și fetele, în special pentru persoanele aflate deja într-o situație vulnerabilă, cum ar fi persoanele în vârstă, migranți, persoane strămutate și refugiați, persoane cu dizabilități, supraviețuitori ai violenței bazate pe gen, persoanele care aparțin minorităților naționale și persoanelor aflate în detenție. În astfel de crize, este important să înțelegem și să reducem factorii care pot exacerba aceste inegalități, și să identificăm femeile și fetele care se confruntă cu cel mai mare risc de a fi lăsate în urmă în raport cu accesul la detectare și tratament.

6. Apă curată și sanitație – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți.

Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei, respectiv sanitație pentru toți sunt aspirații fundamentale ale cetățenilor. Este responsabilitatea statului asigurarea disponibilității apei și sanitației pentru toți. Acest obiectiv include teme variate, de la protecția ecosistemelor acvatice și a Deltei Dunării, până la creșterea eficienței în domeniul managementului și aprovizionarea populației cu apă curată, potabilă.

Țintele până în 2030,

- realizarea accesului universal și echitabil la apă potabilă sigură și la prețuri accesibile pentru toți;
- realizarea accesului la condiții sanitare și de igienă adecvate și echitabile pentru toți și eliminarea defecării în aer liber, acordând o atenție specială nevoilor femeilor și fetelor și celor în situații vulnerabile;

- îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea depozitării deșeurilor și reducerea la minimum a produselor chimice și materialelor periculoase, înjumătățind proporția apelor uzate netratate și sporind substanțial reciclarea și reutilizarea sigură la nivel global;
- creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului de apă și pentru a reduce substanțial numărul de persoane care suferă de deficit de apă;
- implementarea managementului integrat al resurselor de apă la toate nivelurile, inclusiv, dacă este cazul, prin cooperarea transfrontalieră;
- protejarea și restabilirea ecosistemelor legate de apă, inclusiv munți, păduri, zone umede, râuri, rezervoare acvifere și lacuri.

Deși se știe că igiena mâinilor este o armă-cheie împotriva COVID-19, trei miliarde de oameni din întreaga lume nu au acces adecvat la apă sau săpun pentru spălarea mâinilor, conform datelor furnizate de Organizația Mondială a Sănătății (OMS), agenție a ONU, și de Fondul Internațional pentru Urgențe ale Copiilor al Națiunilor Unite (UNICEF).

7. Energie curată și la prețuri accesibile – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.

Cerința pentru energia electrică este în creștere; noi, ca societate, trebuie să fim pregătiți și este necesar să ne adaptăm. Energia durabilă înseamnă de fapt energie regenerabilă. Doar prin încurajarea energiei regenerabile și a inovației în domeniu este

posibil pentru societatea noastră să mențină progresul tehnologic și, în același timp, să protejeze natura, respectiv să atenueze efectele schimbărilor climatice.

Țintele până în 2030,

- asigurarea accesului universal la servicii energetice accesibile, sigure și moderne;
- creșterea semnificativă a ponderii energiei din surse regenerabile în mixul energetic global;
- dublarea ratei globale de îmbunătățire a eficienței energetice.

Este extrem de important ca prioritățile Comisiei Europene privind decarbonizarea să rămână de actualitate chiar și în contextul pandemiei. O parte dintre statele membre UE, printre care și România, s-au exprimat în favoarea folosirii Pactului Ecologic European ca principal motor pentru reconstrucția economică. Instrumentele financiare europene trebuie folosite cu maximă eficiență pentru că au un potențial uriaș de a transforma sectorul energetic din România într-unul mai prietenos cu mediul înconjurător și să producă în același timp efecte pozitive la nivel social.

8. Muncă decentă și creștere economică – Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.

Dezvoltarea durabilă încurajează delimitarea creșterii economice de aspectele negative de mediu; în plus, ea pune accent și pe aspectele sociale. Acest scop implică o

creștere economică sustenabilă și promovează munca decentă pentru toți indiferent de gen, locație geografică și descendență. În acest context, devine vitală abordarea din perspectiva „nimeni nu rămâne în urmă”. Acest scop include facilitarea întreprinderilor mici și mijlocii, diversificarea economiei și extinderea procedurii la regiunile în dezvoltare.

Țintele până în 2030,

- Suținerea creșterii economice pe cap de locuitor în conformitate cu situația națională și, în special, creșterea Produsului Intern Brut cu cel puțin 7 la sută pe an în țările cel mai puțin dezvoltate;
- atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă;
- promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare;
- îmbunătățirea progresivă a eficienței resurselor globale pentru consum și producție, și decuplarea creșterii economice de degradarea mediului, în conformitate cu Cadrul pentru 10 ani al programelor privind consumul și producția durabilă, în frunte cu țările dezvoltate;
- angajarea completă și productivă și muncă decentă pentru toate femeile și toți bărbații, inclusiv pentru tineri și persoanele cu dizabilități, precum și remunerarea egală pentru munca de valoare egală;

- reducerea substanțială a proporției tinerilor fără un loc de muncă, fără educație sau formare;
- măsuri imediate și eficiente pentru eradicarea muncii forțate, eliminarea sclaviei moderne și a traficului de ființe umane, și asigurarea interzicerii și eliminării celor mai grave forme ale muncii copiilor, inclusiv recrutarea și utilizarea copiilor soldați, iar până în 2025, eliminarea muncii copiilor în toate formele sale;
- protecția dreptului la muncă și promovarea mediilor de lucru sigure și securizate pentru toți lucrătorii, inclusiv lucrătorii migranți, în special femeile migrante, și cei în locuri de muncă precare;
- elaborarea și implementarea politicilor pentru promovarea unui turism durabil care creează locuri de muncă și promovează cultura și produsele locale;
- consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți;

Provocările naționale pentru 2030 sunt reprezentate de menținerea ritmului creșterii economice astfel încât să fie redus decalajul față de celelalte state UE; atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație; consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare. În viziunea Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă, consecințele pandemiei trag un puternic semnal de alarmă pentru întreaga societate. În primul rând, instituțiile statului ar trebui să formuleze propuneri de politici și să ia acele decizii care pe lângă diminuarea efectelor să asigure și o dezvoltare sustenabilă pe termen mediu și lung. Suntem datori să avem curajul să

proiectăm o societate după reconstrucție în care calitatea vieții să fie la un nivel chiar mai ridicat decât înainte de izbucnirea pandemiei. Pe lângă acțiunea autorităților publice, va fi însă nevoie și de implicarea mediului privat, a experților din societatea civilă, mediul academic, institute de cercetare, ONG-uri. Toate aceste eforturi nu vor avea impactul dorit, dacă nu reușim să formăm o masă critică de cetățeni care cred în principiile dezvoltării durabile și care le pun în practică în viața lor de zi cu zi.

9. Industrie, inovație și infrastructură – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.

Secolul XXI a adus un mod de viață accelerat. În această eră pot fi competitive doar acele țări care încurajează inovația pe lângă o infrastructură rezilientă și o industrie durabilă. Aceste trei aspecte sunt interconectate între ele. Infrastructura modernă este vitală pentru creșterea economică, adică o infrastructură durabilă constituie baza unei industrii sustenabile. Mai mult, inovația este esențială pentru o industrie eficientă și durabilă.

Țintele până în 2030,

- dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți;
- promovarea industrializării incluzive și durabile, precum și, sporirea semnificativă a ratei de ocupare și a Produsului Intern Brut în industrie, în

conformitate cu circumstanțele naționale, și dublarea acestei cote în țările cel mai puțin dezvoltate;

- creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură, în special din țările în curs de dezvoltare, la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile, și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe;
- modernizarea infrastructurii și reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora;
- întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale în toate țările, în special țările în curs de dezvoltare, până în 2030; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare la 1 milion de locuitori și a cheltuielilor publice și private de cercetare și dezvoltare;

Uniunea Europeană finanțează prin Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT) proiecte inovatoare ce vor furniza soluții în domeniile de interes principal ale EIT, de la sănătate și digitalizare, până la mobilitate alimentară și urbană, pentru a contracara efectele crizei pandemice.

10. Inegalități reduse – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.

Inegalitatea este una dintre cele mai mari obstacole în procesul de dezvoltare al unei societăți durabile. Inegalitatea poate să apară în diferite domenii cum ar fi

problemele de gen, dificultățile în educație, aspectele financiare etc. Acest scop accentuează caracterul ideal, meritocratic al societății și totodată permite tuturor accesul la resurse.

Țintele până în 2030,

- realizarea și susținerea în mod progresiv a creșterii veniturilor pentru 40% din limita de jos a populației, la o rată mai mare decât media națională;
- abilitarea și promovarea incluziunii sociale, economice și politice a tuturor, indiferent de vârstă, sex, dizabilitate, rasă, etnie, origine, religie sau statut economic sau de altă natură;
- asigurarea oportunităților egale și reducerea inegalității rezultatelor, inclusiv prin eliminarea legilor, politicilor și practicilor discriminatorii, și promovarea legislației, politicilor și acțiunilor corespunzătoare în acest sens;

- adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul realizării progresive a unei egalități sporite;
- perfecționarea reglementării și monitorizării piețelor și instituțiilor financiare globale și consolidarea implementării acestor reglementări;
- asigurarea reprezentării și vocii puternice pentru țările în curs de dezvoltare în procesele decizionale din cadrul instituțiilor economice și financiare internaționale globale, pentru a oferi instituții mai eficiente, credibile, responsabile și legitime;

- facilitarea migrației și mobilității ordonate, sigure, reglementate și responsabile a persoanelor, inclusiv prin implementarea unor politici de migrație planificate și bine gestionate.

Covid-19 amenință succesul Europei în lupta împotriva inegalităților, lovind mai greu muncitorii prost plătiți decât pe cei bine plătiți. Blocajele creează noi forme de inegalitate, unele sectoare rămânând deschise în timp ce altele se opresc iar unele persoane pot lucra de acasă în timp ce altele, nu.

11. Orașe și comunități durabile – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.

Populației urbane în România a crescut la 55 % (2020) de la 34% (1960). Acest aport este în creștere, așadar este o necesitate pentru orașe să se adapteze la această situație. Orașele trebuie să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile, trebuind să combată formele de înstrăinare. Trebuie să ținem cont și de comunitățile rurale, și să asigurăm cetățenilor condiții pentru o viață demnă, indiferent de ambianța aleasă de ei.

Țintele până în 2030,

- accesul tuturor la locuințe și servicii de bază adecvate, sigure și la prețuri accesibile și modernizarea cartierelor sărace;
- asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, îmbunătățirea siguranței rutiere, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită

nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femeii, copiii, persoane cu dizabilități și în etate;

- consolidarea urbanizării incluzive și durabile și a capacității pentru planificarea și gestionarea participativă, integrată și durabilă a așezărilor umane în toate țările;
- consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural mondial;
- reducerea semnificativă a numărului de decese și a numărului de persoane afectate și scăderea substanțială a pierderilor economice directe în raport cu Produsul Intern Brut la nivel global, cauzate de dezastre, inclusiv dezastrele legate de apă, cu un accent pe protecția celor săraci și a persoanelor aflate în situații vulnerabile;
- reducerea pe cap de locuitor a impactului negativ asupra mediului în orașe, inclusiv prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului și gestionării deșeurilor municipale și de alt tip;
- asigurarea accesului universal la spații verzi și publice sigure, incluzive și accesibile, în special pentru femeii și copiii, persoane în etate și cele cu dizabilități.

În contextul pandemiei începute în 2020, zonele rurale, în special în țările în curs de dezvoltare, sunt mult mai puțin pregătite pentru a face față impactului direct și indirect al crizei. În procesul de recuperare pe termen mediu și lung, accentul trebuie pus pe menținerea și consolidarea sistemelor alimentare locale și incluzive, pentru a asigura securitatea alimentară și reducerea sărăciei.

12. **Consum și producție responsabile** – Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.

Pandemia COVID-19 va modifica permanent comportamentele consumatorilor și va produce schimbări structurale de durată în industria bunurilor de larg consum, astfel încât populația trebuie să ia în considerare mai serios impactul opțiunilor lor de cumpărături asupra sănătății și asupra mediului.

Când producția și consumul devin durabile, se decuplează creșterea economică de schimbarea climatică. Acest scop include atât conștientizarea resurselor finite cât și aplicarea măsurilor sustenabile, așadar în acest mod se proiectează, pentru descendenții noștri, o ambianță similară celei actuale. Această abordare are drept consecință un comportament mai conștient, incluzând o producție mai eficientă, un management durabil al deșeurilor și, în general, activități în concordanță cu principiile protecției mediului.

Ținte până în 2030

- Implementarea Cadrului de 10 ani de programe pentru modelele de consum și producție durabile, toate țările luând măsuri, în frunte cu țările dezvoltate, ținând cont de dezvoltarea și capacitățile țărilor în curs de dezvoltare;
- realizarea gestionării durabile și utilizării eficiente a resurselor naturale;
- înjumătățirea pe cap de locuitor la nivel mondial a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare;

- realizarea managementului ecologic al substanțelor chimice și a tuturor deșeurilor pe parcursul ciclului de viață al acestora, în conformitate cu cadrele convenite la nivel internațional, și reducerea semnificativă a emisiilor acestora în aer, apă și sol, în scopul de a reduce la minimum efectele adverse ale acestora asupra sănătății umane și a mediului;
- reducerea semnificativă a generării de deșeuri, prin prevenire, reducere, reciclare și reutilizare;
- încurajarea companiilor, în special a companiilor mari și transnaționale, să adopte practici durabile și să integreze informațiile privind durabilitatea în ciclul de raportare;
- promovarea practicilor durabile de achiziții publice, în conformitate cu politicile și prioritățile naționale;
- oamenii de pretutindeni trebuie să dețină informații relevante și să fie sensibilizați pe tema dezvoltării durabile și a unui stil de viață în armonie cu natura.

13. Acțiune climatică – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.

Schimbarea climei este o realitate, fiind necesară luarea unor măsuri urgente pentru a limita impactul acesteia. Agenda 2030 propune și descifrarea cauzelor (antropice) în privința schimbării climei, însă, probabil cel mai important aspect rămâne să anticipăm problemele estimabile și să propunem soluții viabile pentru aceste situații. Efectele schimbării climatice se manifestă în toate domeniile vieții, incluzând aspectele de sănătate, de calitatea a vieții și pierderea accelerată a

biodiversității. Doar acțiunile coordonate la nivel global pot atenua consecințele și pot avea impact semnificativ în acest sens.

Pe fondul pandemiei de coronavirus a rezultat o scădere temporară a emisiilor de gaze cu efect de seră, însă ea nu este un înlocuitor pentru acțiunea susținută a guvernelor împotriva schimbărilor climatice, și că astfel de măsuri trebuie luate în continuare.

Ținte până în 2030

-consolidarea rezilienței și capacității de adaptare la riscurile legate de climă și dezastrele naturale în toate țările;

-integrarea măsurilor privind schimbările climatice în politici, strategii și planuri naționale;

- îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacităților umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie.

14. Viața acvatică – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.

Majoritatea oxigenului din atmosferă (aproximativ 70%) este produsă de plantele marine, așadar, putem doar estima cât sunt de importante aceste medii acvatice pentru ecosistemul nostru, și este evidentă necesitatea protecției naturii și în acest sens. Schimbarea climei și comportamentul nedurabil constituie principalele

amenințări pentru oceane și mări. Având 244 km de coastă marină, România trebuie să-și îndeplinească și în mod nemijlocit rolul în protecția mărilor și a resurselor marine.

Odată cu creșterea frecvenței utilizării dezinfectanților chimici cu conținut de clor pentru tratarea suprafețelor și mâinilor, crește și riscul de expunere, de contaminare și impactul negativ asupra mediului și sănătății. Ținând cont că cea mai mare parte a acestora ajunge în apele reziduale ale orașelor sau în pânza freatică, se recomandă o utilizare și gestionare responsabilă a acestora.

Ținte pentru 2030

-până în 2025, prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, în special de la activitățile terestre, inclusiv poluarea cu deșeuri marine și poluarea cu nutrient;

- creșterea beneficiilor economice pentru statele insulare mici și țările cel mai puțin dezvoltate, din utilizarea durabilă a resurselor marine, inclusiv prin gestionarea durabilă a pescuitului, acvaculturii și turismului.

15. Viața terestră – Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.

Ținte pentru 2030

- combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații și depunerea de eforturi pentru a atinge o lume neutră din punct de vedere al degradării solului;
- asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare durabilă;
- luarea unor măsuri urgente și semnificative pentru a reduce degradarea habitatelor naturale și a stopa pierderea biodiversității;
- promovarea distribuirii corecte și echitabile a beneficiilor care rezultă din utilizarea resurselor genetice și promovarea accesului corespunzător la aceste resurse, după cum este convenit la nivel internațional;
- luarea unor măsuri urgente pentru a stopa braconajul și traficul de specii de floră și faună protejate și abordarea cererii și ofertei de produse ilegale de specii sălbatice.

16. Pace, justiție și instituții eficiente – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile.

Ținte până în 2030

-reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe, pretutindeni;

-stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor;

-promovarea statului de drept la nivel național și internațional și asigurarea accesul egal la justiție pentru toți;

-reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare și de armament, consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate și combaterea tuturor formelor de crimă organizată;

-reducerea semnificativă a corupției și dării de mită în toate formele sale;

-dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile;

-asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile;

-extinderea și consolidarea participării țărilor în curs de dezvoltare în instituțiile de guvernare globală;

-asigurarea identității legale tuturor, inclusiv înregistrarea nașterii;

asigurarea accesului public la informații și protejarea libertăților fundamentale, în conformitate cu legislația națională și acordurile internaționale.

17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor – Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare

durabilă. Dezvoltarea durabilă nu este doar o politică modernă, inteligentă, ci este și o paradigmă nouă despre funcționarea societății.

Consolidarea mobilizării resurselor interne, inclusiv prin suportul internațional pentru țările în curs de dezvoltare, pentru a îmbunătăți capacitatea națională de impozitare și colectarea altor venituri.

Ținte până în 2030

- țările dezvoltate își vor implementa pe deplin angajamentele privind asistența oficială de dezvoltare, inclusiv angajamentul mai multor țări dezvoltate de a atinge ținta de 0,7 la sută din AOD/PNB pentru țările în curs de dezvoltare și între 0,15 și 0,2 la sută din AOD/PNB pentru țările cele mai puțin dezvoltate; furnizorii AOD sunt încurajați să ia în considerare stabilirea unei ținte constând în asigurarea a cel puțin 0,2 la sută din AOD/PNB pentru țările cele mai puțin dezvoltate;
- mobilizarea resurselor financiare suplimentare pentru țările în curs de dezvoltare din surse multiple;
- susținerea țărilor în curs de dezvoltare în atingerea sustenabilității datoriiilor pe termen lung prin intermediul unor politici coordonate, care vizează stimularea finanțării datoriiilor, reducerea datoriiilor și restructurarea datoriiilor, după caz, și abordarea datoriei externe a țărilor sărace puternic îndatorate, pentru a reduce povara datoriei;
- adoptarea și implementarea regimurilor de promovare a investițiilor pentru țările cel mai puțin dezvoltate;

- consolidarea cooperării regionale și internaționale nord-sud, sud-sud și triunghiulare privind accesul la știință, tehnologie și inovații și îmbunătățirea schimbului de cunoștințe în condiții agreeate de comun acord, inclusiv printr-o mai bună coordonare între mecanismele existente, în special la nivelul Organizației Națiunilor Unite, și printr-un mecanism global de facilitare a tehnologiei;
- promovarea dezvoltării, transferului, diseminării și difuzării tehnologiilor prietenoase mediului pentru țările în curs de dezvoltare în condiții favorabile, inclusiv în termeni concesionali și preferențiali, în condiții agreeate de comun acord;
- operaționalizarea completă a băncii de tehnologii, a mecanismului de consolidare a capacităților în știință, tehnologie și inovare pentru țările cele mai puțin dezvoltate și sporirea utilizării tehnologiei generice, în special a tehnologiei informației și comunicațiilor;
- consolidarea suportului internațional pentru implementarea eficientă și ținută a activităților de consolidare a capacităților în țările în curs de dezvoltare pentru a sprijini planurile naționale în implementarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, inclusiv prin cooperarea nord-sud, sud-sud și triunghiulară;
- promovarea sistemului de comerț multilateral universal, bazat pe reguli, deschis, nediscriminatoriu și echitabil în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului, inclusiv prin încheierea negocierilor în cadrul Agendei de dezvoltare de la Doha;

- implementarea în timp util a accesului pe piață fără taxe vamale și fără cote pe o bază durabilă pentru toate țările cel mai puțin dezvoltate, în concordanță cu deciziile Organizației Mondiale a Comerțului, inclusiv prin asigurarea că normele preferențiale de origine aplicabile importurilor din țările cele mai puțin dezvoltate sunt transparente și simple, și contribuie la facilitarea accesului la piață;
- sporirea stabilității macroeconomice globale, inclusiv prin coordonarea politicilor și coerența politicilor;
- sporirea coerenței politicilor pentru dezvoltare durabilă;
- respectarea spațiului de politici și a autorității fiecărei țări în a stabili și implementa politici de eradicare a sărăciei și dezvoltare durabilă;
- sporirea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă, complementat de parteneriate cu multiple părți interesate care mobilizează și distribuie cunoștințele, expertiza, tehnologiile și resursele financiare, pentru a sprijini realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă în toate țările, în special în țările în curs de dezvoltare;
- încurajarea și promovarea parteneriatelor publice, publice-private și cu societatea civilă eficiente, în baza experienței și strategiilor de resurse ale parteneriatelor;
- dezvoltarea, în baza inițiativelor existente, a măsurătorilor progresului privind dezvoltarea durabilă care completează produsul intern brut, și oferă suport pentru dezvoltarea capacităților statistice în țările în curs de dezvoltare.

Obiectivele de dezvoltare durabilă nu reprezintă un obiectiv în sine, ci servesc drept puncte de reper. Acestea oferă o perspectivă necesară pe termen lung, care merge dincolo de perioadele electorale și de dorința de a obține câștiguri rapide pe termen scurt. Aceste obiective ne ajută să contribuim la o lume cu standarde de viață mai ridicate, în care inegalitățile se reduc, să ne asigurăm că nimeni nu este lăsat în urmă, cu respectarea în același timp a resurselor limitate de care dispune planeta noastră și preservarea acestora pentru generațiile viitoare.

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă se structurează pe trei piloni:

1. Echitatea socială – prin care națiunile în curs de dezvoltare trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface nevoile de bază în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, alimentația, asigurarea energiei, apei și canalizării;

2. Creșterea economică – la nivelul națiunilor în curs de dezvoltare pentru a se apropia de calitatea vieții din țările dezvoltate;

3. Mediul – cu nevoia de a conserva și îmbunătăți baza de resurse disponibile prin schimbarea treptată a modului în care trebuie să se dezvolte și să fie folosite tehnologiile.

Politica de coeziune (fără REACT-EU):

Domenii finanțate:

Obiectiv de politică 1 – O Europă mai inteligentă: cercetare, inovare, digitalizare, informatizare, competitivitate, smart city;

Strategia de dezvoltare a Comunei Tătărăni 2021-2027

Obiectiv de politică 2 – O Europă mai ecologică: apă și apă uzată, economie circulară, prevenirea și gestionarea riscurilor, energie și eficiență energetică – biodiversitate, calitatea aerului și decontaminarea siturilor poluate, mobilitate și regenerare urbană;

Obiectiv de politică 3 – O Europă mai conectată: transport rutier, feroviar, naval și mobilitate (metrou și trenurile metropolitane);

Obiectiv de politică 4 – O Europă mai socială: sănătate (infrastructură și servicii), educație și ocuparea forței de muncă, incluziune socială, sprijin pentru grupurile vulnerabile inclusiv suport material pentru persoanele dezavantajate;

Obiectiv de politică 5 – O Europă mai aproape de cetățeni: turism, cultură și patrimoniu.

Politica de Coeziune urmărește două aspecte, respectiv: Consolidarea capacității administrative și Cooperarea în afara zonei de program.

Comisia Europeană a publicat în 2018 propunerea privind pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2021-2027, care cuprinde:

- Regulamentul privind prevederile comune (CPR) - COM (2018) 375 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, și de instituire a unor norme financiare aplicabile acestor fonduri,

precum și Fondului pentru azil și migrație, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului pentru managementul frontierelor și vize;

- Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC) - COM (2018) 372 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune;

- Regulamentul privind cooperarea teritorială - COM (2018) 374 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind dispoziții specifice pentru obiectivul de cooperare teritorială europeană (Interreg) sprijinit de Fondul european de dezvoltare regională și de instrumentele de finanțare externă;

- Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră - COM (2018) 373 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind un mecanism de soluționare a obstacolelor juridice și administrative în context transfrontalier;

- Regulamentul privind Corpul european de solidaritate - COM (2018) 440 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de instituire a programului "Corpul european de solidaritate" și de abrogare a Regulamentului privind Corpul european de solidaritate și a Regulamentului (UE) nr. 375/2014;

- Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+) - COM (2018) 382 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind Fondul social european Plus (FSE+);
- Regulamentul privind planurile strategice PAC - COM (2018) 392 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013;
- Regulamentul privind Fondul european pentru afaceri maritime și activități pescărești (FEAM) - COM (2018) 390 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind Fondul european pentru afaceri maritime și activități pescărești și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 508/2014;
- Regulamentul privind Fondul european de ajustare și globalizare (FEG) - COM (2018) 380 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind Fondul european de ajustare la globalizare (FEG);
- Regulament privind sprijinul pentru reforme - COM (2018) 391 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de instituire a Programului de sprijin pentru reforme.

Regulamentul privind prevederile comune conține un set unic de norme pentru 7 fonduri UE implementate în gestiune partajată, respectiv: Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european+, Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM), Fondul pentru azil și migrație (FAMI), Fondul pentru securitate internă (ISF) și Instrumentul pentru frontiere externe și vize (IBMF). Comparativ cu actuala perioadă de programare, CPR nu mai acoperă Fondul european pentru agricultură și dezvoltare rurală (FEADR).

Strategia de dezvoltare a Comisiei Europene pentru perioada 2021-2027

Comisia Europeană a propus noua agendă strategică de inovare a Institutului European de Inovare și Tehnologie (EIT), pentru perioada 2021-2027. EIT este un organism independent al UE, creat în 2008, care consolidează capacitatea de inovare a Europei.

Propunerile vor alinia EIT la următorul program al UE de cercetare și inovare Orizont Europa (2021-2027), care pune în aplicare angajamentul Comisiei de a stimula mai mult potențialul de inovare al Europei.

Politica Agricolă Comună (PAC)

Politica agricolă comună și de dezvoltare rurală vizează îmbunătățirea în continuare a dezvoltării sustenabile a agriculturii, a sectorului alimentar și a zonelor rurale, prin intermediul celor două fonduri Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR). Acestea contribuie la îndeplinirea următoarelor obiective generale:

- promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care garantează securitatea alimentară;
- stimularea îngrijirii mediului și a combaterii schimbărilor climatice și contribuția la îndeplinirea obiectivelor Uniunii legate de mediu și climă;

- consolidarea structurii socioeconomice a zonelor rurale;

Obiectivele generale urmăresc stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri, propunându-se următoarele obiective specifice:

- sprijinirea veniturilor fiabile ale fermelor și a rezilienței în întreaga Uniune, în vederea îmbunătățirii securității alimentare;
- îmbunătățirea orientării spre piață și sporirea competitivității, inclusiv punerea unui accent mai puternic asupra cercetării, tehnologiei și digitalizării;
- îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric;
- contribuirea la energia sustenabilă, precum și la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea;
- promovarea dezvoltării sustenabile și a gospodăririi eficiente a unor resurse naturale precum apa, solul și aerul;
- contribuirea la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor;
- atragerea tinerilor fermieri și facilitarea dezvoltării întreprinderilor din zonele rurale;
- promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei și a silviculturii sustenabile;

- îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele sigure, hrănitoare și sustenabile, la deșeurile alimentare și la bunăstarea animalelor.

Viitoarea PAC (2021-2027)(48) va continua să asigure accesul la alimente de calitate superioară și să acorde un sprijin puternic pentru modelul unic european de agricultură, cu un accent mai puternic pe mediu și climă, sprijinind continuarea tranziției spre un sector agricol mai durabil și spre dezvoltarea unor zone rurale dinamice.

Politica de dezvoltare în cadrul politicii agricole comune urmărește susținerea investițiilor în toate regiunile, cu precădere în teritoriile cu mai puține perspective prospere de viitor, cele rămase în urmă și teritoriile care suferă handicapuri naturale sau demografice severe și permanente.

Noile obligații includ: conservarea solurilor bogate în carbon prin protejarea zonelor umede și a turbăriilor, un instrument obligatoriu de gestionare a nutrienților pentru a îmbunătăți calitatea apei, care să reducă nivelurile de amoniac și de protoxid de azot, rotația culturilor, în locul diversificării culturilor. Toți agricultorii care beneficiază de sprijinul PAC vor trebui să respecte aceste standarde de bază.

În contextul pandemiei, fermierii trebuie protejați, iar reforma Politicii Agricole Comune, trecută de Parlamentul European, va asigura respectarea drepturilor acestora și faptul că vom avea produse alimentare de calitate. Calitatea menționată va fi asigurată printr-o agricultură mai favorabilă pentru mediu și climă, fără îngrășăminte

care au sporit recoltele, dar care în același timp au afectat mediul și sănătatea cetățenilor.

Noua Politică Agricolă Comună e orientată și către respectarea drepturilor muncitorilor sezonieri, iar acest lucru interesează foarte mult pe noi, românii, în condițiile în care un număr considerabil de cetățeni români lucrează în agricultură și sunt recunoscuți pentru calitățile lor în întreaga Europa.

Nu în ultimul rând, noile reglementări aduc îmbunătățiri circuitului fondurilor care sunt destinate plății subvențiilor către fermieri, atât de necesare pentru ca activitatea să lor să nu fie blocată. Celeritatea deciziilor și buna cooperare între actori sunt acum și mai bine stabilite la nivel normativ. Noua Politică Agricolă Comună va sprijini un număr cât mai mare de fermieri, va ajuta la creșterea producțiilor și va avea un impact pozitiv asupra mediului.

Cadrul Financiar Multianual (CFM) va acoperi perioada de șapte ani dintre 2021 și 2027. CFM, consolidat prin Next Generation EU, va constitui principalul instrument pentru punerea în aplicare a pachetului de redresare pentru a face față consecințelor socio-economice ale pandemiei de COVID-19.

Dimensiunea CFM – 1 074,3 miliarde EUR – va permite UE să își îndeplinească obiectivele pe termen lung și să mențină capacitatea deplină a planului de redresare. CFM va acoperi următoarele domenii de cheltuieli:

- piața unică, inovare și sectorul digital;
- coeziune, reziliență și valori;
- resurse naturale și mediu;
- migrație și gestionarea frontierelor;
- securitate și apărare;
- vecinătate și întreaga lume;
- administrația publică europeană.

30% din totalul cheltuielilor din CFM și din Next Generation EU vor viza proiecte referitoare la climă. Cheltuielile aferente CFM și Next Generation EU vor respecta obiectivul UE privind neutralitatea climatică până în 2050, obiectivele UE privind clima pentru 2030 și Acordul de la Paris.

Cea mai mare parte a măsurilor de redresare propuse vor fi implementate cu ajutorul noului instrument temporar de redresare „Next Generation EU”, cu o capacitate financiară de 750 de miliarde de euro.

Acesta are la bază trei piloni:

- instrumente de sprijinire a eforturilor depuse de statele membre pentru a se redresa, pentru a remedia consecințele crizei pandemice începute în 2020 și pentru a ieși mai puternice din această încercare;

- măsuri de stimulare a investițiilor private și de sprijinire a întreprinderilor aflate în dificultate;
- consolidarea principalelor programe ale UE pentru a valorifica învățămintele desprinse din criză, pentru a spori soliditatea și reziliența pieței unice și pentru a accelera dubla tranziție verde și digitală.

1. Pilonul 1: Sprijinirea statelor membre în vederea redresării

2. Pilonul 2: Relansarea economiei și sprijinirea investițiilor private

3. Pilonul 3: Lecții învățate în urma crizei

Agenda teritorială 2030

Agenda Teritorială a Uniunii Europene este documentul care a contribuit la orientarea procesului de dezvoltare teritorială, în acord cu principiul coeziunii teritoriale, cea de-a treia dimensiune a construcției Uniunii Europene, alături de coeziune socială și economică, inclusă în Politica de Coeziune odată cu adoptarea Tratatului de la Lisabona din 2007. Acest document a fost revizuit în perioada 30 noiembrie - 1 decembrie 2020, în cadrul Președinției germane a Consiliului UE.

Agenda Teritorială 2030 rămâne un document politic, strategic la nivel european, care va orienta politicile naționale din domeniul dezvoltării teritoriale, dar în același timp aduce plus valoare printr-o abordare orientată spre implementare și creștere a vizibilității. Astfel, prin acțiunile pilot propuse pentru a implementa prioritățile noii Agende Teritoriale vor fi identificate instrumente și soluții concrete

care vor conduce la conștientizarea importanței dimensiunii teritoriale a coeziunii la nivel european. Versiunea revizuită a Agendei Teritoriale 2030 a avut ca punct de pornire evidențele privind inegalitățile dintre locuri și oameni, precum și dezideratele politice privind o Europă prosperă, justă și verde. În acest sens, Agenda Teritorială 2030 își propune să întărească dimensiunea teritorială în procesul de elaborare a politicilor sectoriale la toate nivelurile de guvernare și în toate sectoarele, și totodată, să asigure corespunzător nevoile unui viitor sustenabil tuturor zonelor (locurilor) și oamenilor.

Agenda teritorială subliniază importanța și oferă orientare pentru planificarea strategică a spațiului și solicită consolidarea dimensiunii teritoriale a sectorului politici la toate nivelurile de guvernare. Acesta încearcă să promoveze un viitor incluziv și durabil pentru toate locurile și pentru a contribui la atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă în Europa.

Deoarece implicațiile și răspunsurile politice diferă de la o regiune la alta, pandemia arată că teritoriile contează și sunt extrem de interdependente. Coeziunea teritorială ar trebui să joace un rol important în procesul de recuperare prin punerea în practică a politicilor comune de dezvoltare teritorială și cooperare.

Europa se confruntă cu provocări sociale și de mediu, dar are și un mare potențial de îmbunătățire a vieții condiții în toate locurile și pentru toți oamenii. Acest lucru necesită răspunsuri politice cu o puternică dimensiunea teritorială iar abordările coordonate recunosc și folosesc, ca un avantaj, diversitatea și specificul locurilor.

Asigurarea unui viitor durabil pentru toate locurile și oamenii din Europa necesită acțiuni bazate pe:

- o înțelegere comună a nevoilor de dezvoltare și a impactului acțiunilor viitoare asupra calității vieții oamenilor și mediului;

și

- cooperarea și coordonarea între locuri, politici publice și grupuri societale pentru a aborda probleme complexe și pentru a utiliza un potențial divers, inclusiv prin politica de coeziune a UE, politica de dezvoltare rurală, Interreg sau alte instrumente care îmbunătățesc dezvoltarea teritorială sau locală integrată.

Agenda Teritorială 2030 își propune două obiective majore: O Europă Justă (echitabilă) și O Europă Verde, precum și șase priorități pentru dezvoltarea teritoriului european în ansamblul său și a tuturor teritoriilor sale:

- **O Europă Justă (echitabilă)** – care oferă perspective de viitor pentru toate locurile și toți oamenii

- *Europă echilibrată* – dezvoltare teritorială mai echilibrată, utilizând diversitatea Europei.

- *Regiuni funcționale* – dezvoltare locală și regională și mai puține inegalități între teritorii.

- *Integrare și dincolo de frontiere* – trăind și muncind peste granițele naționale.

- **O Europă Verde** – care ne protejează traiul comun și modelează procesele de tranziție a societății

- *Mediu sănătos* – medii ecologice mai bune și orașe și regiuni neutre din punct de vedere climatic.

- *Economie circulară* – economii locale puternice și durabile într-o lume globalizată.

- *Conexiuni durabile* – conectivitate digitală și fizică durabilă a teritoriilor.

Obiectivul de cooperare teritorială europeană (Interreg) pentru perioada 2021-2027

În cadrul obiectivului de cooperare teritorială europeană (Interreg), Fondul European de Dezvoltare Regională și, după caz, instrumentele de finanțare externă ale Uniunii sprijină următoarele cinci componente:

- componenta 1 - cooperarea transfrontalieră între regiunile limitrofe pentru a promova dezvoltarea regională integrată (se concentrează asupra frontierelor terestre) și cuprinde: cooperarea transfrontalieră internă și cooperarea transfrontalieră externă (cu beneficiari ai Instrumentului de asistență pentru preaderare (IPA), țări partenere sprijinite de Instrumentul de vecinătate, dezvoltare și cooperare internațională (IVDCI) și Federația Rusă);

- componenta 2 - cooperarea transnațională și cooperarea maritimă pe teritorii transnaționale vaste sau în jurul bazinelor maritime naționale, cu implicarea

partenerilor regionali și locali ai programelor din statele membre, din țările terțe și din țările partenere, precum și din Groenlanda, în vederea atingerii unui grad mai înalt de integrare teritorială;

- componenta 3 - cooperarea între regiunile ultraperiferice și între acestea și țări terțe învecinate, țări partenere sau alte teritorii sau țări și teritorii de peste mări (TTPM), pentru a le facilita integrarea regională în vecinătate;

- componenta 4 - cooperarea interregională pentru a spori eficacitatea politicii de coeziune prin promovarea: schimbului de experiență, a abordărilor inovatoare și a consolidării capacităților în ceea ce privește implementarea programelor Interreg, implementarea programelor din cadrul obiectivului privind investițiile pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică, înființarea, funcționarea și utilizarea grupărilor europene de cooperare teritorială, precum și analiza tendințelor de dezvoltare în ceea ce privește obiectivele coeziunii teritoriale;

- componenta 5 - investițiile interregionale pentru inovare prin comercializarea și extinderea proiectelor interregionale de inovare cu potențial de încurajare a dezvoltării lanțurilor valorice europene (ajută actorii implicați în strategiile de specializare inteligentă).

Pe lângă faptul că contribuie la cele cinci obiective de politică stabilite pentru 2021-2027, programele ETC vor servi două obiective specifice Interreg, unul de a sprijini consolidarea capacității instituționale și îmbunătățirea cooperării juridice și administrative („O mai bună guvernare a Interreg”), celălalt pentru a aborda probleme

specifice de cooperare externă precum siguranța, securitatea, gestionarea trecerii de frontiere și migrația („O Europă mai sigură și mai securizată”).

Mecanismul pentru Interconectarea Europei (2021-2027)

Mecanismul pentru Interconectarea Europei (2021-2027) este un instrument cheie de finanțare a UE pentru promovarea creșterii locurilor de muncă și a competitivității prin investiții specifice în infrastructură la nivel european. Sprijină dezvoltarea rețelelor transeuropene performante, durabile și interconectate eficient în domeniile transporturilor, energiei și serviciilor digitale. Acest mecanism aduce beneficii locuitorilor din toate statele membre, întrucât face călătoriile mai ușoare și mai durabile, îmbunătățește securitatea energetică a Europei, permițând în același timp o utilizare mai largă a surselor regenerabile și facilitează interacțiunea transfrontalieră între administrațiile publice, întreprinderi și cetățeni.

În plus față de subvenții, Mecanismul pentru Interconectarea Europei (2021-2027) oferă sprijin financiar proiectelor prin instrumente financiare inovatoare, precum garanții și obligațiuni pentru proiecte. Aceste instrumente creează o pârghie semnificativă în utilizarea bugetului UE și acționează ca un catalizator pentru a atrage finanțări suplimentare din partea sectorului privat și a altor actori din sectorul public.

Programul Mecanismul pentru Interconectarea Europei are următoarele obiective specifice:

- În sectorul transporturilor

- Să contribuie la dezvoltarea proiectelor de interes comun referitoare la rețele și infrastructuri eficiente și interconectate pentru o mobilitate inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, în condiții de siguranță și securitate

- Să adapteze rețelele TEN-T la nevoile în materie de mobilitate militară.

- În sectorul energetic

- Să contribuie la dezvoltarea de proiecte de interes comun referitoare la o mai bună integrare a pieței interne a energiei, la interoperabilitatea rețelelor transfrontaliere și trans-sectoriale, la facilitarea decarbonizării și securitatea aprovizionării, precum și la facilitarea cooperării transfrontaliere în domeniul energiei din surse regenerabile.

- În sectorul digital

- Să contribuie la instalarea unor rețele digitale de foarte mare capacitate și a sistemelor 5G, la sporirea rezilienței și a capacității rețelelor digitale centrale pe teritoriul UE, corelându-le cu teritoriile învecinate, precum și la digitalizarea rețelelor de transport și energie.

De asemenea, prezintă 40 de inițiative concrete privind infrastructura și serviciile de transport de implementat în următorul deceniu. Inițiativele sunt corelate cu următoarele obiective de atins până în anul 2050:

- Eliminarea autoturismelor cu combustibili convenționali din orașe;

- Reducerea cu 40% a emisiilor din transportul maritim;
- Trecerea a 50% dintre pasagerii și mărfurile de pe relațiile interurbane de distanță medie de pe modul rutier pe modul feroviar și naval;
- Reducerea în ansamblu cu 60% a emisiilor generate de activitatea de transport.

Programul Europa Digitală pentru perioada 2021-2027

Programul este configurat pentru a elimina decalajul dintre cercetarea din domeniul tehnologiilor digitale și implementarea acestora și pentru a aduce rezultatele cercetării pe piață, în beneficiul cetățenilor și al întreprinderilor europene, în special al întreprinderilor mici și mijlocii. Investițiile din cadrul programului Europa digitală sprijină dublul obiectiv al Uniunii de realizare a tranziției verzi și a transformării digitale și consolidează reziliența și autonomia strategică deschisă a Uniunii.

Programul are următoarele obiective generale: să sprijine transformarea digitală a economiei și a societății europene și să aducă beneficii cetățenilor și întreprinderilor europene. Programul va consolida capacitățile Europei în domeniile cheie ale tehnologiilor digitale prin implementarea acestora pe scară largă, respectiv va extinde difuzarea și adoptarea acestora în domenii de interes public și de către sectorul privat.

Programul va avea cinci obiective specifice și obiective operaționale corespunzătoare:

- Supercalculul (calculul de înaltă performanță),
- Inteligența artificială,
- Securitatea cibernetică și încrederea,
- Competențele digitale avansate
- Asigurarea unei utilizări pe scară largă a tehnologiilor digitale la toate nivelurile economiei și societății.

Programul Europa Digitală pentru perioada 2021-2027 va completa alte programe ale UE, precum “Orizont Europa” pentru cercetare și inovare, precum și “Mecanismul pentru Interconectarea Europei (2021-2027)” pentru infrastructura digitală.

Politica UE în domeniul schimbărilor climatice

În decembrie 2020, liderii UE au convenit că 30 % din totalul cheltuielilor din bugetul UE pentru perioada 2021-2027 și Next Generation EU vor viza proiecte legate de climă. Cheltuielile din cadrul ambelor bugete vor respecta obiectivul UE de realizare a neutralității climatice până în 2050, obiectivele climatice ale UE pentru 2030 și Acordul de la Paris. UE își va ridica nivelul de ambiție în materie de climă într-un mod care va:

-stimula creșterea economică durabilă;

-crea locuri de muncă;

-aduce beneficii pe planul sănătății și al mediului pentru cetățenii UE;

-contribui la competitivitatea pe termen lung a economiei UE la nivel mondial prin promovarea inovării în tehnologiile verzi.

Propune ca și obiectiv pe termen lung (2050) reducerea emisiilor cu 80-95% comparativ cu nivelul din 1990. Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice include măsuri precum: utilizarea unei cantități mai mici de apă, adaptarea regulamentelor privind construcțiile, construcții împotriva inundațiilor, dezvoltarea unor culturi adaptate unor condiții de secetă.

Cadrul cuprinde politici și obiective menite să sporească competitivitatea, siguranța și sustenabilitatea economiei și a sistemului energetic ale UE. De asemenea, UE a reformat ETS, a adoptat norme privind monitorizarea și raportarea și a susținut necesitatea unor planuri naționale privind clima și energia și a unor strategii pe termen lung.

Drumul către o economie neutră din punct de vedere climatic necesită acțiuni comune în șapte domenii strategice:

- Eficiență energetică;
- Implementarea de surse regenerabile;

- Mobilitate curată, sigură și conectată;
- Industrie competitivă și economie circulară;
- Infrastructură și interconectări;
- Bio-economie și scurgeri naturale de carbon;
- Captarea și stocarea carbonului pentru a face față emisiilor rămase.

Pactul ecologic european (European Green Deal)

European Green Deal este un set de inițiative și politici prin care Comisia Europeană și-a propus să transforme Europa în primul continent neutru din punct de vedere al climei și poluării, până în 2050, având drept ținte finale:

- până în 2050, Uniunea Europeană să nu mai emită gaze cu efect de seră;
- creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor;
- nicio persoană și niciun loc nu va fi lăsat în urmă.

UE s-a angajat să atingă neutralitatea climatică până în 2050. Realizarea acestui obiectiv va presupune o transformare a societății și a economiei Europei, care va trebui să fie eficientă din punctul de vedere al costurilor și justă, precum și echilibrată din punct de vedere social. European Green Deal are prevăzut un plan de acțiuni menit să stimuleze utilizarea resurselor în mod eficient, prin trecerea la o economie circulară, dar și să se reducă poluarea și să se refacă biodiversitatea, fiind prevăzute, la nivelul tuturor sectoarelor economice, următoarele acțiuni:

- investiții în tehnologii ecologice;
- sprijin pentru inovare în sectorul industrial;
- introducerea unor forme de transport privat și public mai puțin poluante, mai ieftine și mai sănătoase;
- decarbonizarea sectorului energetic;
- îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor;
- colaborarea cu partenerii internaționali pentru îmbunătățirea standardelor de mediu la nivel mondial.

Pentru a avea rezultatele dorite, European Green Deal va acționa în mai multe domenii, pentru care se vor elabora și actualiza legislații moderne, menite să aibă în centru protejarea mediului:

- Biodiversitate – Măsuri menite să protejeze ecosistemul nostru fragil;
- De la fermă la consumator – Modalități de a asigura un lanț alimentar mai durabil;
- Agricultură sustenabilă – Sustenabilitate în agricultura europeană și mediul rural prin Politica Agricolă Comună;
- Energie curată – Utilizarea surselor regenerabile de producere a energiei;
- O industrie durabilă – Modalități de a asigura cicluri de producție mai durabile, care respectă mai mult mediul înconjurător;

- Construcții și renovare – Nevoia ca sectorul construcțiilor să devină mai curat;
- Mobilitate durabilă – Promovarea unor mijloace de transport mai durabile;
- Eliminarea poluării – Măsuri menite să reducă poluarea rapid și eficient;
- Acțiuni privind clima – Programe și acțiuni prin care Uniunea Europeană să devină un spațiu neutru din punct de vedere al poluării până în 2050.

Politica UE în domeniul IMM-urilor

Cele 25 de milioane de IMM-uri din Europa reprezintă coloana vertebrală a economiei UE, oferind locuri de muncă pentru aproximativ 100 de milioane de persoane și reprezintă mai mult de jumătate din PIB-ul Europei. IMM-urile oferă soluții inovatoare la provocări precum schimbările climatice, utilizarea eficientă a resurselor și coeziunea socială și contribuie la răspândirea acestor inovații în toate regiunile Europei fiind esențiale pentru dubla tranziție a UE către o economie sustenabilă și digitală. IMM-urile sunt extrem de importante pentru competitivitatea și prosperitatea Europei, pentru suveranitatea sa economică și tehnologică și pentru reziliența la șocuri externe, ca atare, ele reprezintă o parte esențială a realizării strategiei industriale a UE.

Criza din 2020 provocată de COVID-19 a impulsionat IMM-urile să se orienteze către tehnologii inovatoare, noi forme de organizare a muncii și modele de afaceri digitale, cum ar fi comerțul electronic, economia colaborativă și telemunca. Pe de altă parte, multe IMM-uri au întâmpinat dificultăți, astfel încât, sunt orientate către respectarea drepturilor de proprietate intelectuală și stimularea inovării.

De altfel, doar 17 % dintre IMM-uri au integrat cu succes tehnologii digitale în activitatea lor, comparativ cu 54 % dintre întreprinderile mari, arată datele din Raportul din 2018 al Grupului de lucru pentru centrele de inovare digitală.

Dezvoltarea tehnologică și digitalizarea sporesc oportunitățile IMM-urilor de a-și îmbunătăți eficiența proceselor de producție și capacitatea de inovare în materie de produse și modele de afaceri, contribuind, astfel, la realizarea tranziției ecologice și la combaterea efectelor schimbărilor climatice.

IMM-urile sunt foarte diverse în ceea ce privește modelele de afaceri, dimensiunea, vârsta și profilurile antreprenorilor și au la bază o rezervă diversă de talente de ambele sexe.

Tranziția către o Europă mai sustenabilă din punct de vedere economic, ecologic și social trebuie să meargă mână în mână cu tranziția către digitalizare. Pentru aceasta, este nevoie de măsuri specifice care să stimuleze dezvoltarea unui sector prosper al IMM-urilor în economie și să ofere oportunități de creștere pentru IMM-urile care doresc să se extindă.

Digitalizarea le poate oferi IMM-urilor oportunități importante de a îmbunătăți eficiența proceselor de producție și capacitatea de inovare în materie de produse și modele de afaceri. Utilizarea tehnologiilor disruptive avansate, cum ar fi tehnologia blockchain și inteligența artificială (IA), tehnologia cloud și calculul de înaltă performanță (HPC), poate spori în mod semnificativ competitivitatea acestora.

Însă, IMM-urile nu beneficiază încă pe deplin de toate avantajele datelor, care reprezintă componenta vitală a economiei digitale. Multe dintre ele nu conștientizează valoarea datelor pe care le creează și nu sunt suficient de bine protejate sau pregătite pentru viitoarea economie bazată pe date.

Într-o economie locală care se bazează în special pe agricultură, *hub-ul* s-ar putea specializa în identificarea acelor soluții care să ajute fermierii să-și optimizeze cultura și în același timp să contribuie la eficientizarea sistemelor agricole din punct de vedere economic, social și ecologic (ex. agricultura de precizie).

UE va lansa, de asemenea, un program pentru „voluntari în domeniul digital” care să le permită tinerilor calificați și persoanelor în vârstă experimentate să împărtășească din competențele lor digitale întreprinderilor tradiționale. Totodată, Comisia va sprijini și va interconecta intermediarii IMM-urilor, cum ar fi clusterelor, EEN și EREK, pentru a ajuta personalul IMM-urilor să își actualizeze competențele în domeniul sustenabilității.

Pentru următoarea perioadă în cadrul Politicii UE în domeniul IMM-urilor Comisia Europeană va derula noi inițiative care vizează șapte obiective strategice (https://ec.europa.eu/growth/smes_en):

1. Să permită IMM-urilor să lucreze într-un mediu juridic și administrativ modern
2. Să realizeze o piață unică prietenoasă cu IMM-urile
3. Să ajute IMM-urile să se internaționalizeze în afara UE

4. Să sprijine IMM-urile în transformarea lor digitală
5. Să sprijine IMM-urile în eforturile lor de inovare
6. Să îmbunătățească accesul IMM-urilor la finanțare
7. Să îmbunătățească accesul IMM-urilor la competențe, talente și consultanță externă

Programul InvestEU (2021-2027)

Invest EU este un fond de garantare, adică va garanta împrumuturile care vor finanța proiectele selectate, în patru domenii majore:

- infrastructură sustenabilă – energie sustenabilă, conectare digitală, transport „verde”, infrastructură de mediu, regenerarea și managementul deșeurilor, economie circulară, promovarea interoperativității, întărirea sinergiilor între transport, energie și digitalizare;
- cercetare, inovare și digitalizare – transpunerea rezultatelor cercetării în practică, digitalizarea industrială, creșterea rolului companiilor inovative, inteligența artificială;
- IMM-uri – facilitarea accesului la finanțare al companiilor mici și mijlocii;
- investiții sociale – finanțarea proiectelor de formare continuă, de educație, de sănătate, de locuințe sociale și inovare socială, integrarea persoanelor vulnerabile.

Obiectivul general al Programului este de a sprijini obiectivele politice ale Uniunii prin intermediul unor operațiuni de finanțare și de investiții care contribuie la:

Strategia de dezvoltare a Comunei Tătărăni 2021-2027

competitivitatea Uniunii, inclusiv inovarea și digitalizarea; durabilitatea și creșterea economiei Uniunii; reziliența socială și caracterul incluziv al Uniunii; integrarea piețelor de capital ale Uniunii și consolidarea pieței unice, inclusiv prin soluții care abordează fragmentarea piețelor de capital ale Uniunii, prin diversificarea surselor de finanțare pentru întreprinderile din Uniune și prin promovarea finanțării durabile (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A439%3AFIN>).

Programul InvestEU are următoarele obiective specifice:

- Sprijinirea finanțării și a operațiunilor de investiții în infrastructură durabilă în domeniile transportului, energiei, conectivității digitale, aprovizionării și prelucrării materiilor prime, spațiului, oceanelor și apei, deșeurilor, naturii și al altor infrastructuri de mediu, echipamentelor, bunurilor mobile și implementării tehnologiilor inovatoare care contribuie la îndeplinirea obiectivelor de mediu sau de sustenabilitate socială ale Uniunii sau la ambele obiective, ori care respectă standardele de mediu sau de sustenabilitate socială ale Uniunii;
- Sprijinirea finanțării și operațiunilor de investiții în domeniile cercetării, inovării și digitalizării;
- Sporirea accesului la finanțare și a disponibilității fondurilor pentru IMM-uri și, în cazuri justificate în mod corespunzător, pentru întreprinderile mici cu capitalizare medie;
- Sporirea accesului la și a disponibilității microfinanțării și a finanțării întreprinderilor sociale, sprijinirea finanțării și a operațiunilor de investiții legate de investițiile și

competențele sociale și dezvoltarea și consolidarea piețelor de investiții sociale: microfinanțare, finanțarea întreprinderilor sociale și economie socială, competențe, educație, formare și servicii conexe, infrastructura socială (inclusiv locuințe sociale și studentești, inovare socială, asistență medicală și îngrijire pe termen lung, incluziune și accesibilitate, activități culturale cu obiectiv social, integrarea persoanelor vulnerabile, inclusiv a resortisanților țărilor terțe.

O nouă agendă europeană pentru cultură (2018)

Cultura reprezintă un mijloc ideal de comunicare, dincolo de barierele lingvistice, care emancipează spiritele și facilitează coeziunea socială, inclusiv între refugiați, alți migranți și populațiile-gazdă. Participarea culturală îmbunătățește, de asemenea, sănătatea și bunăstarea. Barierele sociale și financiare din calea participării culturale persistă, în pofida eforturilor organizațiilor culturale de a se adapta la evoluția modelelor de consum cultural și a componenței populației. Prin urmare, se propune o nouă abordare, al cărei principiu director să fie *capacitatea culturală*. Aceasta presupune punerea la dispoziție a unei game largi de activități culturale de calitate, promovarea oportunităților de participare și de creație pentru toți și consolidarea legăturilor dintre cultură și educație, afacerile sociale, politica urbană, cercetare și inovare.

Noua agendă are trei obiective strategice, cu dimensiuni sociale, economice și externe:

1. Dimensiunea socială - valorificarea potențialului culturii și al diversității culturale pentru coeziunea și bunăstarea socială;
2. Dimensiunea economică - sprijinirea creativității bazate pe cultură în domeniul educației, al inovării, al creării de locuri de muncă și al creșterii;
3. Dimensiunea externă - consolidarea relațiilor culturale internaționale.

Acțiuni transversale:

Deși majoritatea acțiunilor din cadrul noii agende contribuie în primul rând la unul dintre cele trei obiective - la cel social, la cel economic sau la cel privind relațiile internaționale – multe aspecte sunt transversale. Două mari domenii de acțiune politică la nivelul UE – patrimonial cultural și domeniul digital - vor contribui la atingerea tuturor celor trei obiective.

- Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural
- Digital4Culture - strategie pentru a valorifica propunerile din domeniul drepturilor de autor, al audiovizualului și al radiodifuziunii.

Politica UE în domeniul turismului

Turismul în UE a fost afectat sever de pandemia de coronavirus în 2020. În primele opt luni din 2020, înnoptările înregistrate în structurile de primire turistică din Europa s-au situat undeva la 50% față de perioada similară din 2019, pe fondul efectelor pandemiei de coronavirus.

Executivul comunitar subliniază că Europa dispune de un ecosistem turistic foarte activ. Călătoriile, transportul, cazarea, alimentația, recreerea sau cultura contribuie la aproape 10% din PIB-ul UE și constituie o sursă esențială de locuri de muncă și de venituri în numeroase regiuni europene. 267 de milioane de europeni (62% din populație) fac cel puțin o călătorie privată de agrement pe an, iar 78% dintre europeni își petrec vacanțele în țara lor de origine sau în altă țară din UE.

Ecosistemul turistic a fost, de asemenea, unul dintre cele mai afectate de restricțiile severe impuse circulației și călătoriilor în urma pandemiei de COVID-19. Organizația Mondială a Turismului (UNWTO) prevede o reducere cu 20-30% a numărului de sosiri internaționale, ceea ce înseamnă pierderi între 280 și 420 de miliarde de euro pentru industria călătoriilor în întreaga lume. În Europa, vara este un anotimp crucial pentru industrie, aducând, în medie, încasări de 150 de miliarde de euro pentru sectorul turismului european și 360 de milioane de turiști.

Comisia Europeană a prezentat în mai 2020 un pachet de orientări și recomandări pentru a ajuta statele membre să elimine treptat restricțiile de călătorie și pentru a permite întreprinderilor din domeniul turismului să își redeschidă porțile, respectând în același timp măsurile sanitare. Acest pachetul urmărește să ajute sectorul turismului din UE să se redreseze în urma pandemiei, sprijinind întreprinderile și asigurând faptul că Europa continuă să fie destinația de top a vizitatorilor europeni și străini.

Pachetul „Turism și transport” al Comisiei Europene include:

- O strategie globală de redresare în 2020 și în perioada ulterioară;

Strategia de dezvoltare a Comunei Tătărăni 2021-2027

- O abordare comună a restabilirii libertății de mișcare și a eliminării restricțiilor la frontierele interne ale UE, în mod treptat și coordonat;
- Un cadru de sprijinire a restabilirii treptate a transportului, asigurând în același timp siguranța pasagerilor și a personalului;
- O recomandare care urmărește să facă din voucherele de călătorie o alternativă atractivă la rambursarea în numerar;
- Criterii pentru reluarea treptată, în condiții de siguranță, a activităților turistice și pentru elaborarea de protocoale sanitare pentru unitățile de primire turistice cum ar fi hotelurile.

Pentru turiști și călători UE dorește să le ofere cetățenilor încrederea și siguranța de a călători din nou cu ajutorul următoarelor măsuri:

- Restabilirea în condiții de siguranță a libertății de mișcare și eliminarea controalelor la frontierele interne;
- Restabilirea serviciilor de transport în întreaga UE, protejând în același timp sănătatea lucrătorilor din domeniul transporturilor și a pasagerilor;
- Reluarea în siguranță a serviciilor de turism;
- Asigurarea interoperabilității transfrontaliere a aplicațiilor de urmărire;
- Voucherele trebuie să devină o opțiune mai atractivă pentru clienți:

Pentru întreprinderile din domeniul turismului UE își propune să sprijine sectorul european al turismului prin:

- Asigurarea de lichidități destinate întreprinderilor din domeniul turismului, în special IMM-urilor, prin:
 - Salvarea de locuri de muncă cu un ajutor financiar de până la 100 de miliarde EUR din cadrul programului SURE;
 - Informarea cetățenilor cu privire la oferta turistică locală, promovarea atracțiilor și a turismului local și a Europei ca destinație turistică sigură;

Comisia Europeană va organiza, împreună cu instituțiile UE, industria, regiunile, orașele și alte părți interesate, o convenție europeană pentru a reflecta asupra viitorului ecosistemului turistic european durabil, inovator și rezilient — „Agenda europeană pentru turism 2050”. Aceasta subliniază printre altele, importanța turismului în dezvoltarea rurală, care nu mai trebuie interpretat exclusiv din punctul de vedere al dezvoltării agricole, ci ca vector de progres al zonelor rurale mai puțin dezvoltate, cu terenuri agricole marginale cu randament productiv scăzut, dar de o mare importanță în ceea ce privește valoarea ecologică și peisagistică, dar și protecția biodiversității; din acest motiv, instituțiile europene ar trebui să integreze în mod adecvat turismul și oportunitățile oferite de acesta în Strategia în domeniul biodiversității, în Strategia „De la fermă la consumator”, în noua politică agricolă comună, în rețeaua Natura 2000 și în viziunea pe termen lung asupra zonelor rurale.

Comisia Europeană a lansat în iunie 2020, o campanie în rețelele de socializare cu scopul de a sprijini turismul cultural sustenabil, ca răspuns la criza economică generată de pandemie care a afectat în egală măsură și turismul UE.

Campania cu sloganul „*Cultura Europei – aproape de tine / Europe’s Culture – close to you*” promovează redescoperirea valorilor culturale și naturale ale Europei, încurajând europenii să se bucure într-un mod sustenabil și în siguranță de destinațiile culturale ofertante aflate aproape de casele lor.

Campania promovează oferte culturale existente – în format fizic sau digital – sprijinite de UE sau de partenerii săi, cum ar fi situri sau proiecte câștigătoare ale premiilor UE pentru patrimoniul cultural, expoziții, inclusiv în mediul online, situri naturale protejate, arhitectură impresionantă, festivaluri muzicale etc.

O resursă importantă care vine în sprijinul celor care vor să călătorească în UE în vacanță este harta interactivă RE-Open EU(<https://reopen.europa.eu/ro/map>), care reunește informații importante despre călătorie în toate statele membre.

În cadrul Comunicării Comisiei Europene “Europa, destinația turistică nr. 1 la nivel mondial – un nou cadru politic pentru turism în Europa” au fost identificate trei acțiuni prioritare:

- stimularea competitivității în sectorul turismului european;
- promovarea dezvoltării unui turism sustenabil, responsabil și de calitate ridicată;
- consolidarea imaginii Europei ca o colecție de destinații sustenabile și de înaltă calitate.

Fondul Social European + (FSE+)

Fondul social european (FSE) a fost înființat în temeiul Tratatului de la Roma în vederea îmbunătățirii mobilității lucrătorilor și a oportunităților de angajare pe piața comună. Sarcinile și normele sale de funcționare au fost ulterior revizuite, pentru a reflecta evoluțiile care au avut loc în situația economică și de ocupare a forței de muncă a statelor membre, precum și evoluția priorităților politice definite la nivelul UE.

FSE+ sprijină următoarele obiective specifice în domeniile de politică ale ocupării forței de muncă, educației, incluziunii sociale și sănătății, contribuind astfel la obiectivul de politică intitulat „O Europă mai socială prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale” (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0382&from=EN>):

- îmbunătățirea accesului la piața muncii pentru toate persoanele în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomerii de lungă durată și persoanele inactive, promovarea desfășurării de activități independente și a economiei sociale;
- modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru ca acestea să evalueze și să anticipeze necesitățile în materie de competențe, să asigure o asistență promptă și personalizată și să sprijine corelarea cererii și a ofertei, tranzițiile și mobilitatea pe piața muncii;
- promovarea participării femeilor la piața muncii, a unui echilibru mai bun între viața profesională și cea privată, inclusiv accesul la servicii de îngrijire a copiilor, a unui

mediu de lucru sănătos care să reducă riscurile la adresa sănătății, a adaptării la schimbare a lucrătorilor, a întreprinderilor și a antreprenorilor și a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate;

- îmbunătățirea calității, a eficacității și a relevanței pentru piața muncii a sistemelor de educație și formare, pentru a sprijini dobândirea de competențe-cheie, inclusiv de competențe digitale;

- promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți;

- promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a oportunităților flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți, ținând seama de competențele digitale, anticipând mai bine schimbările și noile cerințe în materie de competențe pe baza nevoilor pieței muncii, facilitând tranzițiile profesionale și încurajând mobilitatea profesională;

- favorizarea incluziunii active pentru a promova egalitatea de șanse și participarea activă și a îmbunătăți capacitatea de inserție profesională;

- promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii;

- creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung;
- promovarea integrării sociale a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, inclusiv a persoanelor celor mai defavorizate și a copiilor;
- reducerea deprivării materiale prin furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor celor mai defavorizate, inclusiv prin măsuri auxiliare.

Bună guvernanță pentru politica de coeziune

Consolidarea capacității administrative (2018)

Politica de coeziune se bazează pe dispozițiile Tratatului Fundamental al Uniunii Europene și reprezintă o expresie a solidarității europene care vizează consolidarea coeziunii economice, sociale și teritoriale, dorind să reducă decalajele dintre regiuni, încercând totodată să promoveze dezvoltarea socio-economică într-un mod cât mai echilibrat și armonios.

Documentul sus-menționat (https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/brochures/2018/good-governance-for-cohesion-policy-administrative-capacity-building) prevede, cu privire la gestionarea politicii de coeziune, următoarele priorități:

- Sprijinirea capacității administrative se referă la asigurarea structurilor corespunzătoare, a resurselor umane, a sistemelor și instrumentelor necesare, adică asigurarea faptului că responsabilitățile și sarcinile sunt clar atribuite și personalul este motivat și are competențele cerute pentru a gestiona fondurile. De asemenea, instituțiile trebuie să aibă la dispoziție instrumentele corespunzătoare (sisteme IT, manuale, regulamente etc.), care să le facă mai puțin vulnerabile;
- Guvernanța include asigurarea interacțiunii și coordonării cu părțile interesate și responsabilizarea politicienilor și managerilor pentru performanță, protejarea împotriva corupției și a conflictelor de interese și promovarea transparenței.

Acțiuni prioritare propuse în document sunt:

- Instrumente (toolbox) pentru stimularea capacității
- Instruire și sprijin adaptate
- Proceduri de calitate și parteneriate

I.2 CONTEXTUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE

Pornind de la Agenda 2030, România și-a creat Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, ce reprezintă contextualizarea Agendei la specificul românesc.

Toate țările trebuie să se asigure că politici adecvate sunt pregătite pentru implementarea Agendei 2030. Țările trebuie să promoveze instituții eficiente și inclusive și să creeze politici bazate pe statul de drept, drepturile omului, drepturile femeii, egalitatea de gen și creșterea implicării femeilor.

România susține pe deplin ideea că Agenda 2030 trebuie să fie implementată de către instituțiile locale, răspunzând direct nevoilor cetățenilor. Nevoile, interesele și grijele acestora trebuie să fie soluționate prin definirea unor strategii de dezvoltare locală și națională.

România este angajată să implementeze Obiectivele de Dezvoltare Durabilă la nivel național și va revizui Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă, pentru a integra Obiective de Dezvoltare Durabilă. Excluziunea socială este identificată ca o provocare

ROMÂNIA DURABILĂ

Proiect Coordonat de Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă

AGENDA

Eveniment de lansare proiect **ROMÂNIA DURABILĂ**

Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional
pentru implementarea Strategiei Naționale pentru
Dezvoltarea Durabilă a României 2030

majoră la adresa implementării Obiectivelor. În Strategia românească revizuită, se va pune accentul pe susținerea incluziunii persoanelor cu dizabilități, a tinerilor și a femeilor, în politicile de dezvoltare. Eradicarea sărăciei reclamă oportunități decente de angajare, iar prevenirea și evitarea excluziunii sociale necesită politici de coeziune socială.

Ca membru al Uniunii Europene, România contribuie la îndeplinirea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă nu numai din perspectivă națională, dar și la nivel internațional, prin sprijinul pe care îl acordă țărilor mai puțin dezvoltate, prin intermediul asistenței oficiale pentru dezvoltare. Experiența acumulată de România în procesul de tranziție este de natură a susține eforturilor țărilor interesate de a beneficia de un astfel de sprijin.

Dezvoltarea durabilă în România; Angajament politic pentru Agenda 2030

- În aprilie 2016, ambele camere ale Parlamentului României și-au declarat susținerea pentru implementarea celor 17 obiective.
- Parlamentul României a fost primul parlament din cele 176 ale Uniunii Interparlamentare care și-a exprimat susținerea pentru Agenda 2030.
- S-au tradus două manuale privind

dimensiunea parlamentară a implementării Agendei 2030 pentru a sprijini legiuitorul în integrarea componentei dezvoltării durabile în procesul legislativ.

Atribuții ale Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă:

- de coordonare a activităților de implementare rezultate din setul de 17 obiective de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030;
- de planificare și de integrare a datelor și informațiilor comunicate de către instituțiile cu atribuții în domeniu;
- de monitorizare a indicatorilor specifici naționali;
- de a formula propuneri de ajustare a obiectivelor-țintă.

În mai 2017, a fost înființat prin HG nr. 313/2017 Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă, în cadrul aparatului de lucru al Guvernului, pentru a coordona implementarea celor 17 obiective la nivel național.

Obiectivele pentru Dezvoltare Durabilă urmăresc în principal:

- Eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii;
- Consolidarea sistemului național unitar a serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme;

- Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10%, similar cu nivelul înregistrat în anul 2014;

- Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018;

- Creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone ;

- Creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole pentru a asigura securitatea alimentară, prin realizarea unui management al terenurilor agricole ce presupune introducerea unor tehnologii și a unor utilaje performante pentru eficientizarea procesului agricol și asigurarea controlului producției;

- Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică;

- Digitalizarea completă a sistemului de sănătate și, implicit eliminarea documentelor și registrelor tipărite pe suport de hârtie, pentru a eficientiza și a facilita intervențiile medicale, pentru a asigura populației accesul rapid la servicii

medicale de calitate, la tratamente și medicamente și pentru monitorizarea eficientă a nevoilor;

- Reducerea prevalenței mortalității materne și infantile, a incidenței cancerului la sân sau de col uterin și a sarcinilor la adolescente, având ca obiectiv prioritar grupurile vulnerabile și defavorizate;
- Stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile;
- Reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire și tratament și prin promovarea sănătății și bunăstării mintale;
- Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educational;
- Asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și promovarea dezvoltării durabile, inclusiv prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă;

- Accentuarea rolului, în procesul educațional, al educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, egalitate de gen, despre valorile democrației și pluralismului, despre valorile multiculturalismului, prevenția discriminării și înțelegerea percepției „celuilalt”, despre importanța eradicării violenței cu accent pe fenomenul de violență în școli;

- Modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodologiilor de predare-învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educational;

- Creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul;

- A asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică;
- Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90%;
- Realizarea accesului la condiții sanitare și de igienă adecvate și echitabile pentru toți, acordând o atenție specială celor în situații vulnerabile;
- Extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale în vederea asigurării accesului consumatorilor casnici, industriali și comerciali la surse sigure de energie la prețuri acceptabile;

- Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică;
- Valorificarea resurselor culturale specifice pe plan local prin protejarea patrimoniului cultural, identității culturale și îndeletnicirilor tradiționale (artizanale, artistice, culinare); încurajarea dezvoltării în continuare a agroturismului
- Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialele textile până în 2025 ;
- Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastre naturale;
- Dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea cotelor și metodelor stabilite prin lege și menținerea, în limite rezonabile, a viabilității îndeletnicirilor tradiționale în acest domeniu, inclusiv a pescuitului sportiv și de agrement;

- Profesionalizarea și perfecționarea activității tuturor instituțiilor administrației publice centrale și locale, mai ales a compartimentelor care intră în contact direct cu cetățenii, pentru prestarea unor servicii prompte și civilizate; extinderea și generalizarea serviciilor pe internet (on-line).
- Aderarea României la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică.

I.3 PRIORITĂȚI DE DEZVOLTARE A ROMÂNIEI FINANȚATE DIN FONDURI EUROPENE ÎN PERIOADA 2021 – 2027

UE-27 prevede un buget pe termen lung de 1 074,3 miliarde EUR la prețurile din 2018, inclusiv integrarea Fondului European de Dezvoltare. Împreună cu instrumentul de redresare Next Generation EU în valoare de 750 de miliarde EUR, acest buget va permite UE să asigure în anii următori o finanțare fără precedent, în valoare de 1,8 mii de miliarde EUR, pentru a sprijini redresarea în urma pandemiei de COVID-19 și prioritățile pe termen lung ale UE în diferite domenii de politică. Se așteaptă ca majoritatea programelor sectoriale de finanțare ale UE să fie adoptate în prima parte a anului 2021, urmând să se aplice retroactiv de la începutul anului 2021.

În viitorul cadru financiar multianual, finanțarea UE va fi direcționată către priorități noi și către priorități consolidate, în toate domeniile de politică ale UE, inclusiv tranziția verde și cea digitală. Politica de Coeziune și Politica Agricolă Comună vor continua să beneficieze de o finanțare importantă și vor fi modernizate pentru a se asigura contribuția lor optimă la redresarea economică a Europei și la obiectivele

ecologice și digitale ale UE. Finanțarea în cadrul noului instrument de redresare va ajuta statele membre ale UE să combată consecințele crizei provocate de COVID-19, consolidând astfel modernizarea și reziliența.

UE va cheltui 132,8 miliarde EUR în domeniul de cheltuieli „piața unică, inovare și sectorul digital” și 377,8 miliarde EUR pentru „coeziune, reziliență și valori”. Datorită finanțării suplimentare din partea Next Generation EU, aceste cuantumuri vor crește la 143,4 miliarde EUR și, respectiv, 1 099,7 miliarde EUR, incluzând împrumuturile acordate statelor membre. O altă finanțare de 356,4 miliarde EUR va fi alocată domeniului resurselor naturale și mediului (373,9 miliarde EUR cu contribuția din partea Next Generation EU). Cheltuielile în domeniul migrației și al gestionării frontierelor se vor ridica la 22,7 miliarde EUR în următorii șapte ani, iar 13,2 miliarde EUR vor fi cheltuite în domeniile securității și apărării. Finanțarea pentru „vecinătate și întreaga lume” se va ridica la 98,4 miliarde EUR.

Pentru a sprijini tranziția digitală, a fost instituit un nou program de finanțare, “Europa digitală”, care să promoveze implementarea și adoptarea la scară largă a unor tehnologii digitale esențiale, cum ar fi aplicații de inteligență artificială și instrumente de securitate cibernetică de ultimă generație.

Noul program „UE pentru sănătate” va oferi o bază solidă pentru acțiunile UE în domeniul sănătății ca urmare a lecțiilor învățate pe parcursul pandemiei de COVID-19.

În domeniul cercetării și inovării, programul “Orizont Europa” va beneficia de o majorare semnificativă odată ce finanțarea pe baza Instrumentului de redresare al UE va deveni disponibilă.

De asemenea, sprijinul pentru „migrație și gestionarea frontierelor” a fost consolidat în mod considerabil, incluzând o finanțare destinată punerii la dispoziția Agenției Europene pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă, până în 2027, a unui număr de până la 10000 de polițiști de frontieră. În domeniul securității și apărării, va fi instituit un nou Fond european de apărare pentru a promova competitivitatea, eficiența și capacitatea de inovare ale bazei tehnologice, industriale și de apărare a UE.

De asemenea, vor fi consolidate programele pentru tineri, cum ar fi Erasmus+ și Corpul european de solidaritate, preconizându-se că numărul participanților la programul Erasmus+ se va tripla în cursul noului cadru financiar multiannual 2021-2027.

Pentru a sprijini cele mai vulnerabile regiuni cu o intensitate ridicată a carbonului în tranziția lor către o economie neutră din punct de vedere climatic, se creează noul Fond pentru o tranziție justă. Acesta va primi finanțare atât din viitorul buget pe termen lung, cât și în cadrul Instrumentului de redresare al UE.

Cea mai mare parte a acestei finanțări va fi direcționată prin intermediul Mecanismului de redresare și reziliență, în valoare de 672,5 miliarde EUR, care va sprijini prin granturi și împrumuturi investițiile publice și reformele din statele membre, ajutându-le să facă față impactului economic și social al pandemiei de COVID-19, precum și dificultăților aferente tranziției verzi și celei digitale.

În privința utilizării fondurilor europene, prioritățile, stabilite împreună cu Comisia Europeană vizează Pactul Ecologic European, transformarea digitală, dar și evoluția politicilor clasice europene (politica de coeziune, politica agricolă comună). Tot cu sprijinul finanțărilor oferite de UE, se vor susține cercetarea și inovarea, investițiile în rețelele transeuropene și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, cu scopul de a stimula creșterea și de a crea locuri de muncă.

Politica agricolă comună

În conformitate cu actuala propunere de Regulament, schemele de plăți directe și măsurile de piață, cu finanțare din FEAGA, vor contribui împreună cu intervențiile de dezvoltare rurală la atingerea obiectivelor specifice din Planul Național Strategic. În acest sens, în cadrul Pilonului I, tipurile de intervenții vor lua forma plăților directe decuplate și cuplate, după cum urmează:

- plăți directe decuplate: sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității; sprijinul redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității; sprijinul complementar pentru venit pentru tinerii fermieri; schemele pentru climă și mediu (eco-scheme).
- plăți directe cuplate: sprijinul cuplat. Complementar plăților directe care vor fi acordate fermierilor, prin intervențiile de dezvoltare rurală finanțate din FEADR – pilonul II, vor fi finanțate următoarele tipuri de investiții și scheme de sprijin
- Investiții în modernizarea, restructurarea și creșterea competitivității fermelor cu accent pe fermele de familie;

- Instalarea tinerilor fermieri;
- Sprijin pentru cooperare în vederea integrării producției pe lanțul agroalimentar;
- Gestionarea riscurilor la nivel de fermă;
- Investiții în crearea și dezvoltarea valorii adăugate prin procesarea și marketing-ul produselor agro-alimentare;
- Investiții în infrastructura de irigații;
- Investiții în infrastructura la scară mică (de apă/apă uzată, rutieră, etc.) în mediul rural;
- Cooperare în vederea inovării, respectiv dezvoltarea de noi practici care să răspundă nevoilor specifice ale fermierilor;
- Plăți compensatorii pentru angajamente în materie de mediu și climă și alte angajamente, constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone defavorizate;
- Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de activități în vederea dezvoltării economiei rurale (turism rural, activități non-agricole din amonte și din avalul agriculturii).
- Facilitatea pentru Recuperare și Reziliență (Recovery and Resilience Facility):

- Acces la granturi și credite alocate acestei facilități din suplimentarea de buget la nivelul UE Rambursarea creditelor se va face începând cu 2028 și cel târziu până în 2058 prin:

- a) creșterea de contribuții naționale,
- b) reducerea fondurilor aferente politicilor din MFF sau
- c) noi resurse disponibile.

România va include în Programul Național de Reformă un plan pentru recuperare și reziliență.

Domenii finanțate: investiții și reforme structurale în domenii precum: ocuparea forței de muncă, sfera socială, educație, cercetare-inovare, sănătate, mediul de afaceri, inclusiv administrația publică și sectorul financiar.

Inițiativa SURE

Domenii finanțate:

- a) Finanțarea costurilor aferente orelor nelucrate pentru angajatori care hotărăsc reducerea programului de lucru; alte măsuri similare;
- b) Finanțarea costurilor pentru un înlocuitor al venitului pentru actuala situație de urgență, în cazul angajaților și lucrătorilor independenți;
- c) Finanțarea costurilor pentru măsuri legate de securitatea sanitară la locul de muncă.

GRANTURI DE SPRIJIN PENTRU COMPANII

În cadrul planului de măsuri de relansare economică sunt prevăzute granturi și programe de sprijin cu finanțare din fonduri externe nerambursabile și de la bugetul de stat, care au ca obiective acoperirea capitalului de lucru, finanțarea nevoilor de investiții, scheme pentru digitalizarea companiilor, dar și măsuri de sprijin pentru creșterea ocupării și scheme sau granturi cu caracter social.

Sursele de finanțare: fonduri europene nerambursabile și bugetul de stat

Granturi de sprijin pentru repornirea întreprinderilor capital de lucru și investiții

- a) Granturi de sprijin pentru microîntreprinderi – buget: 100 mil. Euro
- b) Capital de lucru pentru repornirea activităților economice pentru IMM-uri – buget: 350 mil. Euro
- c) Granturi pentru investiții și pentru reconversia economică pentru IMM-uri – buget: 550 mil. euro
- d) Schema de ajutor pentru activități de comerț și servicii afectate Covid-19 – buget: 160 mil. lei, finanțarea actuală de la buget fiind de 40 mil. lei și suplimentare de la bugetul de stat 120 mil. lei.
- e) Granturi pentru investiții în energie regenerabilă pentru IMM-uri – buget: 200 mil. Euro
- f) Granturi de sprijin pentru structurile sportive – buget: 180 mil. Euro

Programe de finanțare nerambursabilă pentru creșterea competitivității IMM-urilor

- a) Granturi pentru investiții pentru microîntreprinderi – buget: 117 mil. Euro și fonduri suplimentare prin supracontractare: 130 mil. Euro
- b) Granturi pentru creșterea competitivității IMM-urilor – buget (alocare inițială și supracontractare): 450 mil. Euro
- c) Granturi pentru dezvoltarea IMM-urilor prin finanțarea investițiilor mari – buget (alocare inițială și supracontractare): 550 mil. Euro

Granturi pentru inițiative antreprenoriale inovative și digitalizarea companiilor

Granturi pentru start-up-uri pentru studenți în domenii competitive și inovative – buget: 150 mil. euro

- a) Granturi pentru digitalizarea IMMurilor – buget: 150 mil. Euro
- b) Finanțarea programelor de educație digitală a angajaților pentru companii – buget: 30 mil. Euro
- c) Star-Tech Innovation (Noul program Start - UP)- buget: 294 mil. Euro

Srijin pentru dezvoltarea agriculturii și a industriei agro-alimentar

- a) Granturi pentru achiziția de echipamente pentru irigații – buget: 48 mil. Euro
- b) Granturi de finanțare pentru antreprenoriat rural – buget: 200 mil. Euro

c) Instalarea tinerilor fermieri cu teren agricol concesionat de la stat – buget: 42 milioane euro (+20 milioane euro alocare distinctă pentru tinerii din afara granițelor)

Programe de finanțare pentru investiții noi și pentru relocarea companiilor în România

- a) Schema de ajutor de stat pentru investiții noi (greenfield) – buget: 1,5 mld. lei anual
- b) Schema de ajutor de stat pentru sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională – buget: 450 mil. lei annual

SCHEME DE GARANTARE ȘI INSTRUMENTE PENTRU SUSȚINEREA LICHIDITĂȚII ÎN ECONOMIE

Programe de garantare a creditelor pentru capital de lucru și investiții

- a) Programul IMM Invest pentru garantarea creditelor pentru capital de lucru și investiții pentru IMM-uri – plafon: 15 mld. Lei
- b) Garanții de stat pentru creditarea companiilor mari pentru capital de lucru și investiții – plafon: 8 miliarde lei

Programe de garantare pentru asigurarea lichidității companiilor

- a) Schema de garantare a creditului comercial (furnizor) – plafon: 1 mld. Lei
- b) Program de garantare a finanțărilor de tip factoring cu regres și scontarea efectelor de comerț – plafoane alocate: 1,5 mld. lei/factoring; 1,5 mld. lei/scontare

- c) Factoring cu regres (cu recurs) cu garantarea de către stat
- d) Scontarea cu garantarea de către stat; plafon alocat schemei: 1,5 miliarde lei
- e) Program de garantare a leasing-ului de echipamente și utilaje – plafon: 1,5 mld. Lei
- f) Schema de garantare a voucherelor pentru pachetele turistice prin FNGCIMM

INSTRUMENTE FINANCIAR-BANCARE DE CREȘTERE A CAPITALIZĂRII ȘI DE FINANȚARE A INVESTIȚIILOR

Instrumente de creștere a capitalizării companiilor și de finanțare a investițiilor

- a) Măsuri de stimulare pentru creșterea capitalurilor proprii ale companiilor românești

Înființarea Fondului Român de Investiții (FRI) pentru finanțarea unor investiții în domenii de interes strategic

- a) Dezvoltarea unui fond de investiții, cu o capitalizare inițială de aprox. 300 mil. Euro;
- b) Înființarea Băncii Naționale de Dezvoltare (BND) ca instituție de credit pentru proiecte de investiții.

MĂSURI ACTIVE DE OCUPARE A FORȚEI DE MUNCĂ ȘI DE PROTECȚIE SOCIALĂ

a) Măsuri de sprijin pentru angajați și companii în perioada în care se mențin măsurile de restricție în anumite domenii economice

b) Alte măsuri de sprijin pentru ocuparea forței de muncă

c) Măsuri de protecție socială

Pentru perioada 2021-2027, România are la dispoziție 31 de miliarde euro împărțite în patru instrumente: Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul pentru Tranziție Justă, cărora li se adaugă și bugetul pentru Programul Național de Relansare și Reziliență. Aceste resurse de dezvoltare națională vor fi investite în 2021-2027 pentru dezvoltarea infrastructurii de transport și de apă, pentru diminuarea decalajelor interregionale, pentru digitalizarea economiei și pentru încurajarea antreprenoriatului tinerilor și al celor din mediul rural.

Alocarea celor 31 de miliarde de euro:

- 19 miliarde de euro (55% din buget) provin din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), fiind dedicate în special digitalizării, dezvoltării durabile, incluziunii sociale ori sănătății;
- 6,07 miliarde (26%) reprezintă Fondul Social European (FSE+), prin care vor fi sprijinite incluziunea socială, sănătatea, educația și ocuparea forței de muncă;

- 4,4 miliarde de euro (14% din buget) provin din Fondul de Coeziune și sunt alocați pentru a dezvolta domeniul transportului și va sprijini dezvoltarea durabilă;

- 1,7 miliarde euro (5%) vor fi alocați pentru Fondul European Tranziție Justă pentru a sprijini diversificarea economică a celor mai afectate regiuni;

România va beneficia de opt Programe Operaționale:

- Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021-2027: 2,1 miliarde euro;

- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027: 4,6 miliarde euro;

- Programul Operațional Transport 2021-2027: 8,3 miliarde euro;

- Programul Operațional Educație și Ocupare 2021-2027: 7,7 miliarde euro;

- Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială 2021-2027: 2,5 miliarde euro;

- Programul Operațional Sănătate 2021-2027: 4,7 miliarde euro;

- Programele Operaționale Regionale 2021-2027;

- Programul Operațional Asistență Tehnică 2021-2027: 597 milioane euro;

- Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027: 1,7 miliarde euro.

La nivel national se vor adăuga:

Strategia de dezvoltare a Comunei Tătărăni 2021-2027

1. Programul Acvacultură și Pescuit (PAP) – finanțat din FEPAM
2. Programul Național Strategic (PNS) – finanțat din FEADR
3. Programul InterregNext România-Republica Moldova
4. Programul Național Fondul azil, migrație și integrare
5. Programul Național Fondul securitate internă
6. Programul Național Instrumentul pentru gestionarea frontierelor și vizelor

II. Comuna Tătărăni-parte a Regiunii Nord-Est

REGIUNEA NORD EST

Cadrul natural

Nord-Est este o regiune de dezvoltare a României, creată în anul 1998. Sediul Agenției pentru Dezvoltare Regională Nord-Est se află în municipiul Piatra Neamț, chiar dacă cel mai mare oraș este municipiul Iași. Precum celelalte regiuni de dezvoltare, Regiunea pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est nu are puteri administrative, funcțiile sale principale fiind coordonarea proiectelor de dezvoltare regio care fac parte din regiunile istorice Moldova și Bucovina: Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava și Vaslui.

Regiunea Nord-Est este cea mai întinsă regiune a României, având o suprafață de 36.850 kmp (15,46% din suprafața totală a țării). Are granițe externe cu Ucraina și Republica Moldova.

Cu o populație de 3.734.546 locuitori (17,25% din populația României) și o densitate a populației de 101,3 locuitori/km² , Regiunea Nord-Est ocupă locul al doilea în ceea ce privește densitatea după Regiunea București-Ilfov).

Populația regiunii este localizată cu precădere în mediul rural (56,6%). Regiunea se caracterizează printr-o îmbinare armonioasă între toate formele de relief, 30% munți, 30% relieful subcarpațic, 40% podiș. Această ultimă formă de relief ocupă peste 70% din suprafața județelor Botoșani, Vaslui și Iași. Relieful variat oferă zone de deal și câmpie care sunt adecvate unei game largi

Sediul ADR Nord Est din Piatra Neamț
cu peisaje spectaculoase sunt favorabile dezvoltării turismului.

de culturi agricole, iar zonele de munte

O secțiune longitudinală asupra regiunii, se prezintă sub forma unei pante care coboară dinspre Vest spre Est, cu numeroase variații. La Vest, Munții Carpați stau ca un zid cu înălțimi apropiate de 2000 m în Nord (Vf. Pietrosu, Vf. Rarău, Vf. Giumalău, Vf. Ocolașu Mare, Vf. Hașmașu Mare) și cu o scădere de înălțime spre Sud (Munții Ciuc, Munții Troțușului și, în mică măsură, Munții Vrancei). Subcarpații au înălțimi cuprinse între 700-800 m și înconjoară munții ca un brâu strâns. În continuare, jumătatea estică este împărțită în două mari zone: Câmpia colinară a Moldovei în partea nord-estică și Podișul Bârladului, în partea de Sud. Partea de Nord-Vest a regiunii este cunoscută și sub numele de Podișul Sucevei cu o înălțime medie de 500 metri și este faimoasă pentru “obcinele” sale (ușoare ondulații ale reliefului).

Diferitele tipuri de relief creează zone climatice cu diferențe semnificative între cele muntoase și cele de deal și de câmpie. În zona muntoasă a regiunii (zona vestică a județelor Suceava, Neamț și Bacău), climatul este continental moderat, cu veri răcoroase și ierni bogate în precipitații sub formă de ninsoare. În zona subcarpatică de dealuri și câmpie (părțile estice ale județelor Suceava, Neamț, Bacău precum și întreg teritoriul județelor Botoșani, Iași, Vaslui), climatul este continental, cu veri călduroase și secetoase, iar iernile sunt reci și de cele mai multe ori fără zăpadă. Temperatura medie anuală a aerului este de 2 °C în zona de munte și de 9 °C în zona subcarpatică de dealuri și câmpie. La Vaslui, temperatura medie multianuală este 9.4 °C, iar precipitațiile multianuale 530mm.

Regiunea este străbătută de un număr de opt cursuri importante de apă, care se repartizează pe direcția Nord-Sud, cele mai mari bazine hidrografice revenind Siretului (42.890 kmp) și Prutului (10.990 kmp). Acesta din urmă, se constituie în

graniță naturală cu Republica Moldova, pe o distanță de cca. 680 km. Multe din cursurile de apă ale regiunii au beneficiat de ample lucrări de amenajări și regularizare. Pe râul Bistrița s-a amenajat încă din anii '70 o "salbă" de șapte microhidrocentrale și, de asemenea, cel mai mare lac de acumulare al regiunii („Izvoru Muntelui”), cu un volum la nivel normal de retenție de 1.130 mil. mc.

Malurile Siretului sunt formate din straturi de pietriș, nisip și loess. Primăvara, odată cu topirea zăpezilor și vara, după ploi abundente, râul Siret poate provoca inundații. Dacă în mod normal, lățimea Siretului este de 70–100 m, iar adâncimea de 0,20-0,70 m, în perioada topirii zăpezilor sau a precipitațiilor abundente, lățimea sa crește la 200 m, iar adâncimea ajunge la 2–3 m. Ca urmare a adâncimii sale scăzute, Siretul nu este navigabil, doar pe porțiunea de după vărsarea râului Bârlad pot naviga nave de dimensiuni mici. La vărsarea în Dunăre, debitul mediu al Siretului este de 220 m³/s. Preocuparea pentru navigarea pe Siret datează de câteva sute de ani, Dimitrie Cantemir exprimându-și în *Descrierea Moldovei* (1714-1716) amărăciunea pentru negăsirea unei soluții în acest sens. *"E un râu lat și adânc, însă, fiind înconjurat din toate părțile de păduri și munți, iar pe alocuri împiedicat de vaduri, până acum nu s-a putut deschide pretutindeni o cale pentru corăbii"*.

De partea cealaltă, râul Prut, deși izvorăște din același areal (Carpații Păduroși, Ucraina) ca și Siretul, are un debit substanțial mai mic (110 m³/s) datorită desfășurării bazinului acestuia într-un climat temperat continental excesiv, cu veri secetoase și ierni predominant uscate, astfel încât, afluenții acestuia sunt puțini și cu debit scăzut.

Formează granița României cu Republica Moldova și parțial cu Ucraina. În perioada interbelică, râul era navigabil până la Ungheni, însă în perioada comunistă navigația pe râu a fost treptat abandonată, cursul nemaifiind întreținut. Principalii afluenți pe partea dreaptă sunt Cozmești, Bohotin, Elan, Ceremuș, Bașeu și Jijia (cu

afluentul principal Bahlui). Pe râul Prut există o amenajare hidroenergetică (barajul de la Stâncă-Costești) realizată împreună cu Uniunea Sovietică (actualmente Republica Moldova).

Podul Leușeni-Albița

Podul Cantemir-Fălciu

De-a lungul secolelor legătura dintre cele două maluri ale Prutului a fost asigurată de podurile stabile sau plutitoare așezate la trecătorile cunoscute sub numele generic de vaduri. Dintre cele 22 de poduri peste râul Prut, care până în 1944 legau Basarabia de restul României, doar două poduri feroviare au evitat demolarea, și anume cele de la Cantemir – Fălciu și Ungheni – Holboca (spre Nicolina).

Alte 5 poduri, toate rutiere, au fost refăcute în timpul ocupației sovietice. Este vorba de podurile Giurgiulești–Galați, reconstruit în 1949, Leușeni – Albița, reconstruit în 1956 și renovat în 1978, Cahul–Oancea, reconstruit în 1963, Sculeni–Sculeni, reconstruit în 1966, și coronamentul barajului Costești–Stâncă, construit în 1978.

Podul de la Lipcani–Rădăuți Prut a fost reconstruit în 2005 dar a devenit operațional în 2010.

Podul de la Giurgiulești-Galați

În ultimele decenii cea mai mare parte din bălțile, lacurile și mlaștinile Prutului au fost desecate. Fostele mlaștini au devenit terenuri agricole. În 1976 lângă localitățile Stâncă și Costești, Republica Moldova împreună cu România au construit un baraj, un lac de acumulare și o hidrocentrală. Odată cu acestea au încetat viiturile și inundațiile periodice ale luncii Prutului. Dacă anterior terenurile de luncă erau

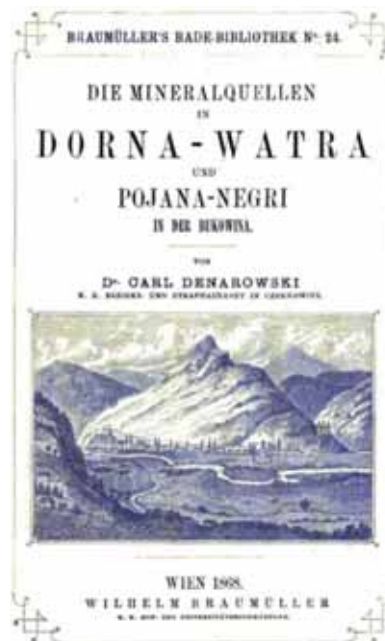

alimentate de mълul mълnos adus de apele rълului ın timpul inundațiilor și viiturilor, fostele soluri fertile ale luncii s-au degradat și au devenit salinizate.

Resursele naturale valorificabile ale Regiunii de Nord Est pot fi clasificate ın două categorii: **resurse neregenerabile** (minerale și combustibili fosili) și **resurse regenerabile** (apă, aer, sol, floră, faună sălbatică, inclusiv cele inepuizabile: energia solară și eoliană). ıntre componentele resurselor naturale există legături și interacțiuni puternice, astfel că orice intervenție asupra uneia induce, inevitabil, consecințe și asupra celorlalte.

Resurse neregenerabile

- 1) Mangan: Dadu, Ciocănești-Oarța, Vatra Dornei, Iacobeni, Șaru Dornei, Broșteni;
- 2) Sulfuri polimetalice: Cърlibaba, Fundu Moldovei, Valea Corbului, Gemenea, Leșul Ursului;
- 3) Ape minerale carbogazoase: Neagra Șarului, Șaru Dornei, Vatra Dornei, Poiana Negrii, Dorna Cърndreni, Poiana Stampei, Coșna, Oglinzi, Bălțatești;
- 4) Ape minerale sulfuroase și feruginoase: Strunga, Nicolina Iași-județul Iași, Brânceni, Murgești, Pungești, Gura Morii - județul Vaslui, Băile Slănic, Moinești, Târgu Ocna, Poiana Sърată, Sърata-Bacău - județul Bacău;

Slănic Moldova

Vatra Dornei

5) Materiale de construcții:

- Calcare: Pojorâta, Câmpulung Moldovenesc, Botuș-județul Suceava, Bicz Chei - județul Neamț, Bărbătești, Costești, Ipatele, Păun, Schitu Duca, Deleni, Strunga - județul Iași, Darabani, Ștefănești, Lipceni - județul Botoșani, în Vaslui găsimu-se, cu precădere, pe malurile râurilor;

- Argile: Bistrița, Timișești, Tașca, Girov, Ozana-județul Neamț, Vlădiceni - județul Iași, Bucecea, Dorohoi, Leorda, Mihăileni, Botoșani - județul Botoșani, Doftana, Măgura, Călugăra - județul Bacău;

- Gresii: Tarcău - județul Neamț, Coșula, Tudora, Hudești - județul Botoșani , în Vaslui se găsimu gresii și nisip pe malurile râurilor, Ghimeș Făget și la Est de zona Slănic Moldova - județul Bacău, Solca Plătinoasa - județul Suceava, Doabra-com. Frasin;

- Gipsuri: Miorcani, Darabani - județul Botoșani, Perchiu Onești - județul Bacău;

- Nisipuri cuarțoase: Miorcani și Alba Dudești;

- Nisipuri pentru construcții: Hudești - județul Botoșani, Lespezi - județul Iași, Cornățel, Urechești Gârleni, Orbeni - județul Bacău;

Nisipuri cuarțifere la Hudești

Exploatații de petrol la Moinești

6) Turba: Poiana Stampei - județul Suceava, Dersca - județul Botoșani;

7) Sare: Cacica - județul Suceava, Moinești, Sărata, Târgu Ocna - județul Bacău.

8) Zăcământ de sulf în Masivul Călimani; exploatarea minieră a fost închisă în 1997 datorită nerentabilității acesteia. Astăzi mina este un obiectiv turistic în mijlocul Parcului Național Călimani.

Carieră de sulf în Masivul Călimani

9) Zăcămintele de șisturi bituminoase la Tazlău-Neamț;

10) Gaze naturale la Tazlău-Oituz - județul Bacău, Tazlău, Roman - județul Neamț, Todirești și Frasin.

Multe dintre resursele subsolice ale Regiunii de Nord Est nu se mai exploatează, acestea intrând într-un stadiu de conservare datorită costurilor de exploatare mari și a tehnologiei învechite (sulf în Călimani, nisipuri cuarțifere la Miorcani și Hudești).

Resurse regenerabile

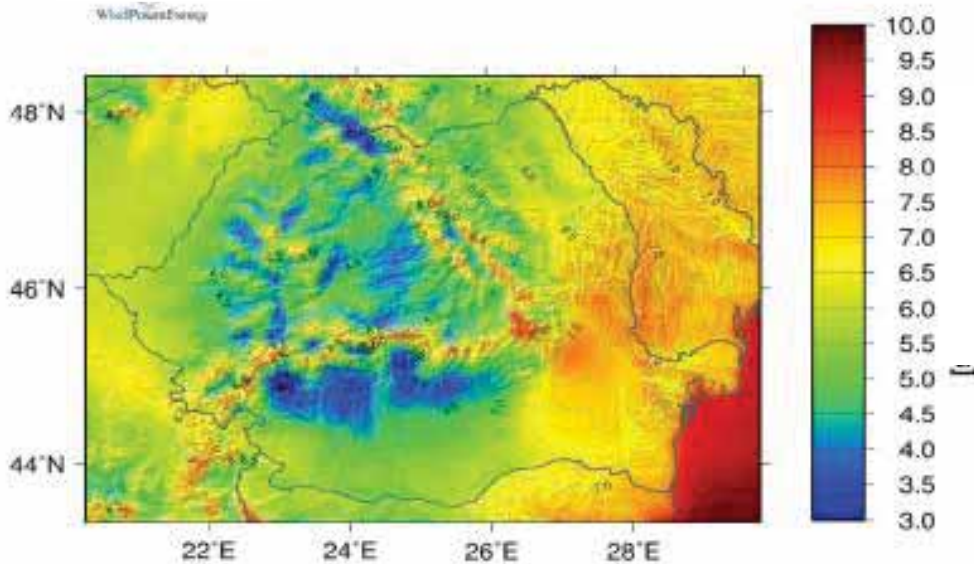
Cele mai importante resurse naturale regenerabile ale Regiunii de Nord Est sunt: resursele de apă, constituite din apele de suprafață (râuri, lacuri, apele subterane), solul, fauna, flora, pădurile, energia solară, energia eoliană. O categorie aparte de resurse o reprezintă apele minerale (carbogazoase, sulfuroase, feruginoase etc.) și apele geotermale.

Astfel, întâlnim ape minerale carbogazoase: Neagra Șarului, Șaru Dornei, Vatra Dornei, Poiana Negrii, Dorna Cândreni, Poiana Stampei, Coșna, Oglinzi, Bălțățești și ape minerale sulfuroase și feruginoase la: Strunga, Nicolina Iași-județul Iași, Brânceni, Murgești, Pungești, Gura Morii - județul Vaslui, Băile Slănic, Moinești, Târgu Ocna, Poiana Sărată, Sărata-Bacău - județul Bacău;

Aceste resurse pot fi folosite pe termen nelimitat, dacă sunt folosite rațional. Exploatarea acestora într-un regim care depășește regimul lor natural de regenerare duce la diminuarea și, în cele din urmă, la epuizarea lor.

Folosirea energiei din surse regenerabile prezintă numeroase beneficii potențiale, inclusiv o reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, diversificarea aprovizionării cu energie și reducerea dependenței față de piețele de combustibili fosili (în special, față de piața petrolului și a gazelor). Dezvoltarea surselor regenerabile de energie poate, de asemenea, să stimuleze ocuparea forței de muncă în UE, prin crearea de locuri de muncă în sectorul noilor tehnologii „verzi”.

Energia eoliană reprezintă o sursă inepuizabilă întâlnită în Regiunea de Nord Est.

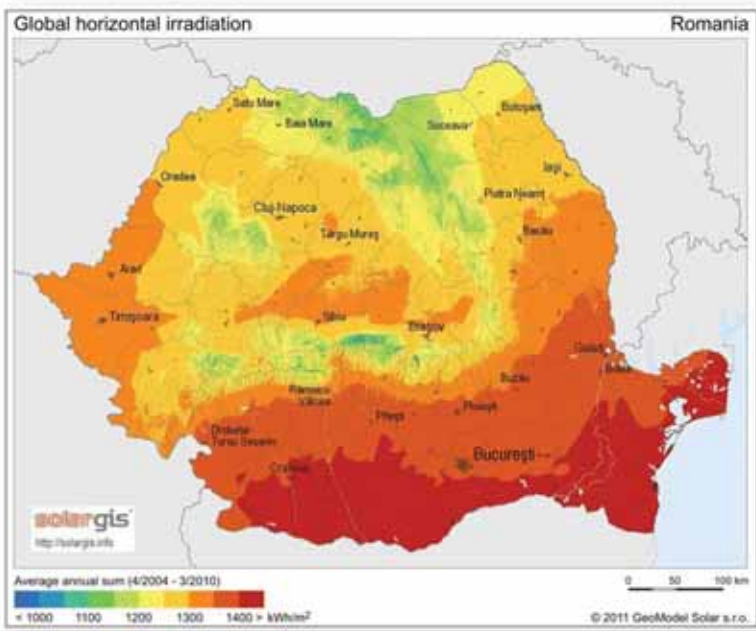
Viteza medie a vântului pe teritoriul României (m/s)

Resursele eoliene sunt direct influențate de caracteristicile morfologice și morfometrice ale reliefului, precum și de prezența obstacolelor la înălțimi de până la 100 metri. Viteza vântului la înălțimea de 10 m deasupra solului constituie o modalitate indirectă de estimare a potențialului energetic eolian deoarece viteza medie nu constituie o valoare reprezentativă în estimarea producției de energie, mai ales în condițiile limitărilor tehnice ale agregatelor eoliene. Viteza de la care este rentabilă exploatarea vântului ca resursă energetică se referă la viteza vântului de la înălțimea rotorului turbinelor centralelor eoliene situat în prezent, de obicei la înălțimi de peste 50 m deasupra solului.

După Regiunea Dobrogei, Sudul și Estul Regiunii de Nord-Est, în special Județele Galați și Vaslui oferă potențialul așteptat în valorificarea energiei vântului prin intermediul centralelor eoliene.

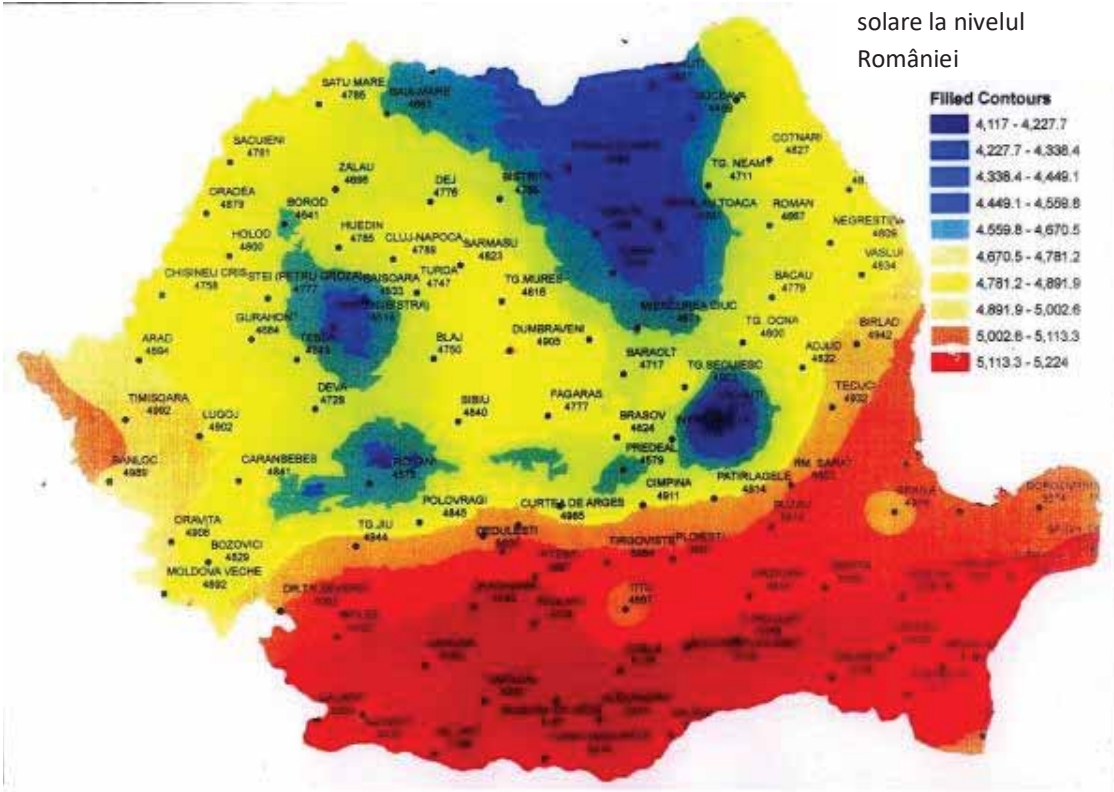
Alături de Regiunea de Sud-Est a României, vestul, centrul dar și estul țării sunt cele mai bune locuri pentru a amplasa un parc solar, după cum arată harta potențialului solar al României publicată pe site-ul Asociației Române a Industriei Fotovoltaice - RPIA.

Comparativ cu energia eoliană, unde potențialul de vânt este concentrat cu precădere în zona Dobrogei și a Moldovei, potențialul solar al României este răspândit aproape pe întreg teritoriul țării.

Distribuția radiației
solare la nivelul
României

Nivelul de radiații din România este foarte bun comparativ cu cel al altor țări cu climat temperat, iar diferențele, în funcție de zona geografică, sunt foarte mici. Radiația solară pe teritoriul României atinge valorile maxime în iunie, 1,49 kWh/ mp/zi, minimele fiind înregistrate în luna februarie, 0,34 kWh/ mp/zi.

România se împarte în trei zone principale de însorire. Zona roșie, aproximativ 1.650 kWh/mp/an, corespunde Olteniei, Munteniei, Dobrogei și sudului Moldovei. Zona galbenă, 1.300-1.450 kWh/mp/an, include regiunile carpatice și subcarpatice ale Munteniei, toată Transilvania, partea de mijloc și de nord a Moldovei, Banatul, iar zona albastră, 1.150-1.300 kWh/mp/an, regiunile de munte.

Strategia arată că această măsură este necesară pentru ca, la orizontul anului 2030, România să își atingă ținta de energie electrică obținută din surse regenerabile, stabilită de Comisia Europeană la 32%, la nivelul blocului comunitar.

Județele Regiunii de Nord Est

Județul Bacău este situat în jumătatea estică a țării în bazinul mijlociu al Siretului și Trotușului. Amplasarea sa a contribuit la dezvoltarea zonei beneficiind de avantajele drumului european ce trece pe aici. Orașe, precum Târgu Ocna și Moinești s-au dezvoltat datorită resurselor naturale (munții de sare). Stațiunea turistică Slănic Moldova și-a dobândit o faimă internațională datorită apelor curative bogate în săruri. Orașul de reședință, Bacău (197386 loc/2019), a fost sediul unei episcopii catolice, statut dobândit printr-o patentă a papei Bonifaciu al IX-lea. În Bacău, se concentrează o gamă diversificată de întreprinderi din sectorul industrial, infrastructura afacerilor, sectorul bancar, precum și institute de învățământ de stat și particulare.

Județul Botoșani este situat în extremitatea de nord est a României, între cursurile superioare ale râurilor Siret la vest și Prut la est. Orașul Botoșani(120535 loc/2019) a apărut la o intersecție favorabilă de drumuri comerciale, care i-au asigurat prosperitate de timpuriu. Este recunoscut mai ales prin geniile pe care le-a dat culturii românești: Mihai Eminescu, George Enescu și Nicolae Iorga.

Județul Iași este situat în partea central-estică a Moldovei, în bazinele mijlocii ale râurilor Prut și Siret. Orașul Iași (376180 loc/2019), denumit și capitala Moldovei istorice, este cel mai mare oraș din regiune (320.888 locuitori) fiind un important centru universitar cu cele șapte instituții de învățământ superior. Tot aici, este dezvoltat un important nucleu de cercetare-dezvoltare, orientat spre sectorul industrial, reprezentat în majoritatea ramurilor sale. În Iași se află cel mai mare lăcaș de cult ortodox din România - Catedrala Mitropolitană (1840-1880). Cu ocazia mării sărbători a celor 2000 de ani de creștinism, orașul Iași a fost desemnat unul dintre cele cinci orașe europene destinate pelerinajului internațional.

Județul Neamț este situat în partea central nordică a Moldovei, în bazinele râurilor Bistrița, Siret și Moldova. Orașul de reședință Piatra-Neamț (112186 loc/2019), atestat istoric din anul 1392 sub numele de Piatra lui Crăciun, situat în apropierea masivului Ceahlău, acest adevărat “Olimp al Moldovei”, nu este numai o răscruce de drumuri turistice, ci și un important obiectiv industrial și turistic, deținând monumente istorice și de arhitectură.

Județul Suceava este situat în partea de nord a Moldovei, în bazinele superioare ale râurilor Siret și Bistrița. De o celebritate mondială se bucură bisericile cu pictura exterioară din Suceava. Ele au fost incluse pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, alături de Putna și Probota. Orașul Suceava(92121loc/2019) a fost avantajat de faptul că aici a funcționat principala vamă a țării, care deținea rolul de depozit. Prin acesta orașul avea privilegiul de a fi un mijlocitor pentru comerțul cu produse orientale atât către Polonia cât și către Ungaria.

Județul Vaslui este situat în partea de est a României, pe cursul mijlociu al râului Bârlad. Vaslui (134275 loc/2019), atât de bogat în istorie, este mai puțin reprezentat prin monumente. Cele care au existat, nu au rezistat vitregiilor timpurilor

decât refăcute. Bogăția naturală care face faimă acestor locuri o reprezintă viile (remarcabilele vinuri de Huși).

Accesul la principalele centre ale regiunii

Rutier:

- București – Bacău – Roman – Suceava - Siret (punct de control și trecere a frontierei) – drumul european E85;
- Suceava -Vatra Dornei- Cluj (E576) care face legătura cu drumul european E60 Cluj Napoca-Oradea;

- Bacău – Brașov – Pitești drumul european E574(care face legătura cu drumul internațional E70 Craiova – Vidin - Scopje);
- București-Bârlad–Albița-Chișinău - drumul european E581 care străbate județul Vaslui.

Roman-Tg. Frumos cu ramificație către Botoșani (E58) și Iași - Sculeni (E 583).

Feroviar

- București – Bacău – Roman- Suceava – Siret – Ucraina- magistrala 500;
- București - Iași – Ungheni - Republica Moldova – magistrala 600.

Accesul aerian în regiune este asigurat de aeroporturile:

- Bacău - intern și internațional;
- Iași - intern și internațional;
- Suceava – intern și internațional.

Aeroportul Iași a fost înființat în anul 1932 și este destinat traficului aerian intern și extern de pasageri, cu avioane scurt și mediu curier, având o pistă de decolare /aterizare de 2.400 metri lungime. Aeroportul Iași este certificat ca aeroport internațional și este format din 3 terminale, cu 14 birouri de check-in și o capacitate de 680 de pasageri/oră.

Companiile aeriene ce operează pe Aeroportul Iași sunt:

- Tarom cu zboruri directe către București, Madrid, Roma, Londra, Bologna, Torino, Tel Aviv și Munchen;
- Austrian Airlines cu zbor direct către Viena;
- Wizz Air ce zboara către Venetia –Treviso , Milano – Bergamo, Londra, Larnaca (Cipru), Catania, Bologna, Tel Aviv și Roma
- Blue Air, cu zboruri către București, Cluj Napoca, Timisoara, Paris, Londra, Roma, Barcelona, Bruxelles și Koln.
- În sezonul de vară, de la Aeroportul Iași operează și AirBucharest cu chartere către Antalya și Aegean Airlines pentru destinațiile Zakynthos, Rhodos și Heraklion.

Potrivit datelor oficiale, Aeroportul Iași a încheiat anul 2019 cu un nou record de trafic, aerogara fiind tranzitată de 1.314.211 de pasageri. Înseamnă o creștere cu 4.58% comparativ cu anul 2018, când s-au înregistrat 1.256.640 de pasageri. Comparativ cu anii trecuți, în 2019 Aeroportul Iași a înregistrat o creștere a numărului de pasageri cu 14.57 % față de 2017 și cu 48.9% față de anul 2016.

În 2019, Aeroportul Internațional Iași s-a situat pe poziția 4 în topul celor 17 aeroporturi din România, din punct de vedere al traficului aerian comercial de pasageri, după Henri Coandă-Otopeni, Cluj și Timișoara.

Aeroportul Bacău a fost deschis traficului aerian public de călători și marfă la data de 1 aprilie 1946. Cu o pistă de 2500 m lungime și 80 m lățime și o suprafață totală de peste 200 ha, Bacău este cel mai mare aeroport din zona nord estică a României. Datorită dezvoltării traficului intern și internațional, la data de 30 decembrie 1975, Aeroportul Bacău a fost declarat prin decret prezidențial, aeroport internațional, statut reconfirmat în 2002 prin hotărâre de guvern. În prezent, pe Aeroportul Bacău operează curse aeriene regulate ale companiei Blue Air. Blue Air

oferă zboruri directe către Milano (Bergamo), Londra (Luton), Roma (Fiumicino), Paris

(Beauvais), Bologna, Bruxelles, Dublin și Torino (Cuneo) - operate cu aeronave B737.

Aeroportul Bacău a înregistrat o creștere anuală a numărului de pasageri, astfel încât la nivelul anului 2019 se constata că 468.455 persoane au folosit serviciile aeroportuare comparativ cu 117.378 persoane în 2008.

Aeroportul Suceava (Ștefan cel Mare) este situat pe teritoriul orașului Salcea, la aproximativ 15 km est de Suceava și 40 km de Botoșani, accesul fiind asigurat prin drumul național DN29. Primele curse aeriene au operat pe Aeroportul Suceava în 1960, iar din anul 1963 beneficiază de o pistă betonată (1.800 m x 30 m), dispozitiv luminos de apropiere și platformă de îmbarcare – debarcare (127 m x 72 m). Aerogara aeroportului a fost construită în anul 1982, având o capacitate de 250 de pasageri pe oră și este compartimentată pe fluxuri de plecări, sosiri, atât pentru pasagerii din traficul intern cât și pentru cel extern. Aeroportul „Ștefan cel Mare” Suceava a fost închis în perioada ianuarie 2014 – noiembrie 2015 pentru modernizare. Aeroportul

Suceava este destinat traficului intern și extern de pasageri cu avioane scurt și mediu curier, fiind deservit de operatorii aerieni Tarom pentru București și Wizzair pentru Milano – Bergamo, Veneția-Treviso și Londra.

Aeroportul "Ștefan cel Mare" Suceava

La nivelul anului 2019 fluxul de pasageri prin Aeroportul "Ștefan cel Mare" Suceava a numărat 430.064 persoane față de 352.991 pasageri în 2015.

Prin intermediiul celor trei aeroporturi regionale existente, se remarcă premisele pentru asigurarea accesibilității pentru turiștii străini, fie direct din aeroporturi către țări precum Austria, Germania, Italia, Marea Britanie, Belgia, Spania, Franța, fie indirect cu escală în București.

	Bacău	Botoșani	Iași	Piatra Neamț	Suceava	Vaslui	București
Bacău	-	193	130	58	151	83	294
Botoșani	193	-	125	145	42	175	499
Iași	130	187	-	139	145	66	430
Piatra Neamț	58	145	139	-	103	129	354
Suceava	151	42	145	103	-	191	457
Vaslui	83	175	66	129	191	-	326

Distanțe rutiere între principalele municipii din regiune și capitala (în kilometri)

Transporturile feroviare în Regiunea de Nord Est își au începuturile în secolul XIX , asigurându-se legătura între nordul regiunii (Județele Suceava și Botoșani) pe actuala magistrală feroviară Vicșani-Suceava-Pășcani-Roman-Adjud-Ploiești-București Nord. Ulterior, în perioada interbelică s-a construit calea ferată Iași-Bârlad, conectând prin intermediul trenurilor capitala Moldovei cu sudul țării.

200 Braşov - Podu Olt - Sibiu - Vinţu de Jos - Simeria - Arad - Curtici

300 Bucureşti (nord) - Braşov - Sighişoara - Teiuş - Războieni - Cluj Napoca - Oradea

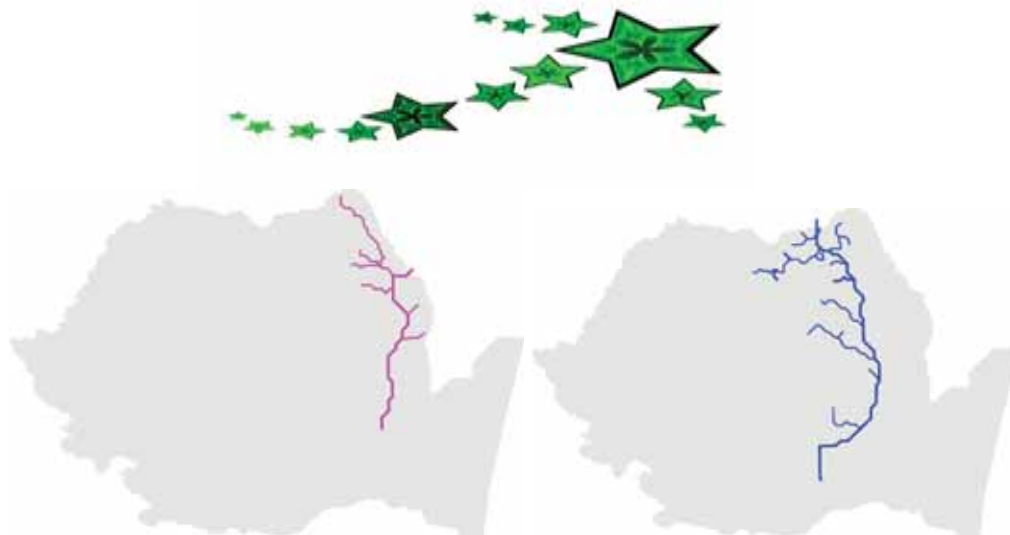
400 Braşov - Ciceu - Deda - Dej - Baia Mare - Satu Mare

700 Bucureşti (nord) - Urziceni - Făurei - Brăila - Galati

800 Bucureşti (nord) - Ciulniţa - Feteşti - Medgidia - Constanţa - Mangalia

900 Bucureşti (nord) - Roşiori (nord) - Craiova - Filiaşi - Caransebeş - Timişoara (nord)

1000 Bucureşti (nord) - Ploieşti (sud) - Ploieşti (vest)

500 București (nord) - Ploiești (sud) - Adjud - Bacău - Pașcani - Suceava - Vicsani

600 Făurei - Tecuci - Bârlad - Crasna - Vaslui - Iași - Ungheni

Calea ferată este cel mai durabil și eficient mod de transport din punct de vedere energetic, cu emisii scăzute și joacă un rol crucial în decarbonizarea sectorului transporturilor. Căile ferate evoluează ca o coloană vertebrală a unui sistem de transport multimodal cu emisii scăzute de carbon în Europa și reprezintă, așadar, soluția pentru reducerea deficitului actual de emisii în comparație cu obiectivul de reducere cu 60% a emisiilor de gaze cu efect de seră până în 2050 pentru transporturi.

Fondul turistic

Ariile naturale protejate de interes național de pe teritoriul Regiunii Nord-Est sunt reprezentate de 120 rezervații naturale, 20 de monumente ale naturii (peșteri, cascade, locuri fosilifere etc), precum și parcuri naționale și naturale.

Astfel, dintre cele 13 parcuri naționale ale României, trei se află în Regiunea Nord-Est: Parcul Național Ceahlău, Parcul Național Cheile Bicazului – Hășmaș, Parcul Național Munții Călimani. Dintre cele 18 parcuri naturale, Parcul Vânători Neamț se află pe teritoriul Regiunii Nord-Est.

În Regiunea Nord-Est se identifică 103 arii Natura 2000.

Regiunea Nord-Est deține 4.003 monumente de interes internațional, național și local, conform listei Monumentelor Istorice a Ministerului Culturii și Cultelor, valabilă pentru anul 2015, care enumeră situri arheologice, clădiri de interes istoric și arheologic, case memorial etc.

Județ	Monumente istorice naționale și locale	Procent distribuție monumente istorice pe județe	Monumente istorice de importanță națională
Bacău	366	9,14%	95
Botoșani	510	12.74%	40
Iași	1634	40.81%	135
Neamț	537	13.41%	108
Suceava	518	12.94%	183
Vaslui	438	10.94%	81
Regiunea Nord Est	4003	100%	642

Sursa: Ministerul Culturii, Lista Monumentelor Istorice 2015 (pe județe)

Dintre acestea, sunt remarcabile edificiile religioase din județele Iași, Neamț și Suceava, care formează „coloana vertebrală tradițională” a atracțiilor turistice din Regiunea Nord-Est. În patrimoniul UNESCO sunt incluse opt biserici cu fresce exterioare: Biserica "Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul" din satul Arbore, Biserica "Adormirea Maicii Domnului și Sfântul Gheorghe" a Mănăstirii Humor, Biserica "Buna-Vestire" a Mănăstirii Moldovița, Biserica "Înălțarea Sfintei Cruci" din Pătrăuți, Biserica "Sfântul Gheorghe" a Mănăstirii "Sfântul Ioan cel Nou" din Suceava, Biserica "Sfântul Gheorghe" a Mănăstirii Voroneț, Biserica "Învierea Domnului" a Mănăstirii Sucevița, Biserica "Sfântul Nicolae" a Mănăstirii Probota. Șapte dintre acestea au fost incluse pe lista Patrimoniului Mondial UNESCO în anul 1993, ultima fiind introdusă în anul 2010.

În Regiunea Nord Est, practicarea turismului activ are condiții foarte bune de dezvoltare datorită potențialului oferit de Carpații Orientali. Se pot practica drumețiile montane, sporturi de iarnă, dar și activități specifice turismului de aventură și sportiv: alpinismul, escalada, mountain bike, zboruri cu parapanta. În momentul actual, cea mai importantă componentă a turismului activ o reprezintă sporturile de iarnă. În Regiunea Nord Est, cea mai mare parte a domeniului schiabil amenajat se află concentrat într-un areal care aparține județului Suceava.

În prezent, în Regiunea Nord Est, stațiunile/localitățile montane unde se pot practica aceste sporturi de iarnă sunt Vatra-Dornei, Gura Humorului, Câmpulung Moldovenesc, Slănic Moldova, Durău, Sucevița, Mălini, Cozla și Carlibaba. Drumețiile montane și cabanele asociate acestora, ca bază materială pentru odihnă, cazare și agrement, au reprezentat și reprezintă o opțiune pentru un segment foarte variat de turiști (ca vârstă, categorie socială, nivel al veniturilor etc.), români sau străini. Nevoia de repaus și recreere devine din ce în ce mai importantă în condițiile ritmului de viață stresant contemporan. Practicarea acesteia este accesibilă unei categorii largi de populație care dispune de diferite niveluri ale venitului și care aparține aproape tuturor grupelor de vârstă. Orice formă de relief permite practicarea drumeției, la noi în țară cel mai popular tip de drumeție este cel practicat în perimetrul montan.

Turismul balnear este o formă specifică a turismului de odihnă care a luat o amploare mare nu atât ca urmare a dorinței de a preveni anumite îmbolnăviri, cât, mai ales, creșterii surmenajului și a bolilor profesionale provocate de ritmul vieții moderne. Europa ca și țara noastră se află într-un proces de îmbătrânire demografică, pensionarii fiind cel mai important grup țintă pentru turismul de sănătate. Turismul

balnear se practică în stațiuni recunoscute pentru proprietățile lor terapeutice pentru apele minerale și termale, pentru nămoluri, mofete.

Astfel, stațiunile turistice de interes

- internațional: Vatra Dornei și Slănic Moldova;

- național: Slănic Moldova și Târgu Ocna – județul Bacău, Piatra Neamț și Târgu Neamț (care include și băile Oglinzi) – județul Neamț, Câmpulung Moldovenesc, Gura Humorului, Vatra Dornei, Sucevița – județul Suceava.

- local: Bălțătești și Durău - județul Neamț, Pojorâta – județul Suceava, zona Moinești-Băi – județul Bacău.

Stațiunile balneare Vatra-Dornei și Slănic Moldova se numără printre cele mai mari stațiuni, incluse în circuitul internațional, cu un număr total de locuri cuprins între 2.500 și 8.500.

Turismul balnear din România este și o formă de turism social. Sistemul balnear se bazează încă pe ajutorul social, aducând o categorie specifică de turiști, care din punct de vedere economic nu sunt foarte profitabili.

Regiunea Nord-Est beneficiază de un valoros patrimoniu **turistic cultural**, reprezentat prin numeroase monumente istorice, edificii religioase, muzee și case memoriale, manifestări populare tradiționale, etnografie, importante instituții culturale și de știință, personalități locale. Printre avantajele dezvoltării turismului cultural se numără independența de un anumit sezon și de calitatea infrastructurii

(interesează mai mult importanța culturală a obiectivului). Dezavantajele sunt legate de faptul că se adresează unui public avizat, cu înalt nivel de instrucție și cultură și este mai scump decât turismul de agrement.

Evenimente culturale importante se desfășoară în localitățile natale ale marilor compozitori, scriitori sau de care se leagă cariera artistică a acestora. În acest context, poate fi menționat Tescani, județul Bacău, dat fiind faptul că opera Oedip a fost compusă la conacul Marucăi Cantacuzino Rosetti din Tescani.

Conacul Marucăi Cantacuzino Rosetti din Tescani

Manifestările cultural-artistice dedicate marelui poet Mihai Eminescu, organizate de către Complexul memorial din Ipotești, județul Botoșani, sunt: “Festivalul național de muzică folk pe versuri de Mihai Eminescu” – 14-15 iunie la Ipotești cu spectacole în amfiteatrul în aer liber “Zilele Mihai Eminescu” – 14-15 iunie când se decernează Premiul Național de poezie Mihai Eminescu “Poni Luceafărul...”- 14-15 iunie omagierea poetului Mihai Eminescu printr-un concurs de creație și interpretare a poeziei eminesciene.

Pictorul Ștefan Luchian (1868-1916), unul dintre cei mai importanți pictori români s-a născut în Ștefănești, județul Botoșani, fiind organizată în această localitate expoziția “Ștefan Luchian”, care cuprinde obiecte și documente privind viața și activitatea pictorului, lucrări ale acestuia, precum și ale celor mai importanți artiști plastici contemporani.

Alte festivaluri cu tradiție în Regiunea Nord-Est sunt Festivalul de Teatru de la Piatra-Neamț, Vacanțele Muzicale din Piatra-Neamț, Festivalul de Umor *Constantin Tănase* de la Vaslui.

În zona turistică a Moldovei se afla o adevărată „salbă” de mănăstiri și biserici, care trebuie să stea mereu în atenția circuitelor turistice. Potențialul turistic pentru practicarea **turismului ecumenic** în Regiunea Nord-Est este reprezentat de: monumentele de cult care adăpostesc rămășițe pământești ale unor sfinți (Sfânta Parascheva la Iași); edificiile culturale – religioase, cum ar fi Mănăstirile din Nordul Moldovei și Bucovina; destinațiile religioase unde au loc manifestări religioase, cum ar

fi: sărbătorile legate de Crăciun, Paște în Nordul Moldovei și Bucovina, hramuri ale mănăstirilor și bisericilor etc.

Mănăstirea Putna

Practicarea **turismului rural și agroturismului** este motivată de dorința de întoarcere la natură, la viața și obiceiurile tradiționale și presupune șederea în gospodăria țărănească (fermă sau pensiune agroturistică) sau într-un han, pensiune. Turistul poate fi implicat, mai mult sau mai puțin, în activitățile tradiționale ale respectivei zone sau gospodării. Turismul rural a căpătat o deosebită amploare în

ultimii ani în țara noastră. Regiunea Nord-Est întrunește condiții deosebite pentru desfășurarea acestei forme de turism:

- valoros patrimoniu cultural și istoric - muzee, case memoriale, biserici, mănăstiri, conace, hanuri și curți domnesti. Multe dintre aceste așezăminte de cult sunt unice în lume prin frumusețea lor;
- zonele rurale sunt păstrătoare ale datinilor, tradițiilor, meșteșugurilor și obiceiurilor străvechi, unde talentul și atracția către frumos se materializează în adevărate opere de artă - ceramică, covoare țesute manual, cojocărit, țesături, instrumente populare, măști;
- frumusețea zonelor deluroase și montane, calitatea aerului deosebit de curat, existența unei faune și flore bogate, cu multe specii pe cale de dispariție, a parcurilor naturale și a ariilor protejate;
- consumul de alimente proaspete (inclusiv cura de fructe și legume), degustarea vinurilor, rachiurilor, a unor preparate din gastronomia țărănească sunt argumente serioase pentru practicarea turismului rural. Se remarcă astfel calitatea deosebită a produselor ecologice obținute în aceste zone. Prin valorile sale culturale, istorice, etnografice, naturale și socio-economice, satul moldovenesc poate deveni un produs turistic de mare originalitate și de marcă pentru turismul din Regiunea Nord-Est. Problema majoră cu care se confruntă Regiunea Nord-Est în dezvoltarea acestei forme de turism o constituie stadiul precar al infrastructurii fizice, fără de care potențialul acestor zone nu poate fi valorificat. Astfel, multe localități din zonele

deluroase și montane nu se confruntă doar cu probleme de infrastructură mare (accesul dificil în unele zone, drumuri greu practicabile), ci și cu probleme ale infrastructurii de utilități, cum ar fi: lipsa gazului, curentului electric, lipsa apei curente, canalizării etc. Avantajele acestei forme de turism sunt costurile mici comparativ cu alte forme de vacanță, originalitatea călătoriilor, absența aglomerației, intimitatea, stimularea economiei zonelor rurale, crearea de noi locuri de muncă, mai ales pentru femei, obținerea de venituri din valorificarea excedentului de produse agricole, gastronomia tradițională, protejarea mediului și conservarea tradițiilor.

Turismul de afaceri este un domeniu prin excelență dinamic la nivelul întregii lumi. În ultimii 15 - 20 de ani, circulația turistică mondială are din ce în ce mai des drept motivație participarea la congrese internaționale, expoziții și târguri specializate, forumuri de afaceri, sesiuni de training și programe de team building.

Formele turismului de afaceri care se practică în Regiunea Nord-Est sunt :

- călătoriile de afaceri individuale (delegațiile), comune multor profesii, pentru care persoanele implicate acceptă să se deplaseze în afara orașului de reședință; Turismul de afaceri și evenimente;
- turismul de reuniuni, întâlniri, care includ gama largă de evenimente (conferințe, seminarii, team-building-uri, lansări de produse, întâlniri anuale etc.) ale unor companii sau asociații, pentru a facilita comunicarea cu și între angajați, clienți, acționari sau membri;

- târguri și expoziții, foarte diverse, destinate în general prezentării de produse;

- evenimente „corporate”, incluzând forme de distracție pe care companiile le oferă celor mai valoroși clienți sau potențiali clienți, pentru a construi sau a intensifica relațiile de afaceri.

Ecoturismul este o formă de turism în care principala motivație a turistului este observarea și aprecierea naturii și a tradițiilor locale legate de natură și care trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- conservarea și protejarea naturii, folosirea resurselor umane locale;
- caracter educativ, respect pentru natură – conștientizarea turiștilor și a comunităților locale;
- impactul negativ minim asupra mediului natural și socio-cultural.

Turismul oenologic poate fi practicat în Regiunea Nord-Est datorită existenței unei tradiții viticole recunoscute, centre de degustare, vinoteci în renumite podgorii Cotnari, Bucium - Iași, Huși.

Cotnari dispune de o impresionantă și valoroasă vinotecă, cu vinuri începând din anul 1956. Din producția 1956, în vinoteca Cotnari SA se află 1.793 sticle, din soiul Grasa de Cotnari, iar 343 sticle vor fi păstrate, în premieră națională, ca și valori în Tezaurul BNR. Zona viticolă Cotnari reprezintă portdrapelul vinurilor Românești, ocupând un loc fruntaș printre vinurile de pe piața mondială. În plus este o confirmare a calității vinurilor autohtone - la care Cotnari excelează, fiind singurul producător de

vinuri din soiuri românești din România, premiat cu medalia de aur la concursuri internaționale de vinuri.

Podgoria Cotnari

Muzeul Viei și Vinului din Hârlău

Cu un istoric atestat documentar încă din 1469, când Ștefan cel Mare dona Mitropoliei din Suceava o suprafață de vie din dealul Socola, Podgoria Bucium este una dintre cele mai importante din zona Moldovei. Oficial, bazele podgoriei s-au pus în anul 1949, societatea având în exploatare 1.050 ha de viță de vie și 400 ha de pomi fructiferi, fiind una dintre cele mai mari din Moldova. Vinuri alese specifice podgoriei Huși (Busuioaca de Bohotin - Huși, Zghihara, Feteasca Albă, Feteasca Regală, Aligote, Muscat Otonel, Feteasca neagră, etc.) pot fi degustate într-un cadru deosebit, înconjurat de vii, la vinoteca Grupului Școlar Agricol "Dimitrie Cantemir". Foarte

aproape de Huși, în satul Averesti, poate fi vizitată vechea cramă boierească, unde pot fi degustate vinuri specifice zonei.

Muzeul Vini-viticol din Huși cuprinde peste 500 de obiecte prețioase prin valoarea lor de reprezentare, remarcându-se colecția de instrumente și unelte vini-viticole, având și o zonă expozițională cu 150 de figuri zoomorfe și antropomorfe din butuci naturali de vița de vie. Oenologul Avram Tudosie a amenajat și modernizat vechea cramă-pivniță, adăugând o sală-laborator de prezentare Turismul oenologic (vini-viticol) 37 și degustare a vinurilor. De asemenea, a înființat o vinotecă unică în țară, colecționând vinuri din podgoria Huși și din alte podgorii din țară.

Muzeul Viei și Vinului din Hârlău este structurat pe o serie de coordonate etnologice fundamentale, menite să ofere câteva repere din cultura vieții tradiționale românești, din zona Hârlăului. Urmărind astfel ideea de viață și continuitate, sălile muzeului surprind prezența vinului în cadrul celor trei mari momente de trecere din existența omului: nașterea cu botezul, nunta și moartea cu înmormântarea. Astfel sunt prezentate obiecte originare, alături de sugerarea unor obiceiuri și credințe - practici mitico-magice specifice acestor momente.

Turismul oenologic fructifică oportunitatea de a petrece un sejur în gospodăria unor podgoreni, care oferă posibilitatea de participare activă la întregul "ritual" (pregătirea butoaielor, cules, zdrobit, tras manual la teasc etc.) de obținere a vinurilor în condiții naturale, de degustare a unor vinuri de casă și a mâncărilor tradiționale moldovenești.

Forța de muncă și migrația

Populația ocupată este apropiată mediei pe țară, de 33,8%. O pondere foarte mare o deține populația ocupată în agricultură (42,7%), mai ales județele Botoșani (52,9%) și Vaslui (51,2%). Ponderea populației ocupate în industrie și servicii se află sub media pe țară (23,5 %), respectiv 19,4, județele Botoșani (15,1%) și Suceava (16,8%) având cel mai mic grad de ocupare în industrie, iar județul Vaslui (30,0%) în domeniul serviciilor.

Numeroase persoane în vârstă de muncă din această regiune lucrează temporar sau permanent în activități economice în București, Banat, Transilvania, Europa de Vest și Israel. În satele din Județul Vaslui, după plecarea populației tinere masculine apte de muncă, se manifestă o tendință de emigrare și a femeilor, pentru a munci în străinătate, astfel că în multe localități au rămas persoane vârstnice și copii. În acest fel s-au accentuat discrepanțele între localitățile regiunii din punct de vedere al nivelului general de dezvoltare și îndeosebi al dotărilor infrastructurale.

În iulie 2020, conform Institutului Național de Statistică, rata șomajului la nivel national înregistra o valoare de 5.4%. Regiunea Nord-Est se plasa sub această valoare (4,36%) însă, județul Vaslui înregistra o valoare de 5,79%. Rata șomajului feminin are valori inferioare ratei șomajului în toate județele regiunii. Cauzele se pot găsi în existența mai multor locuri de muncă pentru femei (confecții și industria hotelieră) și a faptului că numeroase femei lucrează în străinătate. Regiunea Nord-Est este regiunea cea mai slab dezvoltată a României (în 2019, PIB/loc în reprezenta 39% din media PIB/loc în UE). În interiorul regiunii, cele mai sărace zone sunt sudul județului Iași, sud-

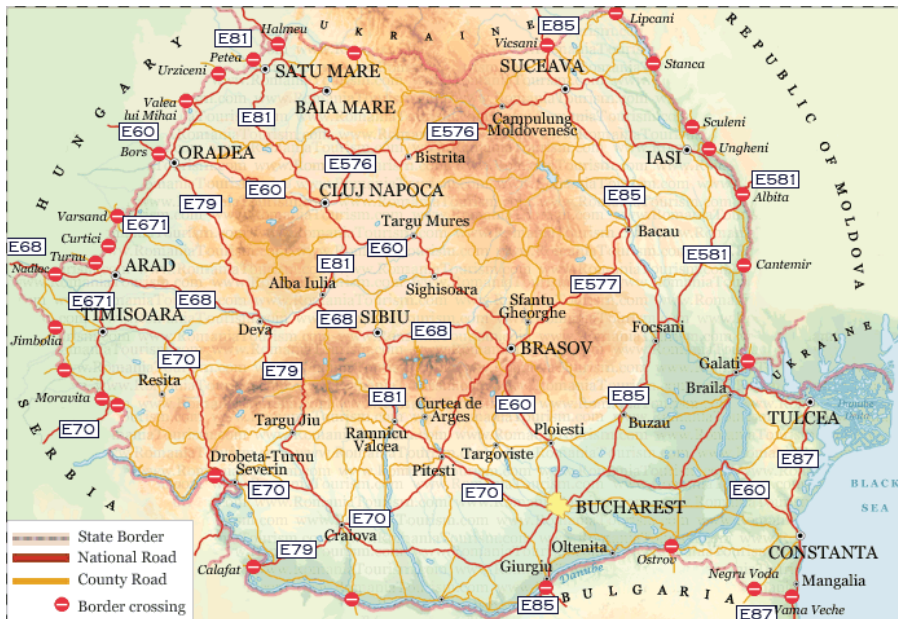

estul județului Neamț, estul județului Bacău, județele Botoșani și Vaslui. În special vestul regiunii, care a fost în anii 60–70 obiectul unei industrializări forțate (mobilă, chimie, materiale de construcții, construcții de mașini, textile), a intrat într-un proces de dezindustrializare în ultimii 20 ani (întreprinderi din ramura chimie, petrochimie, ușoară, construcții de mașini, mobilă), ceea ce a agravat situația economică, estul regiunii fiind tradițional subdezvoltat. În regiune funcționează 2 parcuri industriale (Bacău și Iași), 1 în proprietate privată și 1 realizat în parteneriat public-privat. Dacă în celelalte județe ale Regiunii Nord-Est au apărut indicii ale unui început de reviriment economic, situația economică este precară și instabilă în județele Botoșani, Iași și Vaslui, deși aici activează numeroase întreprinderi textile care lucrează în sistem lohn; cele mai mici perturbări ale cererii internațional precum și situațiile neprevăzute (pandemia din 2020) duc la reduceri de salariu, trimitere în șomaj sau chiar închiderea întreprinderilor. De asemenea, există zone de declin industrial și cu șomaj ridicat, în special în arealele din jurul localităților urbane: Roman, Suceava, Fălticeni, Rădăuți, Vaslui, Negrești, Huși, Buhuși, Dărmănești, Moinești, Comănești, Pașcani, Hârlău, Tîrgu Frumos, Tîrgu Neamț, Botoșani și Dorohoi, cu platformele industriale adiacente. Rata de inactivitate a fost de 37% (2019), superioară mediei pe țară - 31,6% din populația totală.

Rata de risc a sărăciei în zonele rurale este de aproape cinci ori mai mare decât în orașe. Diferențele regionale mari apasă asupra creșterii durabile pe termen lung. Regiunile cu ponderi semnificative ale forței de muncă concentrate în sectoarele cu productivitate scăzută sunt caracterizate de salarii mici și rate ridicate de sărăcie și toate acestea au un impact negativ asupra coeziunii sociale.

Infrastructura de drumuri, rețele de apă și canalizare ridică probleme în majoritatea județelor, dar cele mai afectate sunt județele Botoșani, Iași, Vaslui. De asemenea aceste județe se confruntă și cu o evidentă rămânere în urmă a gradului de tehnologizare industrială și agrară, un nivel redus de calificare a populației, precum și cu probleme de mediu, cauzate de lipsa resurselor de apă, vechile defrișări, alunecările de teren considerabile, stratul freatic adânc. Densitatea drumurilor publice este de 36,3 km/kmp, superioară mediei pe țară (33,5 km/kmp), fiind mai ridicată în Iași, Botoșani, Vaslui și Bacău, pentru că regiunea este străbătută de o serie de coridoare europene (E85, E576, E574, E581, E583).

Drumuri Europene ce străbat Regiunea de Nord Est

Există însă puține drumuri publice modernizate, ponderea acestora fiind mult inferioară mediei pe țară (25,1%), județele Botoșani și Iași având o pondere de 16,4%, respectiv 17,6%. Din cauza reliefului predominant muntos și județele Neamț și Suceava se confruntă cu probleme de accesibilitate. Densitatea rețelei de cale ferată este de 44,3/1000 kmp, regiunea fiind traversată de două din cele nouă magistrale feroviare ale țării: V (București-Suceava) și VI (București-Iași). În cadrul regiunii există trei aeroporturi (Bacău, Iași și Suceava) care deservește curse interne și ocazional zboruri externe. Județul Suceava dispune de 5 heliporturi, iar în județul Iași există o aerobază utilitară cu o experiență de 30 ani în domeniu și care are ca obiect de activitate zboruri utilitare și zboruri sanitare.

Proгноza preliminară pentru anul 2020 a luat în considerare efectele pandemiei COVID-19, măsurile de sprijin pentru mediul de afaceri, impactul pe piața muncii, comportamentul consumatorilor, precum și intervențiile în domeniul medical. Ca urmare, se așteaptă ca produsul intern brut al României să se reducă conform Băncii Europene de Reconstrucție și Dezvoltare (BERD cu 4% în 2020 din cauza crizei coronavirusului).

*Valoarea produsului intern brut pe județe în Regiunea Nord Est
(milioane lei, prețuri curente)*

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Regiunea Nord Est	95.965	107.115	116.782	126.504	136.436	146.487
Bacău	18.334	20.731	22.656	24.599	26.581	28.618
Botoșani	9.264	10.173	11.098	12.016	12.946	13.885
Iași	29.221	32.716	35.681	38.695	41.795	44.927
Neamț	12.797	14.513	15.789	17.061	18.360	19.663
Suceava	17.486	19.186	20.880	22.575	24.294	26.020
Vaslui	8.863	9.796	10.678	11.558	12.460	13.365

Comisia Națională de Strategie și Prognoză decembrie 2019

Sursa: Anul 2018 –estimări CNSP

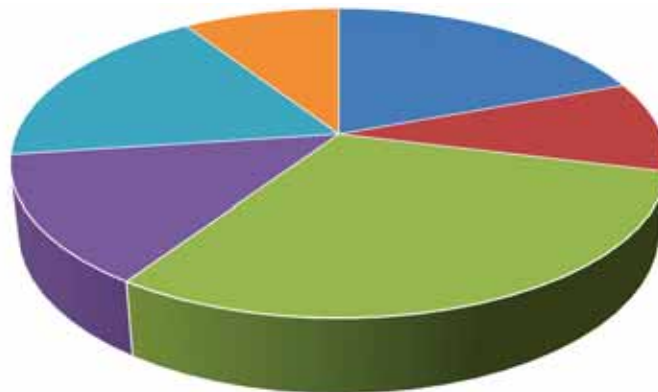
PIB ul național în 2019 a fost de peste 222 miliarde Euro în prețuri curente.

Cel mai puțin dezvoltate județe din acest punct de vedere au fost, în 2019, Vaslui, cu o valoare a PIB/loc. de 5.554 de euro, Botoșani - 5.688 euro, Suceava - 6.482 euro, Teleorman - 6.527 euro și Mehedinți - 6.630 euro.

Potrivit statisticii indicatorilor economico-sociali teritoriali din 2019, prezentată de Comisia Națională de Prognoză (CNP), județele Neamț, Bacău și Teleorman au

Pondere(%) Produsului Intern Brut pe județe în Regiunea Nord Est în anul 2019

■ Bacău(19.35) ■ Botoșani(9.5) ■ Iași(30.5) ■ Neamț(13.5) ■ Suceava(17.9) ■ Vaslui(9.2)

Înregistrat cele mai mari creșteri ale PIB în 2019, cu valori de 7%, 6,6% și 6,2%, față de anul precedent.

Cele mai scăzute niveluri ale PIB pe cap de locuitor din Uniunea Europeană sunt, în ordine, în regiunile Severozapaden, Bulgaria (29%), Mayotte, Franța (32%), Severen tsentralen și Yuzhen tsentralen, în Bulgaria (ambele cu 33%), și Nord-Est, în România (34%). Dintre cele 19 regiuni din UE cu un PIB de sub 50% din media UE, cinci

sunt din Bulgaria, câte patru în Ungaria și Polonia, trei în România, două în Grecia și una în Franța (*Eurostat*).

Previziunile FMI (din 2019) pentru România arătau că în 2020 ar fi trebuit să ajungă la un PIB/capita de 29.554 de dolari internaționali, însă nu s-a ajuns la acest obiectiv din cauza declanșării pandemiei COVID 19, cu repercusiuni severe asupra cadrului economic.

Valoarea PIB pe regiuni (2019)

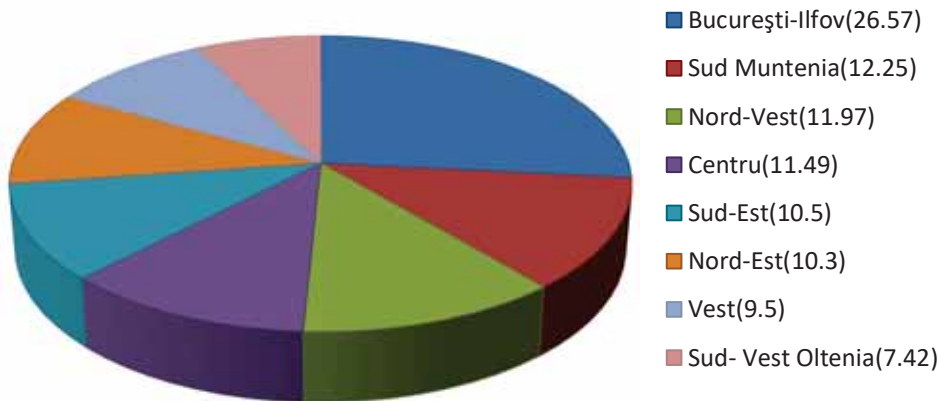
Regiunea	PIB mld lei	Pondere în PIB %
București-Ilfov	276,36	26.57
Sud Muntenia	127.43	12.25
Nord-Vest	124.53	11.97
Centru	119.45	11.49
Sud-Est	109.26	10.5
Nord-Est	107.16	10.3
Vest	98.81	9.5
Sud- Vest Oltenia	77.14	7.42
TOTAL	1040	100

potrivit datelor publicate de Comisia Națională de Strategie și Prognoză (CNSP)

În schimb, se observă diferențe foarte mari în interiorul regiunilor, unde apare, de regulă, un județ puternic dezvoltat și unul sau mai multe județe foarte sărace. Aceasta arată faptul că există o mare diferență de productivitate între județul Iași și restul județelor, în special județul Vaslui.

Contribuția pe regiuni de dezvoltare la PIB-ul național

Regiunea Nord Est a înregistrat o creștere economică de 5,3% față de anul 2018, pe primul loc la nivel național, la egalitate cu regiunea Nord Vest. Ies în evidență performanțele reușite de Neamț (7%) și Bacău (6,6%) care înregistrează cele mai mari creșteri procentuale ale PIB-ului din toate județele țării. Cele mai slabe performanțe din regiune au fost înregistrate de Suceava (3,5%) și Vaslui (3,6%), fiind sub media națională de 4%, în timp ce Botoșani cu 4,2% și Iași cu 5,6% au înregistrat rezultate mai bune. Aceste rezultate pozitive ale Regiunii de Dezvoltare Nord Est trebuie înțelese și în contextul în care este cea mai săracă regiune a țării, fiind normal să existe un ritm mai alert de creștere față de alte zone.

Domeniul "Construcții" este cel care a contribuit cel mai mult la rezultatele din raportul intitulat „Proiecția principalilor indicatori economico-sociali în profil teritorial până în 2023”, cu o creștere de 16,3% față de anul 2018, fiind urmat de "Servicii" cu 5,4%, acestea fiind tendințe care se păstrează constante la nivel național. Probleme au fost în agricultură, unde s-a înregistrat o

scădere de 4,9%, fluctuațiile de producție fiind generate de hazardele climatice (secete, înghețurile târzii de primavară, inundații etc).

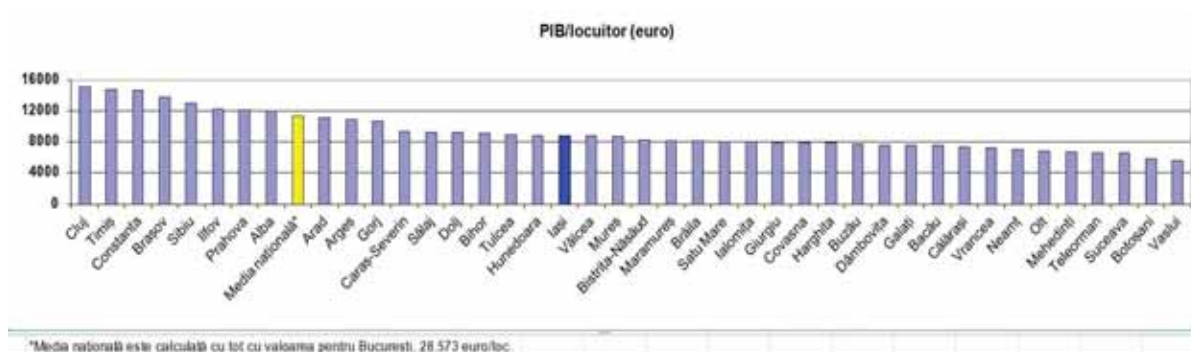
Leșirea din această buclă economică negativă poate fi realizată, potrivit experților, prin asumarea unui plan coerent de dezvoltare regională, printr-o reformă administrativă și prin direcționarea fluxurilor investiționale către zonele defavorizate, cu acordarea de facilități fiscale.

Mai mult, lipsa infrastructurii și scăderea puternică a forței de muncă în Regiunea de Nord Est s-au tradus, în ultimii ani, și într-un recul semnificativ în privința apetitului pentru business, comparative cu situația din celelalte regiuni de dezvoltare. Astfel, dacă în 2008 în cele cinci județe din Regiunea de Nord-Est se înființau 15.363 de firme și PFA-uri, în 2019 abia dacă au trecut de 13.000. La 30 noiembrie 2019, la

Registrul Comerțului erau înregistrate 101.122 societăți active în Moldova, față de 220.625 cât erau în București.

Previziunile Comisiei Naționale de Prognost, actualizate pentru perioada 2019-2023, arată evoluții interesante ale unor indicatori social-economici. De exemplu, pentru Regiunea de Nord-Est, unde lider incontestabil în topul Produsului Intern Brut este Județul Iași, județul Neamț a avut o creștere mai mare a PIB: 7 procente, față de 5,6, cât a avut Județul Iași, fiind cel mai mare salt procentual din țară.

La nivel de regiune, Nord-Estul a depășit Oltenia și Vestul (care însumează doar patru județe) și se apropie de Sud-Est. Fără București-Ilfov, Regiunea Sud Muntenia conduce acest top cu cele șapte județe din componență, clasându-se înaintea regiunilor ardelen Nord-Vest și Centru.

În cifre absolute, ritmul anual de creștere al PIB județului Iași este de aproximativ 3 miliarde de lei: 32,7 miliarde în 2019, 35,7 în 2020, 38,7 în 2021. Bacăul

și Suceava concurează la distanță pentru locul 2, iar Vasluiul și Botoșaniul abia trec de pragul de 10 miliarde de lei.

PIB-ul pe cap de locuitor al României a fost de circa 11.500 de euro la finalul anului 2019, cu aproximativ 990 de euro mai mare decât în 2018 (creșterea PIB a fost de 4,1% în 2019 față de 2018), conform datelor furnizate de site-ul *countryeconomy.com*, în timp ce PIB-ul per cap de locuitor la nivel european a fost de circa 34.780 de euro în 2019, conform aceleiași surse.

La capitolul PIB/ cap de locuitor, cu doar 7081 de euro/loc., Regiunea de Nord-Est încheie clasamentul, la mare distanță de penultima clasată, Regiunea de Sud-Vest (8487 euro). Dacă excludem din nou București-Ilfov (25.101 euro/loc. -2019), în Regiunea Vest merge treaba cel mai bine: 11.747 euro. Pragul celor 10.000 de euro mai este trecut de Regiunile Centru și Nord-Vest. Comisia Națională de Prognoză vede Nord-Estul ca singura parte a țării care va rămâne sub acest prag până în 2023.

Cel mai puțin dezvoltate județe din acest punct de vedere au fost în 2019 Vaslui, cu o valoare a PIB/capita de 5.554 de euro, Botoșani (5.688), Suceava (6.482), Teleorman (6.527) și Mehedinți (6.630). Deși pentru anul 2020 Comisia Națională de Prognoză a estimat un PIB pe cap de locuitor în Regiunea de NORD EST de 7800 Euro (63% din media națională), acesta nu va putea fi atins, datorită efectelor pandemiei de COVID 19 în sfera economică.

Ponderea redusă a veniturilor fiscal în PIB este o problemă de subdezvoltare, de rezistență la limită. Evaziunea fiscală, autoconsumul și pensile sunt aici mijloace de subzistență și căi prin care statul mai compensează partial din situația precară a ocupării. Fără politici de dezvoltare și investiții atrase această situație se va perpetua.

Vasluiul este cel mai sărac județ din Moldova, cu un produs intern brut de patru ori mai mic față de cel al Județului Iași. Aici nu se vorbește despre IT iar cel mai mare angajator este Direcția de Asistență Socială și Protecția Copilului, care are aproximativ 2.500 de angajați și peste 20.000 de beneficiari, adulți și copii.

Anul 2019 a fost anul cu cel mai mic număr de nașteri de la decretul anti-avort al lui Ceaușescu din 1966, înregistrându-se doar 188.135 de nou-născuți, conform statisticilor oficiale, reprezentând o natalitate de 8.5 născuți vii la 1000 locuitori, comparativ cu 2018 când natalitatea a fost de 9.3 născuți vii la 1000 locuitori (206575 născuți vii). Este al doilea an consecutiv cu o scădere record a natalității, iar fără o politică prin care familiile sunt stimulate să aibă copii nu vom reuși să redresăm declinul demografic.

Numărul de născuții-vi, județe, medii de rezidență și sexe, în Regiunea de NORD EST(2019)

Județul/ Regiunea Nord Est	Total			Urban			Rural			Natalitatea %		
	Total	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin
Nord Est	35049	17916	17133	15489	7964	7525	19560	9952	9608	8.8	8.5	9.1
Bacău	5768	2973	2795	2549	1330	1219	3219	1643	1576	7.8	7.3	8.3
Botoșani	3737	1927	1810	1588	811	777	2149	1116	1033	8.2	8.1	8.3
Iași	9342	4776	4566	4514	2323	2191	4828	2453	2375	9.8	9.7	9.9
Neamț	4277	2185	2092	1633	843	790	2644	1342	1302	7.5	7.4	7.7
Suceava	7768	3949	3816	3130	1590	1540	4635	2359	2276	10.2	9.3	10.9
Vaslui	4160	2106	2054	2075	1067	1008	2085	1039	1046	8.3	8.4	8.3

Institut Național de Statistică- Evenimente demografice-

Aspecte legate de Mediu

La nivelul Regiunii de Nord Est principalele probleme de mediu sunt legate de:

- proasta gestionare a deșeurilor industriale și menajere (colectare neselectivă, gradul redus de revalorificare și/sau tratare a deșeurilor, depozitare inadecvată sub aspectul amplasării și amenajării haldelor, existența depozitelor de rumeguș pe malurile cursurilor de apă, de-a lungul căilor rutiere);
- dezafectarea unor foste întreprinderi de stat;
- despăduriri, cu implicații în accentuarea alunecărilor de teren;
- fenomenele de eroziune a solului care afectează, în principal, partea de est a regiunii;
- poluarea locală sau zonală. În unele județe se derulează (în diferite stadii) proiecte de realizare a unor modernizări ale sistemelor de alimentare cu apă (Iași, Vaslui), modernizări, re tehnologizări și dezvoltări ale unor stații de epurare orășenești (Iași, Suceava, Piatra Neamț, Roman), de colectare selectivă a deșeurilor (Piatra Neamț), de conservare a biodiversității și reconstrucție ecologică a Parcului Național Ceahlău.

Educație și sănătate

Având în vedere că din cele opt regiuni de dezvoltare, Regiunea NE deține cea mai mare pondere a populației și a elevilor (17,2% și respectiv 17,7%), numărul

unităților destinate procesului educațional este mic, acesta reprezentând numai 10,19% din numărul unităților de învățământ pe ansamblul țării. Trei județe Bacău (23,6%), Iași (16,3%) și Suceava (14,4%) dețin aproximativ 60% din numărul total al școlilor existente la nivel regional, având cea mai numeroasă populație școlară, comparativ cu celelalte 3 județe din regiune. Ele sunt în același timp și centre universitare.

Regiunea Nord-Est deține 164 de unități sanitare (spitale, policlinici, dispensare medicale, sanatorii TBC), reprezentând 12,07% din numărul total al unităților sanitare din România aflate în proprietate publică. Ele se află într-o stare precară, existând riscul ca multe unități să nu mai primească autorizație de funcționare. În plus, dotările tehnice de care dispun sunt uzate atât fizic cât și moral și nu mai corespund cerințelor actuale, limitele de funcționare apărând, evident, în timpul pandemiei din 2020.

Institutul Regional de Oncologie Iași

Necesarul de dotări tehnice pentru următoarea perioadă este cel mai mare dintre toate regiunile.

Analiza mai detaliată a disparităților interne în dezvoltarea Regiunii Nord-Est, atât din punct de vedere al dezvoltării economice, cât și al problemelor de mediu, evidențiază următoarele tipuri de zone-problemă:

1. *Areale rurale izolate*, cu infrastructură slab dezvoltată, cuprinzând

- zona rurală care acoperă regiunea de confluență dintre județele Bacău, Vaslui, Iași și Neamț, care se continuă cu zona de vest a județului Vaslui;
- fâșia adiacentă graniței dintre județele Botoșani și Iași;
- porțiunea situată în extremitatea sud-estică a județului Iași și care continuă în nord-estul județului Vaslui, pe malul drept al râului Prut;
- Zone cuprinzând grupuri izolate de localități din sudul județului Suceava.

2. *Zone afectate de alunecări de teren și fenomene de eroziune*

- în județul Botoșani aceste zone sunt situate în zona centrală și de sud;
- în județul Neamț pe ambele maluri ale lacului de acumulare Bicaz și în nordul județului;
- în nordul și sudul județul Iași;

- în județul Vaslui, în bazinul afluenților râului Bârlad;

Inundații în Lunca Prutului

- în județul Bacău au fost identificate 13 zone expuse alunecărilor de teren, situate în partea centrală și de nord;
- în sudul județului Suceava, în raza localităților: Fălticeni, Dolhasca etc.

3. Zone afectate de inundații

- * În bazinul râului Bistrița, în lunca Jijiei și Prutului;
- * În județul Bacău, în zona bazinelor hidrografice ale râurilor Trotuș, Siret, Tazlău, Bistrița, Zeletin.

Efectele climatice preconizate în agricultură

Se preconizează că pe termen mediu și lung schimbările climatice vor afecta din ce în ce mai mult România și sectorul său agricol. România va trebui să se aștepte la o creștere constantă a temperaturii medii anuale, asemănătoare cu proiecțiile pentru Europa, care poate varia între 0,5 °C și 1,5 °C până în 2029 și între 2,0 °C și 5,0 °C până în 2099, în funcție de scenariul global.

Este de așteptat ca modelele de precipitații să se schimbe în mod semnificativ și să producă un impact teritorial diferențiat în România.

Agricultura nu înseamnă numai producția de alimente ci și spațiul în care trăim, mediul rural și populația rurală. În comparație cu alte țări din UE, sectorul agricol din România are o pondere relativ ridicată în valoarea adăugată brută (VAB), dar a rămas în urmă în ceea ce privește productivitatea muncii.

Terenuri afectate de desertificare

Priorități de dezvoltare în Regiunea de Nord Est

Economia Regiunii de Nord Est este în curs de redresare, dar pentru a elimina decalajele care persistă între județele componente și între regiunile din interiorul acestora, sunt necesare investiții suplimentare. Resursele vor fi direcționate în continuare către regiunile care au cea mai mare nevoie de investiții pentru a recupera decalajul în raport cu restul țării.

La nivel național, de implementarea Strategiei de dezvoltare durabilă 2020-2030 se va ocupa Comitetul Interdepartamental pentru Dezvoltare Durabilă.

La nivelul autorităților publice centrale, cu atribuții în domeniul dezvoltării durabile, se vor crea nuclee pentru dezvoltare durabilă, acolo unde nu există, formate din personal existent, care să urmărească atât implementarea obiectivelor de

dezvoltare durabilă ce țin de domeniul de activitate al instituției, cât și să reprezinte punți de legătură între fiecare instituție și Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă, pe de o parte și Institutul Național de Statistică pe de altă parte. Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă va asigura coerența politicilor în domeniul dezvoltării durabile și va fi consultat în cazul proiectelor de acte normative ce urmează a fi adoptate de către Guvernul României și care au incidență directă asupra obiectivelor stabilite în Strategie.

Prioritățile și obiectivele specifice ale regiunii, conform versiunii draft (mai 2020) a strategiei de dezvoltare regională Nord-Est 2021-2027 sunt:

P.1. Dezvoltarea unei economii competitive:

O.S.1.1. Stimularea capacităților de inovare-cercetare și promovare a adoptării tehnologiilor avansate

O.S. 1.2. Sprijinirea înființării de noi firme, competitive și sustenabile, în domenii de interes local și regional

O.S. 1.3. Îmbunătățirea competitivității firmelor prin creșterea productivității în domenii cu valoare adăugată

O.S.1.4. Îmbunătățirea competitivității prin creșterea accesului la serviciile tehnologiei în informație și comunicațiilor

O.S. 1.5. Creșterea competitivității și sustenabilității industriilor culturale și creative

O.S. 1.6. Creșterea competitivității economice în mediul rural

O.S. 1.7. Sprijinirea valorificării potențialului turistic existent

P.2. Dezvoltarea capitalului uman:

O.S. 2.1. Creșterea ocupării în rândul grupurilor vulnerabile și a tinerilor

O.S. 2.2. Îmbunătățirea accesului și participării la educație și formare de calitate

O.S. 2.3. Creșterea accesului la un act și sistem medical de calitate, eficient, modern

O.S. 2.4. Combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale și urbane aflate în declin

P.3. Protejarea mediului și optimizarea utilizării resurselor:

O.S. 3.1. Sprijinirea și promovarea eficienței energetice

O.S. 3.2. Promovarea managementului durabil al apei

O.S. 3.3. Promovarea tranziției către economia circulară

O.S. 3.4. Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor

O.S. 3.5. Îmbunătățirea protecției și conservării biodiversității și reducerea poluării

P.4. Dezvoltarea unei infrastructuri moderne, inteligente, reziliente și durabile

O.S. 4.1. Creșterea accesibilității, conectivității și siguranței prin realizarea de investiții în infrastructura de transport

O.S. 4.2. Îmbunătățirea accesului la infrastructura de comunicații de mare viteză

O.S. 4.3. Reducerea emisiilor de carbon prin realizarea și implementarea planurilor de mobilitate urbană

O.S. 4.4. Asigurarea condițiilor de dezvoltare în mediul urban, prin realizarea de investiții în infrastructura locală

O.S. 4.5. Asigurarea condițiilor de dezvoltare în mediul rural, prin realizarea de investiții în infrastructura locală

Strategia de Specializare Inteligentă a regiunii Nord-Est (RIS 3) stabilește un număr de 6 domenii de specializare inteligentă ale regiunii, respectiv:

- Agro-alimentar
- Textile și noi materiale avansate
- Biotehnologii
- Mediu și Energie
- Tehnologia Informațiilor și Comunicațiilor (IT&C)

Strategia de dezvoltare a Comunei Tătărăni 2021-2027

- Turism pentru stil de viață sănătos

Prioritățile orizontale pentru specializarea regională sunt:

P.1. Dezvoltarea competențelor de inovare în rândul noilor generații:

1.1 Promovarea parteneriatelor între instituțiile de învățământ regionale pentru sincronizarea ofertei de pregătire cu nivelul actual al inovării în domeniile prioritare smart

1.2. Facilitarea schimburilor între elevi, studenți, masteranzi, doctoranzi și firmele inovatoare din sectoarele prioritare smart

1.3 Promovarea parteneriatelor cu instituțiile de învățământ regionale pentru dezvoltarea activităților extrașcolare, promovarea creativității și atitudinii inovative

P.2. Sprijinirea întreprinderilor inovative din Regiunea Nord-Est:

2.1. Sprijin pentru transformarea ideilor inovative în idei de afaceri

2.2. Dezvoltarea (crearea, extinderea, dotarea și acreditarea) infrastructurilor de TT și PST și a competențelor personalului propriu acestora pentru a diversifica oferta de servicii de transfer tehnologic și a comercializa rezultatele cercetării

2.3. Sprijin pentru implementarea de către IMM inovative a unor instrumente financiare

2.4. Sprijin pentru implementarea de către IMM și clustere a unor investiții directe pentru dezvoltarea tehnologică, a economiei durabile și incluzive

P.3 Sprijinirea inițiativelor de clusterizare și internaționalizare

3.1. Crearea și consolidarea rețelelor de afaceri și a clusterelor regionale

3.2. Promovarea cooperării interregionale (în special Platformele Tematice S3) și internaționalizarea afacerilor

3.3. Atragerea investițiilor străine directe în domenii prioritare smart

Strategia de Specializare Inteligentă REGIUNEA NORD-EST ROMÂNIA, a fost elaborată în noiembrie 2017, fiind structurată pe 6 domenii verticale (agro-alimentar, textile& noi materiale, TIC, Biotehnologie, Sănătate&Turism, Energie&mediu) și 4 priorități pe orizontală, constituind un instrument de orientare și coordonare a programelor de finanțare dedicate dezvoltării economice regionale. Prin intermediul acestei strategii s-a dorit încurajarea creșterii competitivității economice în Regiunea Nord-Est, prin crearea și dezvoltarea companiilor inovative, introducerea de tehnologii moderne în unitățile de cercetare-dezvoltare-inovare, valorificarea acestor infrastructuri și stimularea parteneriatului între universități, instituții de cercetare și companii, în acele domenii în care s-au înregistrat avantajele competitive.

Prioritatea 1 - Dezvoltarea competențelor de inovare în rândul noilor generații
(echivalent P4DCR)

- 1.1. Promovarea parteneriatelor între instituțiile de învățământ regionale pentru sincronizarea ofertei de pregătire cu nivelul actual al inovării în domeniile prioritare smart;
- 1.2. Facilitarea schimburilor între elevi, studenți, masteranzi, doctoranzi și firmele inovatoare din sectoarele prioritare smart;
- 1.3. Promovarea parteneriatelor cu instituțiile de învățământ regionale pentru dezvoltarea activităților extrașcolare, promovarea creativității și atitudinii inovative; Ținta:
 - Creșterea ratei de ocupare a populației în vârstă de 15-24 ani cu 1% față de momentul T0;
 - Creșterea ponderii companiilor nou înființate de tineri până în 30 ani în total regional cu 5% față de T0.

Prioritatea 2 - Sprijinirea întreprinderilor inovative din Regiunea Nord-Est (echivalent P1+P2DCR)

- 2.1. Sprijin pentru transformarea ideilor inovative în idei de afaceri;
- 2.2. Dezvoltarea (crearea, extinderea, dotarea și acreditarea) infrastructurilor de TT și PST și a competențelor personalului propriu acestora pentru a diversifica oferta de servicii de transfer tehnologic și a comercializa rezultatele cercetării;
- 2.3. Sprijin pentru implementarea de către IMM inovative a unor instrumente financiare;
- 2.4. Sprijin pentru implementarea de către IMM și clustere a unor investiții directe pentru dezvoltarea tehnologică, a economiei durabile și incluzive;

Ținta:

- Creșterea numărului de întreprinderi nou create în regiune cu 25% față de T0;
- Creșterea cu 5% a cheltuielilor pentru inovare și transfer tehnologic la nivel regional față de T0;
- Creșterea cu 50% a numărului de companii asistate de EITT în procesul investițional tehnologic.

Prioritatea 3 - Sprijinirea inițiativelor de clusterizare și internaționalizare (echivalent P3 DCR)

- 3.1. Crearea și consolidarea rețelelor de afaceri și a clusterelor regionale;
- 3.2. Promovarea cooperării interregionale (în special Platformele Tematice S3) și internaționalizarea afacerilor;
- 3.3. Atragerea investițiilor străine directe în domenii prioritare smart; Ținta:
 - Creșterea cu 20% a numărului de rețele regionale de afaceri și clustere la T1;
 - Creșterea cu 20% a numărului de proiecte de cooperare interregională promovate cu Rețele Europene și Platformele de specializare S3.

Prioritatea 4 – Asistența tehnică

4.1. Dezvoltarea sistemelor de implementare, monitorizare și evaluare a Strategiei de Specializare Inteligentă;

4.2. Îmbunătățirea capacității administrative a structurilor de guvernare ale RIS3 Nord-Est;

4.3. Dezvoltarea unui sistem continuu de descoperire antreprenorială la nivel regional;

Ținta:

- Număr de proiecte promovate în acord cu RIS3;
- Valoarea totală a asistenței financiare nerambursabile angajate.

Concluzii cheie în dezvoltarea socio -economică generală

Condițiile geografice și istorice au determinat o serioasă rămânere în urmă, din punct de vedere socio-economic, a Regiunii Nord-Est. Regiunea Nord-Est are cel mai scăzut PIB pe locuitor din România și UE.

Mediul rural al Regiunii de Nord Est înregistrează acute probleme economice și sociale, ce sunt puternic conectate la cadrul economic al vieții rurale. Cu toate că ruralul prezintă un ridicat nivel de eterogenitate, în care diferențele dintre categoriile de populație, nivelurile de dezvoltate a satelor sau regiunilor sunt importante, starea generală a lumii satului descrie un model dominant caracterizat prin dependență față de activitățile agricole tradiționale, slaba dezvoltare a sectoarelor secundar și terțiar, infrastructură deficitară și standard de viață scăzut pentru populație.

Transformările regimului de proprietate și redefinirea coordonatelor vieții economice înregistrate în România după 1989 au condus la configurarea unei noi

realități social-economice în mediul rural. Primii ani ai perioadei de după 1990 au fost marcați de procesul de reîmproprietărire, prin care terenurile ce aparțineau fostelor unităților agricole de stat sau unităților cooperatiste au reintrat în proprietatea familiilor care le-au deținut înainte de colectivizare. Locul marilor ferme aflate în proprietate publică a fost luat de mici exploatații individuale, axate, în principal, pe asigurarea autoconsumului familial. Astfel, procesul de reîmproprietărire a dus la apariția a două decalaje structurale în agricultura Regiunii de Nord Est:

- fragmentarea excesivă a terenurilor (ce a generat o structură de proprietate funciară dominată de preponderența exploatațiilor de mici dimensiuni);
- apariția unui model de proprietate funciară în care cele mai multe suprafețe agricole erau deținute, din punct de vedere legal, de către persoane vârstnice (PNDR, 2012). Ambele probleme structurale, ce au apărut ca urmare a modului în care a fost făcută reforma agrară, au reprezentat, în acest fel, consecințe ale deciziilor politice privind acest domeniu, luate începând cu anul 1991.

Inevitabil, un alt model de realizare a privatizării terenurilor agricole ar fi generat la momentul de față o altă realitate economică. Astfel, prin destructurarea vechiului sistem de proprietate publică asupra terenurilor agricole, Legea nr. 18 prevedea împroprietărire a populației afectate de colectivizarea din anii '50-'60 cu suprafețe de teren în limita a 10 hectare. Punerea în practică a acestor măsuri a reprezentat, însă, un proces extrem de anevoios, în bună măsură, din cauza deciziilor ce stipulau împroprietărire pe vechile amplasamente. Cele mai importante efecte la nivelul sectorului agricol au fost evidențiate la nivelul producției realizate și a structurii

de culturi. Perioada de după momentul realizării primei etape a procesului de privatizare a terenurilor a arătat reduceri importante de producție și creșterea suprafețelor cultivate cu cereale în detrimentul celorlalte tipuri de culturi. Adoptarea măsurilor de reformă a condus la transformarea sectorului agricol românesc dintr-unul dezvoltat și orientat puternic către export, într-un sector dominat de mici exploatații țărănești orientate către asigurarea autoconsumului și, în care, o bună parte din necesarul de produse pentru piața internă era asigurat prin import.

La nivelul structurii ocupaționale a populației, schimbările de după 1990 au însemnat creșterea ponderii populației ocupate în agricultură, concomitent cu scăderea semnificativă a efectivelor cu ocupare în sectoarele secundar și terțiar. Astfel, s-a înregistrat declinul evident al populației cu activitate principală non-agricolă (Sandu, 2005; Bleahu, 2004). Populația rurală neagricolă poate fi împărțită în trei mari categorii. Avem, pe de-o parte, populația ce activează în sectoarele neagricole în localitățile de domiciliu, iar pe de altă parte, două tipuri de populație neagricolă navetistă – populația ce lucrează în orașe și populația ce activează în alte localități rurale.

Agricultura de subzistență este definită în literatura de specialitate ca fiind exploatarea micilor suprafețe funciare de către proprietarii acestora, utilizând mijloace tradiționale și având ca scop principal asigurarea autoconsumului familial. (Davidova, Fredriksson și Bailey, 2009; Alexandri și Luca, 2008). Cu alte cuvinte, vorbim de practicarea pe scară largă a agriculturii de subzistență în condițiile în care cea mai mare parte a sistemului agricol este caracterizat prin:

- predominanța micilor exploatații țărănești (de ordinul a doar câteva hectare, și chiar mai puțin);
- munca în sectorul agricol este una tradițională;
- producția obținută este redusă, fiind direcționată, în același timp, în procent majoritar către autoconsum (Giurcă, 2008).

Activitățile rurale de bază în Regiunea de Nord Est sunt agricultura (cultivarea culturilor cerealiere, cultura cartofului, rapiței, florii soarelui, fiind practicate aproape în toate județele, viticultura în județele Vaslui, Iași și Bacău, pomicultura în Iași, Suceava și Neamț, zootehnia), exploatarea și/sau prelucrarea lemnului (Suceava, Neamț și Bacău) și turismul rural în Suceava, Neamț și Bacău.

Dispersia teritorială a localităților urbane la nivelul Regiunii Nord Est nu este echilibrată, existând mai multe zone geografice lipsite de orașe pe o rază de 25-30 km – acest aspect determină o accesibilitate scăzută pentru locuitorii din mediul rural la serviciile publice de învățământ și sănătate din mediul urban, precum și o slabă polarizare a zonelor economice urbane:

-Sud-estul județului Iași–Nordul Județului Vaslui (Comuna Răducăneni, Comuna Grozești, Comuna Ciortești, Comuna Codăești, Comuna Costuleni, Comuna Mosca, Comuna Prisăcani, Comuna Gorban);

-Sud –estul Județului Botoșani și Nord-Estul Județului Iași (Comuna Hlipiceni, Comuna Todireni, Comuna Răușeni, Comuna Bivolari, Comuna Andrieșeni, Comuna Vlădeni, Comuna Trifești, Comuna Rășcani, Comuna Probotă);

-Estul Județului Bacău-Vestul Județului Vaslui (Comuna Podu Turcului, Comuna Glăvănești, Comuna Dealu Morii, Comuna Găiceana, Comuna Pâncești, Vultureni, Comuna Stănișești, Comuna Motoșeni, Comuna Răchitoasa, Comuna Oncești, Comuna Corbasca, Comuna Colonești, Comuna Izvorul Berheciului, Comuna Plopana, Comuna Lipova, Comuna Filipeni, Comuna Voinești, Comuna Puiesti, Comuna Gherghești);

-Zona central estică a Județului Vaslui (Comuna Bogdănița, Comuna Viișoara, Comuna Vutcani, Comuna Vetrișoia, Comuna Roșiești);

-Nord-Vestul Județului Suceava (Comuna Ulma, Comuna Moldova Sulița, Comuna Izvoarele Sucevei, Comuna Cârlibaba);

-Nord-Vestul Județului Bacău (Comuna Palanca, Comuna Ghimeș-Făget).

Forța de muncă în domeniul agro-alimentar va continua să fie o problemă pentru fermieri și în orizontul 2021-2027. Zeci de mii de tineri au abandonat agricultura în ultimii ani și nu există semne că s-ar întoarce la vatră. Lipsa forței de muncă îi va determina pe unii fermieri să investească în tehnologie care să o suplinească. Interesul pentru remorci tehnologice și roboți de muls, de pildă, va crește, iar achizițiile ar putea fi făcute dacă băncile vor fi mai deschise către domeniul agricol. Vor crește de asemenea investițiile în tehnologii smart care să îmbunătățească supravegherea afacerii agricole.

III. Județul Vaslui

Cadrul natural

Județul Vaslui este situat în partea de est a țării, în regiunea istorică Moldova, România, făcând parte din Regiunea de dezvoltare Nord-Est, alături de județele Bacău, Botoșani, Iași, Neamț și Suceava. Reședința de județ este municipiul Vaslui.

Din suprafața totală de 533.127 ha (2,3% din suprafața totală a țării), 72,2% este zonă agricolă, 16,4% reprezintă păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră și 11,4% alte suprafețe (ape, suprafețe construite, drumuri, căi ferate, etc.).

Poziția Județului Vaslui în cadrul României

Localitățile extreme ale județului sunt: Protopopești din comuna Tăcuta la nord, Pochidia din comuna Tutova la sud, Săratu din comuna Stănilești la est și Vladia din comuna Dragomirești la vest.

Județul este situat pe râul Bârlad care străbate partea de sud și sud-est a Podișului Central Moldovenesc, iar în partea centrală se întinde pe Colinele Tutovei și Dealurile Tătăranului, diviziuni ale Podișului Bârladului — parte a Podișului Moldovei. Relieful este format din dealuri și văi largi, orientate preponderent nord-sud. Alțitudinea maximă: 485 m – Dealul Mângăralei, în nord-vest și 425 m — Dealul

Cetățuii, în partea de nord-est. Alitudinea medie este de 250–350 m. Alitudinea minimă este de 10 m în lunca Prutului.

Județul Vaslui are o climă temperat continentală, caracterizată prin veri călduroase și secetoase și ierni geroase, fiind determinată în special de:

-poziția geografică a județului pe glob și în cadrul continentului (fiind străbătut în partea sa centrală de paralela de 46° lat nordică, plasează această regiune în plin climat temperat, cu anotimpuri diferențiate, cu variații importante ale duratei zilelor și a nopților pe parcursul unui an, ale intensității solare, precum și ale temperaturii solului și a aerului);

-predominarea influențelor directe a maselor de aer continental, de origine asiatică; fiind situat la extremitatea estică a lanțului Carpatic, Județul Vaslui este expus într-o mai mare măsură influențelor exercitate de masele de aer ale anticiclonului est-european ceea ce determină ierni reci și uscate și veri calde și secetoase;

Temperaturile sunt cuprinse între 9,1°C și 9,6°C, precipitații reduse între 460 mm și 600 mm în nordul județului și cad predominant vara și toamna. Rețeaua hidrografică este reprezentată în special de cursul mijlociu al râului Bârlad, cu afluenții Vaslui, Crasna, Tutova și Zeletin, iar în partea de sud-est a județului de râul Elan, afluent al Prutului. Fenomenele hidrometeorologice (bruma, chiciura, poleiul, viscolul, roua, grindina, ceața) au un rol deosebit datorită importanței practice, de cele mai multe ori impactul fiind negativ, îndeosebi pentru practicile agricole, transporturi, telecomunicații etc.

Cantitățile cele mai mari de precipitații cad la sfârșitul primăverii și în prima parte a verii, iunie fiind luna cea mai ploioasă. Lunile de iarnă sunt cele mai secetoase, cu un minim în ianuarie, când precipitațiile (puține, de obicei) sunt sub formă solidă. De la un an la altul există însă variații semnificative în ceea ce privește regimul precipitațiilor. Aportul principal este dat de ploile din perioada caldă a anului, de natură convectivă, ce cad sub formă de averse. Dinamica atmosferică este puternic influențată de orientarea reliefului. La stația meteorologică Vaslui, frecvența cea mai mare o au vânturile de nord-vest, sud-est, sud și nord. Viteza medie a vânturilor oscilează între 2,5 și 3 m/s iar pe direcțiile dominante ajung până la 6 m/s. În general, cele mai mari viteze se înregistrează primăvara și iarna, când gradientii barici orizontali au valori maxime.

Perioade de secetă se întâlnesc în toate anotimpurile anului. În Județul Vaslui deosebit de frecventă este seceta de primăvară, caracterizată prin umiditate scăzută a aerului, vânturi puternice și temperaturi moderate. În această perioadă, vânturile de scurtă durată determină furtuni de praf care intensifică mult acțiunea dăunătoare a secetei, distrugând vârfulurile frunzelor și dezrădăcinând plantele în curs de răsărire. În aceste condiții, chiar dacă în lunile următoare revin ploile, efectul negativ nu poate fi eliminat complet, recolta fiind diminuată într-o măsură mai mare sau mai mică, în funcție de măsurile agrotehnice luate. Seceta din perioada înfloritului determină sterilitatea parțială sau totală a boabelor. La pomii fructiferi și vița de vie, seceta de vară poate influența negativ recolta anului viitor, prin slaba dezvoltare a mugurilor și a primordiilor ramurilor productive.

Seceta de toamnă este dăunătoare cerealelor de toamnă în perioada germinării și a parcurgerii primelor faze de vegetație. Uscarea orizonturilor superioare ale solului, determină stagnarea îndelungată a semințelor, încolțirea lentă a acestora, întâzieri în procesul de răsărire etc.

La nivelul județului Vaslui, ca și al întregii țării, se resimt tot mai puternic efectele încălzirii globale. Astfel, temperaturile maxime înregistrate la stațiile din Vaslui, Bârlad și Negrești au o tendință de creștere (exceptând o scădere temporară în anul 2018) și se apropie tot mai mult de pragul de 40 de grade, mai ales în municipiul Vaslui (38,5 grade Celsius în vara anului 2017). De asemenea, temperatura medie anuală a variat, în perioada 2013-2018, în municipiul Vaslui în intervalul 10,2-11,1 grade Celsius, față de o medie multianuală pentru perioada 1960-2000 de 9,4 grade Celsius.

Aceste schimbări climatice au un impact foarte serios asupra economiei județului (de ex. perioade tot mai frecvente de secetă severă), dar și asupra serviciilor publice din județ (de ex. aprovizionare cu apă, alimentare cu energie electrică, situații de urgență, servicii medicale, sociale etc.).

Hidrografic, teritoriul județului Vaslui aparține bazinului râului Prut, care colectează afluenții din partea de est și sud-est, și bazinului râului Siret, din care râul Bârlad traversează cea mai mare suprafață a județului (peste 2/3).

Râul Bârlad, afluentul Siretului, izvorăște din apropiere de Curmăturii, pe Valea Ursului, la o înălțime de 370m și o medie a pantă de la izvor la vărsare de 1,38%.

Afluenții principali pe partea stângă sunt Sacovăț, Durduc, Rebricea, Vasluiet, Crasna, Jarovăț și pe dreapta Stemnic, Racova, Simila și Tutova.

Râul Prut izvorăște pe versantul NE al Muntelui Cernahora (Ucraina) și se află în vărsarea în fluviul Dunărea o suprafață totală de 28396 kmp și o lungime de 953 km. Râul Prut constituie limita estică a județului Vaslui și granița estică a Uniunii Europene pe o distanță de 171 Km. Principalii afluenți pe care Prutul îi primește din județ sunt: Sărata și Elanul.

Lacurile de pe teritoriul județului Vaslui sunt preponderent de natură antropică, construite în scopul satisfacerii diverselor utilizări și combaterii inundațiilor. Cele mai importante sunt acumulările: Căzănești pe râul Durduc, Solești pe râul Vasluiet, Pușcași pe râul Racova, Mânjești pe râul Crasna, Râpa Albastră pe râul Simila și Pereschiv, care au toate prevăzute și volumul de apărare împotriva inundațiilor. În afara acestora există o serie de acumulări construite special pentru prevenirea inundațiilor ca de exemplu: Delea pe râul Delea, Tăcuța, Reditu pe Reditu, Moara Domnească pe râul Ferești, Pungești pe Gârceanca și Roșiești pe Idriciu și încă cca. 80 de iazuri, crescătoare și alte acumulări mici, amplasate pe diverse râuri: Simila, Racovița, Buda, Gugești etc. Lacurile naturale sunt puține în număr și de găsesc cu precădere în lunca Prutului: Grosu, Ulmu, Broscăria și Hârtești.

Județele vecine:

- Județul Iași - în partea de nord;
- Județul Neamț - în partea de nord-vest;
- Județul Galați - în partea de sud;

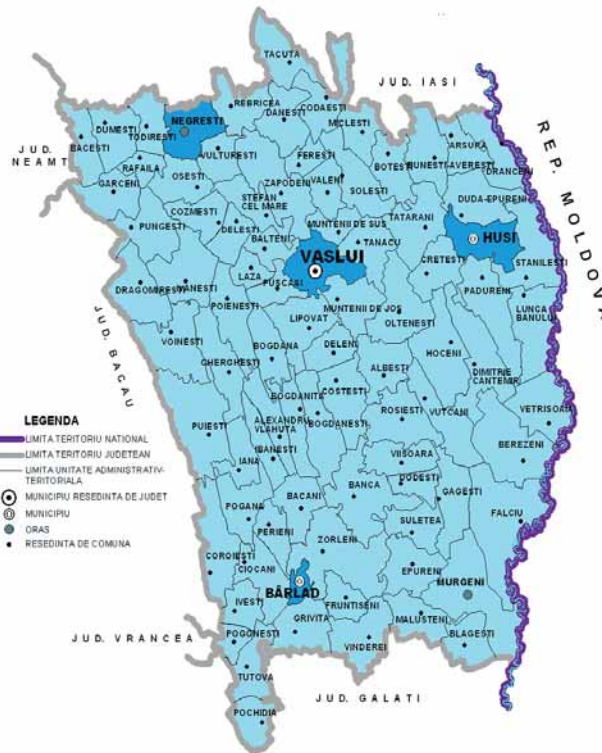

- Județul Vrancea - în partea de sud-vest;
- Republica Moldova - în partea de est -granița este râul Prut de 171 km;
- Județul Bacău - în partea de vest.

Valori istorice și culturale

Fără a avea bogăția de obiective turistice care există în alte zone ale țării, acestea nu lipsesc însă din județul Vaslui. Putem spune, însă, că ele nu sunt suficient de cunoscute și valorificate.

Acest județ este remarcabil prin tezaurele arheologice găsite aici, valorile etnografice și arta populară, locurile istorice și monumentele care atestă existența milenarului românilor în această zonă, cât și contribuția lor la cultura universală.

Harta administrativă a județului Vaslui

Astfel,

-în Municipiul Vaslui avem, Ruinele Curții Domnești și Biserica Sf. Ioan (1490), Complexul monumental de la Podul Înalt, la 12 km sud de Vaslui, Muzeul județean „Ștefan cel Mare”, Biblioteca județeană „Nicolae Milescu Spătarul”, Castelul Mavrocordat, construit în secolul al XIX-lea, Cetatea lui Ștefan cel Mare, datând în secolul al XV-lea, Biserica Sf. Ioan, de asemenea fondată de Ștefan cel Mare în secolul al XV-lea, câteva din numeroasele vestigii istorice și culturale păstrate în județul Vaslui;

- În Municipiul Bârlad descoperim Biserica Domnească, zidită începând cu anul 1634 în timpul domnitorului Vasile Lupu, Biserica Sf. Gheorghe zidită în 1843, Biblioteca municipală „Stroe Belloescu” având în prezent peste 150.000 de volume și un număr însemnat de carte rară înscris în patrimoniul cultural-național (1906), Muzeul „Vasile Pârvan” (1914), Teatrul „Victor Ion Popa”;
- În Municipiul Huși întâlnim Palatul Domnesc din sec. al XV-lea și Biserica Domnească din sec. al XVI-lea, Biserica zidită de Ștefan cel Mare între 1494 – 1495, devenită biserică episcopală în 1598 în timpul domniei lui Eremia Movilă, Muzeul Municipal Huși, Biblioteca municipală „Mihai Ralea”.

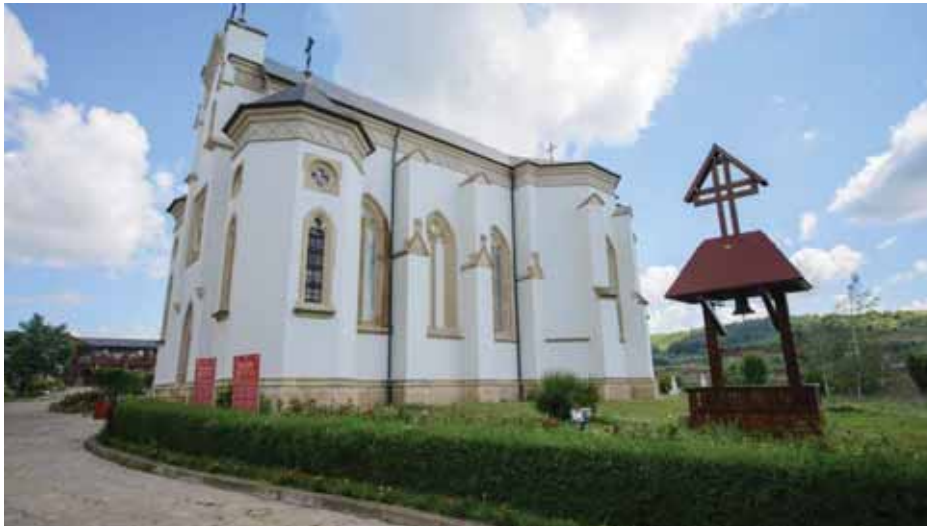
La 12 km spre nord de Vaslui, în satul Solești se află Casa Memorială Rosseti Solescu, unde se află templul Elenei Cuza.

Multe așezări vasluiene și-au păstrat tradițiile și obiceiurile străvechi. Cea mai bogată zonă din județ, din punct de vedere folcloric, este Valea Tutovei, între Bârlad și Dragomirești. Satul Pădureni, situat în apropiere de Huși, se distinge prin marea

varietate a construcțiilor și prin bogăția elementelor de artă populară. Costumul popular, de o frumusețe deosebită, este încă purtat în satele Pogonești și Ivești, la 10-14 kilometri de Bârlad. Aceste două sate sunt vetre folclorice reprezentative pentru județul Vaslui. La Brădești (la 20 de kilometri depărtare de Bârlad) se află un vechi centru de olărit, în vreme ce la Văleni, în apropierea orașului Vaslui, locuitorii, cunoscuți crescători de animale, pot oferi amatorilor piei valoroase pentru confecționarea de căciuli și îmbrăcăminte. La Muntenii de Sus, în preajma Anului Nou, vizitatorii pot vedea o suită de dansuri originale, „Rândurile“, acompaniate de trișcă, un instrument popular tradițional.

Mănăstirea Moreni, la 10 kilometri de Vaslui, adăpostește moaștele sfinților Tarahie, Prov și Andronic, aduse de la Ierusalim în 1996; Mănăstirea Florești, ctitorită în anul 1590, este unul dintre cele mai importante așezăminte monahale din județ și are hramul Sf. Ilie; Biserica de lemn de la Pârvești, comuna Costești – ridicată în sec. al XVII-lea cu catapeteasma pictată în stil bizantin; Biserica Sf. Nicolae – Golgofta din Ivănești – construită din stejar, pe temelie de piatră; Schitul de lemn Sf. Voievozi, din Mălinesti-Gârceni, cu o turlă zveltă și elegantă și aflându-se într-o zonă care a cunoscut, după 1999, un reviriment al vieții monahale, aici fiind ridicate multe lăcașuri noi de cult.

Mănăstirea Florești

Numărul mare de biserici și mănăstiri existente pe întreg teritoriul județului, contribuie la dezvoltarea turismului ecumenic, oferind posibilitatea organizării de pelerinaje prin crearea unor trasee turistice, care să pună în valoare aceste lăcașe de cult și spiritualitate.

În perioada 2011-2020, populația municipiului Vaslui s-a dublat, în ciuda faptului că, până anul trecut, sporul natural a fost unul constat negativ. De la 55.407 locuitori, cât număra municipiul Vaslui la recensământul din 2011, ultimele raportări indică o populație de 135.000 în 2019.

Creșterea spectaculoasă a numărului de locuitori în municipiul reședință al județului Vaslui nu este decât rodul unui fenomen migraționist și nicidecum o creștere

reală a numărului de cetățeni care locuiesc în mod efectiv în zonă. Această creștere a numărului de locuitori este una artificială a populației și este dată de numărul mare de cetățeni din Republica Moldova care solicită și primesc rezidență în municipiul Vaslui.

Populația Județului Vaslui la 01.01.2019 era de 495779 locuitori.

Județul Vaslui se va clasa în următorii ani pe ultimul loc în regiunea Moldovei în ceea ce privește populația ocupată civilă medie. Conform datelor Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză, la sfârșitul anului 2020 populația ocupată din județul nostru va fi de 120.800 persoane, pentru ca în anul 2023 acest număr să crească la 123.300 persoane.

Pentru restul județelor din regiune, gradul de ocupare a populației active din anul 2023 va fi următorul: Bacău–208.500 persoane, Botoșani–138.000 persoane; Iași–298.500 persoane; Neamț–182.100 persoane; Suceava–222.400 persoane. Dacă ne raportăm la datele statistice publicate de Direcția Județeană de Statistică Vaslui, potrivit cărora la data de 1 iulie 2019 județul Vaslui avea o populație totală de 499.805 persoane, rezultă că peste trei ani numai un procent de 24,6% din populația civilă va fi ocupată.

Datele INS (2019) indicau faptul că 88,6% dintre șomeri din județul Vaslui nu beneficiau de drepturi bănești, fiind așadar șomeri pe termen lung. În ceea ce privește nivelul de studii, peste 89% absolviseră studii primare, gimnaziale sau profesionale, 10% studii liceale și postliceale și mai puțin de 1% studii superioare. Așadar, creșterea gradului de instruire și calificare a resurselor de muncă din județ reduce riscul acestora de a nu găsi un loc de muncă. Structura pe sexe arată o pondere de 60% a bărbaților,

respectiv de 40% a femeilor, o explicație fiind și profilul industrial al județului, axat pe activități (de ex. industria textilă și a pielăriei, industria alimentară etc.) care angajează preponderent femei. Pe medii de rezidență, 13% dintre șomeri provin din mediul urban și 87% din cel rural, unde există un număr mai mare de beneficiari de venit minim garantat apți de muncă, dar și oportunități reduse de ocupare, mai ales în sectorul formal, non-agricol Fenomenul mortalității infantile se situează în limite normale, în contextul României, urmând tendința de scădere de la nivel regional și național. Totuși, se păstrează diferențe foarte mari între mediul urban (3,1‰) și cel rural (7,8‰).

Localitățile unde s-a înregistrat cea mai ridicată valoare medie a mortalității infantile în intervalul 2012-2018 sunt: Viișoara (30,9‰), **Tătărani** (27‰), Grivița (26,9‰), Ibănești (24,8‰), Bunești-Averești (24,2‰), Crețești (24‰), Dimitrie Cantemir (24‰), Pădureni (23,7‰), Rafaila (23,5‰), Berezeni (23,3‰), Oltenești (22,7‰), Vinderei (22‰) și Dodești (20,4‰). La polul opus, în comunele Albești, Arsura, Fălcui, Blăgești, Deleni, Delești, Mălușteni, Muntenii de Sus, Pochidia, Pogonești, Poienești, Tanacu și Vutcani nu s-a înregistrat în intervalul analizat niciun caz de deces sub vârsta de 1 an (*Sursa: Banca Mondială. Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate din România*)

Același raport include și o evaluare a nivelului de dezvoltare a fiecărui sat din județ (indiferent dacă a fost sau nu nominalizat ca zonă rurală marginalizată), bazat pe un Indice de Dezvoltare Umană Locală (IDUL), care ia în considerare diferite aspecte de ordin demografic, al nivelului de trai, al accesului la locuire și servicii de bază de calitate. Acesta indică faptul că doar comuna Muntenii de Jos, respectiv satul Băcăoani

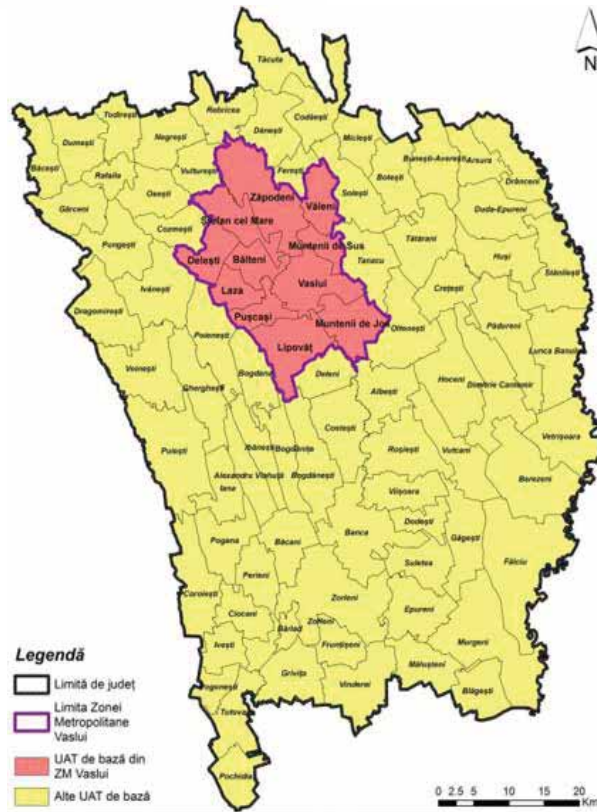
intră în categoria așezărilor rurale cu dezvoltare peste medie, la care se adăugau 27 de sate cu dezvoltare medie, cele mai multe în imediata apropiere a orașelor. Așadar, peste 90% din satele din județ aveau un nivel de dezvoltare sub medie.

Cu un număr foarte mic de persoane civile ocupate, județul Vaslui deține un portofoliu de salariați inferior celorlalte județe din Regiunea Nord-Est. Pentru sfârșitul anului 2020, estimările oficiale indică un număr total de 54.200 de salariați. În anul 2023, numărul salariaților va crește la 55.800 de persoane. La nivelul regiunii, situația numărului de salariați în anul 2023 se preconizează a fi următoarea: Bacău – 117.900 salariați, Botoșani – 57.300 salariați, Iași – 186.500 salariați, Neamț – 96.000 salariați, Suceava – 112.700 salariați.

În anul 2015, a fost constituită Zona Metropolitană Vaslui, sub forma unei asociații de dezvoltare intercomunitară (ADI), formată din Municipiul Vaslui, 10 comune din jurul acestuia și CJ Vaslui. Scopul înființării asociației a fost acordul voluntar al UAT componente de a promova, susține și implementa proiecte de interes comun pentru comunitățile din zona metropolitană, în domenii cheie precum transportul în comun, crearea de noi locuri de muncă, creșterea calității vieții locuitorilor prin acces îmbunătățit la infrastructură, reducerea sărăciei, dar și creșterea capacității de absorbție a fondurilor externe disponibile pentru perioadele de programare următoare.

Zona Metropolitană Vaslui cuprinde municipiul Vaslui, reședința județului Vaslui, precum și unități administrativ-teritoriale, situate în imediata vecinătate a sa, și anume comunele: Delești, Bălteni, Laza, Lipovăț, Muntenii de Jos, Muntenii de Sus, Pușcași, Ștefan cel Mare, Văleni și Zăpodeni, care întrețin relații de strânsă cooperare cu municipiul reședință de județ. La acestea se adaugă și Consiliul Județean Vaslui. Aceasta a fost delimitată pe baza metodologiei OECD, preluată de Banca Mondială în rapoartele elaborate pentru MDRAP în anul 2015, astfel încât să includă UAT-urile din care cel puțin 15% din populația ocupată totală face naveta către municipiul Vaslui.

La nivelul județului există o rețea de 350 km de drumuri naționale, administrate de Ministerul Transporturilor, prin DRDP Iași-al căror principal rol este să

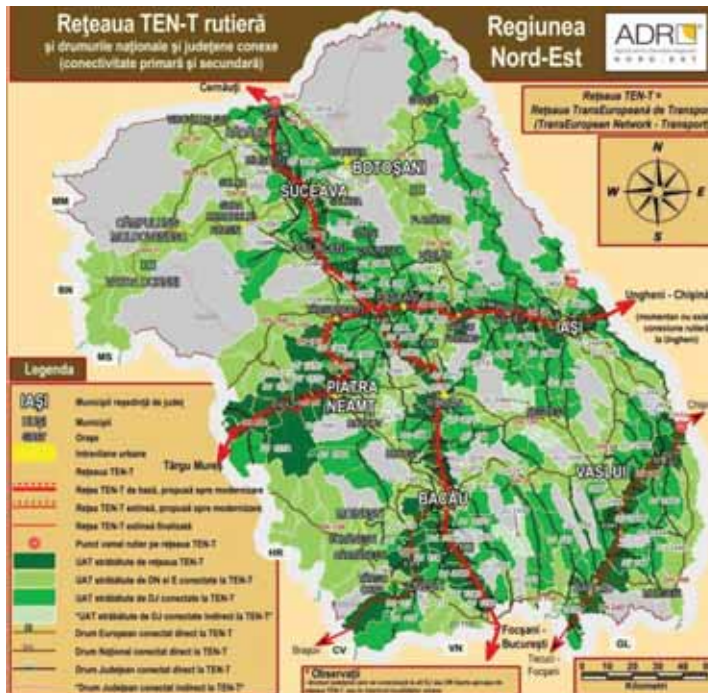

asigure legăturile între județele și principalii urbani din regiunea Nord-Est, Sud-Est, dar și cu Republica Moldova.

Județul Vaslui are acces la un singur coridor european de transport, care face parte din rețeaua TEN-T extinsă, respectiv drumul european E 581. Acesta străbate județul de la sud-vest la nord-est, prin Valea Bârladului și Valea Lohanului, legând județul de Culoarul Siretului (E85), respectiv de Republica Moldova și Ucraina. Reprezintă cea mai tranzitată legătura rutieră către granița de est a țării, traficul în Vama Albița ajungând la circa 3 mil. de vehicule pe an. Drumul European tranzitează municipiile Bârlad și Huși, nu și reședința de județ.

Conform datelor furnizate de INS, lungimea căilor ferate în exploatare la 31 decembrie 2019 era de 249 km, acestea având o densitate medie în context național.

Toate liniile de cale ferată din județ sunt cu ecartament normal (exceptând un segment aferent punctul feroviar de trecere a frontierei Fălcu-Cantemir, care nu e folosit în prezent), neelectrificate și în proporție de 78% cu o singură cale, exceptând un tronson de 55 km între gările Bârlad și Munteni, respectiv Buhăiești și Rebricea.

Sursa: ADR Nord-Est. Planul de Dezvoltare Regională 2014-2020

Coridoarele de transport rutier TEN-T din regiunea Nord-Est

Principala linie CF de pe teritoriul județului este magistrala 600 (Făurei–Tecuci–Bârlad–Vaslui–Iași–Ungheni–Republica Moldova), care nu face însă parte din rețeaua TEN-T de bază sau extinsă, coridorul european fiind trasat pe magistrala 500 Ploiești–Buzău–Focșani–Adjud–Bacău–Roman–Pașcani–Iași–Ungheni–Republica Moldova, care

Strategia de dezvoltare a Comunei Tătărăni 2021-2027

va beneficia și de lucrări de reabilitare și modernizare. În acest context, magistrala 600 va deveni una de importanță secundară pentru conectarea graniței de est cu capitala și nu are prevăzute în Master Plan-ul General de Transport investiții semnificative în următorul deceniu. Din magistrala 600 se desprind, pe teritoriul județului, linii secundare către Berești - Galați (din Bârlad), Murgeni – Fălciu – Republica Moldova (din Zorleni), Huși (din Crasna), respectiv Negrești - Roman (din Buhăiești). Ca urmare, toate orașele din județ, ca și o bună parte dintre comune sunt deservite de rețea feroviară, singura zonă deficitară fiind cea de vest a județului.

Specificul sectorului agricol din România și, cu precădere din județul Vaslui, se caracterizează printr-o pondere foarte ridicată a ocupării informale. Aceasta presupune faptul că mulți locuitori ai județului practică agricultura pe propriile parcele de teren și/sau în propriile gospodării (sau ca zilieri la diverși proprietari), fără a fi salariați ai un agent economic din domeniu, în vederea asigurării autoconsumului sau a subzistenței.

Astfel, estimările INS indicau faptul că numărul real al persoanelor ocupate în agricultură la nivelul anul 2018 era de peste 49.000 (40% din forța de muncă totală din județul Vaslui). Comparând cei doi indicatori, putem trage concluzia că sub 10% din aceștia au statut de salariat, în timp ce restul de 90% (circa 45.000 de persoane) activează pe cont propriu în agricultura de subzistență, fără a avea un venit lunar cert, fiind o categorie socială expusă riscului de sărăcie, mai ales în mediul rural. Aspectul îmbucurător este că în timp ce numărul persoanelor ocupate în agricultură a scăzut între 2008 și 2018 cu circa 27% (pe fondul îmbătrânirii demografice, dar mai ales a migrației externe masive din zonele rurale), numărul de salariați din acest sector a

crescut cu 56%, ceea ce indică o tranziție treptată, deși încă lentă, de la agricultura de subzistență la una modernă. Un impact important în acest sens l-au avut, evident, și fondurile generoase alocate din surse europene și naționale pentru fermieri.

Așadar, agricultura județului este împărțită între exploatații individuale foarte mici și ferme cu personalitate juridică relativ mari.

În ceea ce privește proprietatea asupra terenurilor, la nivelul județului Vaslui există proporții relativ egale ale terenurilor lucrate direct de proprietari, în arendă, respectiv în parte sau în alte moduri (concesiune, închiriere, cu titlu gratuit). În comparație cu media regională, la nivelul județului Vaslui se remarcă ponderea mai ridicată a terenurilor lucrate în parte sau în alte moduri, respectiv a celor lucrat în arendă, în defavoarea proprietății directe.

Astfel, la nivelul Județului Vaslui se conturează coexistența agriculturii tradiționale, bazate pe loturi individuale de mici dimensiuni, cu cea modernă, bazată pe structuri de tip asociativ. În vederea creșterii competitivității agriculturii județului se impun măsuri de încurajare, în continuare, a comasării exploatațiilor individuale în asociații, cooperative și grupuri de producători. Acest fenomen va fi impus și de scăderea naturală a numărului de persoane care lucrează terenurile în mediul rural, pe fondul accentuării îmbătrânirii demografice.

Analizând dinamica din perioada 2008-2018, se observă o tendință generală de stagnare a producției de grâu, rapiță și furaje verzi, una de scădere a celei de legume, respectiv creșterea producției de porumb și floarea soarelui.

Productivitatea medie la hectar înregistrată la nivelul județului Vaslui în anul 2018 a fost de 3.772 kg la grâu, 3.251 kg la orzoaică, 6.143 kg la porumb, 3.916 kg la floarea soarelui, 1.659 kg la rapiță, 10.703 kg la lucernă, 11.143 kg la tomate, 825 kg la mazăre, 20.830 kg la varză etc. Exceptând cazul culturilor de floarea soarelui, productivitatea medie la hectar obținută în județ a fost sub media regională și națională, situație care pare să se cronicizeze în ultimii ani, mai ales în cazul cerealelor, leguminoaselor boabe, rapiței, cartofilor, legumelor, pepenilor, porumbului furajer etc.

Seceta are o influență foarte mare asupra producției agricole a județului, lucru agravat de ponderea foarte redusă a terenurilor amenajate pentru irigații, respectiv a celor efectiv udate, dar și alte fenomene meteorologice de risc pot influența recoltele (brumele timpurii de toamnă, înghețurile târzii de primăvară, grindina etc).

În ceea ce privește sectorul zootehnic, datele aferente perioadei 2008-2018 indică o tendință de scădere a efectivelor de bovine (-36%), porcine (-27%) și cabaline (-19%), mai ales la nivelul gospodăriilor populației, concomitent cu o creștere accentuată a celor de păsări (+57%) și caprine (+83%), dar și a familiilor de albine (+101%).

În același timp, efectivele de ovine s-au menținut relativ constante (-6%, dar cu tendință de creștere în ultimii ani). Acest lucru indică o tendință de înlocuire a speciilor mai greu de crescut cu cele mai puțin pretențioase, justificată parțial și de fenomenul de îmbătrânire demografică tot mai accentuat din mediul rural.

Ferme zootehnice de mari dimensiuni se găsesc în județul Vaslui la: Vișoara, Tutova, Oltenești (peste 500 de bovine), Perieni, Berezeni, Muntenii de Jos (peste 500 de ovine), Banca (peste 2.000 de caprine), Zorleni și Banca (peste 40.000 de găini pentru reproducție), Murgeni (peste 2.000 de porcine), Lipovăț, Ștefan cel Mare, Roșiești, Banca, Laza, Muntenii de Jos, Rebricea, Fălciu, Zorleni (peste 40.000 de pui pentru carne), Voinești, Muntenii de Jos, Pogana (pentru 40.000 de găini pentru ouă), Banca (peste 5.000 de prepelițe),

Totodată, la nivelul județului Vaslui există o capacitate de depozitare a produselor agricole certificată de ministerul de profil de 543.119 tone, dintre care 193.595 în silozuri și 349.524 în magazii. Cele mai mari silozuri sunt localizate în municipiul Vaslui (20.600 de tone la Ulerom, 33.300 de tone la Comcereal), Bârlad (42.000 de tone la Comcereal) și Fălciu (24.000 de tone la Comcereal). Deși în creștere continuă, pe fondul investițiilor derulate de fermieri cu ajutorul fondurilor europene, capacitatea de stocarea a cerealelor rămâne mult mai redusă decât producția de cereale și plante tehnice, continuarea investițiilor la nivelul acestora fiind recomandată și pe viitor. În domeniul depozitării legumelor și fructelor, situația este mai problematică, numărul depozitelor frigorifice de mari dimensiuni fiind foarte redus (de ex. un depozit de mere la Bârlad, altul la Crasna, unul în construcție în zona Huși etc.)

Județul Vaslui a fost și rămâne o zonă agricolă destul de importantă a țării, populația neavând alternative din cauza lipsei resurselor subsolului sau a unei industrii prelucrătoare bine integrată în economia de piață. Evoluția productivității agricole în ultimii 30 de ani a scos în evidență o dependență peste măsură a practicilor și

recoltelor în funcție de parametri climatici. La acestea s-au adăugat o serie de disfuncționalități determinate de procesele și corelațiile din interiorul sectorului agrar precum și din întreaga economie națională. Deși forma de proprietate generează un tablou al micilor proprietăți, acestea sunt lucrate în cea mai mare parte de fermele agricole, în sistem de arendă și doar un mic procent este lucrat de proprietari unde o agrotehnică modernă și eficientă nu se poate realiza datorită fragmentării excesive a terenului agricol.

Această stare de fapt constituie efectul legii nr.18/1991 prin care a intrat în proprietate orice categorie de terenuri inclusiv acelea care erau supuse unui proces de îmbunătățire și ameliorare funciare (cum sunt alunecările de teren sau desecări, ameliorarea solului mai puțin productiv sau neproductiv). Odată intrate în proprietate individuală, acestea au continuat să se degradeze și nu au mai putut fi recuperate deoarece au intrat în posesia unor producători care nu-și permiteau efectuarea unor cheltuieli de întreținere a acestora.

Agricultura în Județul Vaslui reprezintă ocupația de bază a majorității populației active și se practică atât în sistem intensiv pe proprietăți mari în cadrul fermelor agricole cât în mica proprietate și pentru consumul propriu. Foarte puțini locuitori din mediul rural care au drept îndeletnicire principală agricultura valorifică recolta pe piața liberă. În acest ultim caz se conturează o agricultură bazată pe o forță de muncă relativ numeroasă, nespecializată, puternic condiționată de elementele climatice și mai puțin tehnologizată datorită situației economice precare dar și incapacității de absorbție a fondurilor de finanțare europeană specifice activităților agricole.

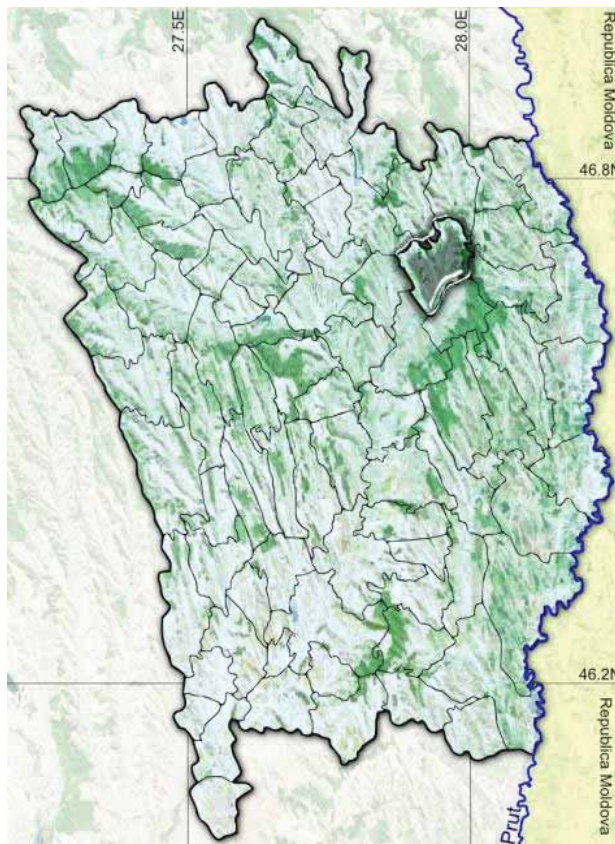
IV. Comuna Tătărăni

Analiza cadrului general și a situației existente

Din punct de vedere geografic, comuna Tătărăni este situată în Podișul Central Moldovenesc, subdiviziune a Podișului Bârladului, fiind drenată de cursul mijlociu al râului Crasna afluent al Bârladului

Conform platformei ArcGIS limitele geografice extreme sunt marcate de :

- paralela de $46^{\circ}63'$ lat. nordică în sud;
- paralela de $46^{\circ}75'$ lat. nordică în nord;
- meridianul de 28° long. estică în est;
- meridianul de $27^{\circ}86'$ long. estică în vest.

Poziția geografică a Comunei Tătărăni în Județul Vaslui

Comuna Tătărăni se află la o distanță de 10 km față de Huși, 66 km față de Bârlad, 48 km față de Vaslui (reședința județului), 161 km față de Galați(cel mai apropiat port la Dunăre) și 80 km de Iași, cel mai apropiat centru universitar. La nord se învecinează cu comunele Bunești-Averești și Boțești, la vest cu comuna Tanacu, la est cu comuna Duda-Epureni și teritoriul municipiului Huși, la sud-est cu comuna Crețești, la sud-vest cu comuna Oltenești iar la nord vest cu comuna Solești.

Drumul Județea 244 E dinspre E 581

Comuna Tătărăni are un relief dominat de dealuri orientate pe direcția nord vest-sud est și cu interfluvii sub formă de platouri structurale. În cea mai mare parte rețeaua hidrografică care separă interfluviile de pe teritoriul comunei Tătărăni are orientare nord vest - sud est, excepție făcând valea Crasnei, care curge spre sud vest, către confluența cu Bârladul.

Pe teritoriul comunei Tătărăni cele mai mari înălțimi ajung la 350 m, Dealul Bobești, iar cele mai mici în lungul Văii Crasnei, 110m. Înclinarea generală a pantelor este cuprinsă între 1-10%.

Are o suprafață totală de 77 km² și o populație de 2104 locuitori la nivelul anului 2020, într-o ușoară scădere față de anul 2011, când se înregistrau 2171 locuitori.

Drumul dintre Satul Tătărăni și Leoști

Din punct de vedere administrativ, **Comuna Tătărăni** are în componență nouă sate, toate fiind drenate de pâraie cu aceleași nume ca și satele pe care le străbat, afluenți ai râului Crasna:

- satul Tătărăni este limitat spre vest de râul Crasna, reprezintă sediul administrativ al comunei Tătărăni;

- satul Bălțați, traversat prin vatra sa de pârâul Bălțați, dezvoltat la baza versanților văii pârâului omonim;

- satul Manțu este străbătut de pârâul Blăgești.

- satul Valea Seacă este cel mai nordic sat din componența administrativă a comunei Tătărăni, prin extremitatea vestică trecând râul Crasna;

- satul Stroești de la nord la sud este străbătut de pârâul Blăgești;

- satul Valea lui Bosie, străbătut de pârâul omonim,;

- satul Crăsnășeni, situat pe cursul mijlociu al râului Crasna;

- satul Leoști, străbătut de pârâul Leoști, este cel mai sudic sat al comunei;

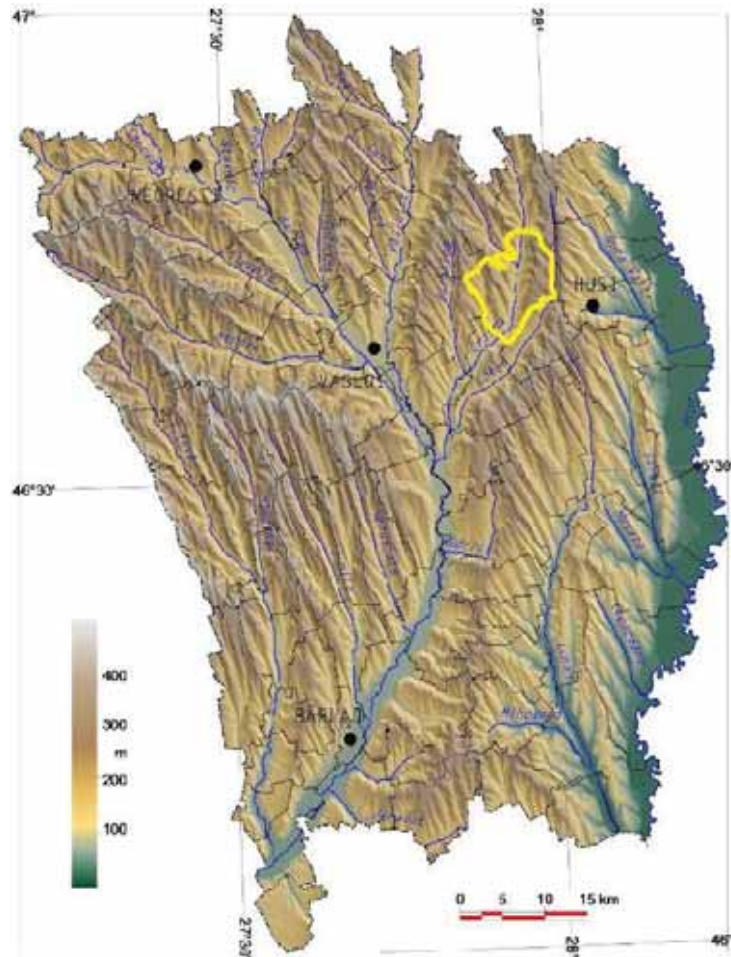
Față de centrul comunei (Tătărăni) satele componente se află la 10 km Bălțați, 5 km Manțu, 9 km Valea Seacă, 6 km Giurgești, 4 km Stroești, 3 km Valea lui Bosie, 2 km Crăsnășeni și 3.5 km până la Leoști.

Drumul comunal 244 K Leoști-Bălțați

Comuna Tătărăni se află în extremitatea estică a Podișului Central Moldovenesc, fiind străbătută de la nord la sud de valea Crasnei, spre care converg văi secundare create de afluenții intermitenți ai râului Crasna (Bălțați, Blăgești, Bâlcuț etc), formând așa numitul Culoar depresionar Crasna –Bălțați, cu un relief variat reprezentat de fronturile de cuestă. În dreapta văii râului Crasna se află aceste înșiruri de cueste care coboară de la peste 300 m în Dealul Ulmilor la sub 150 m în Coasta Bălțaților.

Relieful Jud. Vaslui, după Lilian Niacșu, Facultatea de Geografie-Geologie, Univ. "Al.I. Cuza" Iași

Acest mediu orografic a oferit oamenilor condiții favorabile de trai din cele mai vechi timpuri. În această zonă s-a asigurat o continuitate pentru locuitori, unde răzășia țăranilor liberi s-a simțit din plin, urme de locuire străveche găsim din abundență.

Configurația actuală a teritoriului comunei Tătărăni este rezultatul evoluției în timp a agenților de modelare externi și răspunsul alcătuirii geologice la acțiunea acestora, definitivarea acestuia făcându-se în cuaternar.

Din punct de vedere structural, arealul comunei Tătărăni se suprapune sectorului caracteristic părții sudice a Platformei Moldovenești peste care s-au așternut însă depozitele relativ uniforme ale cuverturii monoclinale.

Relieful specific comunei Tătărăni, cuprinzând cele 9 sate componente, se caracterizează printr-o serie de interfluvii largi, bombate, alternând cu platouri structural netede, mărginite de custe și versanți abrupti, afectați de intense procese geomorfologice actuale, în special pe versantul stâng al văii Crasnei. Interfluviile cu înălțimi de 200-400 m dau nota generală a reliefului, cel mai bine dezvoltat fiind interfluviul Dărăbani. Dealurile împădurite nu sunt afectate de procese de eroziune.

Cea mai reprezentativă formă de relief de pe cuprinsul comunei Tătărăni este cuesta. Relieful de cuestă este reprezentat de interfluviile asimetrice, unde față de nivelul albiei majore energia de cuestă ajunge să depășească 200 m iar panta crește la 15-20%.

De o parte și de alta a luncii Crasnei, la baza versanților, se află glacisurile și conurile de dejecție, locuri neînundabile ce au favorizat apariția vetrei satelor Leoști și Tătărăni.

Albia majoră a râului Crasna este supradimensionată în raport cu debitul și matca actuală a râului, având o pantă redusă (3-5‰) în cursul mijlociu și sub 1‰ în cursul inferior. Versanții sunt asimetrice, cel drept fiind mai înclinat la partea superioară.

Procesele de ablație, ogașele, ravenele și alunecările de teren se înscriu în peisaj ca niște componente specifice, deși intensitatea lor scade în urma amenajărilor și a utilizării adecvate a teritoriului. Arealul comunei Tătărăni este un landschaft cu o anumită personalitate trasată de unitatea funcțional-structurală, cu repercusiuni în activitatea umană.

În general, alternează versanții cultivați cu cei afectați de alunecări de teren, valorificați prin intermediul pășunilor natural în activități zootehnice, în special creșterea cornutelor mici.

Peisaj colinar în zona satului Bălțați

Apele de suprafață sunt reprezentate de rețeaua de ape curgătoare, bălți, lacuri antropice.

Râul Crasna izvorăște din extremitatea nordică a Podișului Central Moldovenesc, din județul Iași, în apropierea comunei Ciortești, din zona platourilor structurale (Dealul Fundul Crasnei-Covasna-414 m), având un bazin de receptivitate de 527 km², o lungime de 61 km și un debit mediu multianual de 0.65m³/s. Valorile minime ale debitului se înregistrează în lunile noiembrie, decembrie și ianuarie, iar cele maxime în luna martie, pe fondul topirii zăpezilor și a ploilor de primăvară timpurii. Străbate comuna Tătărași de la nord est la sud vest pe cca. 12.7 km, iar după confluența cu Lohanul se varsă în râul Bârlad, prin stânga acestuia, în apropiere de Stația CFR Crasna. Până în anul 1985, inundațiile și revărsările în lunca Crasnei erau frecvente, în special la ploile torențiale, însă după acest an, datorită lucrărilor de adâncire a albiei minore, aceste fenomene au dispărut.

Debite extreme s-au înregistrat la viiturile din 1991 (25.8 m³/s), 1988 (31.2 m³/s) și 1999 (46.6 m³/s) la Vinețești.

Versanții văii sunt asimetrice, cel drept fiind mai înclinat, cu pante ce ajung la 25%. La confluența cu pâraiele Tătărași și Leoști prezintă cea mai mare lățime a albiei majore (700 m), aceasta scăzând la 500 m la confluența pâraielor Tăbălăești și Bunești. La nord de satul Podu Oprii, Crasna deversează în balta Bălătău.

În perioada 1970-1990, în bazinul Crasnei s-au executat o serie de lucrări complexe de amenajare antierozională, prin introducerea unor culturi în fâșii, culturi cu benzi înierbate și terase banchetă pe terenurile arabile erodate. De asemenea, s-a urmărit efectuarea de lucrări de stabilizare a versanților afectați de alunecări active și ravene prin drenarea izvoarelor de coastă, plantarea cu specii de salcâm etc

Principalii afluenți ai Crasnei sunt:

- Pârâul Blăgești, intermitent, afluent pe dreapta al Crasnei, a creat o vale resecventă cu o lungime totală de 13 km, din care 1.8 km curg pe teritoriul comunei Tătărăni, pe cursul său fiind amenajat un iaz piscicol. În aval de satul Manțu se varsă în Crasna;

Albia minoră a râului Crasna invadată de vegetație hidrofilă

Pârâul Bălțați, intermitent, afluent pe dreapta al Crasnei, prezintă pe cei 13 km o vale în întregime resecventă, din care 9.7 km se află pe raza comunei Tătărăni. S trăbate satul Bălțați și se varsă în Crasna în apropiere de satul Vinețești;

- Pârâul Tătărăni, afluent intermitent pe stânga Crasnei, poate seca în totalitate în anii secetoși;
- Pârâiele Folești, Bâcului, Rădiului se varsă în Crasna prin canale de scurgere.

Bălțile se regăsesc doar în perimetrul albiei majore a râului Crasna. În secolele trecute, pe Crasna și afluenții ei au funcționat mori de apă și iazuri pentru irigarea grădinilor de legume, pentru creșterea peștelui, pentru adăparea animalelor domestice, dar și regularizarea debitelor pâraielor, reținând apa la viituri. Vegetația hidrofilă din lungul râurilor (stuf, papură, trestie, salcie, răchită) au fost folosite pentru acoperitul caselor.

Pârâul Bălțați puternic colmatat și invadat de vegetație

În urma lucrărilor funciare executate în sectorul luncilor se pot vedea vechile cursuri părăsite (belciuge) sau meandrele râurilor puternic colmatate sau îniebdate cu vegetație adaptată la un surplus de umiditate. Vechile mlaștini au fost desecate și terenul a intrat în circuitul agricol.

Lacurile de acumulare (iazurile) se întâlnesc pe văile pâraielor Blăgești, Bălțați, având funcție piscicolă, de alimentare cu apă a populației și de regularizare a debitelor la viituri; ex: iazul Stroiștești, Manțu, Bâlcu, Bălțați etc. Adâncimea acestora variază între 0.5-2.5 m, sunt puternic colmatate și invadate de vegetație hidrofilită, alimentate aproape exclusiv din pânza freatică și revărsările de primăvară.

Iarna datorită temperaturilor scăzute, apa acestor lacuri îngheață în medie 7-10 zile pe an.

Lacuri de acumulare pe valea Bâlcului

Apele subterane freatice sunt cantonate în aluviunile permeabile ale luncilor și teraselor (depozite sarmațiene, pliocene și cuaternare) fiind întâlnite la adâncimi cuprinse între 1-3m în lunci și 8-12m în terase iar pe versanți la adâncimi de peste 40m (ape de adâncime). În bazinul superior al Crasnei au fost interceptate izvoare sulfuroase și carbonatice, iar la adâncimi de peste 65 m apa conține H₂S În vetrele satelor, apa freatică se află la 8-9m în localitatea Tătărași, 7-8 m în localitatea Crăsnășeni, 3-7 m în localitatea Bălțați, 5-8 m la Valea lui Bosie, Valea Seacă, Giurgești, Leoști. În general izvoarele au debit mic, sub 0.5l/s/m.

Poziționarea comunei Tătărași în extremitatea estică a României o plasează în plin climat temperat continental moderat cu nuanțe excesive (de ariditate), având veri călduroase și secetoase și ierni geroase și uscate. Anotimpurile sunt bine diferențiate, cu variații mari ale duratei zilelor și nopților într-un an, ale unghiului de incidență a razelor solare, care oscilează de la 19°54' la solstițiul de iarnă, la 66°48' la solstițiul de vară și implicit a radiației solare cu consecințe asupra temperaturii aerului.

În funcție de caracteristicile reliefului (expoziția versanților și gradul de înclinare a versanților) valorile radiației solare oscilează între 100-120kcal/cm²/an, cu o durată medie anuală .de strălucire a Soarelui de 1948 ore

Temperatura medie multianuală este de 9.4°C, cea mai rece lună fiind ianuarie cu o medie multianuală de -3.5°C iar cea mai caldă lună este iulie 22.1°C. Valorile au fost raportate cu măsurătorile de la Stațiile Meteorologice Huși și Vaslui. Temperaturile maxime pot depăși 40°C (40.2°C august 2014, Tătărași). Configurația reliefului pe teritoriul comunei determină prezența inversiunilor de temperatură în special

primăvara și toamna, deși ele se produc și-n celelalte anotimpuri, însă cu o frecvență mai mică.

Frecvența mare a inversiunilor de temperatură atrage o manifestare pe măsură a brumelor de toamnă și primăvera, condiționând plantarea viilor pe versanți și platourile inferioare. Umezeala relativă mai mare pe versanții cu expunere nord-estică a favorizat silvicultura și pomicultura.

Precipitațiile atmosferice din zona comunei Tătărăni oferă tabloul complet al continentalismului regiunii, cantitățile medii multianuale variind între 600-650 mm/an, în zona platourilor superioare împădurite și sub 550 mm/an în zonele joase de luncă.

Iarna, influența maselor de aer siberian generează temperaturi foarte coborâte și prezența crivățului. Orientarea bazinului depresionar al Crasnei pe direcția generală nord sud impune și o canalizare a maselor de aer pe aceeași direcție, dând sensul dominant al vânturilor.

În general, vânturile cu direcție variabilă în funcție de perioada anului: iarna dinspre est (Crivățul), vara dinspre vest, nord-vest (puternic săracite în umiditate datorită poziționării regiunii în centrul continentului). Cele mai mari cantități de precipitații cad în luna iunie, însă acestea au caracter izolat și torențial, favorizând pluviudenudare și inundațiile de luncă. Totuși, regimul pluviometric prezintă fluctuații mari în cursul anului, instalându-se frecvent perioadele de secetă în orice perioadă a anului, cele mai periculoase fiind cele din timpul primăverii, atunci când culturile plantelor pot fi compromise total sau parțial. Nu puține sunt iernile când stratul de

zăpadă lipsește, la fel și aportul hidric, ducând la efecte negative majore asupra plantelor de cultură.

Totuși, prezența constatată a vântului în arealul comunei Tătărași, la nivelul interfluviilor și platourilor superioare, constituie un factor favorabil valorificării energiei eoliene, instalațiile eoliene putând fi amplasate pe zonele de interfluviu, acolo unde la înălțimea rotorului elicei (50 m) viteza medie anuală este de 6-8m/s.

Dintre fenomene meteorologice cu risc agricol prezente pe teritoriul comunei Tătărași menționăm grindina (2.5 zile/an), bruma (în special cele timpurii de toamnă și târzii de primăvară) cu efecte negative asupra culturilor agricole, seceta atmosferică și pedologică sau ninsorile căzute în afara intervalului decembrie-martie, așa cum s-a întâmplat în 19-21 aprilie 2017, când ninsoarea căzută a depus un strat de zăpadă de 22 cm peste culturi. Vânturile puternic, în special iarna, cauzează ruperea firelor de înaltă tensiune, spulberarea stratului de zăpadă, rămânând expuse variațiilor termice culturile agricole.

Fenomenele hidrometeorologice (bruma, chiciura, poleiul, viscolul, roua, grindina, ceața) au un rol deosebit datorită importanței practice, de cele mai multe ori impactul fiind negativ, îndeosebi pentru practicile agricole, transporturi, telecomunicații etc.

Pășune în Valea Crasnei

Iaz puternic colmatat și invadat de vegetație

În comuna Tătărăni, frecvența fenomenelor de secetă s-a extins în ultimele decenii, în special în zonele joase depresionare, cauzând frecvente pagube sectorului agricol(1907, 1918, 1946, 2009).

Modelele climatice globale indică faptul că frecvența și intensitatea acestor evenimente vor crește la nivel național, astfel că în perioada următoare se vor extinde suprafețele agricole cu deficite de precipitații și va crește intensitatea fenomenului de secetă pedologică în sudul, sud-estul și estul țării. Dată fiind tendința crescută de secetă mai frecventă și mai intensă, există probabilitatea unei aridități tot mai mari a solului, care, combinată cu vânturi calde, va accentua riscul de eroziune eoliană și degradare a solului în special în regiunile sudice, sud estice și estice ale României.

Acest fenomen include riscul de deșertificare, marginalizare și abandonare a terenurilor agricole în regiunile unde solurile sunt mai ușoare și mai vulnerabile la eroziune.

Seceta hidrologică poate fi identificată ca fiind perioada cu cele mai mici debite ale râurilor, care se manifestă prin reducerea precipitațiilor și drept urmare scăderea disponibilului de apă față de valorile normale. Seceta hidrologică ia în considerare persistența debitelor mici, a volumelor mici de apă din lacurile de acumulare, a nivelurilor scăzute a apelor subterane din ultimele luni sau ani. Deși seceta hidrologică este un fenomen natural, ea poate fi accentuată ca urmare a activităților umane. De regulă, seceta hidrologică este în strânsă legătură cu seceta meteorologică între care există o relație directă.

Dacă în trecut inundațiile erau frecvente și pagubele erau pe măsură, în urma lucrărilor hidroameliorative din lunca Crasnei și afluenților acestora, albiile râului Crasna și a pâraielor au fost adâncite, eliminând pericolul revărsărilor.

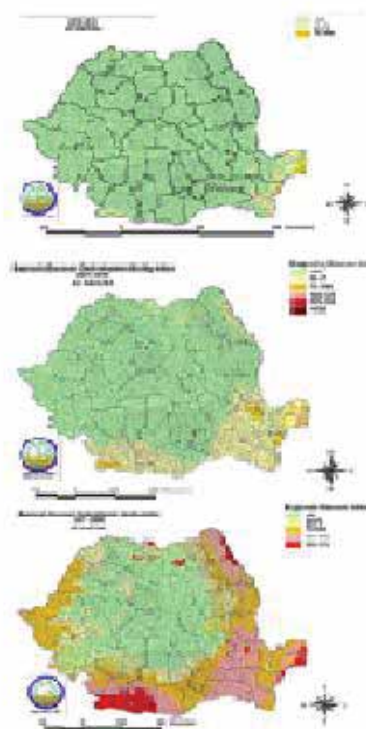

Figura 18.7. Propagarea activitatii hidroameliorative la nivelul râurilor Crasna și afluenților acestora.

823

Construcție sezonieră pentru creșterea ovinelor și caprinelor

Vegetația întâlnită în comuna Tătărași este influențată de climă, relief și hidrografie, încadrându-se în zonele de stepă, silvostepă și pădure iar azonal întâlnim specii adaptate la umiditate (mlaștini, lunci) și soluri sărăturoase.

Zona de pădure, corespunde etajului stejarului, cuprinzând specii de stejar (*Quercus robur*), gorun (*Quercus petraea*) în mestec cu fag (*Fagus silvestris*), frasin

(*Fraxinus excelsior*), carpen (*Carpinus betulus*), tei (*Tilia cordata*), plop (*Populus tremula*), jugastru (*Acer campestre*). Aceasta se prezintă pe areale destul de reduse pe culmile dealurilor (interfluviile Lohan-Crasna, Crasna-Bălțați, Dealul Ulmilor), rămânând doar fâșii înguste pe culmile dealurilor intens împădurite în trecut, dovadă rămânând toponimele locale Rediu, Dumbrava, Gârneț, Bucșai, Căptălani etc.

Zona de silvostepă alternează pălcurile de pădure cu pășunile stepice, în special în Dealurile Tătăranilor, Dealul Ulmilor, Dealul Pădurea Rediului, zone până-n 250 m altitudine, unde pe lângă arborii caracteristici etajului stejarului alternează cu speciile xerofile de coada șoricelului (*Achilaea panonica*), sânziene (*Golium vereum*), pelinul (*Artemisa absintium*), pelinița (*Artemisa austriaca*). Specile forestiere mărginașe sunt reprezentate de glades (*Acer tataricum*), clocotici (*Stophilaea permata*), dârmoz (*Virbunum lontana*), păducel (*Crategus monogina*), migdalul pitic (*Hrumus nova*), măceș (*Rossa canina*), porumbarul (*Prunus spinosa*),

Stepa este întâlnită pe valea Crasnei și a văilor adiacente, dar și pe versanții până-n 170 m altitudine, sub forma pășunilor și cuprinde asociații xerofile de păiuș (*Festuca valesiaca*), colilie (*Stipa lessingiana*), negară (*Stipa capillata*), firuță (*Poa bulbosa*), pir (*Agropyrum cristatum*), bărboasă (*Botriochloa ischaemum*), peliniță (*Artemisia austriaca*) etc.

Vegetația azonală este determinată de factorii locali și o întâlnim în lungul luncilor, în preajma mlaștinilor precum și pe terenurile sărăturoase. În zonele de luncă, pe solurile aluviale cu exces de umiditate în asociere cu o frecvență mai mare a fenomenelor de rouă, ceață și brumă, întâlnim: firuța de câmp (*Poa pratensis*), iarba

câmpului (*Agrostis stolonifera*), pirul târâtor (*Agropyrum repens*), trifoi (*Trifolium repens*), salcie (*Salix alba*), răchitiș (*Salix triandra*), plopul alb (*Populus alba*), curpenul de pădure (*Clematis vitalba*), vița sălbatică (*Vitis silvestris*), rogoz (*Carex*), papura (*Typha*), stuful (*Phragmites pectinatus*) etc.

Pășunile și fânețele naturale reprezintă 32% din suprafața totală și se găsesc în luncile râurilor ce traversează comuna, dar și pe versanții puternic înclinați ce nu permit mecanizarea agricolă, în general terenuri eroziunii și degradării.

Speciile floristice halofile se întâlnesc pe solurile sărăturoase (salinizate) de pe văile Crasnei, Bălțați, Blăgești, Bâlcului etc, și izolat pe sărăturile dezvoltate pe faciesul salmastru din partea inferioară a versanților la contact dintre lunca Prutului și terasele de ordinul I. Ca specii, întâlnim: săricica (*Salsola soda*), pelinița de sărătură (*Artemisia salina*), lăptuca de sărătură (*Taraxacum bessarabicum*), mușețelul (*Matricaria chamomilla*) etc.

Potențialul economic al pajiștilor stepice este valorificat în domeniul zootehnic (cornute mici, cornute mari), speciile lemnoase și ierboase din flora spontană pot fi utilizate ca plante ornamentale în parcuri, grădini, iar o serie de plante medicinale pot fi utilizate în tratarea unor afecțiuni (traista ciobanului, păpădia, mușețelul, coada șoricelului, cicoarea, salcâmul, podbalul, rostopasca, urzica etc). Există câteva construcții sezoniere de creștere a animalelor (stâni), care valorifică pajiștile stepice din lunca Crasnei și a afluenților acesteia.

Fauna terestră este adaptată vegetației de stepă, silvostepă și pădure iar cea acvatică este specifică apelor curgătoare, bălților, lacurilor și heleșteielor.

Datorită antropizării vegetației din luncile Crasnei și a principalilor afluenți prin înlocuirea covorului vegetal natural cu plantele agricole, s-a redus arealul și numărul speciilor de animale, întâlnind astăzi mamifere ca: șoarecele de stepă (*Sicistacitellus*), șoarecele de câmp (*Microtus arvalis*), popândăul (*Citellus citellus*), Hârciogul (*Cricetus cricetus*), cățelul pământului (*Spalax leucodon*), iepurele de câmp (*Lepus europaeus*), dihorul (*Mustella putorius*), nevăstuica (*Mustella nivalis*), ariciul (*Erinaceus europaeus*), etc. În pădurile de pe platourile superioare întâlnim mistrețul (*Sus scrofa*), bursucul (*Meles meles*), vulpea (*Canis vulpes*), căprioara (*Capreolus capreolus*), pisica sălbatică (*Felix silvestris*) etc.

Păsările sunt reprezentate de un număr mare de specii: potârnichea (*Perdix perdix*), prepelița (*Coturnix coturnix*), Uliul (*Accipiter*) graurii (*Sturnus vulgaris*), silvia (*Sylvia communis*), lebede, egrete cenușii, guguștiucii, ciocârlile, lișița, rața sălbatică, mierlele, porumbeii, rândunelele, vrăbiile, ciorile, fazanul etc.

Dintre reptile menționăm: șopârla de câmp (*Lacerta agilis*), șopârla de stepă (*Lacerta taurica*), șarpele de casă (*Natrix natrix*), șarpele rău (*Coluber jugularis*) etc. Amfibiile sunt reprezentate de broaște (*Rana ridibunda*, *Bufo viridis*, *Pelobates syriacus*) iar insectele prin greieri, lăcuste, coșai, scarabei etc.

Ihtiofauna este reprezentată de carasul argintiu (*Carassius auratus gibelio*), crapul (*Cyprinus carpio*), bibanul (*Perca fluviatilis*) etc, în apele Crasnei și a iazurilor amenajate artificial.

Pe teritoriul comunei Tătărăni se întâlnesc 2 tipuri de soluri:

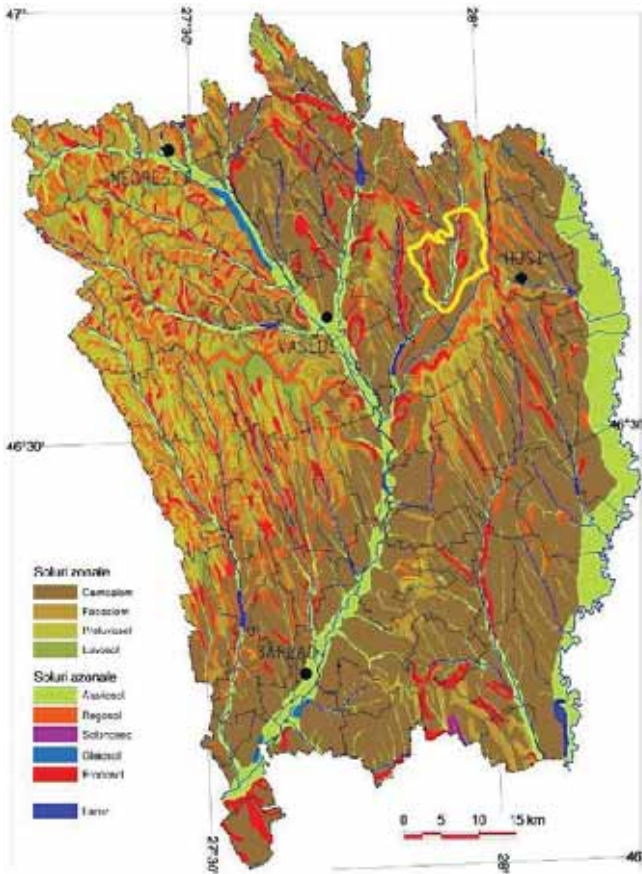

a) **soluri zonale**, corespunzătoare zonei de stepă, silvostepă (reprezentate prin cernoziomuri cu un orizont bogat în humus și fertilitate ridicată, favorabile culturilor de grâu, porumb, secară, orz, floarea soarelui, rapiță iar pe versanți pomi fructiferi și viță de vie) și pădure (soluri brune de pădure și podzoluri)

b) **soluri azonale**, determinate de factori locali- umiditate excesivă, relief, geologie etc-cum ar fi aluviosolurile (aflate la baza versanților, necesitând pe alocuri măsuri de combatere a salinității), erodosolurile (se găsesc pe versanții expuși eroziunii, cu productivitate slabă însă favorabile pășunilor și fânețelor), solonceacuri (pe valea Crasnei), având uneori la suprafață o crustă de sare; productivitate scăzută, fiind favorabile doar fânețelor și pășunilor).

Harta solurilor, după Lilian Niacșu, Facultatea de Geografie-Geologie, Univ. "Al.I. Cuza" Iași

În ultimile decenii dezvoltarea agriculturii a impus o utilizare din ce în ce mai intensă a resurselor din sol pentru satisfacerea cerințelor alimentare a populației, arătând că la nivelul comunei Tătărăni există condiții naturale favorabile utilizării predominant agrare, în cultivarea plantelor și creșterea animalelor.

B. ETAPA DE DIAGNOZĂ ȘI ANALIZĂ

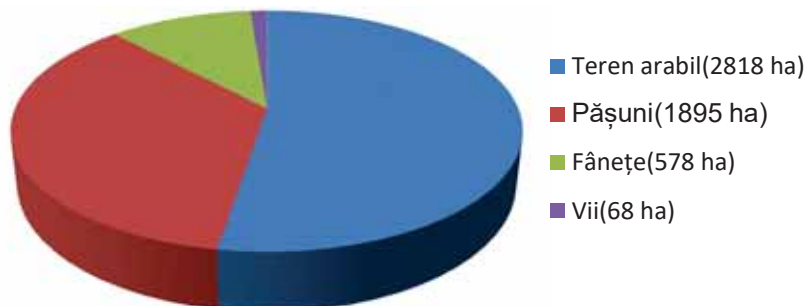
1. Cadrul socio-economic al Comunei Tătărăni

Suprafața totală a comunei Tătărăni este de 7745 ha, din care intravilanul cuprinde 366 ha iar extravilanul 7379 ha, terenurile agricole reprezentând 5359 ha. Relieful favorabil face ca cea mai mare parte a terenului agricol să fie arabil (2818 ha), pășunile (1895 ha), fânețele (578 ha), viile (68 ha), păduri 1624 ha, luciu de apă (15 ha), terenuri degradate și neproductive (381 ha).

După forma de administrare, cea mai mare parte a terenurilor agricole (95%) aparține unor societăți comerciale agricole (11 ferme agricole), iar diferența aparține cetățenilor, aceștia lucrând terenul în regim de subzistență.

Structura terenurilor agricole în comuna Tătărăni

Structura orografică a comunei Tătărăni permite desfășurarea agriculturii pe versanții văilor Crasnei, Bălțați, Bâlcu etc. cu pante mai domoale și neafecțați de alunecările de teren, dar și în luncile acestor râuri, unde întâlnim cernoziomurile favorabile agriculturii.

- pășunile și fânețele se întâlnesc pe versanții văilor ce traversează comuna (Crasna, Bălțați-în special versantul stâng, Bâlcu-versantul drept), susținând în special creșterea cornutelor mici;
- pădurile se găsesc în zona platourilor superioare, în special în partea de nord a comunei;
- Viile se întâlnesc în special în vatra comunei și izolat pe versanții cu expunere estică, sud estică și vestică.

Teritoriul administrativ al comunei Tătărăni cuprinde localitatea Tătărăni și următoarele sate componente: Bălțați, Crăsnășeni, Leoști, Giurgești, Manțu, Stroiști, Valea lui Bosie, Valea Seacă.

Căile de comunicații existente pe teritoriul comunei Tătărăni se compun din drumuri județene, drumuri comunale și secundare.

DC 18 Stroiști-Giurgești la intrarea în Giurgești

Drumul județean 244 E se desprinde din Drumul național 24B Huși-Crasna-Bârlad (E581) din Valea Lohanului, străbate pădurea Valea Teiului intrând în bazinul de

recepție a pârâului Tătărași. Pătrunde pe teritoriul comunei Tătărași prin partea de est, traversează satele Tătărași și Manțu, îndreptându-se spre Gugești.

Prin sudul comunei pătrunde DJ 244 K dinspre Vinețești, trece prin satele Leoști și Bălțați și continuă, traversând valea pârâului Bălțați, spre localitatea Tanacu.

Drumurile comunale nu sunt asfaltate și aparțin domeniului public de interes local.

DJ 244 E ieșirea din localitatea Manțu spre localitatea Gugești

În prezent cel mai apropiat aeroport este Aeroportul Internațional Iași, situat la 97 km distanță.

Așezările rurale din bazinul hidrografic al Crasnei, în marea lor majoritate, sunt sate răzășești care își trag numele de la întemeietorii localităților cum ar fi: Galeș, Leo, Bosie, Slăvescul, Giurge, Bodescu, Taxă, Moșea, Boian etc. Judele Galeș este descălecătorul, întemeietorul, fondatorul, stăpânul și proprietarul satului care s-a numit Găleşti (Gălășești, Gălisești sau Gălășei), este antroponimul vechi al satului Tătărăni. Etimologia cuvântului "*Tătărăni*" vine de la cuvântul "*tătar*", după hristoavele din anul 1623 și 1644. Tătarii s-au așezat o vreme în sudul Basarabiei, în vecinătatea ținutului Tătărăni, unde făceau incursiuni de pradă spre Moldova. Un grup de tătari s-a așezat pe Dealul Satului, locuind în bordee. Localitatea Tătărăni s-a dezvoltat și extins în vatra veche a satului Găleşești. Documentul cel mai vechi de atestare a localității Găleşești apoi Tătărăni este ceramica feudală din secolele XII-XIII, descoperită în vatra satului pe platoul Galeș, sub pădure (*descoperitor V. Trofin*).

Satele aparținătoare și numărul de locuitori în 2020:

- satul Tătărăni (566 locuitori);
- satul Bălțați (665 locuitori);
- satul Manțu (28 locuitori);
- satul Valea Seacă (34 locuitori);;
- satul Stroiști (193 locuitori);

- satul Valea lui Bosie (139 locuitori);
- satul Crăsnășeni (137 locuitori);
- satul Leoști (240 locuitori);

Tătărăni

Bălțați

Populația comunei Tătărăni este de 2104 locuitori(2020), din care 1220 bărbați și 884 femei din care 5 familii reprezenta populație remigrantă (care s-au întors din străinătate sau din alte zone ale țării) iar 393 reprezintă populația în intervalul 0-18 ani și 1711 populația peste 18 ani. Densitatea medie a populației este de 27.3loc/km², mult sub densitatea medie a județului Vaslui, 70.5loc/km² sau a României, 81loc/km².

Biserica din Leoști

Monumentul eroilor căzuți în cel de-Al Doilea Război Mondial (Stroiiești)

Analizând datele demografice furnizate de compartimentul de specialitate din cadrul Primăriei Comunei Tătărăni, observăm că 95% din populație este de confesiune ortodoxă iar 5% adventiști de ziua a șaptea.

Conform datelor statistice pentru anul 2020, mișcarea naturală a populației rămâne caracterizată de numărul net superior al deceselor (21) față de cel al născuților vii (1), precum și de un ascendent al căsătoriilor (9) față de divorțuri (0). Comuna Tătărăni are una dintre celel mai mici rate ale natalității din județ (0.47‰), fapt constatat și de ponderea scăzută a populației cu vârsta de până la 18 ani. Dacă la

sporul natural este negativ (-20), adăugăm și cele 150 persoane plecate în străinătate sau alte regiuni ale țării, se conturează un tablou negativ în ceea ce privește evoluția

Vatra satului Giurgești

numerică a populației pe raza comunei Tătărași, definind tendința de scădere a populației în viitor. După cum s-a constatat la ultimul recensământ, numărul

persoanelor domiciliat în comună este mai mare decât al persoanelor rezidente cu cca 100.

Pe teritoriul comunei Tătărași există sate cu o populație foarte redusă, sub 50 de locuitori, care sunt expuse depopulării totale în următoarele decenii și unde investițiile publice (de ex. în sisteme de alimentare cu apă) sau menținerea unor servicii publice (de ex. grădiniță) nu ar fi eficiente și, ca atare, sunt nerecomandate: Manțu și Valea Seacă.

Structura pe grupe de vârstă în comuna Tătărași

Nr. crt	Grupa de vârstă	Număr persoane	% din populația totală
1.	0-18 ani	393	18,7%
2.	18-65	1279	60,8%
3.	Peste 65	432	20.5%

La fel ca trendul general în evoluția demografică a populației, anul 2019 a reprezentat o perioadă nefastă pentru natalitatea din județul Vaslui. Conform datelor Direcției Județene de Statistică Vaslui, a fost înregistrat un spor natural negativ de 1.618 de persoane (5.667 decedați și 4.049 născuți vii).

Practic, numai pe sporul natural negativ de 1.618 persoane înregistrat în anul 2019, în județul Vaslui s-a pierdut un număr de locuitori mai mare decât populația satelor Tătărași, Bălțați, Leoști și Stroiești.

Pentru următoarele decenii, județul Vaslui va înregistra o reducere severă a numărului de locuitori. În toate cele trei scenarii imaginate în analiza "Proiectarea populației României în profil teritorial", anul 2050 va reprezenta un vârf al scăderii numerice a populației. În variantă pesimistă, în anul 2050, populația județului se va reduce la numai 261.200 persoane.

Pe medii de activitate, în anul 2020, pe raza comunei Tătărăni erau 30 societăți agricole, 12 societăți active în comerț și servicii, în învățământ, sănătate, administrație locală activau 62 persoane, 480 pensionari, 254 preșcolari și elevi, 241 alocații complementare acordate iar 35 de familii beneficiază venitul minim garantat. În evidențele locale sunt înregistrate 54 persoane cu handicap și 10 persoane vârstnice și copii aflate în situații de urgență și cu regim special de îngrijire.

Conform datelor furnizate de Asociația Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Vaslui, la 31 decembrie 2019 era înregistrat pe teritoriul comunei Tătărăni un șomer în plată, iar la 31 decembrie 2020 numărul lor a crescut la 15.

Numărul de șomeri înregistrați la 31.12.2019

Localitate	Total Șomeri	Din care femei	Șomeri indemnizați		Șomeri neindemnizați		Populație stabilă (18-62)	Pondere șomerilor înregistrați în populația stabilă (%)
			Total	din care femei	Total	din care femei		
Tătărăni	40	17	1	0	39	17	1184	3.38%

Cei 254 preșcolari și elevi se regăseau la nivelul anului 2020 structurați astfel: 51 preșcolari grupați în 3 clase, 102 elevi în învățământul primar împărțiți în 7 clase,

101 elevi în învățământul secundar inferior sau gimnazial, pentru care s-au constituit 7 clase. În toate formele de învățământ erau încadrate 26 cadre didactice din care 3 la învățământul preșcolar, 7 la învățământul primar și 16 la nivel gimnazial, ce-și desfășurau activitatea în 4 corpuri de clădire, unde cele 14 de clase și 2 laboratoare asigură o bază logistică corespunzătoare actului educational (37 unități PC, 4 videoproiectoare, 4 laptopuri) iar orele de educație fizică sunt desfășurate într-o sală de sport transformată dintr-o sală de clasă.

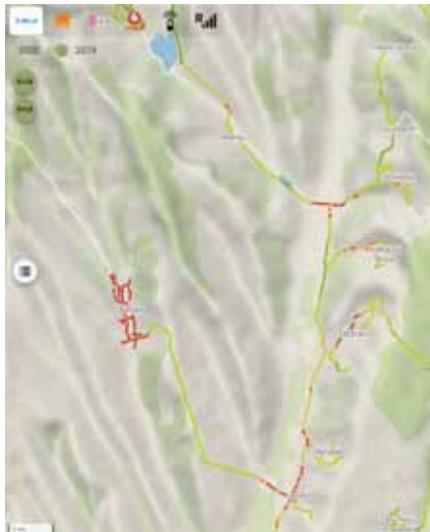
Numărul de elevi în comuna Tătărăni a scăzut cu peste 30 % între 2012-2020, pe fondul efectului cumulat a doi factori:

- scăderea ratei natalității din ultimele două decenii;
- migrarea unor familii tinere către alte zone din țară sau UE.

Spațiile de învățământ nu permit desfășurarea cursului de către toți elevii într-un singur schimb, aceștia învățând în două schimburi.

Școala Gimnazială Tătărăni

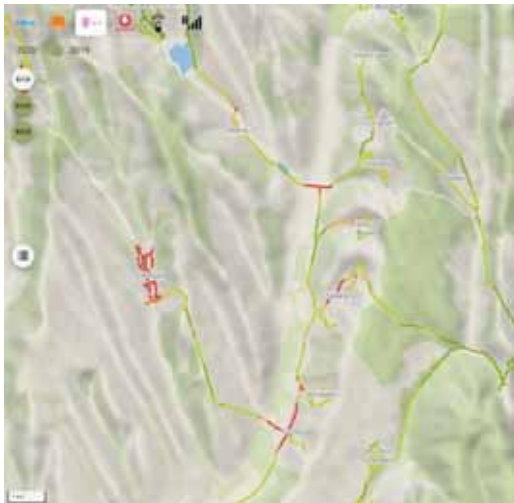
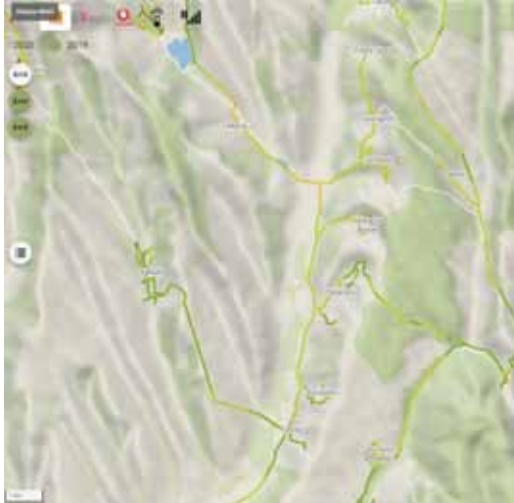

Grupurile cu risc social sunt bine definite în rândul cetățenilor comunei, aceștia identificând persoanele cu venituri reduse (64% din cei chestionați), cu dizabilități (60%), copii cu risc de abandon școlar (53%), victimele violenței în familie (49%), persoane vârstnice dependente (38%), copii instituționalizați (26%), șomerii înregistrați (19%).

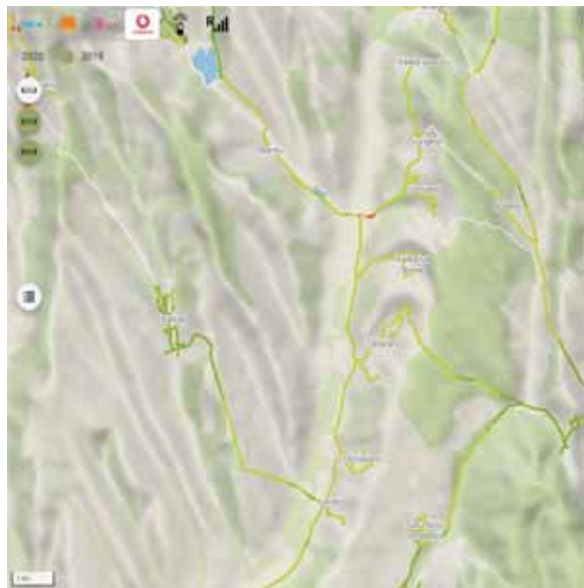
Poziția geografică în extremitatea estică a României, la granița cu Republica Moldova, face ca gradul de acoperire cu semnal mobil

pentru toate tehnologiile disponibile pe piața din România pentru toți operatorii activi să fie între 75 și 98%, astfel încât la nivelul comunei Tătărăni există cca 1400 persoane conectate la internet și telefonie mobilă, 32 abonați la telefonie fixă și 1300 sunt abonați la operatori cablu TV sau sunt în posesia unei antene de receptivă a programelor TV prin satelit.

Pe pe baza măsurătorilor din teren s-a realizat de către ATCOM România o hartă a acoperirii cu semnal mobil pentru toate tehnologiile disponibile pe piața din România la momentul efectuării măsurătorilor (2G/3G/4G) pentru toți operatorii mobili active, deosebit de utilă pentru utilizatori, ghidându-i pe aceștia în alegerea celei mai potrivite oferte de telefonie și internet, luând în calcul și acoperirea cu servicii de voce și date de care vor beneficia în urma încheierii unui contract.

Structura demografică a populației cu tendințe de îmbătrânire se reflectă și asupra programelor de asistență socială de la nivelul primăriei, sumele alocate pentru cuantumul ajutoarelor de urgență și ajutoare sociale pentru familii defavorizate reflectând acest fenomen. De aceste ajutoare au beneficiat persoanele care au probleme grave de sănătate sau se află în situații deosebite care pot conduce la riscul de excluziune socială, în special persoane care fie nu au loc de muncă, fie au capacitatea de muncă

redușă, iar veniturile lor provin din ajutoare sociale, pensii, alocații de stat pentru copii, indemnizații pentru persoane cu handicap, alocații pentru susținerea familiei. Astfel, în perioada 2015-2020 cuantumul sumelor reprezentând ajutoarele sociale au oscilat de la 180000 RON în 2015 la 101000 în 2020.

Tătărăni	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Cuantumul ajutoarelor sociale (RON)	180000	219000	189000	156000	126000	101000

Grupurile de risc în ceea ce privește excluziunea socială se constată un corespondent real în percepția locuitorilor din comuna Tătărăni, identificând prioritar următoarele categorii:

- persoane cu un nivel scăzut de educație (34%);
- persoane vârstnice (38%);
- persoane cu dizabilități (42%);
- familii monoparentale (43%);
- persoane angajate în economia gri/șomeri (23%);
- familii cu 3 sau mai mulți copii (62%);
- populația roma (1%).

Primăria Tătărăni prin serviciile de specialitate, sprijină persoanele încadrate în grupurile de risc printr-o serie de măsuri specifice, cum ar fi:

- burse pentru elevii și studenții proveniți din familiile defavorizate;
- alimente și alte produse;
- consiliere socio-profesională în vederea ocupării unui loc de muncă;
- ajutoare financiare;

La nivelul anului 2020, în comuna Tătărași existau 420 persoane singure și 157 familii cu peste 5 membri.

59% din locuitorii comunei se declară mulțumiți de serviciile sociale acordate de Primăria Tătărași (2020), iar 34% foarte mulțumiți, în timp ce doar 2% din populație este nemulțumită.

Pe piața muncii vulnerabilitatea este percepută diferit de populația comunei, identificând mai multe categorii: 60% din populația chestionată incluzând aici în primul rând șomerii peste 45 ani, tinerii fără experiență de muncă 45%, persoanele peste 55 ani aflate în căutarea unui loc de muncă (38%), romii (8%). De altfel, populația a indicat ca una dintre direcțiile prioritare ale administrației locale în perioada 2021-2027 să fie atragerea investitorilor în comună pentru crearea locurilor de muncă, deoarece un procent de 73% din populație consideră că în comună nu există oportunități de angajare sau se află la peste 30km depărtare de Tătărași.

Grupuri vulnerabile pe piața muncii

Șomeri peste 45 ani	Tinerii fără experiență de muncă	Părinți unici susținători	Persoane cu handicap	Persoane peste 55 ani aflate în căutarea unui loc de muncă	Romi	Femei
60%	45%	42%	32%	38%	8%	19%

Biblioteca comunală funcționează în localul Căminului cultural Tătărași și dispune de un volum de carte, la nivelul anului 2020, de peste 10861 de volume aflate la dispoziția cititorilor, acoperind toate domeniile de activitate, aici regăsindu-se operele marilor scriitori consacrați, parte a lecturilor obligatorii pentru orice tânăr în formare și nu numai. Biblioteca mai cuprinde o sală de lectură și proiecție care deservește cititorii comunei, în special elevi și studenți originari din comuna Tătărași, în prezent activând un singur bibliotecar.

Număr de cititori înregistrați la Biblioteca Publică Tătărași (2015-2019)

Anul	2015	2016	2017	2018	2019
Cititori înregistrați	161	168	134	160	145
Fond de carte (volume)	10475	10643	10791	10791	10852

În cadrul comunei Tătărași, valorificarea culturală a patrimoniului, implicit conservarea și restaurarea acestuia se poate materializa prin diverse proiecte culturale adresate comunității locale. În Comuna Tătărași există Căminul Cultural în aceeași clădire cu Biblioteca Comunală, reprezentând locul de manifestare a activităților culturale ale comunei și oferă suport în prezentarea valorilor tradiționale.

Promovarea tradițiilor și obiceiurilor în comuna Tătărăni

În comuna Tătărăni se desfășoară o serie de activități culturale, cu participarea elevilor de la școlile din comună, promovând valorile și tradițiile locale la aniversări, comemorări, precum și la "Ziua comunei Tătărăni" care are loc în fiecare an pe 9 Septembrie. În trecut a activat în cadrul comunei, în special în satul Bălțați, formația de dansuri "Ciobănașul de la Bălțați" având cca 20 de perechi, aflate sub îndrumarea învățătorului Costachi Hâncu.

Pe raza comunei Tătărăni găsim un număr de 8 biserici aparținând cultului ortodox în care oficiază 3 preoți, și una cultului adventiști de ziua a șaptea..

Biserica din satul Valea lui Bosie, comuna Tătărăni

Biserica din localitatea Tătărăni

Astfel, anual se organizează manifestări cu ocazia Sărbătorilor de iarnă, serbări de sfârșit de an școlar și spectacole de teatru ale elevilor de la școlile din comună.

În incinta Școlii Gimnaziale Tătărăni există un muzeu școlar, la care și-au adus contribuția și profesorii Vasile Manole (pentru secțiunile istorie-arheologie) și Vasile

Trofin (geografie-geologie-arheologie). Se păstrează, astfel, piese din silex, piatră, oase, fier, fusaiole din lut ars, ceramică cucuteniană pictată policrom, topoare neolitice perforate, arme și unelte din fier de proveniență dacică și medievală, cărți vechi scrise în chirilică, monede vechi, lemn silicifiat, minereuri cristalizate, gresii, trovanți, calcar oolitic, flori de mină etc.

Comuna Tătărăni a dat mulți ostași Armatei Române pe frontul de est al celui de-al Doilea Război Mondial, mulți dintre ei dându-și viața pe câmpul de luptă sau în lagărele sovietice (Bălțatu Gh. Ioan, Popa I. Ioan, Popescu Gh., Burada Costache, Sârghi Jănică, Sârghi Gh. (Jorj), Lazan Neculai, Lăzescu Vasile Gh. etc).

Anual, la diferite sărbători, memoria acestor eroi este cinstită prin activități culturale susținute, cu precădere, de elevii școlilor din comună, cu participarea ofițerilor și diferiți invitați din domeniul istoriei, etnografiei sau cu veteranii de război supraviețuitori ai celui de-Al Doilea Război Mondial.

Omagiu adus eroilor la Monumentul Eroilor din Tătărași

În memoria acelor eroi, pe teritoriul comunei Tătărăni s-au ridicat monumente, unde s-au înscris numele celor căzuți pentru țară. Acolo unde nu sunt monumente, sătenii au înălțat, la porți sau intersecții de drumuri sau cimitire, troițe din lemn sau piatră.

Troițe în comuna Tătărăni

Globalizarea a determinat în rândul populației tinere acceptarea universală a valorilor și nonvalorilor, de multe ori în detrimentul tradițiilor și obiceiurilor locale. În acest sens, 84% din populația comunei consideră că datinile și obiceiurile locale sunt în pericol a fi asimilate tendințelor actuale și acest lucru ar putea fi combătut prin organizarea de proiecte culturale cu specific tradițional cu participarea ansamblurilor artistice din țară și străinătate.

Cișmea publică în Comuna Tătărăni

Cele nouă localități care alcătuiesc comuna Tătărăni (Tătărăni, Bălțați, Crăsnășeni, Leoști, Giurgești, Manțu, Stroiști, Valea lui Bosie, Valea Seacă), urmăresc expunerea cea mai favorabilă a reliefului, în special luca principalelor râuri, terasele

inferioare și versanții în partea lor inferioară, gospodăriile fiind generoase ca spațiu și lipite una de cealaltă, iar la exterior, extravilanul este destinat activităților agricole.

Planul liniar al localității Tătărăni, urmărind DJ 244 E și DC 28

Planul liniar al satului Valea lui Bosie, urmărind DC 22A

Satul Bălțați, după datele din 2020, este cel mai populat, dezvoltându-se de o parte și de alta a pârâului Bălțați, pe versanții inferiori ai văii cu același nume. Predomina locuințele individuale, cu curte proprie, ponderea locuințelor construite după anul 1960 (în toate satele componente comunei Tătărăni) este foarte redusă, astfel încât media de vârstă a locuințelor a ajuns la 75-80 de ani, mult peste durata normală de utilizare acestora.

Casă tradițională în comuna Tătărăni

Casă construită în secolul XXI

Un număr destul de mare de gospodării (cca. 115), au rămas părăsite pe raza comunei, proprietarii fie au emigrat în diferite regiuni ale țării sau Europei, fie moștenitorii acestora nu s-au întors în comună. De remarcat că cea mai mare parte a acestor gospodării beneficiază de curți generoase iar starea lor este destul de bună.

Gospodării părăsite în Comuna Tătărăni

Rețeaua de drumuri naționale, județene și comunale din Comuna Tătărăni

Rețeaua de drumuri totalizează 51.4 Km, din care asfaltate 14.4km, iar neasfaltate 37 km. Lungimea totală a rețelei de iluminat public este de 24,8 km, în lungul cărora există 620 stâlpi de electricitate și 750 corpuri de iluminat cu LED.

În comuna Tătărăni, circulația se desfășoară pe drumurile județene:

* DJ 244E care se continuă spre localitățile Boțești, Miclești, urmând a face joncțiunea cu DN 24 Vaslui-Iași.

* DJ 244K care se desprinde din DN 24B (Bârlad-Huși), străbate localitățile Leoști și Bălțați și se continuă spre vest, către localitatea Tanacu, făcând joncțiunea în dreptul localității Muntenii de Sus cu DN 24 Vaslui-Iași. Acest drum nu este asfaltat și nu poate fi folosit tot timpul anului. Dacă ar fi asfaltat, ar scurta distanța dintre Bălțați și Vaslui cu 30 km, plasând comuna și satele aparținătoare mult mai aproape de reședința de județ.

Unul dintre marile neajunsuri ale comunei Tătărăni este legat de starea drumurilor județene și comunale care traversează comuna. Doar 28% din lungimea drumurilor ce străbat comuna sunt asfaltate, restul fiind pietruite sau de pământ. În satul Valea Seacă nu pot pătrunde mijloacele de transport după ce cad precipitații, elevii fiind nevoiți să se deplaseze pe jos până la locul unde pot fi preluați de microbuzul școlar. Astfel că, o prioritate a administrației locale va fi îndreptată către accesarea fondurilor europene pentru asfaltarea drumurilor, amenajarea rigolelor de scurgere și a trotuarelor, precum și refacerea podețelor.

O infrastructură de transport eficientă poate contribui la sporirea competitivității economice a unei zone, la facilitarea integrării acesteia în economia europeană, permițând dezvoltarea de noi activități pe plan local, implicit asigurarea unor condiții calitative de viață întregii comunități locale

Distanța până la principalele aeroporturi din regiune: Aeroportul Internațional Iași-97 Km, Aeroportul Internațional "George Enescu" Bacău -132 Km iar până la portul Galați 166 km.

Drumul Județean 244E dinspre E 581 către Tătărăni

Poziționarea Comunei Tătărăni în apropiere de granița cu Republica Moldova nu este considerată a fi un avantaj strategic de către locuitorii săi, 72% din respondenți spunând că nu are nicio importanță iar 81% au declarat că dacă acest avantaj există, el nu a fost valorificat, deși în contextual economiei actuale, după epidemic de COVID 19, se stabilesc legăturile de producție și comerciale în special cu partenerii din imediata proximitate. 16% din populație consideră că situarea la graniță

constituie un avantaj iar politicile publice ale autorității locale ar trebui să-l valorifice în perioada următoare.

Intersecția E581 cu DJ 244E

21% din populația activă și cu domiciliul în comuna Tătărăni, dorește să rămână în comună și să lucreze indiferent de sectorul economic, migrația nefiind un scop în sine ci, doar o opțiune extremă, iar 15 % dorește să lucreze în agricultură.

Comuna Tătărăni nu este conectată la rețeaua de apă și canalizare, alimentarea făcându-se din cele cca 385 fântâni de pe raza comunei, din care 26 sunt publice, neexistând un control din perspectiva potabilității. Prin PNDL I au început lucrări de racordare a populației din satele Bălțați și Tătărăni la rețeaua de apă, dar în acest moment (2020) lucrările sunt la început, locuințele nefiind racordate la sistemul centralizat de furnizare a apei. Primăria Tătărăni nu are o vidanță și niciun serviciu propriu de vidanjare.

Fântână publică în comuna Tătărăni

Pe raza comunei Tătărăni se află 11 posturi de transformare. De la stațiile de transformare, energia este distribuită consumatorilor, prin rețele de medie și joasă tensiune, de către operatorul privat E.ON ENERGIE.

Operatorul județean Aquavas are în plan extinderea ariei sale de deservire, odată cu finalizarea lucrărilor de investiții cuprinse în Proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată din județul Vaslui în perioada 2014-2020, aflat în faza de evaluare. Acestea ar trebui să conducă la respectarea completă la nivel județean a Directivei UE 91/271/EEC, prin creșterea nivelului de colectare și tratare a încărcării organice biodegradabile din aglomerările cu peste 2.000 de locuitori echivalenți, de la 75% în prezent, la 100%, adică un plus de 52.333 de locuitori echivalenți (dintre care 7.978 din aglomerări cu peste 10.000 de locuitori echivalenți și 44.355 din aglomerări cu 2.000-10.000 de locuitori). În comuna Tătărăni sunt cuprinse deocamdată satele Bălțați și Tătărăni.

Studiul de fezabilitate recent elaborat pentru acest proiect prevede următoarele lucrări:

- Extindere și reabilitare 704 km de rețele de apă;
- Extinderea și reabilitare 286 km de aducțiuni;
- Executarea de 78 de puțuri forate;
- Reabilitarea unei stații de tratare/clorinare existente și realizarea a 54 de stații noi;

- Reabilitarea a 6 rezervoare de înmagazinare existente și construcția a 48 de rezervoare noi;

- Realizarea a 130 de stații de pompare a apei potabile.

Din analiza nevoilor populației, un procent de 61% consideră ca una din problemele actuale ale comunei cu care se confruntă cetățenii este lipsa sistemului de canalizare, iar un procent de 74% menționează necesitatea introducerii rețelei de alimentare cu apă a populației.

Comuna Tătărăni nu beneficiază de un sistem de încălzire centralizat, nefiind racordată la rețeaua națională de alimentare cu gaze naturale. În acest sens, încălzirea locuințelor și a instituțiilor se realizează cu centrale pe lemn, respectiv sobe lemn sau alte categorii de combustibili solizi.

Transportul în comun se realizează prin intermediul transportatorilor rutieri privați, legătura cu principalele centre urbane având o frecvență, după cum urmează:

- Tătărăni –Huși 8 curse/zi;
- Huși-Tătărăni -8 curse/zi;
- Tătărăni-Bălțați- 4curse/zi;
- Bălțați -Tătărăni -4 curse/zi;
- Tătărăni-Boțești -2 curse/zi;
- Boțești- Tătărăni -2 curse/zi;

Stație de autobuz în comuna Tătărăni

În comuna Tătărăni există 11 stații de autobuz, amenajate și întreținute de Consiliul Local Tătărăni.

Unul dintre aspectele cel mai des semnalate de cetățenii comunei se referă la infrastructura utilitară din cele nouă localități componente. Știind că aceasta este dependentă de investiții foarte mari, ce nu pot fi acoperite de la bugetul local ci doar prin accesarea proiectelor cu finanțare națională sau UE, administrația locală nu poate decât să depună astfel de proiecte și, eventual, să cofinanțeze o parte din investiții. Din analiza nevoilor pe care populația comunei le-a menționat, se desprind: starea necorespunzătoare a drumurilor (80%), lipsa rețelei de canalizare și apă (74% din

populație), lipsa locurilor de muncă în comună (34%), lipsa rețelei de gaze naturale (40%), infrastructura de agrement(13%), amenajarea centrului comunei Tătărăni (10%). Nevoile populației constituie și așteptările acesteia în ceea ce privește direcția investițiilor realizate de Primăria Tătărăni. Astfel, populația așteaptă investiții în:

- Modernizarea și construcția de drumuri între diferite zone ale comunei (81%);
- Apă și canalizare (75% din populație) ;
- Crearea de locuri de muncă prin atragerea investițiilor în comună (63%);
- Dotarea școlilor (62%);
- Aducțiunea rețelei de gaze naturale (40%);
- Alte domenii (servicii sociale, autospecială pentru stins incendii, unități de stocare și prelucrare a produselor agricole, împădurirea terenurilor degradate din comună) 24%.

În prezent, pe teritoriul comunei Tătărăni există 11 puncte de colectare a deșeurilor, fiind cel puțin unul amplasat în fiecare localitate componentă. Pe viitor se urmărește amenajarea platformelor și dotarea acestora pentru colectarea selectivă a deșeurilor.

Punct de colectare a deșeurilor în comuna Tătărași

Infrastructura sanitară a comunei Tătărași dispune de un dispensar uman, 1 farmacie pentru medicină umană, un cabinet de medicină de familie. Personalul medical de specialitate este reprezentat de 1 medic și 1 asistent medical. În viitor se urmărește dotarea de Primărie a unui cabinet de medicină dentară în care să se ofere servicii stomatologice pentru locuitorii comunei.

2. ECONOMIA

Activitățile economice specifice comunei sunt agricultura, cu ponderea cea mai mare, urmate de comerț. Unitățile economice sunt amplasate cu precădere în satul Tătărăni iar o parte mai mică în satele componente.

Distribuția unităților economice(servicii și comerț) pe sate componente în comuna Tătărăni

Nr. crt	Localitatea	Nr unități economice
1.	Tătărăni	6
2.	Bălțați	3
3.	Leoști	2
4.	Stroiești	2
5.	Crăsnășeni	1
6.	Valea Seacă	0
7.	Valea lui Bosie	0
8.	Manțu	0
9.	Giurgești	0
TOTAL		14

Cea mai mare parte a suprafeței Comunei Tătărăni este reprezentată de terenurile agricole (5359ha), iar în cadrul acestora terenurile arabile ocupă 2818 ha.

Fermă în comuna Tătărăni

În medie, în perioada 2015-2020, au fost cultivate cereale (porumb, grâu, orz, orzoaică), plante uleioase (floarea soarelui, rapiță), viță de vie hibridă și nobilă.

Principalele culturi și producția medie în perioada 2015-2019, în comuna Tătărăni(kg/ha)

<i>Plante cultivate</i>	Porumb	Grâu	Orz	Orzoaică	Fl. soarelui	Rapiță	Cartofi	Tomate	Viță de vie
<i>Producția la kg/ha</i>	3500	2000	2500	1500	1500	1200	13000	15000	4000
<i>Producția medie pe țară</i>	6500	4786	4552	4100	2660	2374	15000	19100	7500

Producțiile la principalele culturi agricole sunt sub media națională, însă trebuie să ținem cont de specificul fizico geografic al regiunii în care se află comuna Tătărași, precum și tipul de agricultură practicat. În lipsa unui sistem de irigații care să acopere teritorial culturile de câmp coroborat cu frecvența secetei, în special primăvara și vara, producțiile vor depinde întotdeauna de manifestările vremii, în special de precipitații.

Capacitatea de stocarea a cerealelor, depozitarea legumelor și fructelor, precum și procesarea materiilor prime agricole rămân mult mai reduse decât potențialul real, continuarea investițiilor la nivelul acestora fiind recomandată pe viitor.

Cultura tomatelor ar putea fi susținută, favorizată fiind și de un context favorabil al proximității graniței cu Republica Moldova, ținând cont că în ultimii ani, principala destinație a exportului de tomate a României a fost Republica Moldova. În acest sens există programe de sprijin pentru tomate, cultivate în sere sau solarii, cu ajutorul cărora producătorii agricoli din România sunt susținuți, asigurându-se astfel necesarul de consum intern de tomate proaspete din producția autohtonă începând cu luna mai și până în decembrie. Tomatele ar putea fi cultivate în cadrul serelor și solarelor, existând în acest sens disponibilitate de a finanța de către Ministerul Agriculturii investiții în această direcție către micii fermieri. În perioada 2021-2022, în tranziția către noua Politică Agricolă Comună, agricultorii români vor avea la dispoziție 65 milioane Euro pentru a cultiva în sere și solarii ceea ce piața agricolă o va cere. Acest program ar putea ajuta tinerii să rămână în comună și pe cei plecați să se întoarcă acasă, valorificând terenul agricol și resursele locale.

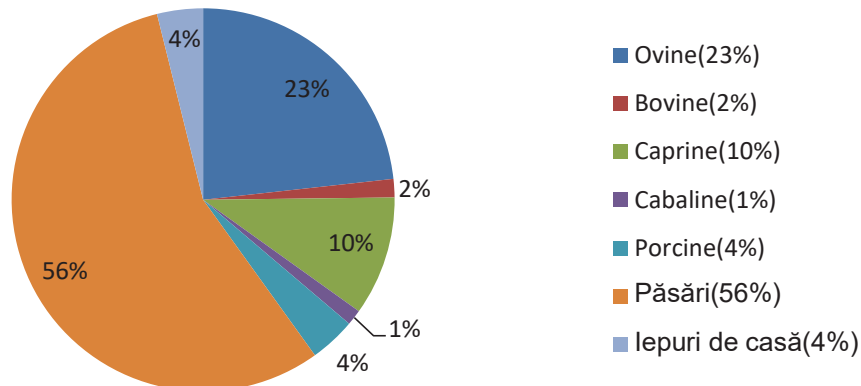

La nivelul comunei Tătărași activează 30 societăți agricole care lucrează 95% din terenul disponibil arabil, iar dintre acestea 11 societăți lucrează 2170 ha (77% din terenul arabil) restul fiind lucrat de 230 proprietari de terenuri și alte 19 de societăți cu profil agricol.

Suprafața de 68 ha cultivată cu vișă de vie alocă soiurilor hibride 48 ha de unde se obține o producție medie de 4000kg/ha

Efectivul de animale în comuna Tătărași (2019)	Număr capete animale 2019
Ovine	3000
Bovine	200
Caprine	1300
Cabaline	170
Porcine	500
Păsări	7230
Iepuri de casă	500
Familii de albine	720

Efectivul de animale în comuna Tătărași (2019)

și soiurilor nobile 20 ha, productivitatea fiind ceva mai mare, 4500 kg/ha.

Pe lângă valorificarea terenului agricol, economia comunei mai poate fi susținută și de sectorul zootehnic, având în vedere suprafețele de pășuni de 1895 ha și fânețe 578 ha, existente la nivelul comunei. Activitatea este desfășurată atât în scop personal, cât și pentru comercializarea animalelor în vederea obținerii unui venit pentru asigurarea traiului zilnic.

Registrul agricol din 2019 înregistra în comuna Tătărăni un număr de 12900 animale, crescute în special în cele cca 800 gospodării, pentru consumul propriu.

Existența pășunilor și a fânețelor pe raza comunei Tătărăni, în special pe versanții văii Crasnei și a afluenților acesteia, a favorizat dezvoltarea creșterii cornutelor mici, singurul sector zootehnic ce a înregistrat o creștere semnificativă a efectivelor.

Un potențial de dezvoltare luat în considerare în perioada următoare este legat de acvacultură, beneficiind de prezența unor lacuri de acumulare în aval de localitatea Manțu. Chiar dacă acestea sunt parțial colmatate și invadate de vegetație lacustră, acestea ar putea genera activități multiple și venituri alternative pentru comunitatea locală.

Suprafețe ocupate de livezi nu se mai găsesc pe arealul comunei, pomii fructiferi găsindu-se în curțile cetățenilor, producția acestora depinzând, de asemenea, de fenomenele meteorologice extreme (bruma, seceta, grindina etc).

Suprafețele forestiere ocupă 1624 ha, o suprafață relativ generoasă, răspândite la nivelul platourilor superioare, însă versanții supuși degradării și fenomenelor de versant (alunecări de teren) sunt foarte puțini împăduriți, necesitând prioritar lucrări de împădurire.

În perioada următoare, Primăria Tătărăni are în vedere accesarea fondurilor în vederea împăduririi terenurilor degradate de versant. Dacă suprafața forestieră a rămas constantă, nu același lucru se poate spune despre suprafața luciului de apă, care este reprezentat de mici iazuri. În general suprafața acestuia oscilează în jurul valorii de 15 ha.

Din analiza persoanelor implicate în activități socio-economice, deducem că cea mai mare parte a populației active lucrează în agricultură iar investițiile viitoare ar trebui canalizate către susținerea acestui sector. Calitatea superioară a solurilor, pe cea mai mare parte a comunei, ar trebui susținută de investiții în sisteme de irigații, precum și în capacități de stocare și prelucrare primară a produselor agricole.

În comuna Tătărăni sunt înregistrate 42 persoane juridice și un număr de 138 angajați iar în sectorul public 62 persoane (învățământ, sănătate, administrație locală).

Dinamica sectorul construcțiilor în perioada 2015-2020 în comuna Tătărăni

Anul	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Număr de autorizații eliberate de Primăria Tătărăni	3	0	4	3	12	9
Număr de locuințe finalizate prin recepție finală	3	0	3	1	7	6

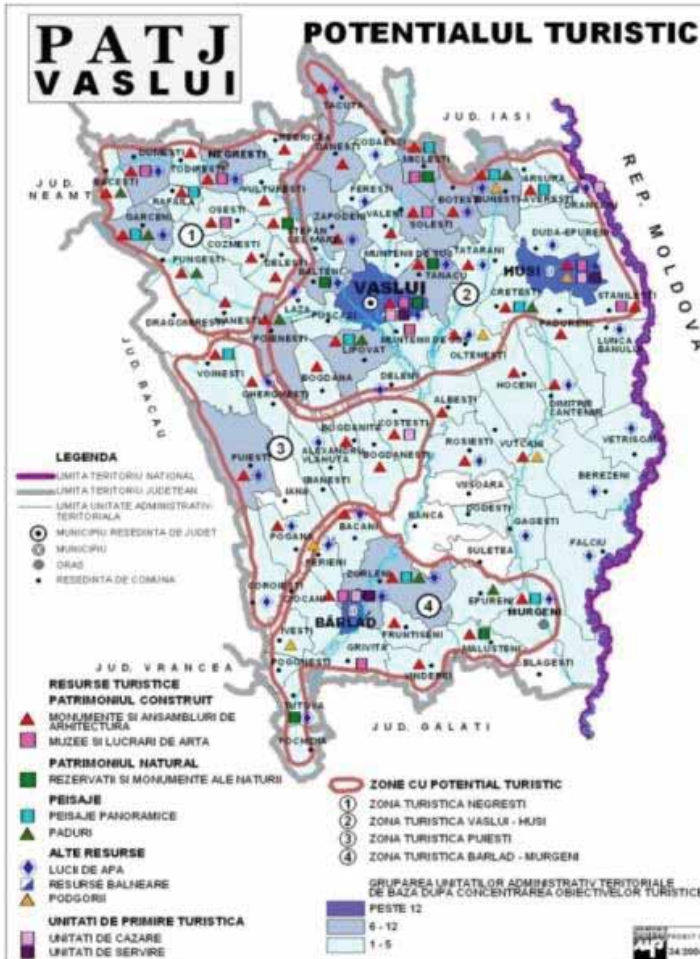

Sectorul construcțiilor este reprezentat în special de clădirile civile ale locuitorilor comunei, ritmul fiind oscilant de la un an la altul, numărul autorizațiilor de construcție eliberate de Primăria Tătărăni variind între 0 și 12 pe an iar în ultimii 6 ani 20 locuințe au avut recepția finală, o revigorare a acestui sector având loc din 2017.

Structura pe sectoare de activitate în comuna Tătărăni (2019)

Domeniul de activitate	Număr persoane
Agricultură	330(inclusiv în regim individual)
Construcții	26
Industrie	-
Comerț/Servicii	12
Administrație locală	22
Sănătate	2
Învățământ	36
Poliție	2

În anul 2004, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Urbanism și Amenajarea Teritoriului a realizat un Plan de Amenajare a Teritoriului Județean Vaslui și o hartă a potențialului turistic la nivelul județului și a împărțit teritoriul acestuia în 4 zone de potențial turistic. Comuna Tătărăni se încadrează în a doua zonă turistică indicată, prin atracțiile sale și capacitatea de a atrage turiști, pentru activități de agrement (pescuit). Un avantaj major derivă din existența codrilor seculari și a lacurilor antropice în imediata apropiere a vetrei satului, cu un real potențial de

amenajare cu infrastructură ecologică, perfect integrată în mediul înconjurător și care ar putea susține activități recreative la nivelul comunei, impulsionând turismul.

Bugetul Primăriei Tătărași este asigurat din taxele și impozitele locale precum și fonduri externe nerambursabile accesate pentru diferite investiții.

Date financiare ale Primăriei Tătărăni 2017-2020 (RON)

Nr. Crt.	Denumire	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1.	Venituri proprii	568979	746656	778602	687236	856281	891242
2.	Venituri fiscale	2969023	2796594	3176408	2524768	2928182	3397082
3.	Venituri guvernamentale	464649	1315256	2053995	786228	1725154	2566232
4.	Alte categorii de venituri (FEADR)	-	-	-	227789	302546	-

Pe baza bugetului local și accesând, totodată, fonduri nerambursabile pentru investiții în comună, în perioada 2014-2020 au fost realizate o serie de investiții cu rolul principal de a crește calitatea vieții locuitorilor din comuna Tătărăni și de a crea noi locuri de muncă. O parte din aceste investiții au fost finalizate, altele sunt în curs de finalizare, existând o permanentă preocupare pentru îmbunătățirea infrastructurii la nivel de comună.

Lista proiectelor realizate în perioada 2014-2020(valoarea fără TVA, sursa de finanțare, stadiul proiectului)

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoare fără TVA (lei)	Sursa de finanțare	Stadiul proiectului (finalizat/ nefinalizat)
1.	"Modernizare drum comunal din DJ 244 E și drumuri sătești în localitatea Stroiești, comuna Tătărăni, județul Vaslui"	3419506,62	PNDL I	Finalizat
2.	"Modernizare DC din DJ 244 E-Valea lui Bosie, strada secundară de la locuința Popa Vasile la limita spre Huși, comuna Tătărăni, județul Vaslui"	2061182,22	PNDL II	Finalizat
3.	"Modernizarea serviciului voluntar pentru situații de urgență, din comuna Tătărăni, județul Vaslui"	443950	AFIR- FEADR	Finalizat
4.	"Reabilitare, Modernizare și Extindere în vederea realizării de grupuri sanitare și centrală termică la Școala Gimnazială Tătărăni, comuna Tătărăni, județul Vaslui"	22800727,32	PNDL II	Realizat 80%
5.	"Alimentare cu apă a localităților Bălțați și Tătărăni, comuna Tătărăni, județul Vaslui"	3766964,25	PNDL I	Realizat 20%

Pentru perioada 2020-2023, bugetul preconizat al Primăriei Tătărăni, ținând cont și de contextul intern și internațional generat de pandemia creată de noul coronavirus COVID 19, se va menține la un nivel relativ constant, între 7-8.5 mil. RON, în condițiile accesării în continuare a fondurilor nerambursabile pentru susținerea investițiilor din comună.

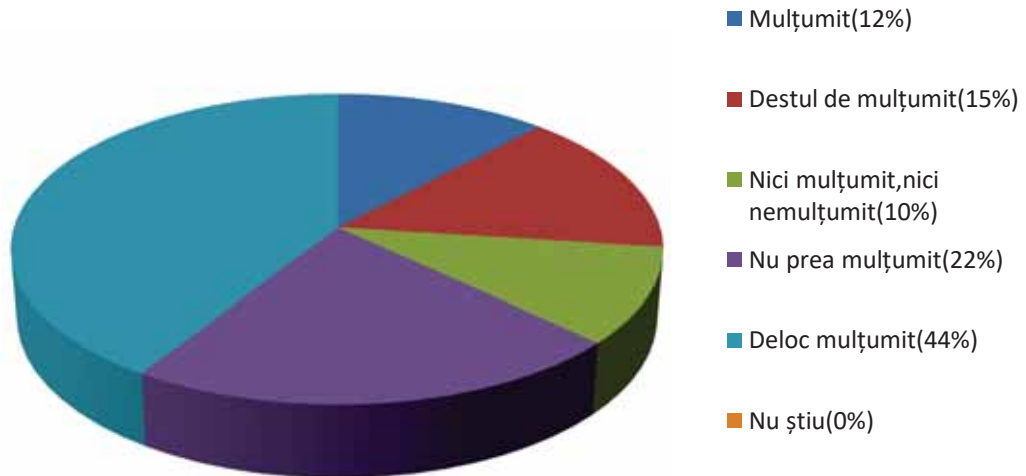
În general, populația conștientizează posibilitățile reale de care dispune comuna Tătărăni, atât din punct de vedere al resurselor naturale cât și al resursei umane, precum și rolul determinant al autorităților locale în a canaliza măsurile și acțiunile către dezvoltarea europeană.

Gradul de satisfacție a locuitorilor comunei Tătărăni raportat la condițiile socio-economice %

	Mulțumit	Destul de mulțumit	Nici mulțumit, nici nemulțumit	Nu prea mulțumit	Deloc mulțumit	Nu știu
Starea drumurilor din comună	9	17	25	23	26	-
Starea utilităților	12	15	10	22	41	-
Oferta de locuri de muncă	18	12	8	37	23	2
Posibilități de a face cumpărături în comună	14	24	20	27	10	5
Instituții medicale	16	19	17	31	12	5
Dotarea școlii și calitatea actului educațional	34	28	18	11	7	2
Primăria comunei	58	16	11	8	6	1
Curațenia din comună	28	17	19	19	11	6

Gradul de satisfacție al cetățenilor privind starea utilităților în comuna Tătărăni

Nivelul actual de dezvoltare a comunei Tătărăni își găsește explicații în rândul cetățenilor într-o serie de factori, cum ar fi:

- Resursele financiare inexistente pentru investiții;
- Izolarea geografică a Comunei Tătărăni;
- Căile de acces deteriorate și lipsa utilităților edilitare;

- Lipsa personalului calificat în întocmirea și implementarea proiectelor cu finanțare europeană;
- Lipsa locurilor de muncă;
- Neattractivitatea comunei pentru investitorii care ar putea crea locuri de muncă;
- Îmbătrânirea populației și migrația tinerilor;
- Lipsa programelor pentru atragerea fondurilor UE;
- Lipsa unei zone de agrement amenajată în zonele cu lăcuș de apă ce ar încuraja turismul.

3. Diagnoza externă

Stabilirea diagnozei și analizei principalilor indicatori statistici din Comuna Tătărași, a avut la bază parcurgerea mai multor faze, după cum urmează:

3.1. Faza 1 Colectarea datelor și analiza acestora

- determinarea bazei economice;
- evaluarea structurii pieței forței de muncă;
- evaluarea nevoilor pieței forței de muncă;
- examinarea oportunităților și a constrângerilor dezvoltării economice;

- examinarea /evaluarea capacității instituționale locale.

Etapa culegerii datelor este una extrem de importantă pentru întreg procesul elaborării strategiei de dezvoltare locală. Adunarea datelor s-a realizat pe două niveluri:

1. Cea mai mare parte a datelor au fost culese direct de la Primăria Comunei Tătărăni și firmele private ce-și desfășoară activitatea pe raza comunei, prin intermediul mai multor chestionare specific, prin intermediul cărora populația comunei și-a putut exprima așteptările, nemulțumirile sau viziunea asupra potențialului comunei unde locuiește. În acest sens, a fost creat un **Grup local de realizare și implementare a strategiei Comunei Tătărăni**, din care fac parte reprezentanți ai autorităților locale, populației, agenților economici, unităților de învățământ, bisericii, cu rol activ în identificarea principalelor ținte și resurse în vederea dezvoltării cadrului socio-economic al comunei.

Utilizarea chestionarele transmise de către Primăria Tătărăni a avut un dublu scop: pe de o parte au ajutat la aprofundarea analizei situației socio-economice existente, precum și la elaborarea strategiei propriu-zise, corelând priorităților locale cu cele județene.

Grupul de lucru a jucat un rol esențial în validarea analizei situației actuale, a analizei SWOT și în definirea viziunii de dezvoltare, a direcțiilor principale de dezvoltare și a proiectelor prioritare, la nivel sectorial. Concluziile discuțiilor au fost integrate de consultant în varianta-draft a strategiei.

În final, prezentarea strategiei în fața consilierilor locali cu ocazia emiterii hotărârii de adoptare a documentului a avut scopul de a obține asumarea politică și administrativă a documentului, ca premisă de bază a sustenabilității sale.

2. Un al doilea nivel a presupus documentarea, folosind surse statistice oficiale, cum ar fi: anuare statistice, baze de date ale Direcției Județene de Statistică Vaslui, alte surse și statistici oficiale. Acest tip de date a permis o încadrare mai bună a zonei într-un context mai larg.

Strategia de dezvoltarea a comunei Tătărăni 2021-2027 cuprinde o analiză foarte detaliată a cererii și ofertei de servicii sociale actuale pentru diferitele categorii de persoane vulnerabile (de ex. persoane cu dizabilități, victime ale violenței domestice etc.), punctele slabe și amenințările cu privire la adresa acestora fiind menționate și în analiza SWOT.

În ceea ce privește principiul dezvoltării durabile, acesta a beneficiat de o atenție specială pe durata pregătirii *Strategiei de dezvoltarea a comunei Tătărăni 2021-2027* dovadă fiind faptul că la nivelul comunei Tătărăni se prevăd intervenții în domeniul managementului integrat al deșeurilor, adaptării la cerințelor directivelor europene din domeniul protecției mediului, conservării și protecției patrimoniului natural, reducerii poluării aerului, a celei fonice etc. Organizarea procesului de elaborare a strategiei a vizat reducerea consumului de resurse, optându-se pentru limitarea consumului de energie (de ex. organizarea de întâlniri în spații cu iluminat natural), transmiterea documentelor către participanții la grupurile de lucru în format electronic, pentru a evita consumul de hârtie,

comunicarea online între diferiții experți implicați în pregătirea documentului pentru a evita deplasări motorizate care nu erau neapărat necesare etc.

Principalul tip de activitate a constat în culegerea de date care au permis diagnoza internă și externă a Comunei Tătărăni. Specificul analizei SWOT este că ea studiază concomitent caracteristicile interne și influențele mediului extern, ținând cont atât de factorii pozitivi, cât și de cei negativi. În cadrul analizei SWOT s-a evaluat mai întâi specificul intern al Comunei Tătărăni, punctele forte și punctele slabe, dar și influențele exterioare, efectele pozitive fiind considerate ca posibilități, iar cele negative ca pericole.

Punctele tari se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile de care dispune comunitatea și pe care ceilalți competitori nu le au, oferindu-i, astfel, un avantaj competitiv pe piață.

Punctele slabe se referă tot la mediul intern și evidențiază acele resurse și capacități ale comunității ce o poziționează pe o treaptă inferioară față de competitor.

Oportunitățile sunt variabile externe, care vor permite comunității să creeze un avantaj competitiv pentru sine. Se referă la factori tangibili care se pot identifica, pornind de la punctele slabe ale celorlalți competitori, parteneriate potențiale, care pot genera venituri suplimentare sau posibilități de expunere la noi piețe, dacă activitatea economică a comunei se poate adapta la tendințele meteorologice globale și multe altele.

Riscurile (amenințările) se referă la în identificarea unor factori proveniți din mediul extern, care pot avea efecte negative asupra desfășurării activității. La fel ca în

celelalte situații, simpla identificare a acestor factori nu va produce comunei Tătărăni niciun beneficiu. De aceea, este important ca analiza SWOT să fie dublată de o analiză a cauzelor și a efectelor acestor amenințări.

În această fază au fost analizate rolul unor instituții ale administrației publice locale, întreprinzători privați, instituții cum ar fi biserica, școala etc., în impulsivarea proceselor de dezvoltare locală, precum și imaginea pe care o au acestea în cadrul comunității, știind că în mediul rural au cea mai mare influență asupra procesului de dezvoltare locală. În acest sens s-a realizat o analiza SWOT generală a comunei Tătărăni și analize SWOT pe diferite domenii prioritare.

Analiza SWOT globală pentru Comuna Tătărăni	
Puncte tari(Strengths)	Puncte Slabe (weaknesses)
<ul style="list-style-type: none">-7745 Ha teren al comunei;-Existența a importante resurse naturale pe raza comunei (terenuri agricole, suprafețe întinse de pășune, suprafețe de luciu de apă, condiții favorabile agriculturii, condiții prielnice creșterii cornutelor mici și mari și practicării acvaculturii).-Forța de muncă este ieftină pe raza comunei;-Grad de poluare redus datorită inexistenței agenților economici mari poluatori (cu excepția poluării rezultate în urma activităților gospodărești și a creșterii	<ul style="list-style-type: none">-Rămânere în urmă a infrastructurii de utilități: alimentare cu apă, gaze naturale și canalizare;-Populația este îmbătrânită și a migrat semnificativ spre alte zone;-Venituri mici pentru populația activă în agricultură;-Condițiile de locuit corespund parțial standardelor;--Rețea de alimentare cu apă potabilă introdusă în proporție de 20% în comuna Tătărăni;-Comuna Tătărăni nu are o platformă

<p>animalelor);</p> <ul style="list-style-type: none">- Comuna este electrificată în proporție de 100% pentru locuitorii comunei;-Proiect tehnic pentru introducerea rețelei de apă;-Acces la rețeaua de telefonie fixă, telefonie mobilă și internet, pe toată suprafața comunei-Infrastructura de educație parțial modernizată;-Baza materială a educației și culturii relativ ridicată;-Comuna Tătărăni este inclusă în proiectul "Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în Județul Vaslui";-Proiecte pentru infrastructura de drumuri, în derulare;-Existența condițiilor și tradiției pentru dezvoltarea activității zootehnice în zonă;-Zonă favorabilă activităților de schimb cu parteneri din Republica Moldova, fiind localitate de graniță, situată la 30 km de punctual de trecere a frontierei Albița;-Prezența iazurilor pe teritoriul comunei Tătărăni poate susține amplasarea unor puncte de agrement în apropierea acestora;	<ul style="list-style-type: none">ecologică de colectare selectivă și depozitare a deșeurilor;-Resurse financiare scăzute la dispoziția Primăriei;-Insuficienta dezvoltare a activităților economice derulate de locuitorii comunei;-Lipsa serviciilor pentru populație;-Inexistența unor actori locali care să preia unele din greutățile administrației locale;-Probleme sociale legate de sărăcie pun presiune pe bugetul primăriei;-Absența fondurilor de start pentru demararea afacerilor;-Turism inexistent;
---	--

<p>-Apropierea de alte localități poate duce la proiecte comune de infrastructură (utilități) cu o reducere semnificativă a costurilor;</p> <p>- Intervenția omului în mediul înconjurător este redusă.</p>	
<p>Oportunități(Oportunities)</p> <p>-România -membru al UE și oportunități de dezvoltare echilibrată a regiunilor;</p> <p>-Potențial de creștere a activității economice prin valorificarea resurselor naturale locale;</p> <p>-Existența unor potențiale surse de finanțare externe (de modernizare a administrației, de dezvoltare rurală, de coeziune), etc.</p> <p>-Posibilități de atragere a investitorilor datorită existenței forței de muncă pe plan local;</p> <p>-Mediul geografic permite dezvoltarea anumitor ramuri economice (ex. industria alimentară, turism, etc.)</p> <p>-Posibilitatea valorificării potențialului eolian și solar;</p> <p>-Posibilitatea accesării pieței agricole din</p>	<p>Riscuri(Threats)</p> <p>-Numărul în scădere a populației active;</p> <p>-Necesitatea investițiilor financiare mari în industrie, turism, agricultură;</p> <p>-Insuficienta dezvoltare a infrastructurii poate alunga potențialii investitori în comună;</p> <p>-Sporul migratoriu negativ generat de plecarea populației tinere către alte zone și țări;</p> <p>-Lipsa de coeziune a măsurilor de dezvoltare economică și socială;</p> <p>-Eroziunea și degradarea solului pe suprafețele de versant, implicând o scădere a producției;</p> <p>-Slaba finanțare de la autoritățile regionale, punând în pericol cofinanțarea proiectelor europene;</p> <p>-Cadrul legislativ instabil.</p>

Republica Moldova, datorită apropierii punctelor de frontieră;	
--	--

Analiza SWOT pe domenii prioritare – Comuna Tătărăni	
I. SOCIAL	
CULTURĂ, TRADIȚII, SPORT ȘI ARTĂ	
Puncte tari(Strengths)	Puncte Slabe (weaknesses)
<p>Existența infrastructurii fizice specifice:</p> <ul style="list-style-type: none"> -2 Cămine Culturale în comuna Tătărăni; -1Bibliotecă comunală în localitatea Tătărăni, dotată corespunzător; -8 Biserici ortodoxe și 1 Biserică "Adventistă de ziua a șaptea" în comuna Tătărăni ; -Ansamblul de cântece și dansuri populare "<i>Ciobănașul de la Bălțați</i>", promotor al valorilor și tradițiilor populare; -Tradiții populare practicate cu ocazia marilor sărbători de peste an; -Populația comunei se implică activ în activitățile culturale; -Existența unor talente native locale în domeniul artelor; -Existența unei echipe de fotbal înscrisă în 	<ul style="list-style-type: none"> -Lipsa unui mijloc de transport adecvat transportului ansamblurilor folclorice la festivalurile din țară și străinătate (autocar) și a echipelor sportive. -Arie de selecție din ce în ce mai redusă pentru activitățile culturale și sportive; -Mediul impropriu pentru promovarea talentelor artistice; -Lipsa educației artistice de la nivelul școlii, neexistând discipline opționale în acest domeniu; -Fondurile nu sunt suficiente pentru a acoperi necesitățile culturale; -Lipsa personalului calificat capabil să elaboreze proiecte/ programe pentru accesarea de fonduri nerambursabile în domeniul culturii și artei.

<p>Campionatul Județean, oferind tinerilor din comună șansa de a petrece timpul liber într-un mod sănătos;</p>	<p>-Lipsa unei baze sportive modern pentru practicarea sportului în aer liber; -Lipsa unei săli de sport polivalentă.</p>
<p>Oportunități(Oportunities)</p> <p>-Sprijin financiar oferit de Comisia Europeană și Fondul European de Investiții prin Mecanismul de garantare pentru sectoarele culturale și creative -Existența potențialului de reactivare a valorilor de cultură și artă populară; -Valorificarea potențialului economic al activităților tradiționale; -Înființarea unui ansamblu de instrumentiști urmărind diversificarea ariei de interpretare a valorilor și cântului tradițional;</p>	<p>Riscuri(Threats)</p> <p>-Persoanele cu grad de școlarizare ridicat părăsesc localitatea pentru locuri de muncă mai bine plătite; -Modernismul influențează modul de viață al populației rurale; -Evoluția tehnologică(digitalizarea) poate altera activitățile cu specific local; -Talentele locale ar putea fi atrase de centrele culturale consacrate; -Dirijarea fondurilor locale spre alte priorități; -Existența unor situații de criză (pandemii) ar stopa manifestările culturale și sportive.</p>
<p>Analiza SWOT pe domenii prioritare – Comuna Tătărăni</p>	
<p>I. SOCIAL</p>	
<p>EDUCAȚIE</p>	
<p>Puncte tari(Strengths)</p> <p>-Existența infrastructurii fizice pentru învățământ: 4 corpuri de clădire destinate activității de învățământ, 14 săli de clasă, 4</p>	<p>Puncte Slabe (weaknesses)</p> <p>-Mare parte a personalului didactic este navetist; -Dinamica accentuată a personalului</p>

<p>construcții anexă, 2 laboratoare, 37 unități PC, 4 videoproiectoare, 4 laptopuri;</p> <ul style="list-style-type: none"> -Existența personalului calificat în domeniul educației: 26 cadre didactice din care: 3 la învățământ preșcolar, 7 la învățământ primar, 16 la învățământ gimnazial; -Existența infrastructurii de comunicații, inclusiv dotări IT și internet; -Existența sistemelor de supraveghere video în unitățile de învățământ; -Alocarea unor burse de studiu din bugetul local pentru elevii cu merite deosebite, din comuna Tătărăni; -Alocarea corespunzătoare a resurselor locale(financiare și materiale) către educație; -Participarea elevilor și profesorilor la schimburi educaționale. 	<p>didactic, neasigurând continuitatea profesorului la clasă pe un întreg ciclu educațional;</p> <ul style="list-style-type: none"> -Lipsa posibilității de cazare care să atragă și să mențină personalul calificat pe raza comunei; -Fondurile nu sunt suficiente pentru a acoperi necesitățile. -Procent foarte mic al promovabilității la Evaluarea Națională; -Desfășurarea cursurilor în două schimburi din lipsa spațiului;
<p>Oportunități(Opportunities)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Finanțări guvernamentale pentru învățământ în mediul rural(program de reabilitare a școlilor prin Ministerul Educației); 	<p>Riscuri(Threats)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Persoanele cu grad de școlarizare ridicat părăsesc localitatea pentru locuri de muncă mai bine plătite; - Absența persoanelor capabile să

<p>-Existența programelor specifice pentru dezvoltarea resurselor umane și dotări materiale în școli;</p>	<p>elaboreze proiecte de dezvoltare a infrastructurii pentru educație; -Evoluția demografică determină reducerea numărului de clase precum și a normelor didactice;</p>
---	---

<p align="center">Analiza SWOT pe domenii prioritare – Comuna Tătărăni</p>	
<p>I. SOCIAL</p>	
<p align="center">ASISTENȚA SOCIALĂ</p>	
<p>Puncte tari(Strengths)</p>	<p>Puncte Slabe (weaknesses)</p>
<p>-Existența unui serviciu acreditat de asistență socială din cadrul Primăriei Tătărăni; -Alocarea din bugetul local a sumelor necesare plăților ajutoarelor sociale; -Monitorizarea continuă a categoriilor de populație aflată în situație risc ; -Acces direct la informații privind formele de ajutor de stat datorită liniilor de comunicații existente; -Reducerea numărului asistaților social din comună, prin integrarea acestora pe piața muncii;</p>	<p>-Insuficiența personalului calificat în servicii sociale; -Absența actorilor locali (asociații și fundații) capabili să presteze sau să preia servicii sociale; -Lipsa programelor pentru susținerea și încurajarea reintegrării active pe piața muncii; -Existența unei categorii relativ numeroasă(bătrâni singuri, șomeri etc) aflată în situație de risc social; -Neattractivitatea mediului rural pentru specialiștii în domeniu.</p>

Oportunități(Opportunities)	Riscuri(Threats)
<p>Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO) 2021-2027- Fonduri pentru cursuri, desfășoară programe sociale, prin care România (Instituțiile de stat și ONG-uri) ia bani de la UE și îi cheltuie în special în cursuri și training-uri pentru șomeri, persoane defavorizate, tineri care nu merg la școală și nici nu au loc de muncă etc.</p> <p>-Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS) 2021-2027 va cuprinde în principal servicii și asistență pentru vârstnici, persoane cu dizabilități, persoane defavorizate.</p>	<p>-neîndeplinirea standardelor în domeniul asistenței sociale;</p> <p>-slaba capacitate de absorbție a fondurilor existente la nivel de guvern sau a fondurilor UE, datorită absenței specialiștilor și a consultanței în domeniu;</p> <p>-insuficiența fondurilor locale pentru activități sociale;</p> <p>-absența fondurilor pentru cofinanțarea proiectelor sociale potențiale a fi finanțate cu fonduri UE;</p>

Analiza SWOT pe domenii prioritare – Comuna Tătărăni	
I. SOCIAL	
SĂNĂTATE	
Puncte tari(Strengths)	Puncte Slabe (weaknesses)
<p>-Infrastructură sanitară reprezentată de 1 dispensar uman, 1 farmacie umană, 1 cabinet medical individual – medicină de</p>	<p>-Lipsa unui cabinet de medicină școlară; -Lipsa unui cabinet de medicină dentară; -Lipsa unui program de monitorizare și</p>

<p>familie;</p> <ul style="list-style-type: none"> -Existența personalului calificat pentru furnizarea de servicii în domeniul sănătății (1 medic și 1 asistent medical); -Acces direct la informații datorită liniilor de comunicații existente; -Distanța relativă mică față de municipiul Huși face atractivă comuna pentru specialiștii în domeniu. 	<ul style="list-style-type: none"> control a factorilor de risc pentru sănătatea populației locale; -Indiferența populației față de adoptarea unui mod de viață sănătos, în special tinerii se apucă de fumat la vârste din ce în ce mai tinere; -Fonduri insuficiente pentru acoperirea nevoilor medicale ale populației.
<p>Oportunități(Opportunities)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Posibilitatea modernizării și dotării la standarde UE a infrastructurii de sănătate prin Programul Operațional Sănătate (POS)2021-2027 care va putea finanța cabinetele de medicină de familie în vederea extinderii și creșterii actului medical; 	<p>Riscuri(Threats)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Neîndeplinirea standardelor în domeniul sănătății; -Slaba capacitate de absorbție a fondurilor existente la nivel de guvern sau a fondurilor UE datorită absenței specialiștilor și a consultanței în domeniu; -Absența fondurilor pentru cofinanțarea proiectelor potențiale a fi finanțate cu fonduri UE, în perioada 2021-2027;

Analiza SWOT pe domenii prioritare – Comuna Tătărăni	
I. SOCIAL	
CONDIȚII DE LOCUIT ȘI ALTE DOTĂRI	
Puncte tari(Strengths)	Puncte Slabe (weaknesses)
<p>-800 gospodării;</p> <p>-Starea fizică a construcțiilor este bună în proporție de 70% și medie în procent de 25%;</p> <p>-100% gospodării electrificate;</p> <p>-Există specialist tehnic în cadrul Primăriei Tătărăni, în acest domeniu;</p> <p>-Existența unei forțe de muncă cu experiență în domeniul construcțiilor civile;</p> <p>-Acces la telefonie fixă, mobilă, TV;</p> <p>-1400 persoane racordate la internet;</p> <p>-Dotări IT: aprox.310 calculatoare la populație și 17 calculatoare la instituții/unități publice.</p>	<p>-Condițiile de locuit încă neadaptate la exigențele actuale;</p> <p>-Lipsa rețelei de canalizare pentru locuitorii comunei;</p> <p>-Locuitorii nu dispun de fondurile necesare pentru aplicarea noilor standarde și utilizarea facilităților actuale de locuit;</p> <p>-Decalaje mari între diversele categorii sociale;</p> <p>-Locuințele nu sunt racordate la rețeaua de alimentare cu apă potabilă;</p> <p>-Insuficienta promovare a politicilor moderne de urbanism;</p> <p>-Lipsa spațiilor de tip ANL care să ofere condițiile necesare pentru atragerea și menținerea personalului calificat în comună, în special cadrele didactice;</p> <p>-Lipsa semnalului la telefonie mobile în unele zone ale comunei.</p>

Oportunități(Opportunities)	Riscuri(Threats)
<p>-Posibilitatea creșterii standardului de viață prin îmbunătățirea condițiilor de locuit;</p> <p>-accesul populației la materialele și tehnologiilor noi pentru construcții;</p> <p>-Oportunități de finanțare prin fonduri guvernamentale privind investiții imobiliare.</p> <p>-115 gospodării părăsite ce ar putea fi valorificate într-un cadru legislativ favorabil.</p>	<p>-Renunțarea la arhitectura tradițională;</p> <p>-Utilizarea neadecvată și ineficientă a materialelor moderne de construcție;</p> <p>-Lipsa experienței în gestionarea fondurilor pentru construcții.</p>

Analiza SWOT pe domenii prioritare – Comuna Tătărăni	
II. DEZVOLTARE ECONOMICĂ	
AGRICULTURA ȘI CREȘTEREA ANIMALELOR	
Puncte tari(Strengths)	Puncte Slabe (weaknesses)
<p>-Bogăția naturală a comunei propice pentru agricultură și creșterea animalelor: teren agricol – 5359ha, din care: teren arabil – 2818 ha, pășuni – 1895 ha, fânețe – 578ha, vii 68 ha;</p> <p>-Efectiv crescut de animale și păsări: Bovine – 200, Ovine – 3000, Caprine – 1300, Cabaline – 170, Porcine – 500,</p>	<p>-Producțiile mici la ha la principalele culturi agricole, comparativ cu alte regiuni ale țării;</p> <p>-Abandonul unor suprafețe agricole, în special al pășunilor;</p> <p>-Inexistența unui sistem centralizat de desfacere a produselor agricole;</p> <p>-Forța de muncă îmbătrânită pentru</p>

<p>Păsări-7230, Iepuri 500, Familii de albine – 720;</p> <ul style="list-style-type: none">-30 societăți cu profil agricol;-Existența condițiilor climaterice și de sol favorabile unei agriculturi care poate fi competitivă în condițiile unei mecanizări corespunzătoare și a implementării unui sistem de irigații eficient;-Materii prime existente pentru industria alimentară (porumb, grâu, rapiță etc),-Grad ridicat de colectare a produselor agricole;-Existența potențialului de prelucrare primară și avansată a produselor agricole și animale;--Existența unui luciu de apă de 15 ha, ce oferă premisele unei activități piscicole;-Resursă umnă disponibilă pentru activitățile agricole;-95% din suprafața agricolă a comunei este lucrată în sistem mecanizat.-Agricultura destinată consumului propriu s-a redus la 5 % din suprafață, cea mai mare parte fiind destinată comercializării;-Gradul ridicat de mecanizare a agriculturii;-Posibilitatea acvaculturii în iazurile de pe	<p>agricultură;</p> <ul style="list-style-type: none">-Lipsa unui sistem de irigație funcțional care să acopere perioadele cu deficit de precipitații la nivelul comunei;-Colmatarea râurilor existente pe teritoriul comunei pe cea mai mare parte din lungimea existentă;-Frecvența mare a alunecărilor de teren și a fenomenelor de șiroire (ravene, ogașe, torenți), ce pot scoate din circuitul agricol versanți cu potențial agricol;-Lipsa unor parteneriate economice între producătorii agricoli locali și punctele de desfacere din zonele de consum (piețe, supermarketuri etc);-5% din terenurile arabile sunt fragmentate în parcele mici, făcându-le inaccesibile pentru noile tehnologii moderne;-Dependența într-o mare măsură a producției agricole de precipitații;-Lipsa circuitelor între producătorii autohtoni și agenții economici cu profil în comercializarea produselor agricole;
---	---

teritoriul comunei (Manțu, Bălțați).	
Oportunități(Oportunities) -Programul de Acvicultură și Pescuit (PAP) 2021-2027 va finanța și o serie de proiecte cum sunt cele din domeniul turismului agrementului de pescuit, al restaurantelor cu specific pescăresc, al crescătoriilor de pește, al procesării produselor din pește etc. -Cadrul Financiar Multianual (CFM) 2021-2027, include politici agricole comune inclusiv pentru pescuit și afaceri maritime, pentru fermierii și pescarii din Europa, dar și pentru consolidarea rezilienței sectorului agroalimentar și a sectorului pescuitului și asigurarea anvergurii necesare a acțiunilor de gestionare a crizelor; -Dezvoltarea sectorului legumicol și cererea tot mai mare a legumelor și tomatelor pe piața din Republica Moldova, prin accesarea fondurilor destinate construcțiilor de sere/solarii; -Existența în luncile râurilor a 7 km de albie naturale și antropice ce ar putea fi utilizate pentru irigații;	Riscuri(Threats) -Degradarea calității solurilor/suprafețelor agricole; -Utilizarea incorectă a îngrășămintelor chimice, pesticidelor și a tehnologiilor moderne; -Condiții climaterice și de mediu nefavorabile (ploi torențiale, inundații, brume târzii de primăvară, secetă, etc.); -Capacitate scăzută a populației de a investi în agricultură și zootehnie; -Neîndeplinirea condițiilor pentru creditare; -nesupravegherea fenomenului de colmatare a iazurilor de pe teritoriul comunei, reducând suprafața luciului de apă; -Lipsa informării cu privire la normele europene pentru agricultură și fondurile disponibile în domeniu; -Cadrul legislativ instabil.

<p>-Posibilitatea obținerii de credite pentru agricultură și zootehnie pentru micii fermieri;</p> <p>-Acces la tehnologii moderne performante;</p>	
--	--

Analiza SWOT pe domenii prioritare – Comuna Tătărăni	
II. DEZVOLTARE ECONOMICĂ	
INDUSTRIE	
Puncte tari(Strengths)	Puncte Slabe (weaknesses)
<p>-12 persoane juridice și 38 angajați își desfășoară activități neagricole pe raza comunei Tătărăni;</p> <p>-Populație disponibilă și calificată a lucra în industria textilă și panificație; zilnic 80 persoane se deplasează pentru a lucra în industria confecțiilor, serviciilor și construcțiilor în afara comunei;</p> <p>-Facilități fiscale asigurate de Primăria Tătărăni pentru investitorii din comună;</p> <p>-Apropierea punctului de trecere a frontierei cu Republica Moldova favorizează comerțul extern (Albița 30 Km);</p> <p>-Prezența luciului de apă oferă premisele</p>	<p>-Inexistenta serviciilor de sprijin și consultanță pentru afaceri;</p> <p>-Parteneriatul public – privat este slab dezvoltat;</p> <p>-Promovare insuficientă a potențialului zonei;</p> <p>-Inexistența resurselor minerale utile în arealul comunei;</p>

<p>amenajării infrastructurii pentru pescuitul sportiv.</p> <p>-Existența la nivel local a spațiilor disponibile pentru investiții;</p> <p>-Amplasarea comunei într-o zonă cu potențial eolian și solar ceea ce ar favoriza investițiile în sectorul "energiei verde".</p>	
<p>Oportunități(Oportunities)</p> <p>-Programul Operațional Regional (POR) 2021-2027 ce are în vedere și finanțarea sub formă de grant a antreprenoriatului și infrastructurii suport pentru afaceri și stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor;</p> <p>-Posibilitatea atragerii de investitori datorită existenței forței de muncă ieftine;</p> <p>-Creșterea valorii economice a localității.</p>	<p>Riscuri(Threats)</p> <p>-Inexistența la populație a fondurilor minime pentru dezvoltarea de activități industriale, datorită dificultăților întâlnite în accesarea unui credit bancar;</p> <p>-Pregătire managerială redusă;</p> <p>-Frecvente modificări legislative în domeniul fiscal;</p>

Analiza SWOT pe domenii prioritare – Comuna Tătărăni	
II. DEZVOLTARE ECONOMICĂ	
COMERȚ ȘI SERVICII	
<p>Puncte tari(Strengths)</p> <p>-Existența a 12 societăți cu profil</p>	<p>Puncte Slabe (weaknesses)</p> <p>-Inexistența unui bancomat la nivelul</p>

<p>comercial;</p> <ul style="list-style-type: none"> -Existența unor servicii pentru populație (TV, internet, telefonie fixă și mobilă, servicii medicale, servicii de transport etc.); -Existența cererii de servicii pentru populație; -cadrul socio-economic permite diversificarea activităților economice individuale; -posibilitatea efectuării cumpărăturilor prin sistem POS. 	<p>comunei;</p> <ul style="list-style-type: none"> -Relativa izolare geografică față de orașele mari; -Absența fondurilor de start la populație pentru pornirea afacerilor; -Structura populației pe grupe de vârstă dezechilibrată; -Populație cu tendință de îmbătrânire; -Parteneriatul public-privat este slab dezvoltat; -imposibilitatea efectuării cumpărăturilor prin sistem POS. -Lipsa programelor de formare în domeniul serviciilor; -Venituri reduse din servicii.
<p>Oportunități(Oportunities)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Creșterea calității produselor comercializate în contextul creșterii nivelului de trai; -Aplicarea tehnologiilor noi, moderne în activitățile comerciale; -Dezvoltarea pieței de produse ecologice; -Posibilitatea diversificării ariei de servicii pentru populație; -Existența politicilor de dezvoltare a 	<p>Riscuri(Threats)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Slaba competitivitate a agenților economici locali; -Accesul dificil al populației la fondurile minime pentru demararea unor afaceri; -Frecvente modificări legislative în domeniul fiscal; -Neatracivitate economică a zonei datorită izolării și a infrastructurii precare.

serviciilor în mediul rural.	
------------------------------	--

Analiza SWOT pe domenii prioritare – Comuna Tătărăni	
II. DEZVOLTARE ECONOMICĂ	
TURISM/AGROTURISM	
<p>Puncte tari(Strengths)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Cadrul natural favorabil (calitatea aerului și apei); -Prezența codrilor seculari în zona de nord a comunei ce ar putea susține amplasarea unor construcții ușoare sezoniere, din materiale ecologice, pentru atragerea turiștilor din zona orașului Huși; -Existența unor obiective turistice: Biserica de lemn "Sf. Apostoli Petru și Pavel" Monumentul dedicate eroilor celui de-al Doilea Război Mondial din Valea lui Bosie, bălțile adiacente ce pot susține pescuitul sportiv; -Existența unui lac de apă de 15 ha, ce poate fi amenajat pentru piscicultură și agrement; -Tradiții și obiceiuri populare, meșteșuguri tradiționale prezentate în cadrul 	<p>Puncte Slabe (weaknesses)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Fonduri reduse pentru investiții în turism/agroturism; -Slaba dezvoltare a drumurilor din comună; -Lipsa promovării turistice a zonei; -Exigențele impuse de cadrul legislativ în vigoare; -Exigențele ascendente ale clienților; -Inexistența pensiunilor la nivelul comunei Tătărăni.

<p>manifestărilor artistice;</p> <ul style="list-style-type: none">-Existența a 2 Cămine Culturale în care ansamblurile folclorice din zonă susțin reprezentații periodice, pentru publicul din regiune;-Viața spirituală intensă a comunei Tătărași atrage un public din regiunile limitrofe, cu ocazia hramului celor 8 biserici ortodoxe din comună;-Existența iazurilor cu real potențial în amenajările turistice sezoniere.	
<p>Oportunități(Oportunities)</p> <ul style="list-style-type: none">-Investiții în derulare pentru modernizarea infrastructurii rutiere și edilitare;-Posibilitatea valorificării potențialului de dezvoltare a turismului/agroturismului;-Posibilitatea dezvoltării turismului ecologic;-Construirea unui parteneriat public-privat pentru valorificarea potențialului turistic/agroturistic;-Programul Operațional Dezvoltare Teritorială Integrată va finanța intervenții în domeniul turismului, culturii și patrimoniului cultural.	<p>Riscuri(Threats)</p> <ul style="list-style-type: none">-Pierderea specificului tradițional al zonei;-Infrastructura insuficient modernizată.

Analiza SWOT pe domenii prioritare – Comuna Tătărăni

III. INFRASTRUCTURA

REȚEA DE TRANSPORT

Puncte tari (Strengths)

- Acces la drumul European E 581 prin DJ 244 E);
- Comuna este traversată de DJ 244E și 244 K; drumul județean 244 E se desprinde din Drumul național 24B Huși-Crasna- Bârlad (E581) din Valea Lohanului, străbate pădurea Valea Teiului intrând în bazinul de recepție a pârâului Tătărăni. Pătrunde pe teritoriul comunei Tătărăni prin partea de est, traversează satele Tătărăni și Manțu, îndreptându-se spre Gugești; DJ 244 K dinspre Vinețești, trece prin satele Leoști și Bălțați și continuă, traversând valea pârâului Bălțați, spre localitatea Tanacu;
- 11 stații de transport amenajate în comună;
- 8 curse zilnice către municipiul Huși;
- Transportul de tranzit este asigurat de unități de transport publice și private atât locale cât și externe.
- Lucrări de asfaltare în derulare, ce vor îmbunătăți calitatea transporturilor la nivel

Puncte Slabe (weaknesses)

- Lungimea mică a drumurilor asfaltate în comună, doar 14.4 km din cei 51.4 cât însumează drumurile care traversează comuna;
- Inexistența unor căi de acces către anumite zone ale comunei, în special după perioade ploioase;
- Lipsa personalului propriu pentru întreținerea rețelei de drumuri locale;
- Inoperabilitatea unor sectoare de drumuri pe timpul iernilor cu viscol;
- Ulițele foarte mici din vatra veche a satelor component împiedică asfaltarea propriu-zisă a acestora;
- Comunicarea cu localitățile învecinate (Gugești, Tanacu, Vinețești) se face prin drumuri cel mult pietruite;
- Starea proastă a podurilor și podețelor din comună;
- Starea precară a stațiilor de transport rutier în toate satele din comună;
- Stațiile de transport nu sunt amenajate

<p>de comună;</p> <p>-Drumurile comunale sunt luminate prin sistem LED;</p> <p>-Parțial drumurile comunale sunt protejate de sisteme tip parazăpezi.</p>	<p>la nivelul așteptărilor populației.</p>
<p>Oportunități(Oportunities)</p> <p>-Posibilitatea utilizării tehnologiilor noi pentru modernizarea infrastructurii de drumuri;</p> <p>-Programul Operațional Transport (POT) 2021-2027 va fi cel mai mare program operațional de fonduri structurale și de coeziune;</p> <p>-Posibilitatea creării unor firme de transport locale;</p> <p>-Posibilitatea obținerii de credite pentru infrastructură.</p>	<p>Riscuri(Threats)</p> <p>-Capacitate scăzută a autorităților locale de a finanța investiții mari în infrastructură;</p> <p>-Posibilități reduse de a asigura cofinanțarea la potențiale proiecte mari de infrastructură;</p> <p>-Insuficienta colaborare cu unități administrativ teritoriale învecinate pentru promovarea unor proiecte de interes regional.</p>

Analiza SWOT pe domenii prioritare – Comuna Tătărăni	
III. INFRASTRUCTURA	
TEHNICO EDILITAR	
<p>Puncte tari(Strengths)</p> <p>-Proiect tehnic pentru introducerea rețelei de apă și la nivelul întregii comune;</p>	<p>Puncte Slabe (weaknesses)</p> <p>-rețeaua de apă pentru populație nu este funcțională, lucrările fiind realizate</p>

<ul style="list-style-type: none"> -Participarea la proiectul "Sistem de Management Integrat al Deseurilor în Județul Vaslui"- cofinanțat din FEDR prin POS Mediu; -Lungimea totală a rețelei de iluminat public (km) – 24,8 km; -620 stâlpi de electricitate; -750 corpuri de iluminat LED; -385 de fântâni dintre care 26 proprietate publică; -Montarea camerelor de supraveghere stradală în punctele cheie ale comunei, pentru descurajarea faptelor antisociale; -Consum de energie redus la iluminatul public, prin folosirea tehnologiei LED; -Existența serviciilor în caz de urgență; -Existența voluntarilor în cazul necesității de a interveni în caz de urgență; 	<p>în proporție de 20%,</p> <ul style="list-style-type: none"> -Lipsa rețelei de alimentare cu gaz a populației; -Lipsa rețelei de canalizare la nivelul comunei. -Lipsa sistemelor de drenaj de pe drumurile secundare din satele componente; -Imposibilitatea controlului calității apei consumată de populație.
<p>Oportunități(Oportunities)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Existența unor fonduri guvernamentale și UE(Programul Operațional Regional 2021-2027, Programul Operațional Educație și Ocupare 2021-2027) pentru modernizarea infrastructurii rurale; -Posibilitatea realizării unui proiect la nivel 	<p>Riscuri(Threats)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Capacitate scăzută a autorităților locale de a finanța investiții mari în infrastructură; -Posibilități reduse de a asigura cofinanțarea la potențiale proiecte mari de infrastructura;

<p>național privind extinderea rețelei de alimentare cu gaz a populației din mediul rural.</p>	<p>-Capacitate scăzută a populației de a prelua costuri specifice de utilizare și întreținere a infrastructurii; -Cadrul legislativ care menține o structură de monopol pentru furnizarea anumitor servicii din infrastructura de utilități.</p>
--	--

<p align="center">Analiza SWOT pe domenii prioritare – Comuna Tătărăni</p>	
<p>III. INFRASTRUCTURA</p>	
<p align="center">ENERGIE</p>	
<p>Puncte tari(Strengths)</p>	<p>Puncte Slabe (weaknesses)</p>
<p>-100% gospodării electrificate; -11 posturi de transformare pe teritoriul comunei Tătărăni; -Existența unor resurse energetice la nivelul comunei (potențial fotovoltaic și eolian). -Plasarea comunei Tătărăni în a doua zonă favorabilă valorificării potențialului eolian, după Dobrogea; -Scăderea consumului și costului de energie prin utilizarea tehnologiei LED în iluminatul public. -Disponibilitatea autorităților locale de a</p>	<p>-Inițiative reduse din partea locuitorilor pentru valorificarea resurselor energetice inepuizabile (panouri solare); -Lipsa interesului pentru utilizarea surselor alternative de energie; -Lipsa rețelei de alimentare cu gaze naturale la nivelul comunei Tătărăni; -Interes scăzut pentru accesarea Programului "Casa verde", doar 11 gospodării fiind dotate cu panouri solare, achiziționate din fonduri proprii;</p>

adopta tehnologii cu consum redus de energie.	
<p>Oportunități(Oportunities)</p> <p>-Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) 2021-2027 va finanța proiecte legate de protecția mediului și eficiență energetică.</p> <p>-posibilitatea creării unei Centrale fotovoltaice sau a amenajării unui parc eolian;</p> <p>-disponibilitatea tehnologiilor moderne de valorificare a resurselor energetice;</p> <p>-disponibilitatea soluțiilor ecologice de valorificare a resurselor energetice;</p> <p>-posibilitatea obținerii de credite pentru investiții în energie sau accesarea Programului “Casa verde”.</p>	<p>Riscuri(Threats)</p> <p>-Capacitate scăzută a autorităților locale de a finanța investiții mari în energie;</p> <p>-Capacitate scăzută a populației de a prelua costuri specifice de utilizare și întreținere a infrastructurii; de ex. pentru introducerea rețelei de gaz este nevoie și de aportul financiar al populației;</p> <p>-Aplicarea neadecvată și inconsecventă a politicilor energetice.</p>

Analiza SWOT pe domenii prioritare – Comuna Tătărăni	
IV. URBANISM	
<p>Puncte tari(Strengths)</p> <p>-Teritoriul intravilan al comunei- 366 ha;</p> <p>-Interesul autorităților locale pentru un management performant al teritoriului;</p>	<p>Puncte Slabe (weaknesses)</p> <p>-115 case abandonate în intravilanul comunei;</p> <p>-Mentalitatea conservatoare a</p>

<ul style="list-style-type: none"> -Existența unui compartiment în cadrul Primăriei care se ocupă de managementul și amenajarea teritoriului; -Existența personalului specializat la nivelul Primăriei; -Existența și implementarea cadrului legislativ adecvat; -PUZ se actualizează periodic; -Obținerea de venituri din eliberarea avizelor PUG; -Acces la informații privind amenajarea teritoriului; -Consiliere permanentă acordată cetățenilor ce solicită sprijin pe probleme de urbanism. 	<p>comunității privind concepția de teritoriu-resursă;</p>
<p>Oportunități(Oportunities)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Posibilitatea creării unei mentalități de abordare a vieții sociale și economice locale în care teritoriul constituie o resursă; -PUG în lucru; -Adoptarea unui concept european de organizare teritorială pentru îmbunătățirea condițiilor de dezvoltare regională; -Posibilitatea dezvoltării durabile armonioase a teritoriului comunei; 	<p>Riscuri(Threats)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Reticența comunității față de schimbarea modului de viață; -Cadrul legislativ instabil; -Experiență și competențe insuficiente pentru implementarea programelor specifice; -Implementarea neunitară a politicilor în domeniu.

<p>-Creșterea valorii terenurilor prin amenajare planificată; -Existența programelor/politicilor naționale și comunitare cu privire la managementul și amenajarea teritoriului.</p>	
---	--

Analiza SWOT pe domenii prioritare – Comuna Tătărăni	
V. MEDIUL ÎNCONJURĂTOR	
Puncte tari(Strengths)	Puncte Slabe (weaknesses)
<p>-Poluare redusă a aerului, apei și a solului; -Locuitorii comunei nu sunt supuși la poluare excesivă; -Utilizarea la scară redusă a pesticidelor și îngrășămintelor chimice în agricultură; -Utilizarea îngrășământului natural în agricultură; -Inexistența activităților industrial poluante; -Comuna Tătărăni este inclusă în proiectul "Sistem de Management Integrat al Deeurilor în Județul Vaslui- cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin POS Mediu; -5 spații de joacă publice amplasate în comuna Tătărăni;</p>	<p>-Inexistența unui sistem de monitorizare al poluării apei, aerului și solului; folosirea exclusive a apei din fântâni elimină orice control asupra calității apei consummate; -Apariția fenomenului de salinizare a solului, datorită evaporației accentuate din timpul verii ; -Absența sistemului de canalizare conduce la poluarea apelor de suprafață și a celor subterane; -Ponderea mare a terenurilor amenințate(alunecări de teren, șiroiri) în raport cu suprafața comunei; -Dejecțiile animale pot afecta calitatea mediului;</p>

<ul style="list-style-type: none"> - 5 puncte pentru spații verzi, la intersecții; -Existența terenului disponibil pentru amenajarea de spații verzi și de agrement; -Cadrul natural atrage o mare diversitate de păsări, în special în zonele de luncă; pe iazuri se pot vedea în orice anotimp lebede albe; -22% din suprafața extravilanului este împădurită; -Potențial eolian și solar favorabil valorificării economice; 	<ul style="list-style-type: none"> -Lipsa inițiativelor din partea cetățenilor pentru utilizarea durabilă a resurselor naturale; -Soluții insuficiente pentru valorificarea resurselor naturale locale; 381 ha de teren degradabil, neproductiv;
<p>Oportunități(Oportunities)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) 2021-2027 va finanța proiecte legate de protecția mediului și eficiență energetică. -Dezvoltarea durabilă a localității prin implementarea politicilor din domeniu; -Posibilitatea colectării selective în comună după amenajarea și dotarea platformelor ecologice în comună; -Abordarea tehnologiilor noi de valorificare a resurselor naturale locale; -Existența unor programe cu finanțare internațională orientate direct spre 	<p>Riscuri(Threats)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Apariția fenomenelor de sărăturare, suprapășunat, eroziune; -Existența unor zone predispuse la dezastre naturale (inundații); -Depozitarea necontrolată a deșeurilor de către populație; -Costurile proiectelor de mediu finanțate prin fonduri UE implică cofinanțări mari de care autoritatea publică locală nu dispune.

<p>protecția mediului și a naturii;</p> <p>-Creșterea interesului autorității locale în promovarea de parteneriate pentru protecția mediului;</p> <p>-Posibilitatea amenajării unei platforme de administrare a gunoiului de grajd, prelucrându-l în compost, ce va fi ulterior valorificat;</p> <p>-Accesarea fondurilor alocate de Administrația Fondului de Mediu pentru împădurirea terenurilor degradate sau cu risc de degradare.</p>	
---	--

Analiza SWOT pe domenii prioritare – Comuna Tătărăni	
VI. ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ	
Puncte tari(Strengths)	Puncte Slabe (weaknesses)
<p>-Existența infrastructurii fizice specifice: sediu propriu modernizat și conectat la tehnologiile actuale specific;</p> <p>-Implicarea activă a managementului comunei în procesul de reformă a administrației;</p> <p>-Primăria funcționează într-o clădire nouă;</p> <p>-Existența unor proceduri organizaționale</p>	<p>-Posibilitățile reduse de motivare financiară îndepărtează oamenii pregătiți de domeniul administrației;</p> <p>-Imposibilitatea promovării salariaților în cadrul instituției;</p> <p>-Personal insuficient și alocarea de sarcini suplimentare care încarcă fișa postului;</p>

<p>care facilitează desfășurarea raporturilor de muncă în instituție și asigură un flux informațional și al documentelor adecvat;</p> <ul style="list-style-type: none"> -Actualizarea periodică a organigramei instituției; -Aplicarea unui management financiar riguros bazat pe utilizarea rațională și eficientă a bugetului/fondurilor disponibile; -Dotare cu echipamente IT; -Existența personalului propriu care poate constitui nucleul pentru dezvoltarea de programe; -Asigurarea liberului acces la informații de interes public și transparența procesului administrativ pentru dezvoltare comunitară; -Identificarea și accesarea fondurilor europene pentru dezvoltarea comunei constituie o prioritate la nivelul managementului comunei. 	<ul style="list-style-type: none"> -Fonduri reduse alocate formării profesionale continue la nivelul instituției; -Lipsa parteneriatelor public-privat; -Constrângerile financiare restrâng domeniile de intervenție.
<p>Oportunități(Oportunities)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Oportunități de finanțări nerambursabile în domeniul pregătirii personalului administrației: Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO) 2021-2027 	<p>Riscuri(Threats)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Fluctuații de personal; -Ciclurile electorale perturbă uneori funcționarea administrației locale; -Absența resurselor financiare;

unde Instituțiile de stat și ONG-urile pot accesa proiecte; -Demararea procesului de digitalizare odată cu creșterea capacității administrative.	-Inexistența parteneriatelor pentru dezvoltarea de programe; -Imposibilitatea stimulării potențialilor parteneri; -Cadrul legislativ instabil.
---	--

3.2. Faza 2 Stabilirea strategiei de dezvoltare locală a Comunei Tătărăni

Misiunea Primăriei comunei Tătărăni este de a fi permanent în slujba nevoilor comunității locale pentru a rezolva într-o manieră legală, transparentă, echitabilă, competentă și eficientă, furnizarea de servicii, asigurând astfel prosperitatea locuitorilor, precum și furnizarea de servicii la un înalt standard de calitate.

Viziunea Primăriei este de a crește permanent nivelul de comunicare cu cetățenii comunei și sporirea transparenței decizionale la nivelul consiliului local cât și la nivelul Primăriei, urmărind:

- stabilirea scopurilor și criteriilor de dezvoltare,
- identificarea posibilităților de acțiune,
- dezvoltarea unei strategii pe obiective operaționale de dezvoltare.

Strategia este un instrument care urmărește o viziune și direcția autorităților locale în vederea creșterii bunăstării populației prin continuitate în angajamente și predictibilitate în acțiuni. Responsabilitatea pentru a putea face față noilor provocări

se află la interfața cetățeanului cu autoritățile publice și agenții economici. Noua strategie oferă răspunsurile necesare la problemele accentuate sau apărute, având ca beneficiar final cetățeanul, fiind convins că trăiește într-un mediu sigur.

La baza realizării Strategiei stau principiile de:

Validitate științifică (procesul trebuie să respecte cerințele tehnice ale planificării strategice);

Implicarea comunității (procesul trebuie să fie deschis tuturor celor interesați din comunitate);

Transparență și obiectivitate (procesul trebuie să fie transparent și să reflecte interesele comunității ca întreg);

Coerență și continuitate (construcția documentului de planificare nu înseamnă finalizarea procesului strategic; acest document trebuie să rămână deschis ideilor și completărilor viitoare).

În urma analizei SWOT sunt identificate punctele forte și cele slabe, oportunitățile de dezvoltare, dar și pericolele existente la nivelul Comunei Tătărăni. Acest tip de analiză permite identificarea direcțiilor de dezvoltare locală.

Cel mai puternic mesaj transmis de analiza SWOT este acela că, indiferent de acțiunile stabilite, procesul decizional include următoarele elemente: construiește pe Punctele Tari, elimină Punctele Slabe, exploatează Oportunitățile, îndepărtează Amenințările.

În elaborarea strategiilor de dezvoltare sunt incluse două puncte esențiale, plecând de la analiza SWOT și anume:

a) Obiective strategice de dezvoltare

Obiectivele strategice reflectă scopurile organizației pe termen lung, reușind să facă trecerea de la viziunea largă, declarată în formularea misiunii, la proiecte și planuri specifice. Cu alte cuvinte, obiectivele reprezintă scopuri măsurabile aliniate misiunii și strategiei arătând direcția spre care se îndreaptă, totodată, putând măsura progresul realizat. Lipsa obiectivelor strategice generează o activitate necoordonată, cu puține șanse de succes.

Obiectivele strategice au fost identificate în contextul unei pandemii care a afectat toată societatea, implicând o nouă abordare cu accent pe gestionarea imediată a riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților. Doar cunoscând în profunzime starea societății la nivel local și regional pot fi stabilite nevoile reale, riscurile, amenințările dar și oportunitățile menite a duce către dezvoltare.

Măsurile trebuie să crească capacitatea de gestionare a resurselor pe care comunitatea locală le are la dispoziție, ajungându-se la un echilibru între autoritățile locale și cetățean ce se reflectă printr-o strânsă colaborare.

Obiectivele strategice de dezvoltare a comunei Tătărăni urmăresc crearea și susținerea unui mediu economico-social competitiv, stabil și diversificat, care să asigure creșterea economică și creșterea calității vieții cetățenilor printr-o serie de măsuri și acțiuni, constând în:

- modernizarea și dezvoltarea căilor de transport;
- asigurarea accesului neîngrădit al populației și al agenților economici la infrastructura de bază (apă, canalizare, distribuția de gaze, căi de transport, telefonie, internet);
- protecție socială și optimizarea sistemului de sănătate;
- încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură în zonele rurale;
- creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură;
- promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a resurselor de apă;
- promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animale și gestionării riscurilor în agricultură;
- refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și suprafețele acvatice;
- direcționarea comunei spre dezvoltare economică cu scopul de a crea locuri de muncă;
- reabilitarea și modernizarea instituțiilor publice conform standardelor europene;
- colectarea selectivă a deșeurilor menajere și industriale și realizarea de platforme conforme cerințelor legislative;

- protejarea mediului prin conformarea progresivă cu standardele de mediu din Uniunea Europeană pe care România va trebui să le atingă în totalitate;
- asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități rentabile în agricultură, și servicii;
- luarea de măsuri pentru excluderile sociale, a înlăturării dezechilibrelor sociale și creșterea ratei de ocupare prin crearea de noi oportunități investiționale;
- identificare unor surse suplimentare de finanțare, în condiții de sustenabilitate, pentru realizarea unor proiecte, programe de anvergură, în special în domeniile infrastructurii, prelucrării produselor agricole, energiei regenerabile, zone de agreement, protecției mediului, educației, sănătății și serviciilor sociale;
- înființarea unui comitet de risc pentru situații de urgență la nivel comunal pentru a putea manageria eventualele situații de risc ce pot apărea la nivelul regiunii în general și al comunei în special;
- transformarea arealului codrilor seculari și zona lacurilor antropice în puncte de atracție turistică generând fonduri pentru conservarea acestora și dezvoltarea comunei.

Obiectivele specifice

Strategia de dezvoltare a Comunei Tătărăni 2021-2027 urmărește atingerea unor obiective specifice, subordonate obiectivelor strategice, prin inițierea unor proiecte de dezvoltare convergente în vederea atingerii obiectivelor stabilite păstrând tradițiile economice și sociale comunitare, dar și ultimele tendințe în economia

mondială și regională, în contextual pandemiei provocate de COVID 19, care a re poziționat fundamental prioritățile și direcțiile de dezvoltare.

- dezvoltarea și modernizarea infrastructurii sociale pentru îmbunătățirea calității vieții prin modernizarea infrastructurii de învățământ, cultură, sănătate și servicii sociale;
- Creșterea accesibilității regiunii și a mobilității locuitorilor, mărfurilor și informațiilor;
- Creșterea numărului locurilor de muncă și a veniturilor;
- Creșterea eficienței și calității serviciilor oferite de administrația publică locuitorilor din regiune;
- protecția mediului.

3.3. Faza 3 Selectarea proiectelor de dezvoltare locală

În această etapă sunt prezentate programele și proiectele de dezvoltare care au fost incluse în strategia de dezvoltare. Ele sunt grupate în mai multe scenarii, funcție de gradul de implicare a agenților de dezvoltare, de perioada necesară pentru implementare (2021-2027) și de locul acestora pe agenda persoanelor sau a organizațiilor însărcinate cu implementarea lor. Evaluarea viabilității proiectelor a avut la bază mai multe criterii:

- capacitatea comunității de a asigura resursele de implementare a proiectelor;

- respectării principiului dezvoltării durabile;
- contextul generat de urmările pandemiei generate de COVID 19;
- utilizarea tehnologiei pentru a ajuta Europa să devină neutră din punct de vedere climatic până în 2050.

Portofoliul de proiecte pentru perioada 2021-2027

Nr. Crt.	Denumire proiect	Perioada de realizare	Sursa de finanțare	Instituția responsabilă
1.	Modernizarea infrastructurii rutiere afectate de viiturile din cursul anului 2019, în comuna Tătărăni, județul Vaslui; Studiu de fezabilitate (17876692,78 RON fără TVA);	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/Bugetul local	Consiliul Local Tătărăni
2.	Modernizarea infrastructurii rutiere în satul Bălțați, comuna Tătărăni, județul Vaslui; Studiu de fezabilitate (5890855,83 RON fără TVA);	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/Bugetul local	Consiliul Local Tătărăni
3.	Modernizarea drumurilor comunale ce fac legătura între satele componente comunei Tătărăni, (Tătărăni-Crăsnășeni-Leoști, Bălțați-Giurgești, Stroești-Giurgești-Valea Seacă), Județul Vaslui	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/Bugetul local	Consiliul Local Tătărăni
4.	Construire, reabilitare, modernizare poduri și podețe în comuna Tătărăni, județul Vaslui	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/Bugetul local	Consiliul Local Tătărăni

5.	Construire Dispensar uman în Satul Tătărăni, comuna Tătărăni, județul Vaslui (2219672,32 RON fără TVA);	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/Bugetul local	Consiliul Local Tătărăni
6.	Construire și dotare Cămin Cultural în satul Tătărăni, comuna Tătărăni, județul Vaslui; SF, Expertiză tehnică, Studii topografice, Studii geodezice (2379179,86 RON fără TVA);	2021-2024	Bugetul UE/Bugetul national/Bugetul local	Consiliul Local Tătărăni
7.	Construire și dotare grădiniță cu program normal în satul Bălțați, comuna Tătărăni, județul Vaslui; Studiu topografic	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/Bugetul local.	Consiliul Local Tătărăni
8.	Reabilitare și modernizare sediu Primărie Tătărăni, comuna Tătărăni, județul Vaslui;	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/Bugetul local	Consiliul Local Tătărăni
9.	Amenajare pod punct Crăsnășeni, comuna Tătărăni, județul Vaslui;	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/Bugetul local	Consiliul Local Tătărăni
10.	Lucrări de adâncire, regularizare și decolmatăre a albiei minore a râului Crasna și	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/Bugetul	Consiliul Local Tătărăni

	afluenților ei, pe cuprinsul suprafeței comunei Tătărăni, județul Vaslui, în vederea asigurării unui curs de apă permanent și eficient pentru agricultură;		local	
11.	Sistem inteligent de distribuire a gazului în comuna Tătărăni, județul Vaslui;	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/Bugetul local	Consiliul Local Tătărăni
12.	Construire și amenajare platformă colectare selectivă a deșeurilor în satele Tătărăni, Bălțați, Leoști, Stroiești, comuna Tătărăni, județul Vaslui;	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/Bugetul local	Consiliul Local Tătărăni
13.	Modernizarea și eficientizarea sistemului de iluminat public în comuna Tătărăni, județul Vaslui;	2021-2024	Bugetul UE/Bugetul national/Bugetul local	Consiliul Local Tătărăni
14.	Înființare grup sanitar și asigurare cu utilități pentru Școala "Ion Angheluță", sat Bălțați, comuna Tătărăni, județul Vaslui ; (539404 RON fără TVA)	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/Bugetul local	Consiliul Local Tătărăni
15.	Dotarea cu utilaje și	2021-	Bugetul	Consiliul

	echipamente (Vidanjă, autogreder, tractor cu remorcă, buldo-excavator, camionetă 7t), pentru Serviciul de Gospodărie Comunală și Salubritate în comuna Tătărăni, județul Vaslui;	2027	UE/Bugetul national/Bugetul local	Local Tătărăni
16.	Înființarea unui centru de colectarea și menținerea în condiții optime a cantităților de lapte colectate de la producătorii din comuna Tătărăni, județul Vaslui (Tancurile de răcire a laptelui din cadrul acestei investiții trebuie să aibă o capacitate de minimum 1500 litri);	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/Bugetul local	Consiliul Local Tătărăni
17.	Plantarea de arbori și arbuști în vederea refacerii fondului forestier;	2021-2027	Administrația Fondului pentru Mediu/UE	Consiliul Local Tătărăni
18.	Construcția unei stații de biogaz pentru producerea de curent electric folosind ca materii prime gunoiul de grajd și resturile vegetale;	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national	Consiliul Local Tătărăni
19.	Construcția unui parc de energie verde (eolian,	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul	Consiliul Local

	fotovoltaic) în vederea reducerii dependenței de energia convențională și creșterea independenței energetice la nivelul comunei;		national	Tătărași
20.	Digitalizarea administrației locale în vederea eficientizării funcționării instituțiilor publice;	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/ Bugetul local	Consiliul Local Tătărași
21.	Instruirea, pregătirea și plata suplimentară a personalului Primăriei Tătărași implicat în absorbția de fonduri europene pe toate celelalte programe;	2021-2027	Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT)/Buget național	Consiliul Local Tătărași
22.	Amenajare zonă pietonală și pistă bicicliști în satele Tătărași și Leoști, comuna Tătărași, județul Vaslui;	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/ Bugetul local	Consiliul Local Tătărași
23.	Reabilitare/Restaurare Monument istoric dedicat eroilor căzuți în cel de-al Doilea Război Mondial din sat Stroiiești, comuna Tătărași, județul Vaslui;	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/ Bugetul local	Consiliul Local Tătărași
24.	Elaborarea și implementarea unui program specific de	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul	Consiliul Local

	conștientizare a populației privind gestiunea deșeurilor și în special a impactului diverselor operații (colectare, transport, depozitare) asupra sănătății umane și a mediului înconjurător;		national/Bugetul local	Tătărași
25.	Elaborarea de strategii pilot pentru înființarea de ferme familiale pe circa 2-5 ha teren, pe care să cultive: legume sau plante medicinale;	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/Bugetul local E	Consiliul Local Tătărași
26.	Identificarea și amenajarea de amplasamente pentru zone de agrement, în proximitatea luciului de apă sau a codrilor seculari din comuna Tătărași, județul Vaslui;	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/Bugetul local	Consiliul Local Tătărași
27.	Amenajarea iazurilor prin lucrări de decolmatare, consolidare a malurilor și digurilor în vederea vorificării potențialului piscicol;	2021-2027	Bugetul UE/Bugetul national/Bugetul local	Consiliul Local Tătărași
28.	Construire Complex Sportiv cu teren fotbal, construcție pentru vestiare, tribune și racordare la utilități (apă,	2021-2027	Bugetul național/Bugetul local/UE	Consiliul Local Tătărași

	energie, canalizare) în comuna Tătărăni, județul Vaslui;			
29.	Construire Sală de sport în sat Tătărăni, comuna Tătărăni, județul Vaslui;	2021-2027	Bugetul național/Bugetul local/UE	Consiliul Local Tătărăni
30.	Amenajarea spațiu de colectare și selecție a produselor agroalimentare în satul Tătărăni, comuna Tătărăni, județul Vaslui;	2021-2027	Bugetul național/Bugetul local/UE	Consiliul Local Tătărăni
31.	Proiectul Casa Verde-Panouri Fotovoltaice	2021-2027	Administrația Fondului pentru Mediu	Consiliul Local Tătărăni
32.	Amenajarea și dotarea de spații de joacă și recreere pentru copii în satele Tătărăni, Bălțați, Leoști și Stroiștești, comuna Tătărăni, județul Vaslui .	2021-2027	Bugetul național/Bugetul local/UE	Consiliul Local Tătărăni

În cadrul acestei etape a avut loc o colaborare apropiată între *Grupul local de realizare și implementare a strategiei Comunei Tătărăni*, agenții economici și instituțiile administrației publice locale, acestea din urmă cunoscând cel mai bine care sunt resursele locale (financiare și nefinanciare) care pot fi alocate în cadrul unor proiecte de dezvoltare.

	Foarte necesar	Necesar	Nu e necesar /Deja există	Nu știu
Conectarea la utilități	80	10	5	5
Întreținerea și reconstrucția drumurilor	84	12	-	4
Servicii de internet, telefonie etc.	30	24	42	4
Crearea de servicii publice pentru locuitori	40	45	15	-
Reparația/dotarea instituțiilor de învățământ	25	40	30	5
Reparația/dotarea instituțiilor medicale	45	35	16	4
Înființarea de spații de recreere	35	40	20	5
Atragerea oamenilor de afaceri în localitate	70	28	-	2
Atragerea turiștilor în zona de agrement a codrilor seculari sau a luciului de apă	40	57	-	3
Crearea locurilor de muncă pentru tineri	65	32	-	3
Asigurarea ajutorului social pentru bătrâni	55	25	15	5
Salubritatea localității	65	18	15	2
Stimularea activității agenților economici	55	40	-	5

Investiții prioritare în perioada 2021-2027

(consultarea opiniei publice/valorile sunt exprimate în %)

În stabilirea portofoliului de proiecte pentru perioada 2021-2027, administrația locală a ținut cont de opinia cetățenilor, care au priorizat investițiile în funcție de nevoile comunei.

Această etapă se va implementa pe o perioadă mai lungă de timp 2021-2027 și va ține cont de specificul fiecărui proiect și a sursei de finanțare aferentă.

Astfel, în funcție de nevoile cetățenilor, de domeniile principale de finanțare din cadrul programelor europene și de capacitatea mobilității resurselor, precum și de portofoliul proiectelor cu finanțare de la nivelul comunei Tătărăni, se vor urmări realizarea studiilor de fezabilitate detaliate precum și dezvoltarea, monitorizarea și evaluarea proiectelor. Se vor întocmi un plan de dezvoltare generală în funcție de proiectele ce vor beneficia de finanțare și un orar pentru implementarea acestuia.

Etapa de implementare, monitorizare și control urmărește realizarea proiectelor, programelor și politicilor prevăzute în **Strategia de dezvoltare a comunei Tătărăni 2021-2027**, progresul înregistrat, precum și impactul asupra dezvoltării comunității.

Procesul de monitorizare și evaluare a strategiei este esențial pentru succesul acesteia, mai ales în contextul în care aceasta acoperă o perioadă de 7 ani (implicit și două cicluri electorale, respectiv perioada de tranziție de la exercițiul financiar 2014-2020, care se finalizează propriu-zis doar în anul 2023, la cel aferent perioadei 2021-2027). De asemenea, contextul în care a fost elaborat prezentul document strategic este unul complet atipic, dat de pandemia de Covid-19 instalată în România în trimestrul I 2020, care va conduce, cel mai probabil, la implicații majore inclusiv în sfera bugetelor și investițiilor la nivelul comunei Tătărăni, a creșterii cererii pentru unele servicii publice, a schimbării comportamentului populației etc.

Scopul monitorizării și evaluării implementării strategiei:

Strategia de dezvoltare a Comunei Tătărăni 2021-2027

- Evaluarea atingerii obiectivelor cu încadrarea în timp și resursele bugetare alocate;
- Constatarea durabilității proiectelor implementate.

În implementarea **Strategiei de dezvoltare a comunei Tătărăni 2021-2027** au fost implicați:

- Primarul comunei Tătărăni, Consiliul Local al Primăriei Tătărăni;
- Agenții economici din comuna Tătărăni;
- Locuitorii comunei Tătărăni;
- Reprezentanți ai instituțiilor publice (unități de învățământ, Biserica, Poliție);
- Structuri/entități externe (instituții europene, naționale, regionale, județene).

Etapa de implementare, monitorizare și control cuprinde 4 faze:

1. Adoptarea Strategiei de dezvoltare a comunei Tătărăni 2021-2027 în cadrul unei dezbateri publice unde vor putea fi aduse amendamente și ulterior înaintată Consiliul Local al Primăriei Tătărăni, în vederea aprobării.

2. Implementarea acțiunilor, activităților, măsurilor și proiectelor concrete prevăzute în strategie. Fiecare proiect implementat va cuprinde obiective specifice, planul activităților necesare, perioada de desfășurare, resursele alocate și sursele de finanțare, persoanele implicate în proiect, parteneri.

3. Monitorizarea este procesul de colectare periodică și analiză a informațiilor, cu scopul de a fundamenta procesul de luare a deciziei de către Primărie, asigurând

transparență în luarea deciziei și furnizând o bază pentru viitoarele acțiuni de evaluare, presupunând resurse considerabile alocate (sisteme de colectare, prelucrare și raportare) și o pregătire specifică (definirea indicatorilor cantitativi și calitativi, corelat cu potențialele surse de colectare/ producere a acestora). Monitorizarea implementării strategiei, ca întreg, și a acțiunilor concrete, urmărește realizarea obiectivelor în contextul acțiunilor/activităților propuse, a resurselor umane, materiale și financiare alocate, respectarea planificărilor în timp, buna funcționare a parteneriatelor generale sau individuale pe proiecte și performanțele echipelor de implementare.

În eventualitatea apariției unor devieri de la planificare, a unor situații de criză sau de forță majoră, a unor reacții negative sau neașteptate din partea participanților la strategie, activitatea de monitorizare va genera acțiuni de ajustare/restructurare/alocări suplimentare, prin care să se asigure cele mai eficiente și raționale soluții de remediere și readucere a strategiei sau proiectelor pe sensul de implementare prevăzut, asigurându-se astfel impactul așteptat.

4. Evaluarea rezultatelor și impactului va permite aprecierea măsurii în care strategia și proiectele componente și-au atins obiectivele propuse, iar rezultatele tangibile și intangibile sunt cele prevăzute, în termeni de eficiență, calitate și cantitate. Evaluarea se va realiza în trei momente cheie:

evaluarea anterioară începerii acțiunii – se evaluează impactul potențial al acțiunii și corectitudinea presupunerilor, constituind un element important de decizie asupra oportunității proiectului/acțiunii;

evaluarea intermediară a acțiunii – se efectuează la jumătatea perioadei de implementare, analizând cursul corect al acțiunii și rezultatele intermediare;

evaluarea finală – se realizează după finalizarea proiectului, imediat sau/și după anumite perioade, pentru a analiza atingerea rezultatelor prevăzute de proiect. Această evaluare poate servi ca justificare pentru noi proiecte, care să consolideze sau să corecteze rezultatele realizate.

Pentru realizarea monitorizării și evaluării se vor utiliza indicatori de progres, la nivel de strategie și indicatori de impact și de rezultat, la nivel de acțiuni concrete. Implementarea strategiei de dezvoltare locală se va face cu participarea tuturor serviciilor și compartimentelor instituției, a personalului, a partenerilor, a beneficiarilor și a altor factori interesați din comunitate, suportând revizuirii ori de câte ori va fi necesar.

Concluzii

Economia de piață dezvoltată în ultimii 19 ani în România a accentuat discrepanțe majore între evoluția orașelor și cea a satelor. În timp ce majoritatea investițiilor au fost orientate către mediul urban, satul românesc a rămas în urmă. Principala preocupare din comuna Tătărăni este agricultura. Deocamdată nu oferă un randament pe măsura potențialului și asta influențează în mod direct nivelul de prosperitate a populației. Drept urmare, asistăm la un exod al populației tinere din comună către mediul urban, sau în străinătate, în căutarea unui loc de muncă.

Comuna Tătărăni ar putea oferi multe motive pentru investiții. Unul dintre ele ar fi dat de prețul terenurilor, încă scăzut față de oraș, care ar favoriza deschiderea unor puncte de producție. O altă țină ar putea fi agroturismul, Tătărăni beneficiind de vecinătatea codrilor seculari de pe platourile înalte ale văii Crasnei și Lohanului, precum și a unui luciu de apă ce ar putea susține activități de pescuit sportiv, cu amenajarea unei infrastructuri minime, prietenoase cu mediul. Cultura tomateror ar putea fi susținută, favorizată fiind și de un context favorabil al proximității graniței cu Republica Moldova, ținând cont că în ultimii ani, principala destinație a exportului de tomate a României a fost Republica Moldova. În acest sens există programe de sprijin pentru tomate, cultivate în sere sau solarii, cu ajutorul cărora producătorii agricoli din Tătărăni ar putea fi susținuți.

Un alt capitol la care administrația comunei va acorda o atenție deosebită în realizarea planurilor de investiții pentru perioada 2021-2027 este legat de construirea unei stații de biogaz pentru producerea de curent electric folosind ca materii prime gunoiul de grajd și resturile vegetale. Această investiție ar susține dezvoltarea economiei locale, inclusiv în sectorul energiei regenerabile, cu atât mai mult cu cât, investițiile în biogaz și biomasă sunt în linie cu noile direcții de dezvoltare ale industriei energiei regenerabile, stabilite de autoritățile de resort. Biogazul este o sursă de energie regenerabilă care oferă avantaje tehnologice, ecologice și economice. Instalația de biogaz va utiliza pe lângă culturile energetice și produse agricole secundare, cum ar fi tulpinile de porumb, exploatând potențialul de valorificare a unor materii brute alternative, cu scopul de a crea o simbioză perfectă între producția de hrană și producția de energie. Energia poate fi generată 365 de zile pe an, la orice oră

din zi sau din noapte, fiind ideală pentru acoperirea cererii de energie în momente de vârf. Această disponibilitate conferă biogazului un rol important în mixul de energie din surse regenerabile de apă, soare și vânt. Totodată, contribuie la realizarea obiectivelor de protecție a mediului și poate reduce dependența de energia din rețeaua națională. Având în vedere situația economică generală și resursele agricole disponibile considerabile la nivelul comunei Tătărăni, aceasta constituie o țintă importantă pentru investițiile în energie regenerabilă pe bază de biogaz.

Tot în domeniul energiei verde, Comuna Tătărăni oferă un potențial eolian și solar favorabil amplasării unor astfel de instalații de valorificare a vântului și Soarelui. După modelul altor localități rurale din sud-estul și estul României, Comuna Tătărăni ar putea deveni un *Hub energetic verde*, transformând zilele senine și secetoase precum și vântul uscat în materii prime pentru industria energetică nepoluantă. În prezent se lucrează la dezvoltarea unei rețele naționale de colectare, depozitare, sortare, ambalare, procesare și comercializare a produselor românești.

Producătorii agricoli din Tătărăni s-ar adapta foarte ușor în cadrul acestei strategii, dacă producția lor nu ar mai depinde de capriciile climatice, efectele secetelor putând fi anihilate prin utilizarea sistemelor de irigații.

Școala românească tinde să amplifice diferențele de șanse de reușită dintre elevii și studenții care provin din mediul rural, au părinți cu un nivel redus de educație, au o situație socio-economică precară sau sunt de etnie romă. Sistemul actual favorizează segregarea școlară încă din ciclurile de început, conducând astfel la reproducerea inegalităților sociale. Atunci când vorbim despre inegalități educaționale

ne referim atât la cele legate de performanța școlară cât și la cele legate de diferențele de acces la nivelurile superioare ale educației și la educație în general. Astfel, calitatea educației în mediul rural este subminată de dificultatea de a atrage cadre didactice de înaltă calificare, de o infrastructură școlară neadecvată și de situații familiale dificile. Primăria Comunei Tătărași a încercat și în bună parte a reușit să contracareze astfel de tendințe, prin acordare de burse sociale și de performanță elevilor cu rezultate bune la învățătură, precum și studenților proveniți din comună, încurajând astfel fiecare elev să-și finalizeze cursurile obligatorii de învățământ și chiar să urmeze cursurile universitare.

Manifestarea pandemiei COVID-19 în anul 2020 a condus la un cadru macroeconomic incert la nivel global, întrucât există în prezent un mix de factori care inhibă creșterea economică și sunt dificil de cuantificat, pe fundalul aplicării măsurilor de protecție a sănătății publice. Această pandemie de coronavirus a scos în evidență importanța conceptului de securitate alimentară, după ce au crescut riscurile de aprovizionare de la producător la consumator și furnizorii de servicii. Cele mai multe primării din mediul rural nu au o strategie de risc pentru situații precum epidemia de coronavirus. Consecințe economice negative sunt legate de problemele de aprovizionare, creșteri de prețuri și blocaj financiar. Epidemia de COVID-19 reprezintă un test fără precedent pentru economia românească, care este, în mare parte, nepregătită pentru o astfel de situație, iar pentru populația din mediul rural, care este în mare măsură dependentă de serviciile din orașe, efectele se simt mult mai accentuat. Populația din comuna Tătărași a identificat o serie de modificări produse de pandemia generate de COVID 19:

- Limitarea posibilității de deplasare pentru servicii medicale, juridice, financiare etc;
- Scăderea nivelului veniturilor prin limitarea desfășurării activităților sezoniere sau zilnice (navetismul);
- Imposibilitatea comunicării cu autoritățile locale;
- Disfuncționalități în derularea activităților agricole prin imposibilitatea procurării de piese de schimb pentru utilajele agricole în uz.

Majoritatea cetățenilor comunei (62%) consideră că Primăria Tătărăni prin structurile sale, nu a fost pregătită a gestiona criza socio-economică generată de pandemia COVID 19, iar 56% din populație consideră că se impune constituirea unui Comitet de urgență în cadrul Primăriei Tătărăni care să anticipeze și să gestioneze eventualele crize socio-economice, în timp ce 38% consideră că acest lucru se impune într-o mică măsură, structurile actuale făcând față oricărui tip de provocare.

Valorificarea energiei solare prin panouri solare

Pentru agricultori, cea mai mare problemă este generată de faptul că în cazul unor defecțiuni tehnice, nu vor putea procura piesele necesare de schimb, în condițiile în care magazinele de profil și-au sistat activitatea iar circulația mărfurilor și persoanelor este mult îngreunată. Ținând cont de Agenda 2030, accentul acțiunii publice ar trebui să fie pus pe categoriile de populație cele mai vulnerabile, persoanele în vârstă, femeile și copiii – și pe cei mai săraci dintre cei săraci, în special pe cei care

depind de munca ocazională, migrația sezonieră sau mijloacele de trai mobile, care nu au acces la activele productive și care nu economii, nu au asigurări sau surse alternative de venit. Protecția socială este cea mai necesară intervenție. La nivelul Primăriei Tătărăni există un serviciu social care monitorizează situația persoanelor vulnerabile și implementează sistemele de protecție socială pentru a proteja viețile și mijloacele de trai și pentru a asigura accesul continuu la alimente. Deși cetățenii comunei Tătărăni cunosc în mare măsură proiectele pe care Consiliul Local le implementează pe celor două localități componente, 64% răspunzând că au fost informați de stadiul proiectelor în derulare, doar 34 % dintre cetățenii rezidenți ai comunei au făcut propuneri către Primărie cu privire la nevoile actuale ale populației.

Un sector care trebuie dezvoltat se referă la creșterea gradului de participare a locuitorilor în luarea deciziilor la nivel local, prin implicarea acestora la activitățile derulate de școală, biserică, Primăria

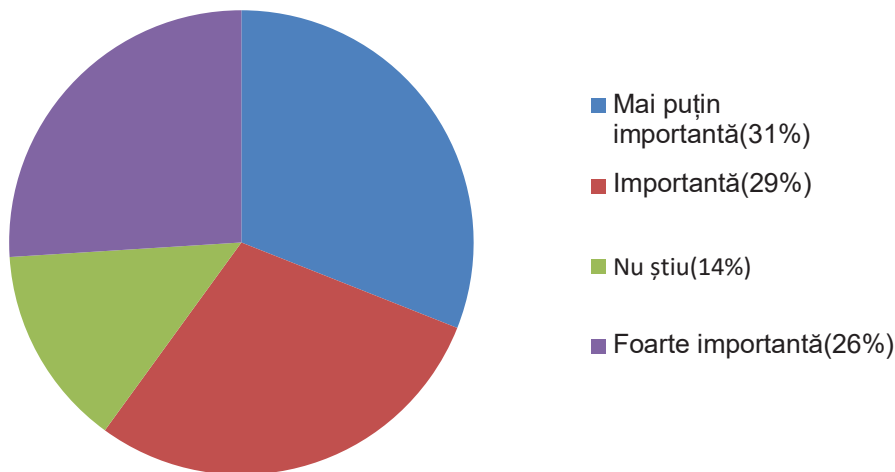

Spațiu de joacă amenajat în comuna Tătărăni

Tătărași, alte instituții și organizații, întregind un tablou al apartenenței și responsabilității la deciziile luate pentru viața socio-economică a comunei.

Participarea locuitorilor la luarea deciziilor pe plan local

În prezent, cultura plantelor în Comuna Tătărași se face în sistem mecanizat, intensiv, cu mijloace agricole moderne, dar numai în cadrul firmelor agricole mari care arendează în cea mai mare parte terenul arabil al locuitorilor comunei. Un aspect neglijat în prezent este legumicultura, pentru că rezervele insuficiente de apă provenite din precipitații nu acoperă cerințele fiziologice ale plantelor. Un potențial foarte mare s-ar desfășura odată cu susținerea financiară acordată cultivatorilor de tomate/legume prin APIA. Astfel, s-ar menține și consolida sistemele alimentare locale și inclusive, pentru a asigura securitatea alimentară și reducerea sărăciei. În

condițiile limitării deplasării persoanelor și mărfurilor, producătorii locali de legume se pot asocia în mai multe platforme online de pe care poți comanda de acasă. Ei vor avea de câștigat și după criză, pentru că vor reuși să strângă o masă critică de clienți care se abonează la serviciile lor și le-ar permite să-și vândă marfa mai rapid și mai previzibil. Câștigătorii crizei sunt cei care se adaptează. Adaptarea la criză va însemna o reinversare a globalizării, adică se va trece de la produsele de import la cele locale. Acest lucru se poate realiza prin consolidarea infrastructurii depozitelor produselor agricole și alimentare, prin amenajarea spațiilor de colectare și selecție a produselor agroalimentare, dar și prin susținerea formelor asociative din sectorul agricol în principal organizațiile de producători. În acest sens, administrația locală va avea în vedere pregătirea infrastructurii necesare, accesând fonduri externe în acest sens. Toate aceste acțiuni au în vedere ca într-un viitor mai apropiat sau îndepărtat să stabilizeze populației în Comuna Tătărăni prin eliminarea sau diminuarea exodului rural, eradicarea (combaterea) sărăciei prin stimularea și sporirea ocupării forței de muncă, promovarea egalității de șanse pentru toți locuitorii din comună, sporirea calității vieții și a bunăstării generale, prin conservarea, protejarea și ameliorarea calității mediului și peisajului rural. Poziționarea comunei Tătărăni la granița estică a României și Uniunii Europene ar trebui să ofere oportunități de schimb și circulație a persoanelor și mărfurilor.

Pe versanții puterni degradați se impune un program complex de împădurire, în vederea reechilibrării ecologice a regiunilor, precum și programe severe de combatere a eroziunii solului, prin reorganizarea exploatațiilor și parcelelor, corelate cu un sistem de agricultură biologică, contracarând, astfel, deșertificarea. În cazul în

care nu se va interveni cu măsuri viguroase de eliminare a factorilor negativi, deșertificarea se va instala ireversibil sau cu costuri imense de reechilibrare ecologică.

Bibliografie

Strategia Națională pentru DEZVOLTAREA DURABILĂ a României 2030, București , Paideia, 2018;

Strategia de Dezvoltare economico-socială a Județului Vaslui, cu orizontul de timp 2021-2027;

Planul regional de acțiune pentru învățământ-PRAI 2016 – 2025, Regiunea de dezvoltare Nord Est;

Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030 – proiect, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale;

Cerințe strategice pentru modele organizatorice, Banca Mondială, 2019;

Analiză privind remigrația copiilor români, Asociația Alternative Sociale, 2012;

Institutul Național de Statistică <http://statistici.insse.ro/>

Direcția Județeană de Statistică Vaslui, <https://vaslui.insse.ro/produse-si-servicii/statistici-judetene>

Primăria Comunei Tătărăni, Compartiment Statistică

Monografia Comunei Tătărăni, județul Vaslui, Vicu Mierla, Vasile Trofin, Editura Stef, 2018, Iași;

MINISTERUL AGRICULTURII, PĂDURILOR ȘI DEZVOLTĂRII RURALE ,Direcția îmbunătățiri funciare, Oficiul de Reglementare a Organizațiilor de Îmbunătățiri Funciare - REGISTRUL NAȚIONAL al Organizațiilor de Îmbunătățiri Funciare

Administrația Națională “Apele Române” –Evaluarea preliminară a riscului la inundații

http://tren.transira.ro/Harta_retelei.htm

INS. Baza de date TEMPO Online